

₹ 20

జూన్ - 2017

రక్షణ

సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక

ల్యాండ్

● తెలంగాణ ప్రామాణిక భాష

● బాలకార్యిక వ్యవస్థ నిర్మాలన

● జలయోధుడి నాటక రంగం

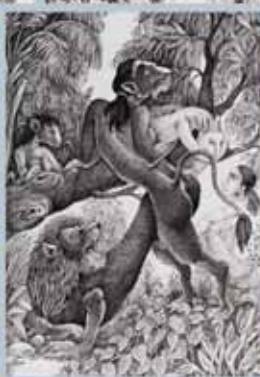
● తెలుగు ప్రపంచ మహాసభలు

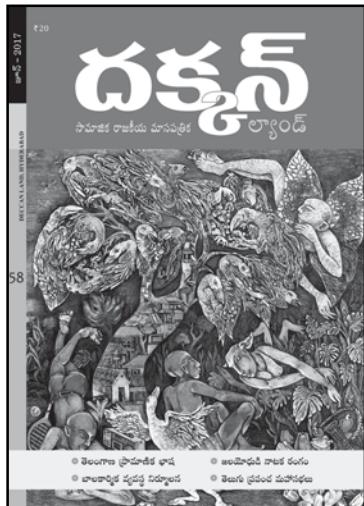

Artist: GOURI VEMULA

గాల వేముల దిత్కశారంగంలో
ప్రవేశించడానికి ముందు
అంధియ స్నాయ లభైనే,
చిత్రకల్పన లభ్యతణా రాగిష్మన్మాయ.
ఎందిగి అందీ పైయింలే విక్రీకీలతో
పాటు పన్న అంద్ ఇంక క్రాయింగోలే ఆమె
సైప్పుచ్ఛాయలు ఆమె చైత్రాలపు సరికొత్త
అందూలను లభ్యాయ, ఆమె చిత్రాల్నే
చాలాపరచు కనిపించేది దేవతయ,
మనమ్మాయ, జామల్మాయ.
అంది వాటన్న రీతుల్లో...

ప్రశ్నక కథం లోపం ఏప్పి వీళ్లై

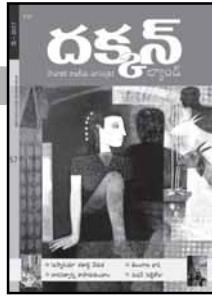
ఊహి చిత్రలోకం

మదిలో మెదిలే ఊహాలు మనల్ని
అబ్బారపరుస్తుంటాయి. ఆ ఊహాలు చిత్రరూపం
దాల్చి మన కళ్ళ ముందు నిలిస్తే మనం
ఆశ్చర్యచక్కితుల మవుతుంటాం.
ఆ చిత్రాలు మనల్ని కలల ప్రపంచంలో
విహారింపజేస్తాయి. మన ఊహాలకు
రెక్కలనిస్తాయి. ఒక నిజం..మరో ఊహా...
రెండించి మధ్య రంగుల వంతెన. ఆ వంతెన
మీదుగా పయనిస్తుంటే ... ఆ పయనం అలా
కొనసాగుతూనే ఉంటుంది. అలా మనల్ని
మంత్రముగ్గలను చేసే చిత్రకారుల్లో ఒకరు
గౌరి వేముల

"CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
E-mail: deccanlandindia@gmail.com website : www.deccanland.com

మొయ్యెల్ బాక్స్

ఆ పాశ్చాత్యుల సేవలను గౌరవిధాం

మేం సంచికలో జయధిర్ తిరుమలరావు వ్యాసం చదివిన తరువాత తెలుగు ప్రాచీన సాహిత్యాన్ని భావితరాలకు అందించేందుకు పాశ్చాత్యులు చేసిన కృషి ఎలాంటిదో అర్థమైంది. భారతీయేతరులు, అందునా తెలుగేతరులు అయినప్పటికీ వారు చేసిన కృషి చిరస్తర జీయం. తమ వ్యక్తిగత జీవితాన్ని, సాంత దబ్బును త్యాగం చేసి వారు తెలుగు సాహిత్యాన్నికి చేసిన సేవలను మనం ఎలా విస్తరిస్తు న్నామో తలుచుకుంటుంటే బాధ కలుగుతోంది. తెలుగు యూనివర్సిటీకి సీపీ బ్రోస్ పేరు పెడితే ఆయన తెలుగు భాషకు చేసిన సేవలను స్వరించుకున్నట్లు అవుతుందని భావిస్తున్నాను.

- kpandu76@gmail.com

మహాలభూ బాయి చందా

తెలంగాణ చరిత్రలో ఆరు దశాబ్దాల చీకటి రాజ్యం శతాబ్దాల వెలుగుజిలుగులను ఆర్యేసింది. ఈ ప్రాంతపు మహామానుత వ్యక్తుల జీవిత చరిత్రలను సమాధి చేసేసింది. అలాంటి వారిని వెలుగులోకి తీసుకువచ్చే మహాత్మర కృషి నేడు జరగాలి. అందుకు దక్కన్ ల్యాండ్ మానపత్రిక వేదిక కావడం హర్షణీయం. మహాలభూ బాయి చందా లాంటి వారి గురించి నేటి తరం వారికి తెలియదు. అలాంటి వారి చరిత్రలను ఒకటి నుంచి పదో తరగతి వరకు ఏదో ఒకస్థాయి లో పార్యాంశాలుగా చేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

- కె.వెంకట్, హనుమకొండ

తెలంగాణ కొత్త చరిత్రకు ప్రాచుర్యం కల్పించాలి

భాష, సంస్కృతి, ఆహార విషయాలు పరంగా అనాగరికులంటూ పరాయి పొలక వర్గాలు వేసిన ముద్రను తుడిపేసుకుంటూ తెలంగాణ కొత్త చరిత్ర వెలుగులోకి వస్తోంది. ఆ చరిత్రను పదిలం చేసుకుంటూ దానికి ప్రాచుర్యం కల్పించే ప్రయత్నాలు చేయాలి.

- ఎం. అశోక్, కరీంనగర్

కొత్త జిల్లాల సంగ్రహ చరిత్ర వ్యాసాలకు అప్పునం

తెలంగాణలో కొత్తగా ఏర్పడిన జిల్లాల నేపథ్యంలో జిల్లాల చరిత్రను తిరిగి లిఖించుకోవాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. వివిధ కారణాల వల్ల మరుగున పడిన విశేషాలన్నో ఈ సందర్భంగా వెలుగులోకి వచ్చే అవకాశం ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో ఆయా జిల్లాల సంగ్రహ చరిత్రవై వ్యాసాలను దక్కన్ ల్యాండ్ మానపత్రికకు పంపించాలిగా కోరుతున్నాం.

మీ లేఖలను E-mail:deccanlandindia@gmail.comకు పంపించవచ్చు

దక్కన్ ల్యాండ్ |

ప్రామాణిక తెలంగాణ భాష రూపొందాలి

తెలుగునేలపై ఆరు దశాబ్దాలుగా ప్రామాణిక అంద్ర భాష (నిజానికి అది కూడా రెండుస్వర జిల్లాలదే అయినపు టీకీ) రాజ్యమేలింది. స్వాప్రాప్తం ఏర్పడి మూడేళ్ళు గడిచిన నేపథ్యంలో ఇప్పటికైనా ప్రామాణిక తెలంగాణ భాషను రూపొందించే ప్రయత్నాలను ముమ్మరం చేయాలి. తెలుగు అకాడమీ, తెలుగు యూనివర్సిటీ వారు గతంలో వివిధ నిఘంటువుల రూపొందించడంలో విశిష్ట కృషి చేశాయి. అదే తరగతిలో తెలంగాణ భాషాపండితులతో, రచయితలతో, ఇతర రంగాల ప్రముఖులతో ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసి ప్రామాణిక తెలంగాణ భాష రూపొందించుకునేందుకు కృషి చేయాలి.

నేడు ఏ పత్రిక చూసినా అందులో ఇంకా ఆంద్ర భాషనే రాజ్యమేలుతోంది. తెలంగాణ నేపథ్యం ఉన్న ఒకటి, రెండు పత్రికల్లో కొంతమేరకు తెలంగాణ భాష కన్నిస్తున్నా అది హర్షిష్మాయిలో లేదు. మీదియాలో తెలంగాణ భాష వాడుక లోకి రావాలంటే అందుకు ప్రభుత్వపరంగా కూడా ప్రోత్సహం అవసరం. తెలంగాణ భాషలో వెలువడే పత్రికల ను ప్రభుత్వం వివిధ రకాలుగా ప్రోత్సహించాల్సిన అవసరం ఉంది. ప్రకటనలు ఇష్టదం, వివిధ రకాలు గుర్తింపులు ఇష్టదం లాంటి వాటిల్లో, ఆ పత్రికలో తెలంగాణ భాషను ఎంతమేరకు వాడుతున్నారనే అంశాన్ని ఒక కొలబద్దగా తీసుకోవాలి.

ఒకటో తరగతి నుంచి పదో తరగతి వరకు తెలంగాణ వాకాలను ప్రవేశపెట్టాలి. అదే సమయంలో సామాన్య శాస్త్రం, సాంఘిక శాస్త్రం, గణితం వంటి సబ్జెక్టుల్లోనూ వీలైనంత పరకు తెలంగాణ భాషను వాడాలి. అలా చేయడం ద్వారా ప్రస్తుతం పారశాలల్లో ప్రాథమిక స్థాయిలో ఉన్న తరం పెద్దయ్యే సరికి తెలంగాణ భాషపై పట్టు సాధించే అవకాశం ఉంటుంది. ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లోనూ ప్రజలు తెలంగాణ భాషలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు నిర్వహించే అవకాశం కల్పించాలి.

- వి. కిరణ్, సంగారెడ్డి

అన్నలైన్ డ్యూరా చందా చెల్లింపు

దక్కన్ ల్యాండ్ బ్యాంకు భాతా వివరాలు

Name : DECCAN LAND

Kotak Account No: 7111218829

Bank : KOTAK MAHINDRA BANK

IFSC Code : KKBK0000555

Branch Code : 000555

MICR Code : 500485007

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపటి: 5 సంఖిక : 10 పేజీలు : 68

జూన్ - 2017

సంపాదకులు
యం. వేదకుమార్

9848044713

అసెసోరీట్ ఎడిటర్
ఎన్. వంశి మొహన్
9848902520

సైపటి కర్ణాటకండింగ్
కె. ప్రభాకర్

8106721111

సర్జులైఫ్ న్యూస్
హాచ్. మోహన్లాల్

వాణిజ్య ప్రకటనలు
9030626288

ఫాటోగ్రాఫర్
బి.స్టోమ్
8874995555

కవరీపేజీ ముఖాచత్రం
గాగి వేమల, ఆశ్వస్తు

**లే అవృత్తీ & కంపెషియంగ్
చరిత ఇంప్రైషన్స్**

ముద్రణ:

DECCAN PRESS

ఆజామాబాద్, హైదరాబాద్-500 020.

కార్యాలయ చెరువులు

**DECCAN LAND
"CHANDRAM"**

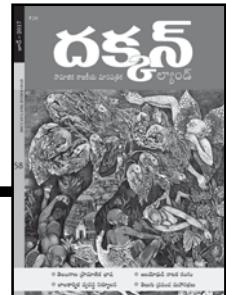
3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar,
Hyderabad - 500 029 Telangana
Mobile: 9030626288 Fax: 040-27635644

E-mail: deccanlandindia@gmail.com
website : www.deccanland.com

వార్షిక చందా

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక చందాదారులుగా
చేరడల్చుకున్న వారు పై చిరునామాకు రూ. 200
ఎం.బి. పంచించచు. లేదా దక్కన్ల్యాండ్ పేరిట
దీడీ పంచచు. చిరునామా, ఫోన్ నెంబర్
విపరాలు సప్పుంగా తెలియజేయగలరు.

లోపలి పేజీల్లో...

తెలంగాణ సాహిత్య విమర్శ - దశ బిశ	సుంకిరణ్ నారాయణరెడ్డి 9
బాలకాళ్ళక వ్యవస్థ నిర్మాలనకు బాటలు వేద్దాం 14	ఆర్.ఎంకచోర్డ్ 14
అపజయం ఎదుర్కొన్న సి.పి.భోవ్ 17	జయధీర్ తిరుమలరావు 17
తెలంగాణ ఘనవారసత్వాన్ని కాపాదుకుండా! 19	యం.వేదకుమార్ 19
గూడ అంజన్ ప్రజల గుండాల్లో పదిలం 22	అంబటి వేకువ 22
తెలంగాణ జలయాధుడి నాటక రంగం 26	డా॥ జె.విజయ్కుమార్జీ 26
తెలంగాణ భాష ప్రామాణికత : ప్రతిపాదనలు 28	డా॥ నలిమెల భాస్కర్ 30
ప్రాదరాబాద్ చరిత్రకు దర్శకాలు 32	దక్కన్ నువ్వుల్ 32
స్వరాష్ట పాలనలో మూడేళ్ళు 33	దక్కన్ నువ్వుల్ 33
కలల ప్రపంచంలోకి.. 37	దక్కన్ నువ్వుల్ 37
అక్షోబ్రంలో తెలుగు ప్రపంచ మహిసుభలు! 39	సంకేపిల్లి నాగేంద్రశర్మ 39
జన్ము పరీక్షలకు కీలకం 47	దక్కన్ నువ్వుల్ 47
'శరణం గచ్ఛామి' (సినిమా లిఫ్ట్) 48	చేర్స్ 48
గుంజాల గీండి 'లిపి' ప్రస్తావం 49	గూడూరు మనోజ 49
సంగీతానికి రేడియో చేయాత 51	డా. సాముల సదాశివ 51
కొల్లాపూర్ సాహితీ వైభవం 54	శ్రీమతి తిరుమల పద్మావతి 54
రామప్ వాస్తు శిల్పాలు 55	ద్వారసప్లీ సత్యసారాయణ 55
మృణాళినీదేవి - సునాళినీదేవి 57	హాచ్.రమేష్బాబు 57
సబాల్చ్ చైతన్యం 'సబ్బండ నాడం' 59	సంగిశేఖర్ శ్రీనివాస్ 59
'తెలంగాణ మాండలిక కవిత్వం' 64	డా.ఎన్.రఘు 64
పుస్తకం 66	దక్కన్ నువ్వుల్ 66

'దక్కన్ ల్యాండ్'లో అచ్చవుతున్న రచనలలో వ్యక్తమవుతున్న అభిప్రాయాలన్నించేతో సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. 'దక్కన్ ల్యాండ్'ను ప్రజాస్వామిక అభిప్రాయ వేదికగా, ప్రజాపక్ష రాజకీయార్థిక, సామాజిక విశ్లేషణావేదికగా తీర్చిదిద్దాలన్నదే మా సంకల్పం. అందుకు అనుగుణంగానే అన్ని రకాల అభిప్రాయాలకు, భిన్నాభిప్రాయాలకూ స్థానం కల్పించాలన్నది మా ఉద్దేశం. వివిధ రంగాల్లో నిపుణుల రచనలను అందించడం ద్వారా ఆయా అంశాలపై, సమస్యలపై, పరిష్కార మార్గాలపై పారకుల్లో అవగాహన పెంపాందించడమే 'దక్కన్ ల్యాండ్' లక్ష్యం.

ప్రతిభామూర్తులకు పురస్కారాలు

అవతరణ వేదుకల్నీ ప్రదానం

తెలంగాణ రాష్ట్ర మూడో ఆవిర్భావ దినోత్సవాలను పురస్కరించు కొని వివిధ రంగా విశిష్ట సేవలు అందించిన వారికి రాష్ట్రస్థాయి అవార్డులను ప్రకటించారు. సాహిత్యం, శాస్త్రయిన్సులు, వీరిణి నృత్యం, జూన్పదం, సంగీతం, సామాజిక సేవ, జర్జులిజిం, పోటో జర్జులిస్టు, సినిమా జర్జులిస్టు, వైద్యులు, ఉపాధ్యాయులు, అంగన్ వాడి టీచర్లు, ఉద్యమకారులు, చిత్రలేఖనం, శాస్త్రవేత్తలు, యాంక రింగ్, అర్పకడు, ఆధ్యాత్మికవేత్త, శిల్పకళ, ధియేటర్, క్రీడారంగం, వేద పండితుడు, ఉత్సవ న్యాయవాది వంటి వివిధ రంగాల్లో విశిష్టసేవలు అందించిన వారు వీరిలో ఉన్నారు.

వివిధ రంగాల్లో రాష్ట్రస్థాయి అవార్డులు అందుకొనున్న వారు:

సాహిత్యం:	వెలపాటి రామారెడ్డి, ఆశ్రమాజీ, జూపాక సుఖుద్ద, అస్ట్రోమ్ ఫార్మేరీ (ఉర్దూ),
శాస్త్రయిన్సులు:	రాఘవరాజ్ భట్ - మంగళ భట్, బి.సుధీర్ రావు వీరిణి కుమార్
వీరిణి నృత్యం:	దురుశెట్టి రామయ్య, కేతావత్ సోమాలార్, గడ్డం సమ్మయ్య
సంగీతం:	మాలిని రాజోల్డర్, వార్షి బ్రిడర్స్
సామాజిక సేవ:	వందేమాతరం శాందేషన్, యాకుబ్ బి.
జర్జులిజిం:	ఓరుగంటి సతీర్ (చీఫ్ ఆఫ్ న్యూన్ బ్యార్టో - నమస్తే తెలంగాణ), పీవీ శ్రీనివాస్ (టీ న్యూన్), బిత్తిరి సత్తి - సావిత్రి (రవి - శివజ్యోతి), ఎ.రమణకుమార్ (జై తెలంగాణ టీవీ), ఎండీ మునీరాధీన్
ఫాటో జర్జులిస్టు :	అనిల్ కుమార్
సినిమా జర్జులిస్టు :	హెచ్ రమేష్ బాబు
వైద్యులు:	బీరపు (నిమ్సు), వెంకటాచారి
ఉపాధ్యాయులు:	ఎ.వేణుగోపాల్ (లీఎస్ఎంఎస్జెసీ, కరీంనగర్)
అంగన్వాది టీచర్లు:	ఎం. భిక్షుపుర్ము
ఉద్యమకారులు:	కొడార శ్రీను, వోల్లుల వాణి, అవునూరి కోమల, అభినయ శ్రీనివాస్
చిత్రలేఖనం:	తోట వైకుంరం
శిల్పకళ:	శ్రీనివాస్ రెడ్డి
శాస్త్రవేత్త:	ఎస్ చంద్రశేఖర్ ఐఎస్టీ డైరెక్టర్
కామంటి / యాంకలింగ్:	మదిపల్లి డక్టిణామూర్తి
అర్థకుడు:	పురాణం నాగయ్యస్వామి, కొక్కెర కిష్టయ్య (మేడారం)

ఆధ్యాత్మికవేత్త:

సంతతీ సంగ్రావ్ మహోరాజ్, ఉమావతి పద్మనాభ శర్మ, మహృద్ భాజా పరీఫ్ షైక్ ఉల్ హోదిత్ మాల్చీవ్, పెనుమల్ ప్రమీల్ ప్రభు సుధీర్ (బిపప్ / ఫాదర్),

థియెటర్:

దెంచనాల శ్రీనివాస్, వ్లాంపట్ల నాగేశ్వరరావు తెలంగాణ స్టోర్స్ సూర్య్ (హకీంపేట), ఎండల సౌందర్య్ (హకీ)

వేదపండితుడు:

నరేంద్ర కౌత్రే,

ఉత్తమ న్యాయవాచి: జె.రాజేశ్వర్ రావు

ఉత్తమ మునిసిపాలిటీ: సిద్ధిపేట

రామపంచాయతి: శ్రీనివాస్ నగర్, మానకొండూరు

ఉత్తమ ఉద్యోగి: నెతి మురళీధర్ (ఎండీ, టీఎస్ఎస్బోచీ), ఎన్. అంజిరెడ్డి ఏశెవెన్

ఉత్తమ రైతు: కండె బాలాజీ, కెరమెరి

స్పెషల్ కేటిగిలి: గడ్డం నర్సయ్య (ఈలపాట)

హొజాబ్ తో ఎయిమ్సు ప్రవేశపరీక్షకు అనుమతిస్తాం

హొజాబ్ ను ధరించిన ముస్లిం విద్యార్థినులను నిర్దేశిత తనిఫీల్ అనంతరం ప్రవేశపరీక్షకు అనుమతిస్తామని కేంద్ర ప్రభుత్వం, ఎయిమ్సు కేరళ ప్రైకోర్సుకు తెలిపాయి. ఎంబీబీఎస్లో ప్రవేశాలకు ఎయిమ్సు నిర్వహించే ప్రవేశపరీక్షకు సంబంధించి కేంద్రం, ఎయిమ్సు తరఫు న్యాయవాది మే 25న ఈ మేరకు కోర్టుకు తెలిపారు. తనిఫీలు తప్పని సరి అన్నారు. హొజాబ్ ధరించిన విద్యార్థినులు ఇవి సకాలంలో పూర్తయ్యేలా పరీక్ష మొదలు కావడానికి గంట ముందే పరీక్ష కేంద్రానికి చేరుకోవాల్సి ఉంటుని చెప్పారు. పరీక్ష రాసే అభ్యర్థులు తలపై ఎలాంటి విషం ధరించకూడదని, స్వార్పులు లాంటివి కూడా అనుమతించి బోమని హోల్ టీకెట్లపై ఉండని, ఈ నిబంధన రాజ్యాంగ విరుద్ధమని పేర్కొంటూ ముస్లిం విద్యార్థినులు, వివిధ ఇస్లామిక్ సంస్థల ప్రతినిధులు కోర్టును ఆశ్రయించారు. రాజ్యాంగ అధికారి 25 కెల్వించిన మతస్వేచ్ఛ హక్కును ఈ నిబంధన ఉల్లంఘిస్తోందని ఆరోపించారు. వీరి వ్యాజ్యాలపై గతంలో న్యాయస్థానం స్వందిస్తూ ఈ అంశంపై వైఖరి తెలపాలని కేంద్రాన్ని ఆదేశించిని. కేంద్రం, ఎయిమ్సు తమ వైఖరి స్వప్తం చేయడంతో కోర్టు దానిని పరిగణనలోకి తీసుకొని కేసును పరిషురించిని.

తాగ్ ప్రశంసలు స్వార్థిగా...

స్వరాష్టంగా ముచ్చటగా మూడేళ్ళు

తెలంగాణ! భారతదేశంలో 29వ రాష్ట్రంగా వెలసిన కొత్త రాష్ట్రం. కొత్తగా ఏర్పడిన మరే రాష్ట్రం కూడా ఎదురోచ్చన్ని చిక్కముళ్ళను ఎదుర్కొంటూ ఈ జాన్ 2న మూడో ఏడాదిలోకి అడుగుపెట్టండి. ఆరు దశాబ్దాల చీకటి ప్రభావం ఒక్కసారిగా తొలిగిపోవడం కష్టమే అయినప్పటికీ వెలుగు రేఖలు విచ్చుకుంటున్న దాఖలాలు మాత్రం కనిపిస్తున్నాయి.

ఆర్థిక వనరులు, ఉద్యోగులు, జల వనరులు, ప్రభుత్వ కార్బోరేషన్లు, హైకోర్స్లు లాంటి అంశాల్లో ఇంకా విభజన పూర్తి కాలేదు. అయిప్పటికీ దేశంలో మరే రాష్ట్రంలోనూ లేని విధంగా పాత, కొత్త సంక్లేషము పథకాలను అమలు చేయడంలో తెలంగాణ ముందుకు సాగుతోంది.

నీళ్ళు, నిధులు, నియామకాలు...ఈ మూడు అంశాలు ప్రధానంగా తెలంగాణ ఉద్యమం సాగింది. వాటి లక్ష్మీసాధనకే నేడు రాష్ట్రం నడుం బిగించింది. ఆరు దశాబ్దాల కాలంలో ఎన్నడూ తెలంగాణలో ఇంత వేగంగా ప్రాజెక్టులు, కాల్పల నిర్మాణం జరిగిన దాఖలాలు లేవు. మరోపైపున గొలుసుకట్టు చెరువుల వ్యవస్థను పట్టిప్పం చేసేందుకు కూడా తగు చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. ‘మిషన్ కాక్టియు’ను అందుకు నిదర్శనంగా చెప్పువచ్చు. ప్రతీ కుటుంబానికి తాగునీరు అందించే లక్ష్మింతో ‘మిషన్ భగీరథ’ చురుగ్గా సాగుతోంది. ఈ రెండు పథకాలకూ జాతీయంగా, అంతర్జాతీయంగా ప్రశంసలు లభించడం తెలంగాణకే గర్వకారణం.

సంక్లేషమం, వ్యవసాయం, విద్య, ఉద్యోగాలు... ఇలా ఏ అంశం తీసుకున్నా కూడా అందులో తనదైన ముద్దను తెలంగాణ నేడు చాటుకుంటున్నది. రాష్ట్ర పల్టిక్ సర్వీస్ కమిషన్ పనితీరులో, పరీక్షల నిర్వహణలో ‘డిజిటల్’ ప్రభావం ఇంతగా ఉండగలదని ఎవరూ ఊహించలేకపోయారు. అదే విధంగా డిగ్రీ అడ్మిషన్సు ఆన్‌లైన్ చేయడం కూడా ఒక సాహసాపేత చర్యనే.

ప్రజా సంక్లేషమం కోసం నిధులు వెచ్చించడంలో రాష్ట్రం ముందంజలో ఉంది. దైతులు, గొర్రెల పెంపకందారులు, వృద్ధులు, వితంతువులు, చిన్నారులు, అనాధులు, వికలాంగులు, మత్స్యకారులు... ఇలా సమాజంలోని ప్రతి వర్గానికి కూడా ఏదో ఒక మేలు ప్రభుత్వం నుంచి అందేలా వివిధ పథకాలు అమలవుతున్నాయి. వివిధ కులాల పరంగా కూడా అయి కులాల్లోని పేదలకు మేలు కలిగేలా చేసేందుకు ప్రత్యేక కార్బోరేషన్లు ఏర్పాటుతుతున్నాయి. ఇవన్నీ కూడా తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడినందువల్ల జరుగుతున్నాయి.

ఆదాయాభివృద్ధిలో తెలంగాణ మరోసారి దేశంలో అగ్రస్థానంలో నిలచింది. తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఏర్పడినా, ధనిక రాష్ట్రంగా మనుగడ సాగించగలదని, అభివృద్ధిలో పురోగమనం కొనసాగించగలదని కొన్నేళ్ళుగా తెలంగాణవాదులు చేసిన వాదన నిజమని కాగీ గణాంకాలు వెల్లడించాయి. ఆర్థికాభివృద్ధితో పాటు సంక్లేషమం, ఆరోగ్యం, చదువు, ఉపాధి కల్పన తదితర రంగాల్లోనూ ప్రగతి సాధించే దిశలో మన పయనం కొనసాగాలి.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ మూడేళ్ళలో ఎంతో చేసినా, చేయాల్సింది కూడా మరెంతో ఉంది. సమాజంలోని విభిన్న వర్గాల ఆకాంక్షలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటూ, సాధ్యాసాధ్యాలను మదింపు వేస్తూ, అయి అంశాల ప్రాధాన్యక్రమంలో ముందుకుసాగాలి ఉంది. తొలిదశ, మలిదశ తెలంగాణ స్వరాష్ట సాధన ఉద్యమం సందర్భంగా ప్రకటించుకున్న లక్ష్యాలను సాధించినపుడే స్వరాష్ట సాధనకు సార్థకత చేకూరుతుంది. ఆ దిశలో తెలంగాణ రాష్ట్ర పయనం సాగాలని ఆకాంక్షిస్తూ...

వేదకుమార్.ఎమ్

(యం. వేదకుమార్)

ఎడిటర్

దేశంలోనే నెం. 1గా తెలంగాణ

ఆదాయాభివృద్ధిలో తెలంగాణ మరోసారి దేశంలో అగ్రస్తానంలో నిలచింది. 2016-17 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ప్రధాన పన్నుల ద్వారా వచ్చే ఆదాయంలో 17.82 శాతం వృద్ధి రేటును, అన్ని రకాల పన్నుల ద్వారా వచ్చే ఆదాయంలో 17.81 శాతం వృద్ధి రేటును సాధించింది. గత ఫిబ్రవరి వరకు ఆదాయాల్లో వృద్ధి రేటు గణాంకాలను కంప్టొలర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్ (కాగ్) మే 25న విడుదల చేశారు.

ఈ గణాంకాల వివరాలపై ముఖ్యమంత్రి కేసిఆర్ హర్షం వ్యక్తం చేశారు. తెలంగాణ ధనిక రాష్ట్రమంటూ తాను చెబుతున్నది ఆక్షర సత్యమనే విషయం మరోసారి రుజువైందన్నారు. కొన్ని ప్రతికూల పరస్పితులు ఉన్న తెలంగాణకు పన్నుల ద్వారా వచ్చే ఆదాయం తగ్గుకుండా పురోగతిని సాధించడం గొప్ప విశేషమని అయిన ఆనందం వ్యక్తం చేశారు.

కాగ్ గణాంకాలు:

- అమృకం పన్ను అబ్బారీ, స్టౌంపులు, రిజిస్ట్రేషన్ల వంటి ప్రధాన పన్నుల్లో 17.82 శాతం వృద్ధి రేటు.
- అన్ని రకాల పన్ను 17.81 శాతం వృద్ధి రేటు.
- 2015 మార్చి నుంచి 2016 ఫిబ్రవరి వరకు రాష్ట్రంలో ప్రధాన పన్నుల ద్వారా రూ. 33,257 కోట్ల ఆదాయం వచ్చింది.
- 2016 మార్చి నుంచి 2017 ఫిబ్రవరిలో రూ. 39,183 కోట్ల ఆదాయం వచ్చింది.
- తెలంగాణ ప్రధాన పన్నుల ద్వారా 17.82 శాతం ఆదాయ వృద్ధి రేటును పెంచుకుంది.
- ఈ మూడు పన్నులతో పాటు రవాణా రంగం, ఇతర రంగాలను కలుపుకొని 2015-16 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ. 36,130 కోట్ల ఆదాయం వచ్చింది. 2016-17లో రూ. 42,564 కోట్ల ఆదాయంతో తెలంగాణ 17.81 శాతం వృద్ధి రేటును పొందింది. ఇలా ఈ రెండు విభాగాల్లోనూ రాష్ట్రం ప్రథమ స్థానం పొందింది.
- 2015-16 సంవత్సరంలో 15 శాతం వృద్ధి రేటుతో తెలంగాణ ప్రథమస్థానంలో నిలువగా, ఈసారి వృద్ధి రేటు మరింత పెరగడం విశేషం.

కేషిఆర్ పార్క్ చుట్టూ పైచెప్పివర్షు

కేషిఆర్ పార్క్ చుట్టూ పైచెప్పివర్షు నిర్మాణానికి సంబంధించిన ప్రతిపాదన కార్యరూపం దాల్చే అవకాశం కనిపిస్తోంది.

పార్కు చుట్టూ ఎంత వెడల్పు మేరకు ఎకో సెన్సిటీవ్ జోన్ (ఐఎస్జెడ్, బఫర్ జోన్) ఉండాలనేడి కేంద్రం ఖరారు చేసిన తరువాత దానికి అనుగుణంగా చర్యలు తీసుకోవాలని జాతీయ గ్రీన్ ట్రిబ్యూనల్ తీర్పు వెలువరించింది. జాతీయ పార్కులకు మూడు నుంచి ఏడు

స్టేట్ గ్యాలరీలో ఆర్ట్ క్వాంట్

తెలంగాణ రాష్ట్ర అవిశ్వాప దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకొని రాష్ట్ర పర్యాటక శాఖ ఆధ్వర్యంలో ప్రోదరాబాద్ ఆర్ట్ స్టోర్ సహకారంతో మాదాపూర్ లోనే స్టేట్ ఆర్ట్ గ్యాలరీలో దేశంలోని ప్రముఖ చిత్రకారుల చే 'ఆర్ట్ క్వాంట్' ఏర్పాటు చేశారు. దేశం నలు మూలల నుంచి 200 మందికి ప్రేగా చిత్రకారులు దీనికి హజర య్యారు. తమ ఊహలను అందమైన చిత్రాలుగా గీసారు. తెలంగాణ సంస్కృతి, సంప్రదాయాలను ప్రతిబింబించేలా విభిన్న రకాల పెయింటింగ్లెన్లను వేశారు. పల్లెటూరి వాతావరణం, ప్రకృతి సౌందర్యం, పలు రకాల పక్షులు, వాతావరణ పరిరక్షల లాంటి అంశాలను వీరు తమ ధీమ్లుగా ఎంచుకున్నారు. మే 27న ఈ క్వాంట్ ప్రారంభమైంది.

'నా తెలంగాణ కోటి రత్నాల వీణ'

తెలంగాణ ఘన చారిత్రక ఔభ్యాన్ని 'నా తెలంగాణ కోటి రత్నాల వీణ' పేరిట జనరంజక స్వత్యరూపకంగా ప్రదర్శించారు.

రవీంద్ర భారతిలో భాషా సాంస్కృతిక శాఖ, తైలోక్య ఆర్ట్ ఆసోసియేషన్ ఆధ్వర్యంలో 'ముత్యాల సరాలు... మూడు స్వత్య రూపకాలు' శీర్షికన ప్రదర్శిస్తున్న రెండు రోజుల స్వత్య రూపకోత్సవంలో భాగంగా మే 25న తొలిరోజు 'నా తెలంగాణ కోటి రత్నాల వీణ' స్వత్య రూపకాన్ని ప్రదర్శించారు. తెలంగాణ సాహిత్య ఆకాడమీ అధ్యక్షుడు డా. నందిని సిధారెడ్డి రచనకు ప్రముఖ నర్తకి ఇందిరా పరాశరం స్వత్యరూపకలున చేశారు. మొత్తం 28 మంది కళాకారులు కలని ఈ స్వత్యరూపకాన్ని అధ్యత్థంగా ప్రదర్శించారు. తెలంగాణను పాలించిన నాటి శాతవాహనులు, కాక్షీయుల పాలనతో పాటుగా తెలంగాణలోని ఒక్కొజిల్లాకు చెందిన ప్రత్యేక ఆచార వ్యవహరాలను ఈ స్వత్యరూపకంలో చూపించారు.

తెలంగాణకు ప్రత్యేకమైన కళారూపాలు, ఒగ్గుకథ, బుర్రకథ, బతుకమ్మ, బోనాల పండుగ, పీఱి పండుగ మతసామరస్యాన్ని పెంపాం దించిన విధాన్ని ప్రదర్శించారు. తెలంగాణ ఏవిధంగా అణచివేతకు గుర్తిందో చూపిస్తూ ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఆవశ్యకత, తెలంగాణ రాష్ట్రసాధన ఘట్టాలు, తొలి దశ ఉద్యమం, మలిదశ ఉద్యమం, శ్రీకాంతాచారి ఆత్మారూపం, తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆవిశ్వాపం లాంటివి ఈ స్వత్యరూపకంలో ఆసక్తిదాయకరీతిలో చోటు చేసుకున్నాయి.

మీటర్ల మేర ఐఎస్జెడ్ నిర్ణయించే వీలుందని, చెష్టెలోని ఓ పార్కుకు జోరో ఐఎస్జెడ్కు కేంద్రం అనుమతించిందని అధికారవర్గాలు చెబుతున్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో కేషిఆర్ పార్క్ వద్ద పైచెప్పివర్షు నిర్మాణానికి సుమారు 20 మీటర్ల వరకూ స్థలాన్ని సేకరించాలి ఉంది. ఇప్పటికే 25 నుంచి 35 మీటర్ల వరకు బఫర్ జోన్ ఉన్నందున కేంద్రం ఐఎస్జెడ్ ను తెలుంచి 7 మీటర్ల వరకు ఖరారు చేసినా పనులు చేపట్టే వీలుందని అధికారులు భావిస్తున్నారు.

తెలంగాణ సాహిత్య దృశ్యం

తెలంగాణ సాహిత్య విమర్శ - దన దిన

దేనిని తెలంగాణ సాహిత్య విమర్శగా పరిగణించాలై?

తెలంగాణ సాహితీవేత్తలు తెలంగాణ తెలంగాణసభ సాహిత్యం మీద చేసిన విమర్శలనా? పరిశోధననా? సాహిత్య చరిత్ర రచననా?

తెలంగాణ సాహిత్యం మీద తెలంగాణ, తెలంగాణసభలు చేసిన విమర్శలనా?

విస్మృత దృక్కోణం నుండి తెలంగాణ, తెలంగాణసభలు తెలంగాణ సాహిత్యాన్ని వెలికితీసే పరిశోధననా?

తెలంగాణ ఆత్మ గౌరవ దృక్కోణం నుండి అంటే తెలంగాణ అస్తిత్వ దృక్కోణం నుండి తెలంగాణ సాహిత్యాన్ని వెలికితీసి చరిత్రలో దానికి సముచిత స్థానాన్ని కల్పించే పరిశోధన, సాహిత్య చరిత్ర రచన, తెలంగాణ సాహిత్య విశిష్ట తను చాటే విమర్శ ఈ మూడించి సమాచారాన్ని తెలంగాణ సాహిత్య విమర్శగా పరిగణించడం ప్రస్తుత అవసరం. ఒక రకంగా దీనిని “తెలంగాణ వాద సాహిత్య విమర్శ” అనవచ్చు.

ఎందుకిలా పరిమితం కావడం? కొంత కాలం ఇలా తదేక దృష్టితో కృషి జరిగితే తప్ప తెలంగాణ సాహిత్య విశిష్టత సమగ్రంగా వెలుగు లోకి రాదు.

ఈ దృక్కోణం నుండి ఇంతవరకు వచ్చిన విమర్శను విహంగ వీక్షణం చేస్తే ఇక ముందు జరుగవల్సిన కృషి విమిలో అవగతమవుతుంది.

తెలంగాణ అస్తిత్వ స్ఫూర్హను మొట్ట మొదట తెర మీదికి తెచ్చిన వాడు సురవరం ప్రతాపరెడ్డి అని అందరు అంగీకరించిందు. గోలకొండ కవుల సంచిక తేవటానికి ముందు నుండే ఆయనకు ఆ సోయి ఉన్నట్టు ఆయన కొన్ని వ్యాసాలను బట్టి తెలుసున్నది. 1922లోనే ఆయన రంగనాథ రామాయణకర్త తెలంగాణ వాడైన బుద్ధారెడ్డి అని తేల్చినాడు. 1924లోనే ఆయన కందుకూరి వంటి వారు ప్రథమాంధ్ర సంస్కరణలు కారని ‘ప్రథమ రాజు రామేశ్వర రాయలు ప్రథమాంధ్ర సంస్కర’ అని తెలంగాణ అస్తిత్వ పతాకును ఎగురవేసిందు. తెలంగాణలోని సంస్కారాల చరిత్ర (1927), గద్వాల తాళపత్ర గ్రంథాలు (1928), అముద్రిత తాళపత్ర గ్రంథాలు (1928) అనే వ్యాసాలు ఈ సంచర్యంగా పరిగణించడగినవి.

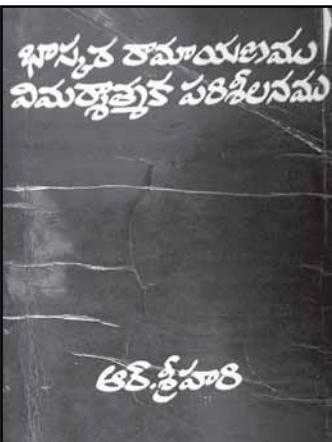
గోలకొండ కవుల సంచికతో సురవరం అస్తిత్వ దృక్కోణం మరింత స్ఫూర్హంగా బయటపడింది. ఈ సంచిక సంపాదకీయంలో

ఇక్కడ కవులను సీమాంధ్రకు తరలించడాన్ని నిరసించిందు. ఇక్కడ ఎంతో మంది ప్రాచీన ఆధునిక గొప్ప కవులున్నారని ఎలుగెత్తి చూపిందు. ఈ సంచిక మీద వచ్చిన విమర్శను తెలిపోకుడుతూ మా తల్లిని మేము ఖచ్చితంగా ప్రేమిస్తామన్నాడు. తెలంగాణ భాషను వెక్కిరించడాన్ని ధిక్కరించిందు.

కరుగుంటి ‘నవ్యాంధ్ర సాహిత్యవీధులు’ మీద చేసిన సమీక్షలో తెలంగాణ ఆత్మగౌరవ విశ్వరూపాన్ని చూపిందు. ‘తిరుపతి వెంకట కవులను థీకొన్నది అమరచింత పండితులు’ అని సగర్వంగా ప్రకటించిందు. సీమాంధ్ర కవులతో తీసిపోని గోలకొండ కోహినూర్లను గొప్ప ఆత్మవిశ్వాసంతో ప్రకటించిందు. అంధ్రమాత భావనను అనాడే తిరస్కరించిందు. తెలంగాణను ‘చెల్లెలు’ అని తక్కువ చేయడాన్ని ఆగ్రహించిందు. ‘ఆంధ్ర వాస్తవయ చరిత్ర’ వ్యాసంలో తెలంగాణ కవుల వాటాను అనాడే ప్రకటించిందు. ఈ ఆత్మగౌరవ ప్రకటన ప్రభావంతోనే ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం తన సాహిత్య చరిత్ర గ్రంథంలో ‘తెలంగాణ కవులు’ అనే ఉపశీర్షికతో కొండరు తెలంగాణ కవుల గురించి రాయడం, ‘నవ్యాంధ్ర సాహిత్య వీధులు రెండవ ముద్రణలో తెలంగాణ గురించి నామమాత ప్రస్తావన అయినా చేయడం జరిగింది. సురవరంగారి తెలంగాణ అస్తిత్వ స్ఫూర్హ వల్ల అందిన తొలి ఘలాలు అవి. (విశాలాంధ్ర భావన, అం.ప్ర. ఏర్పాటు, ప్రాంతస్ఫూర్హ అనవస

రం అని భావించిన అభ్యుదయోద్యమం అనంతర పరిణామాలు) సురవరం తర్వాత తెలంగాణ అస్తిత్వ గొంతుక గట్టిగా పెగిలింది (1969లో కొంత) 1996 తర్వాత మాత్రమే. దశాబ్దాల వైఫల్యగాఢ. అప్పుడప్పుడు భృత్యమోష, నిమ్మ స్థాయి ప్రకటన.

అయితే సురవరం కంటే ముందు మానవల్లి రామకృష్ణ కవి (సీతిసార ముక్కాలి-బాణి-బాణి, అనర్సరాముం-బిజ్జల తిమ్మ భూపాలుడు, శ్రీరంగ మహాత్ము-బైరావకవి, సకల నీతి సమ్మతం-మడికి సింగన), సమకాలికంగా శేషాద్రి రమణ కవులు (తాలాంక నందినీ పరిణయం, బేతాళచరిత్ర, చిలువపడిగరేని పేరణము, సీతాకల్యాణం, తూము రామదాసు, గో.క.సం.లో తె.ప్రాచీన కవుల పరిచయం), ముడుంబ లక్ష్మీణాచార్యులు తెలంగాణ సాహిత్య విశిష్టతకు వస్తే చేకార్చే కృషిని చేసిందు. మరుగున పడిన తెలంగాణ కావ్యాలను వెలికి తీసిందు. పరిష్కరించిందు. విలువైన పీతికలు రాసిందు. కొమ్మార్జు లక్ష్మీణాచార్యు ‘పోతన తెలంగాణ

వాడే అని నిరూపించే వ్యాసం రాశిందు. అయితే వాళ్ళు తెలంగాణ తరులు అయినందు వల్ల తెలంగాణ ఆస్తిత్వ దృక్కోణం నుంచి కాకుండా విస్తృత దృక్కోణం నుండి వాస్తవిక దృష్టి నుండి ఆ కృషి చేసింద్రు. అందుకయినా వాళ్ళు స్వరథియలే.

ఆదిరాజు ఏర్పభద్రరావు రాశిన 'తాళపత్ర గ్రంథాలు', 'తాలంక నందినీ పరిణయం', 'శాల్య లీకండ నందన విలాసం' అనే వ్యాసాలు పరిగణించదగినవి. 1929లో అప్పకవి తెలంగాణ వాడే అని సురవరం చేసిన సూచనను బూర్ధుల రామకృష్ణరావు కాకునూరి అప్పకవి జన్మస్థానం (1932) అనే వ్యాసంలో ఆధార సహాతంగా నిరూపించిందు. ఇది తెలంగాణ సాహిత్య ఆస్తిత్వానికి మంచి చేర్చు.

ఈ లోపుగా గోలకొండ పత్రికలో విస్తృత తెలంగాణ కవుల గురించి వ్యాసాలు రావడం మినుకుమినుకు నష్టక్రాల వెలుగు (అదీ సురవరం తెలంగాణ ఆస్తిత్వ దృక్కోణం చలువ వల్లనే) కిరిటి వెంక టాచార్యుల గురించి తిరుమల బుక్పట్టుం వెంకటాచార్యుల వ్యాసం, ఇతడే రాశిన 'బుచ్చి వెంకటాచార్యుల' గురించి, బాల సరస్వతి తి.బు.శ్రీనివాసాచార్యులు (తిరుపతి వేంకట కవులను ఓడించిన వారు) గురించిన వ్యాసాలు, మదివాళయ్య గురించి ఒక శివభక్తుడు రాశిన వ్యాసం, ఆక్షింతల సుబ్బాశాస్త్రి గురించి వెల్లాల శివరామశర్మ, వేములవాడ భీమకవి గురించి శ్రీ రాంలక్ష్మి నారాయణ రాశిన వ్యాసాలు ఆ వెలుగులు. అవి పరిచయ వ్యాసాలే అయినా తెలంగాణ ఆస్తిత్వ నిర్మాణంలో మరపేనివి. ఈ ఒరవడిని తర్వాతి కాలంలో రామరాజు లాంటి కొద్దిమందే కొనసాగించింద్రు.

తెలంగాణ ఆస్తిత్వ నిర్మాణంలో దేవులపల్లి రామానుజరావు కృషిని తప్పక గుర్తుపెట్టుకోవాలి. ఆయన మనసులో తెలంగాణ ఆస్తిత్వ దృక్కోణం ఉండనడానికి అయిన రాశిన 'తెలంగాణలో జాతి యోద్యమాలు' అనే పుస్తకం, 'తెలంగాణం-ఆంధ్ర సారస్వత వికాసం' 'బీరుగల్లు మండలమున సారస్వత సేవ' అనే వ్యాసాలు నిదర్శనాలు. 'తెలంగాణం-ఆంధ్ర సారస్వత వికాసం' అనే వ్యాసం మొదట 'సుజాత' ప్రత్యేక సంచిక (1951)లో వచ్చింది. తెలంగాణ ఆధునిక కవుల గురించి రాశిన మొదటి వ్యాసం ఇదే కావచ్చ. వట్టికోట ఆశ్వారుస్వామి సంపాదక త్వంలో వచ్చిన 'తెలంగాణ' (1956)లో వానమా మలై వరదాచార్యులు 70,80 మంది ఆధునిక కవులను పరిచయం చేస్తూ ఒక వ్యాసం రాశిందు. ఇవి రెండు తప్ప ఆధునిక కవులను గురించి రాశిన మరే వ్యాసమూ కనిపించలేదు మలిదశ ఉద్ఘమం వరకు.

బిరుదురాజు రామరాజు 1960 నుండి గోలకొండ తదితర

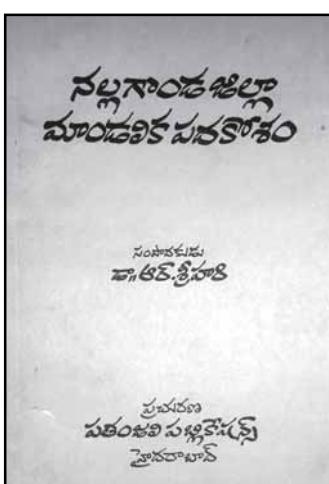
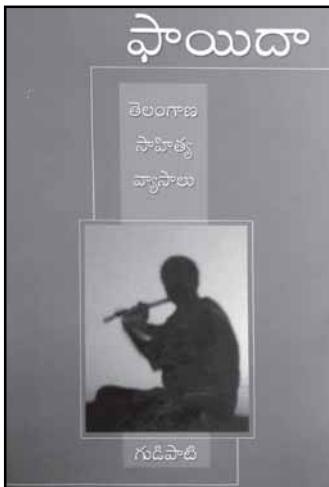
పత్రికలలో రాజుబహరీ పామనాయక భూపాలుడు, త్రిలోక భేది, చింతపల్లి ఛాయాపతి, సర్వజ్ఞ పద్మనాయక భూపాలుడు మొ. ముఖ్యమారుగురి కవుల రచనలను వెలుగులోకి తీసుకవస్తూ వ్యాసాలను రాశిందు. (ఇందులో పాల్యూర్పి సారంగు తమ్ముయ్య వంటి ప్రసిద్ధుల విస్తృత రచనల గురించిన వ్యాసాలు కూడ ఉన్నవి). ఈ కవులలో ఎక్కువ భాగం తెలంగాణ వారే. ఈ వ్యాసాలు 'మరుగునబడిన మాణిక్యాలు' 'చరిత్ర కెక్కని చరితార్థులు' అనే పేర్లతో పుస్తక రూపంలో వచ్చినవి. ఆయన పరిష్కరించిన రాఘవాబ్యాదయం, పద్మపురాణం పుస్తకాల పీరికలలోని విమర్శ విలువైనది. తెలంగాణ సాహిత్య ఆస్తిత్వ నిర్మాణంలో రామరాజు కృషి ఎంతో విలువైనది.

గడియారం రామకృష్ణ శర్మ సింహసన ద్వారాత్మిక, కేయూరబాహు చరిత్ర లాంటి గ్రంథాలను పరిష్కరించడమే కాక పాల్యూర్పి శైవతాత్మికత మీద లోతైన విశ్లేషణ చేసిందు.

అనంతరం తెలంగాణ ప్రాచీన కావ్యాలను పరిష్కరించే కృషిని వల్లపరెడ్డి బుచ్చారెడ్డి (మధురవాణి విలాసం, రాచకస్యకా పరిణయం) శ్రీరంగాచార్య (శ్రీరంగ మాహాత్మ్యం, దశరథ రాజ నందన చరిత్ర, చంద్రికా పరిణయం), రఘ్య శ్రీహరి (భాస్వర రామాయణాన్ని పరిష్కరించడంతో పాటు అలజ్ఞ కావ్య ముకావశి, తెలుగులో అలజ్ఞ వాజ్మయం గ్రంథాల ద్వారా వెలుగులోకి తెచ్చిందు) లాంటివాళ్ళు కొనసాగించింద్రు. ఈ సంచర్యంగా కపిలవాయి లింగమూర్తి కృషిని ప్రత్యేకంగా చెప్పుకోవాలి. ఆయన పరిష్కరించిన అనేక గ్రంథాలలో తెనాలి రామలింగకవి పరిమళ చోళ చరిత్ర అను కవిరాజ విరాజితం సామాజికన్యాయ రీత్యా ముఖ్యమైనది.

బి.వెన్.శాస్త్రి వెలువరించిన జిల్లా సర్వ స్వాలు (నల్గొండ, మహబుబ్‌నగర్, ఆదిలాబాద్) శ్రీరంగాచార్య (నల్గొండ), మల్యాలదేవీ ప్రసాద్ (మెదక్), మలయ్య (కరీంనగర్), కోపల సంపత్తుపూర్వాచార్య (పరంగర్), డాచి.రంగ స్వామి (వరంగల్) తదితరులు ఆయి జిల్లా కవుల పరిచయ గ్రంథాలు ప్రపంచానికి తెలియిని ఎంతో మంది తెలంగాణ కవులను ఫోక్స్ చేసినవి.

తెలంగాణ దృక్కోణం నుంచి కాకపోయినా కె.కె.రంగనాథాచార్యులు వెలువరించిన తొలి సమాజ కవులు అనే గ్రంథం కొందరి తెలంగాణ కవులను ముందుకు తెచ్చింది. ఇదే పద్ధతిలో వరవరరావు, ఎస్సీ లాంటి వారి సిద్ధాంత గ్రంథాలు తెలంగాణ సాహిత్య వైశిష్ట్యాన్ని వెలుడించినవి.

విమర్శనారంగంలో ప్రపంచ వ్యాప్తంగా అనేక కొత్త ఫోరియలు (నిర్మాణవాద విమర్శ, ఉత్తర నిర్మాణ-వినిర్మాణ-వాద విమర్శ, స్వాయిస్టార్పిజమ్, కల్పరల్ క్రిటిసిజమ్, సెమియోలాజికల్ అనాలిసిస్ మొ.) వచ్చినవి. వీటిని అందిపుచ్చుకోవడంలో తెలంగాణ సాహిత్య విమర్శకులు కొంత వెనుకబడి ఉన్నారని అంగీకరించక తప్పదు. దీనికి రెండు కారణాలున్నాయి. 1) సంప్రదాయక విమర్శకులు భారతీయ అలంకార శాస్త్ర పరిధిని దాటి ముందుకు రాకపోవడం. 2) ఉద్యమగత సాహితీవేత్తలు 20 శ. ప్రారంభం నుంచీ నిన్నటి తెలంగాణ ఉద్యమం దాకా వివిధ ఉద్యమాల్లో నిమగ్నమయి ఉండినందువల్ల, వాళ్ళు ఎప్పటికప్పుడు అప్పేడేట్ కాలేకపోయిందు. ఈ రెండించి మధ్య స్వేచ్ఛలో ఉన్నవాళ్ళు కూడ ఆ పని చేయలేక పోయిందు. దీనికి మినహాయింపు తొలిరోజుల్లో సురవరం ప్రతాపారెడ్డి, తర్వాతి కాలంలో చేకూరి రామారావు. లక్ష్మణ చుక్కవర్తి, నారాయణ శర్మ లాంటి వారు ఈ దృక్కోణంతో సాధన చేస్తున్నారు. సమర్థత ఉండి కె. క్రీనివాస్ ఆ పని చేయడం లేదు.

ఇప్పటికైనా విమర్శనా రంగంలో వస్తున్న మార్పుల్ని గ్రహించి అధ్యయనం చేసి దాన్ని తెలంగాణ సాహిత్యానికి అనువర్తింప చేయాలి. ఆ నిపుణత్వాన్ని తెలంగాణ సాహిత్య వైశిష్ట్యాన్ని నిలబెట్టుటానికి కూడ ఉపయోగించాలి.

అముద్రిత గ్రంథాల సేకరణ, పరిష్కరణ, ముద్రణ:

తెలంగాణ సాహిత్య వైశిష్ట్యాన్ని చాటే సాహిత్య విమర్శ వెలువడడానికి ముందస్తు పనులు కొన్ని కాపలసి ఉంది. తెలంగాణ లో వందల గ్రంథాలు అముద్రితంగా ఉండిపోయినవి. వాటిని సేకరించి, పరిష్కరించి ప్రచురించాలి. ఇలాంటి కృషి కొంత జరిగిన విషయాన్ని పై పేరాల్లో చూసినం. కోస్తాంధ్రలోనేనా ఏ ప్రాంతంలోనేనా ఆ పని జరిగిన తర్వాత మాత్రమే విమర్శ అభివృద్ధి చెందింది. ఉదాహరణకు తెలంగాణ రచయిత తడక మళ్ళీ కృష్ణరావు రచించిన పనలా లక్ష్మణాలున్న కామరూప చరిత్ర, కంబుకంధర చరిత్రలు ప్రచురితమైతే వాటి మీద చర్చ జరుగుతుంది. తెలుగు లో ఏది మొదటి నవలో తేలుతుంది.

బిరుదురాజు రామార్జు గారు వెలికి తీసిన సర్వజ్ఞ పద్మానాయక భూపాలుడి 'సారంగధర చరిత్ర' యక్కగానం ప్రచురితమైతే తొలి యక్కగానమేదో నిగ్రంతేలుతుంది.

అన్నమయ్య తర్వాత ఎక్కువ కీర్తనలు రచించిన ముఖ్యమైన వెంకట భూపాలుడి కీర్తనలు అచ్చుతే కీర్తన సాహిత్యంలో తెలంగాణ స్థానమేమటో తెలుస్తుంది.

జలి కొన్ని ఉదాహరణలు మాత్రమే. ఇలాంటివి కొన్ని వందలున్నవి. యుగాలవారీగా ఏం జలిగించి? ఏం జరగాలి!

తెలంగాణలో ఆధునికత తొలి ప్రస్తావం సాలార్జంగ్ సంస్కరణలతో 1855లో మొదలుయింది. ఈ ప్రభావం కావచ్చు, అప్పటికే మద్రాసులో ప్రారంభమైన ఆధునిక కడలికల ప్రభావం కావచ్చు. ఆ గాలి తెలంగాణను కూడా తాకీందనదానికి తడకమళ్ళ కృష్ణరావు, రంగరాజు కేశవరావులు నిదర్శనం. నాటక రంగానికి సంబంధించి తాడిపర్తి లక్ష్మణదాసు, తూము రామదాసుల మీద పడింది. 1900లకు ముందు గల ఈ కాలానికి సంబంధించిన సాహిత్య విమర్శ వెలువడలేదు ఈ కాలానికి సంబంధించిన విమర్శ వెలువడాన్ని ఉంది.

నవ్యసాహిత్యం -ప్రజాస్వామిక యుగం (1900-1944)

ఈ యుగంలో ఆధునికతను, ప్రజాస్వామికతను, జాతీయతను గర్భికరించుకున్న సాహిత్యం (కవిత్వం, కథ, నవల, నాటకం) వచ్చింది. త్రైవిద్య ఆపశ్యకత, బాల్య వివాహ నిరసన, వితంతు వివాహ ఆపశ్యకతల గురించి సంస్కరణ భావాల కవిత్వం, అస్పుశ్యతా నిరాకరణ కవిత్వం, జాతీయోద్యమ కవిత్వం, తెలంగాణ ఉపజాతీయ కవిత్వం, తెలంగాణ గత వైభవ గాన కవిత్వం, ప్రణయ కవిత్వం, వైతు, శ్రామిక జీవిత చిత్రణ కవిత్వం, తెలుగు భాషా విశిష్టతను వర్ణించిన కవిత్వం, నిజం రాష్ట్ర ప్రతసు, ఇంకా అనేక వర్తమాన సమస్యల మీద సంఘటనల మీద కవిత్వం వచ్చింది. వివిధ కులాల అస్తిత్వ ప్రకటన కవిత్వం, ప్రకృతి ప్రేమ కవిత్వం వచ్చింది. ఈ అంశాలతో ఇతర ప్రక్రియా సాహిత్యం వచ్చింది. తెలంగాణ సాహిత్యాన్ని వెలికించి విమర్శ రాసి, తెలంగాణ సాహిత్య అస్తిత్వాన్ని నిర్మించే కృషి ఈ యుగంలో బాగా జరిగింది.

ఈ యుగంలో వందల మంది కవి, రచయితల వైవిధ్య భరితమైన సాహిత్యాన్ని వెలువరించినారు. వారిలో ముఖ్యమైన వారు వీరు: భండారు అచ్చమాంబ, మైలవరపు నరసింహశాస్త్రి, భాలసర స్వతి శ్రీనివాసాచార్యులు, చందాల కేశవదాసు, రత్నమాంబ దేశాయి, సుందరీబాయి, బండారు శ్రీనివాసరావు, సురవరం ప్రతాపారెడ్డి, పఖ్యాని, ఒద్దిరాజు సోదరులు, బూర్జుల రామకృష్ణరావు, ఆదిరాజు వీరభిర్మారు, కోదాటి రామకృష్ణరావు, పులిజాల గోపాలరావు, ఏలె ఎల్లయ్య, పైడిమట్రి వెంకటసుబ్రామణి, జీవరత్నం, వెల్లల సదాశివ శాస్త్రి, ముసిపట్ల పట్టాభి రామారావు, చిదిరె లక్ష్మణ శాస్త్రి, శేషభట్టర్ రామానుజాచార్యులు, కె.వెస్.జామువ,

గాశ్రపాటి రాఘవరెడ్డి, వానమామలై సోదరులు, బెల్లం కొండ సోదరులు, గవ్వె సోదరులు, గంగుల శాయిరెడ్డి, పులిజాల వెంకట రంగారావు, మామునూరు నాగభూషణరావు, పెద్దమందడి వెంకట కృష్ణకవి, సయ్యద్ అలీ, సీతా పీరాట్లమ్మ, గంగాలక్ష్మణ్ణ, ఎన్. జి గన్నాధం, పులిగోటి ఆనందమాంబ, పాశం నారాయణ రెడ్డి, కోదాటి నారాయణరావు, అరిగి రామస్వామి, జి.ఎం.దేవీప్రసాద్, వెల్లర్చి మాజిక్కరూపు, మంత్రిప్రగడ వెంకటేశ్వరరావు, దవళా శ్రీనివాసరావు, నెల్లారి కేశవరావు, నందగిరి ఇందిరాదేవి, నందగిరి వెంకటరావు, వాసుదేవరావు, జి.రాములు, భాస్కరభట్ల కృష్ణరావు, సోమరాజు రా మానుజరావు, చాట్రాతి లక్ష్మినరసమాంబ, టేకుమళ్ళ నరసింహం, ముడుంబ రామానుజాచార్యులు, సయ్యద్ అజ్ఞతుల్లా, మరం సిద్ధి వీరయ్య, వెంకటరాజన్న అవధాని మొదలగు ఇంతమంది రచయితలలో ఒక పది పన్నెండు మంది మీద మాత్రమే, సంగిశెట్టి, సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి, బాలశ్రీనివాసరమార్తి, దేవరాజు మహోరాజు, పురుషోత్తమచార్యులు మొదలగు వారు విమర్శను వెలు పరించినారు. మిగతా అందరి మీద వారిని అంచనాకడుతూ విమర్శను వెలువడాల్సి ఉంది.

అభ్యుదయ యుగం (1944-1965):

ఈ యుగంలో తెలంగాణ అస్తిత్వ దృష్టి మరుగున పడింది. అభ్యుదయ భావన, కోస్తాంధ్ర ప్రేరిపిత విశాలాంధ్ర భావన, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పాటు అందుకు కారణాలు. అభ్యుదయాద్యమానికి పర్వతమాన సమస్యలే ముఖ్యం. పదవ ఆంధ్రమహాసభ (1943) ఆహ్వాన సంఘు అర్థక్కుడైన డాక్టర్ జయసుర్యు ప్రజలకు తింటి ప్రధానాంశం. వారికి భాధాసంస్కృతితో లాభం లేదని' అన్న మాటలు అందుకు నిదర్శనం. అయినా బిరుదు రాజు రామరాజు లాంటి వారి రూపంలో అస్తిత్వ దృష్టి చిన్నపొయగానైనా కొనసాగింది. అట్లా చూసినపుడు అభ్యుదయవాదుల కంటే సంప్రదాయవాదులే ఈ కృష్ణలో ముందున్నారని చెప్పుకుప్పుదు. కానీ వారి కృష్ణిని గతపునర్ధరణ వాదంగా అభ్యుదయవాదులు కొట్టివేసినారు. వారిలో ఆ అంశ అసలు లేదని అనలేంగానీ పురావస్తు అవశేషాలు, చారిత్రక కట్టడాలు మొదలగు వాటిని వారసత్వ సంపదగా ఎట్లా పరిరక్షించుకుంటున్నామో అట్లా గత సాహిత్యాన్ని కూడా రక్షించుకోవాలి కదా! అయితే ఈ కాలంలో రైతాంగ పోరాటం ద్వారా తెలంగాణ ప్రవంచ దృష్టిని ఆకర్షించింది.

ఈ యుగంలో మార్పిస్తు దృష్టిం ప్రభావంతో తెలంగాణ రైతాంగ పోరాటాన్ని, అనాటి సామాజిక జీవితాన్ని చిత్రీకరిస్తూ ఎంతో మంది కవి రచయితలు రచనలు చేసినారు. వారిలో కాళోజి, దాశరథి సోదరులు, వట్టికోటు, సుద్దాల, పొట్లపల్లి, కవిరాజ మూర్తి, కాంచనపల్లి, సినారె మొ. వారిమీద విమర్శ తగు విధంగా బాగానే వచ్చింది. అలాంటి విమర్శ చేసిన వారిలో వరపర రావు, ఎస్సీ, దేవకీదేవి, కె.శ్రీనివాస్, జయధీర్ తిరుమలరావు, ఈ వ్యాస

రచయిత, ఆమ్మంగి, సంగిశెట్టి, నందిని సిధారెడ్డి మొదలగు చాలా మందే ఉన్నారు. పై తరహాలోనే రాసిన అడ్డారి అయ్యాధ్ రామయ్య, హీరాలార్ మోరియా, రావెళ్ళ మొదలగు వారి మీద విమర్శ వెలువడలేదు.

అయితే వామపక్ష భావజాలానికి భిన్నంగా ఉన్న వేముగంటి, పల్లదుర్ధయ్య, బూర్గుల రంగనాథరావు, సింగరాజు లింగ మూర్తి, ధరణికోట శ్రీనివాసరావు, పర్సా జానకీదేవి, ఉత్సల సత్యసారాయణచార్య, చక్రవర్తుల లక్ష్మినరసమ్మ, ముకురాల రామారెడ్డి, అందె వెంకటరాజం, భాగి నారాయణమూర్తి, మామిళ్ళ రామగౌడ్, ఊటుకూరు రంగారావు, బోయ జంగయ్య, మాదిరెడ్డి సులోచన, బోమ్మాహేమాదేవి, పోల్కుంపల్లి శాంతాదేవి మొదలగు వారి మీద తగిన విమర్శ వెలువడలేదు.

1965-1970 మధ్య వచ్చిన దిగంబర కవిత్వం మీద విమర్శ బాగానే వచ్చింది. కాని చేతనావర్త, తిరుగుబడు కవుల మీద తగు విమర్శ రాలేదు. రావలసి ఉంది.

విష్ఫలయుగం

1970 నుంచి తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన వరకు ఉన్న కాలంలో గతంలోలాగా తెలంగాణ కవుల రచయితలు విస్తరణకు గురి కాలేదు. కాని కోస్తాంధ్ర కవుల మీద, రచయితల మీద జరిగిన చర్చ ఇక్కడి వారి మీద జరుగలేదు.

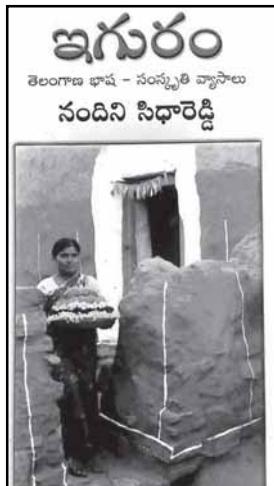
విష్ఫలవిత్వ యుగంలో శివసాగర్, నగ్గముని, శివారెడ్డి, రావిశాంతి, కాళీపట్టు మొదలగు వారి మీద జరిగిన చర్చ, వెలువడిన విమర్శ చెరిబండరాజు, వరపరావు, నిఖిలేశ్వర్, జ్యులా ముఖీ, లోచన్, ఎన్.కె. అల్లం రాజయ్య, రఘోత్తమరెడ్డి, సిధారెడ్డి, గుడిపోళం మొదలగు వారి మీద వెలువడలేదు. అది జరుగులసి వుంది.

1956లో మరుగున పడిన తెలంగాణ భాష ఈ యుగంలో మళ్ళీ ముందుకు రావడం తెలంగాణ అస్తిత్వ దృష్టిం లో ముఖ్యమైన పరిణామం. 1969 నాటి తెలంగాణ ఉద్యమం, దేవరాజు మహోరాజు, పంచరెడ్డి లక్ష్మిన్, డాక్టర్ ఎన్.గోపి, అల్లం రాజయ్య, రఘోత్తమ రెడ్డి లాంటి స్నానిక విష్ఫల, విష్ఫలవేతర రచనలు అందుకు ముఖ్యకారణాలు.

అస్తిత్వ యుగం:

అస్తిత్వ వాద యుగానికి పూర్వారంగాన్ని సిద్ధం చేసిన 'విపశ్యన కవిత్వం' గురించి, 'క్రీతం తరువాత' కవులు గురించి అధివాస్తవిక కవుల గురించి, 'అకవుల' గురించి, అప్పర్, సీతారాం లాంటి అనుభవవాద కవుల గురించి అసలు విమర్శ వెలువడలేదు.

అస్తిత్వవాద యుగంలో -స్త్రీ వాద సాహిత్యంలో ఓల్డ్, జయప్రథ, మొ.వారి మీద లాగా తెలంగాణ స్త్రీ రచయితలైన యశోదారెడ్డి, ముదిగంటి, అనిశెట్టి రచిత, జూపాక సుభద్ర, గోగుశ్యామల, జాజులగౌరి, గీతాంజలి, శేఖాభట్ మొదలగు వారి మీద విమర్శ

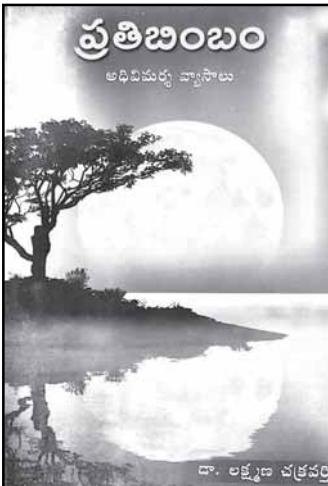
వెలువదలేదు. అందుకు కారణాలు వెతకాల్పి ఉంది.

కోస్తాంధ్ర స్త్రీవాదమే మొత్తం స్త్రీవాదంగా చలామణి అయ్యంది. తెలంగాణలో స్త్రీ దృక్కోణం నుంచి వచ్చిన మొదటి గ్రంథంగా దేవకీదేవి సిద్ధాంతగ్రంథాన్ని పరిగణించాలి. దళిత, ముస్లిం స్త్రీవాదం వచ్చినంకనే జూపాక సుభద్ర, జూజుల గౌరి, గోగు శ్యామల, అనిశేషీ రజిత, పొయిసో రచనలు వచ్చినంకనే ఈ వాద విమర్శలో తెలంగాణ స్వర్ఘ కనబడుతుంది. రత్నమాంబ దేశాయి, సుందరి బాయిల నుంచి ఇప్పటి దాకా తెలంగాణ స్త్రీరచయితల మీద సమగ్ర విమర్శ రావలనే ఉంది. కొల్లాపురం విమల లాంటి వారి కృషి విస్తృతం కావాలసి ఉంది. ఇక్కడినైన స్త్రీ వాదాన్ని నిలబెట్టాల్సి ఉంది.

దళిత బహుజనవాదంలో చిక్కనవుతున్న పాట, పదునెక్కుతున్న పాట మీద జరిగినంత చర్చ తెలంగాణ నుంచి వెలువడిన బహువచనం, మేమే, మెగి, వెనుకబడిన కులాలు - వెంటాడే కలాలు అనే సంకలనాల మీద జరుగలేదు. తెలంగాణ యూనివరిటీల సిలబన్లలో కూడ కోస్తాంధ్ర దళిత కవుల కవితలే పెడుతున్నారు.

ముస్లింవాదంలో తెలంగాణ కవుల పాత్ర గురించి ముంచి చర్చే జరిగింది.

1956లో ఆగిపోయిన తెలంగాణ సోయి మలిదశ ఉండ్యమంతో విజ్ఞాంభించింది. విస్వరూపం చూపించింది. ఈ సందర్భం

గా ఎంతో సాహిత్యం వచ్చింది. ఎంతో మంది విమర్శకులు ఉండ్యించిందు. దస్తం, మత్తడి, ముంగిలి గత వారసత్వాన్ని తొలిసారిగా ప్రకటించినవి. తెలంగాణ తోపలు, ముద్దెర, ఫాయిదా, ఇతివృత్తం, కిటికీ (గుడిపాటి), తెలంగాణ సాహిత్యం, జీవిత చిత్రణ (తూర్పు మల్లార్డి), ఇగురం, ఆవర్తనం (నందిని సిధార్డి), సంగిటేట్ వ్యాసాలు, కొలిమి, ఇరుసు (కాసుల ప్రతావ్ రెడ్డి), గనుమ (సుంకిరెడ్డి నారాయణ రెడ్డి), తెలంగాణ వ్యాసాలు (పరవరరావు), తెలంగాణ సాహిత్య వికాసం (కె. శ్రీనివాస్), తెలంగాణ పీరికలు (బన్న అయిలయ్య), ప్రతిఖింబం (లక్ష్మణ చక్కపర్తి), మొగురం (పగడాల నాగేందర్) లాంటి పుస్తకాల్లో, కె.పి. అశోక్ కుమార్, బాలశ్రీనివాస మూర్తి, ఇగన్ రెడ్డి, కాశీం, యాకూబ్, సైంపురు మొదలగు వారి వ్యాసాల్లో మలిదశ ఉండ్యమం సందర్భంగా గత, వర్తమాన సాహిత్యాల గురించి విమర్శ వెలువడింది. ఇంకా ఎంతో విస్తృతంగా, లోతుగా విమర్శ రావలనే ఉంది.

మొత్తం మీద చూస్తే, తెలంగాణ సాహిత్య విమర్శ ఇంకా ఎంతో నేర్చుకోవాల్సి ఉంది. అప్ దేట్ కావాల్సి ఉంది. కొత్త విమర్శకుల ఆవశ్యకత ఎంతో ఉంది.

- సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి,
మొబైల్: 98856 82572

మొయిల్: narayananreddy.sunkireddy@gmail.com

ఇ-బెయిల్ విధానానికి న్యాయ కమిషన్ సిఫార్సు

తీవ్రమైన నేరాల్లో నిందితులకు 'ఎలక్ష్మానిక్ ట్యూగింగ్' లేదా ఎలక్ష్మానిక్ పర్యవేక్షక్ (ఇఎం) బెయిల్ విధానం అమలుకు న్యాయ కమిషన్ సిఫార్సు చేసింది. అయితే చట్టాల్లో మార్పుల అనంతరం, అత్యున్నత స్థాయి జాగ్రత్తలతో మాత్రమే ఈ విధానాన్ని వినియోగించాలని హెచ్చరించింది.

'బెయిల్ సంబంధిత నిబంధనలు' అనే అంశంపై న్యాయ శాఖకు మే 24న కమిషన్ తన నివేదికను సమర్పించింది. ముండు బెయిల్కు నిర్దిష్ట కాలపరిమితిని విధించాలని విశ్రాంత న్యాయ మూర్తి జస్తి బీఎస్ చౌహాన్ నేత్తువుల్లోని న్యాయ కమిషన్ అభిప్రాయపడింది. ఈ మేరకు పలు సిఫారసులు చేసింది.

- నేర శిక్షా స్కూలిలోని సెక్లన్ 50కి సవరణ చేయాలి. దీని ప్రకారం ఎవరినొనా ఆరెస్టు చేసే సమయంలో వారికి అర్థమైన భాషులో కారణాలను లిఫితపూర్వకంగా తెలియజేయాలి.
- దర్శావ్శు పూర్తికాలేదన్న కారణంగా ఛైదీగా ఉన్న వ్యక్తిని జైలులో అలాగే కొనసాగించరాదు. రాజ్యాంగం ప్రసాదించే హక్కులను కారణం లేకుండా బెయిల్ నిబంధనలు ఉల్లంఘించరాదు.
- విచారణలో ఉన్న నిందితులకు ఎడెళ్ళ జైలు శిక్ష విధించే

అవకాశం ఉంటే... అందులో అప్పటికే మూడోపంతు కాలం లేదా రెండుస్తురేళ్ళు జైలులో గడిపి ఉంటే వారిని బెయిల్పై విడుదల చేయాలి. ఏడెళ్ళకు పైగా జైలులోకి పడే అవకాశం ఉన్నప్పుడు అందులో సగం కాలం విచారణలో గడిపిన వారికి కూడా బెయిల్ ఇప్పాలి.

- ఆర్కికపరమైన పూచీకత్తు సమర్పించలేని విచారణ నిందితులకు, అతడిని ఎప్పుడు అవసరమైతే అప్పుడు అధికారుల ఎదుట హజరుపరిచేలా ఒకరు హమీ ఇప్పవచ్చు.
- నేర శిక్షా స్కూలిలోని 43ఎ సెక్లన్ విచారణ ఛైదీని గరిష్టంగా ఎంత కాలం జైలులో ఉంచవచ్చే తెలుపుతుంది. మరణశిక్ష పడే నేరాలకు తప్ప మిగిలా వాటిలో ఆ కాలానికి ఒకటిన్నర రెట్లకు పైగా ఆ వ్యక్తి జైలులో ఉంటే బెయిల్ పై విడుదల చేయవచ్చు.

ఎలక్ష్మానిక్ ట్యూగింగ్ విధానం వ్యక్తుల రాజ్యాంగ హక్కులపై ప్రభావం చూపుతుందని న్యాయ కమిషన్ హెచ్చరించింది. అందు వల్ల సంబంధిత చట్టాలను సవరించిన తరువాత దీని పరిమితులను నిర్ణయించాలని సూచించింది.

బాలకార్యక వ్యవస్థ నిర్మాలనకు బాటలు వేద్దాం

జూన్ 12 ప్రపంచ బాల కార్యక వ్యతిరేక దినం సందర్భంగా

మన దేశంలో 2011 జూన్ లెక్కల ప్రకారం 5-14 సంవత్సరాల మధ్య వయసులో 43,53,247 బాలలు బాలకార్యకులుగా పూర్తికాలపు పసులలో ఉన్నారు. 15-19 సంవత్సరాల వయసు గలవారిని కలిపితే దాదాపు 2 కోట్ల 20 లక్షల మంది పిల్లలు బాలకార్యకులుగా ఇవి ప్రభుత్వ లెక్కలైతే ప్రభుత్వేతర సంస్థలు, పలు పరిశోధన సంస్థలు చేప్పే లెక్కలు చాలా రెట్లు ఎక్కు వగానే ఉంటాయి. ఎవరి లెక్కలు ఎలాగున్నా మన దేశంలో కోట్లాది మంది బాలలు తమ బాల్యాన్ని కోల్పోతున్నారనేది సత్యం.

బాలకార్యకులు ప్రభుత్వ లెక్కలకు దొరకక పోవచ్చగాని మనం ప్రతి నిత్యం బాలకార్యకులు పసులు చేయడం చూస్తునే ఉంటాము. ముఖ్యంగా నగర శివారులలో ఇటుక బట్టీలలో పని చేస్తూ మన అందమైన నగరాలకు ఇటుకలను తయారు చేస్తూ, వ్యవసాయ అనుబంధ వ్యత్తులలో, ఈ దేశానికి ఆహారాన్ని ఉత్పత్తి చేస్తూ, కర్నూ టక, తెలంగాణ, గుజరాత్ రాష్ట్రాలలో మొన్సాంటో, అడ్వ్యాంట, ర్యాలీస్, రాశి మొదలగు బహుళ జాతి కంపెనీలు ఉత్పత్తి చేస్తున్న విత్తన క్లేత్రాలలో పైశ్చి విత్తనాలను ఉత్పత్తి చేస్తూ, పత్తి చేలల్లో, తాజ్ మహల్గా పేరుగాంచిన ఆగ్రాలో, పెద్ద పెద్ద బ్రాండులుగా పేరున్న టాటా, డీచ్మాన్, అస్ట్రో ముల్లర్, ఎల్కోట్ ఇంగ్లెండ్ మొదలగు అంతర్జాతీయ కంపెనీల బాట్ల తయారీలలో, ఉత్తరప్రదేశ్, రాజస్థాన్ రాష్ట్రాలలో కులీర పరిశ్రమల పేరట మరియు తిరుపూర్లో బహుళ జాతి కంపెనీల ఉత్పత్తిలో ఏదో ఒక దశలో దుస్తుల తయారీ, రాజస్థాన్ గ్రాఫ్టేట్ తప్పకాలలో వచ్చిన కోటోల్ రాళ్ళను యురోపియన్ దేశాలలో పొదచారులు నడవడానికి వేస్తున్న రోళ్ళకు సమై చేస్తూ, అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో గ్రాఫ్టేట్ తప్పకాలలో, నగరాలలో మర్యాదరగతి ఇళ్ళల్లో పని మను ఘులుగా, వీధి బాలులగా, పైదరాబాదు నగరంలో జరీ, గాజల పరిశ్రమల్లో ఇలా ప్రతి రాష్ట్రంలోనూ బాలలు చదువునే వయస్సులో తమ బాల్యాన్ని కోల్పోయి బాలకార్యకులుగా తమ జీవనాన్ని గడుపుతూనే ఉన్నారు.

క్లూప్తంగా చెప్పులంటే మనకు లభ్యమవుతున్న కూడు, గూడు, గుడ్ అందించే ఆన్ని ఉత్సాధక ప్రక్రియలలోనూ బాలల ప్రతమ ఉండననేది చేదు నిజం. బాలకార్యకు నిర్మాలనే దేశాభివృద్ధికి ఒక ముఖ్యమైన కొలమానంగా ప్రభుత్వాలు అంగీకరించే వరకు ఈ పరిస్థితిలో మార్పులురావు. పేదరిక నిర్మాలనకు నిరక్షరాస్యత ప్ర

ధాన అడ్డంకి అని గ్రహించిన ప్రభుత్వాలు మరొక అడుగు ముందుకు వేసి 18 సంవత్సరాల వయసు వరకు పిల్లలు ఏ పనిలోనూ చేరాడన్న చట్టం రూపొందించితే తప్ప ఈ సమస్యకు పరిష్కారం కానరాదు.

విఫలమైన చట్టాలు

స్ప్రోతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుండి బాలకార్యక వ్యవస్థ నిర్మాలనకు చేపట్టిన పలు విధానాలు, చట్టాలు ఎన్ని తెచ్చినా భారతదేశ బాల్యానికి ఇంకా విముక్తి జరగడంలేదు. బాలకార్యక వ్యవస్థ నిర్మాలన పట్ల రాజకీయ చిత్తపుద్ది లోపం ఒక కారణం అయితే, బాలకార్యక సమస్య పట్ల అవగాహనాపాత్యం మరొక కారణం. అందుకే ఇంతవరకు వచ్చిన రెండు చట్టాల్లో ఒకటి బాలకార్యక నిపేధ, నియంత్రణ చట్టం 1986. ఈ చట్టం అమలు పూర్తిగా విఫలమైనది. చట్టాలు పిల్లల హక్కుల ప్రాతిపదికగా పిల్లల పనిని పూర్తిగా వ్యతిరేకించడానికి బదులుగా పేదరికం, సంస్కృతి, కుటుంబ ఆచారాల ప్రభావితం తో వారి పనిని, వారి దోషించిని, బాని సత్యాన్ని సమర్థించడానికి మన పాలకులు చట్టాలు చేసి బాలకార్యక వ్యవస్థను ఒక రకంగా సమర్థిస్తూనే ఉన్నారు. గత సంవత్సరం సవరింపబడ్డ బాలకార్యక చట్టం కూడా ఈ కోవలోకి చెందినదే.

బడి నుండి పనికి:

మరోపైపు బడిలో చేరిన పిల్లల్లో 47 శాతం మంది పదోతరగతి పూర్తికాండానే చదువు మాన్సున్నారు. లేదా బడికి సమయంగా రాకుండా పసులకు వెముతున్నారు. బాలకార్యకు విద్యాహక్కును కాలరాసున్నది. ఇది వారి ఆరోగ్యానికి, భూద్రుతకు, సైతికతకు భంగం కలిగిస్తుంది. బాలకార్యకు నిర్మాలన, పూర్తిస్థాయి పారశాల, నాణ్యతా ప్రమాణాలతో కూడిన విద్య విభజించలేని అంశాలు, మన దేశంలో బడికి వెలుతున్న సగం మంది విద్యార్థులు వారి వారి తరగతికి తగ్గ సామర్థ్యాలు లేవని పలు నివేదికలు చెబుతున్నాయి.

పిల్లల సామర్థ్యాలు నాణ్యమైన ఆశించినంతగా పెంపొందక పోవడానికి ప్రధాన కారణం మన ‘విద్యావ్యవస్థ’ మరియు దాని పరిశాలన విధానానిదే బాధ్యత. మన విద్యావ్యవస్థ బడికి వచ్చిన పిల్లలు బడి మాన్సే విధానాన్ని సహించింది. బడి బయలు పిల్లలు ఉండడాన్ని సమర్థించుకున్నది. 2009 విద్యాహక్కు చట్టం వచ్చిన

|దక్షన్ ల్యాండ్|

ఈ దృష్టిధంలో మార్పు రాలేదు. విద్యావ్యవస్థ బడి మానేయడం, బడి బయట పిల్లలు ఉండవచ్చు అనే దృష్టిన్ని మార్పుకోవాలి. బాలకార్యిక వ్యవస్థ నిర్మాలనకు ఈ అవగాహన చాలా ముఖ్యమైనది. ఎస్సీ/ఎస్సీ/బీసీ బాలికలు, మైనారిటీ పిల్లలను గౌరవంగా చూసే విధానాన్ని అలవరుచుకోవాలి. గౌరవప్రదర్శన పారశాల విద్యను అందిస్తామనే భరోసా నివ్వాలి.

తల్లిదంపులకు భరోసా నివ్వాలి:

ప్రభుత్వాలు పేదలకు ప్రభుత్వ పారశాలల మీద, విద్యా వ్యవస్థ మీద నమ్మకాన్ని కలిగించే దిగా మార్పుకోసం ప్రయత్నం జరగాలి. అదే విధంగా పారశాల విద్యా కమిటీ సభ్యులను, గ్రామస్థులను, బస్తీ ప్రజలను నాణ్యమైన విద్యనందించే ప్రతియిలో భాగస్థీములను చేయాలి. వారికి పారశాలలో సముచితమైన స్థానం ఇవ్వాలి. అప్పుడే వారు నిజమైన భాగస్థీములుగా భావించి తమ పిల్లల విద్యా విషయంలో చురుకుగా పాల్గొంటారు. తమ పిల్లల విషయంలోనే కాక తమ చట్టాల ఉండే పిల్లలను కూడా పనికి పంపించడానికి వ్యతిశేర్కంగా వారు ఒక నిర్దయానికి కూడా వస్తారు. పిల్లలను పనికి పంపిస్తున్న తల్లి దండ్రులకు నవ్వచెప్పి బడిలో చేర్చే విధంగా చైత్యప్రపంచాన్నారు.

ప్రతి విద్యార్థి పరోగతిని తల్లిదండ్రులతో పంచుకునే ఒక వ్యవస్థ ఏర్పాటు చేయాలి. తమ పిల్లలు చదవడానికి పారశాల విద్యా వ్యవస్థ చేస్తున్న ప్రయత్నాన్ని తల్లిదండ్రులు విపరించగలిగిన ట్లయితే తప్పక తల్లిదండ్రులు తమ పాత్రను పోయించగలరు. అంతేకానీ ప్రతిసారి తల్లిదండ్రుల సమావేశాలలో తమ పిల్లలు ఎలా నేర్చుకోవడంలో వెనుకబడిఉన్నారో చీచర్లు చెప్పడంతో విద్యామీద, తమ పిల్లల చదువు మీద నిర్మాపం వచ్చే అవకాశాలు చాలా ఎక్కువని గమనించాలి. పిల్లలను బడికి క్రమం తప్పకుండా పంచడానికి ఎలా ప్రేరేపించాలి? ముందుగా ఈ ప్రశ్నలోనే తల్లిదండ్రుల పట్ల మన అపనమ్మకాన్ని వ్యక్తపరుస్తున్నాము. అలాకాకుండా విద్య పట్ల తల్లిదండ్రులకు అపారమైన నమ్మకం ఉండని ముందుగా గుర్తించాలి. తమ పిల్లల చదువుల కోసం ఎన్నో రకాల త్యాగాలను చేస్తున్నారని గమనించాలి. గ్రామ పంచాయతీలకు, వార్ష సమస్యలను, విద్యాకమిటీ సభ్యులను పిల్లలు రోజు బడికి వచ్చే విధంగా చూసే బాధ్యతలను అప్పచెప్పాలి. అప్పుడు పిల్లలపై సమాజం యొక్క బాధ్యత తీసుకోవడం ద్వారా ఒక వాతావరణం ఏర్పడుతుంది.

మన దేశంలో చదువు కోసం విపరీతంగా పెరుగుతున్న డిమాండ్ ఈ సూత్రానికి మరింత బలం చేకూరుస్తోంది. పేదరికం, వివక్ష నుంచి బయటపడటానికి (విముక్తికి) చదువు ఒకటే మార్పుని పేద తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లల్ని బడికి పంచడం కోసం భారీ త్యాగాలు చేస్తున్నారు. ఇప్పుడు మనం బడులు, చదువు కావాలని ఉద్యమిస్తున్న తల్లిదండ్రులకు అండగా, బాలకార్యికతకు వ్యతిరేకంగా స్పష్టమైన వైఫారిని అవలంబించాల్సి ఉంది.

విద్యనందించడంలో జెండర్ వివక్ష ఉండటానికి, బాలకార్యికతకు సంబంధం ఉంది. చాలా ఎక్కువ మంది బాలికలు ఇంటినిలో నిమగ్నమై ఉన్నారు. అలాగే, బాల్య వివాహాలు కూడా బాలికలు బడికి వెళ్ళ

కుండా, వెళ్లినా పూర్తికాలం కొనసాగకుండా చేస్తున్నాయి. బాల్య వివాహం పూర్తిగా రద్దు చేసే చట్ట సపరణకు పూనుకోవాలి.

పార సమాజం - కార్బోర్ట్ రంగాల పాత్ర:

బాలకార్యిక వ్యవస్థ నిర్మాలనకు ప్రభుత్వం, పొర సమాజం, కార్బోర్ట్ రంగం సమప్పిగా, సమన్వయంతో కృషి చేయాల్సి ఉంటుంది. ప్రభుత్వం విద్యారంగంపై కొత్త కమిషన్ సిఫారసు చేసినట్లుగా జిడిపిలో 6 శాతం కేటాయించి, బాలకార్యిక వ్యవస్థపై ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ రాజీవడని ధోరణి తీసుకోవాలని ప్రభుత్వంపై పొర సమాజం జాతీయ స్థాయి ఉద్యోగాల ద్వారా ఒక్కిడి పెంచాలి. పొరసమాజం తన నెట్ వర్క్స్ ద్వారా బాలులను, వారి తల్లిదండ్రుల ను సమాజంలో ఇతరులను చేర్చుకుని వ్యవస్థతో సంప్రదింపులకు ఆస్కారం కల్పించాలి. కార్బోర్ట్ కంపెనీలు బాలకార్యికతకు ఆ

స్థారం లేకుండా చేయడంలో ముఖ్యపాత పోషించాలి. కంపెనీలు, తమ లావాదేవిలలో ఏ దశలోనూ బాలకార్యికులు లేకుండా చూడాలి. బాల కార్బుకులను తమ ఉత్సత్తిలో ఏ దశలో ఉన్నా ప్రభుత్వం అట్టి కంపెనీలపై కలిన చర్యలు తీసుకోవాలి. యూరోపు, అమెరికా లాంటి దేశాలలో వినియోగదారులు చైత్యన్యంతో బాల కార్బుకులతో తయారు చేసిన వస్తువులను కొనబోమని తేగేసి చెప్పి కంపెనీలకు పోచ్చ

రికలు చేసిన విధంగా మన దేశంలో కూడా వినియోగదారులు చైత్యన్యం చెందాలి.

బాలులు పూర్తికాలం పారశాలలకు వెళ్లేలా ప్రోత్సహించేందుకు ప్రభుత్వం, పొరసమాజం, కార్బుక సంఘాలు, స్వచ్ఛందసంస్థలు, స్థానిక ప్రజల సహకారం తీసుకోవాలి. బాలలందరూ బడిలో

కొనసాగినప్పుడు, తక్కువ వేతనానికి పనిచేసే బాలకార్బీకులు లేనప్పుడు పెద్దలు తమ శ్రమకు తగిన పారితోషకం (వేతనం కోసం బేరమాడగల సామర్థ్యం పెరగుతుంది.

బడిలో చేరపలసిన వయసులో పిల్లలందరూ బడిబాట పట్టేలా, 18 ఏళ్ళ వయసు పరకు చదువు మానకుండా పిల్లలందరూ బడికి వెళ్ళేలా చూడటానికి బాలకార్బీక వ్యవస్థని రూపైన కోసం, బడి ఈడు పిల్లలు అందరూ బడికి వెళ్ళేలా చూడటం కోసం ఉద్యమిస్తున్న అన్ని రకాల గ్రూపులు, ప్రభుత్వం, శార సమాజం, స్వచ్ఛంద సంస్థలు, కార్బీక యూనియన్లు, కంపెనీలు యజమానులు అందరి సమిష్టి కృషి. ఒకరి ప్రయత్నానికి మరొక తో డాటు అవసరం.

బడి మానివేసిన లేదా అనలు బడికి వెళ్లని పిల్లలందరిని బడిలో చేర్చి వారి వయసుకు తగిన తరగతులలో ప్రవేశ పెట్టేందుకు అన్ని ఏర్పాట్లు జరగాలి. అలాగే బడిలో చేరడానికి 18 ఏళ్ళలోపున్న వాళ్ళెవ్వరూ వయసు మీరనే సందేశాన్ని ఇవ్వడం తప్పనిసరి. ఈ దిగాగా రెసిడెన్సీయల్ బ్రిడ్జీ కోర్సుల క్యామప్లెనిర్వహణ, మొటివేషన్ కేంద్రాలు, స్కూలికంగా మరెలాంటి ప్రోత్సాహం, ప్రచారం సాధ్యమైనా దానిని చేపట్టాలి. బడికి వస్తున్నా మొదటిపరం విద్యార్థులను బడిలో కొనసాగడానికి ఎదురచ్చే ప్రతిబంధకాల న్నిచ్చిన తొలగిస్తూ సాధ్యమైనంత ఎక్కువ స్వేచ్ఛ, ప్రోత్సాహం అందేలా పారశాల విధానాలు ఉండేలా కృషి జరగాలి. బడి నుండి వచ్చిన తర్వాత పిల్లల, శారీరక మనోవికాసానికి అవసరమైన అన్ని సదుపాయాలను పారశాలలు కల్పించాలి.

బాలకార్బీక రహిత భారత్:

బాల కార్బీక వ్యవస్థను సమూలంగా నిర్మాలించాలంటే పేదల పట్ల గౌరవం, వారికి రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచిన హక్కులను గౌరవించడం అనే రాజీ లేని సంకల్పం ఉండాలి. 18 ఏళ్ళలోపు బాలలందరికి సమానత్వపు హక్కు, జన్మ హక్కు మరియు స్వేచ్ఛ గౌరవాలతో జీవించే హక్కు బాలలందరికి వుందని దృఢంగా విశ్వశించాలి. అలాగే బడి బయటవన్న బాలలెవరైనా కార్బీకులుగా మారే ప్రమాదం ఉందని బాలకార్బీక వీరుపంలో ఉన్నా అది అధునిక బానిసత్యమేనని నమ్మాలి.

బాలకార్బీకులు అత్యధికంగా బౌగోళిక ప్రాంతాల ప్రాతిపదికగా ఎత్తుగడలను చేయడం ద్వారా, ఇందులో స్థానిక ప్రజలను, వ్యవస్థలోని అన్ని వర్గాలను భాగాస్వాములను చేయడం ద్వారా దీనిని సాధించవచ్చని, ఇది సుసాధ్యమని ప్రభుత్వాలు విశ్వసించాలి. బాలలందరినీ క్రమ పద్ధతిలో పని నుంచి విముక్తి చేసి పూర్తిస్థాయి విద్యావ్యవస్థలో (పారశాలలో)కి తిరిగి చేర్చడం సాధ్యమేనని అను

భవాలు చెబుతున్నాయి. ఈ కృషి ‘బాలకార్బీక రహిత ప్రాంతాల’ నిర్మాణానికి బాటలు వేస్తుందని, మిగిలిన వ్యవస్థలు దీనిని అనుసరించేలా స్ఫూర్తినిస్తాయని, తద్వారా బాలకార్బీకత లేని భారతదేశ నిర్మాణానికి పునాదులు పడతాయని ఎన్నే అనుభవాలు దేశవ్యాప్తంగా జరిగిన పలు కార్బీకమాలు రుజువు చేస్తున్నాయి.

బాలకార్బీక వ్యవస్థ నిర్మాలన కేవలం ఉచిత నిర్వంధ నాణ్యమైన విద్య ద్వారానే సాధ్యమని ప్రపంచంలో చాలా దేశాలు రుజువు చేసాయి. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలన్నీ ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఈ సమస్యను ఎదుర్కొన్నాయి. కానీ ఆయా దేశాలు రాజకీయ దృఢసంకల్పంతో, తమ దేశ బాలలపై తమ ఆర్థిక వ్యవస్థను నిర్మించలేమన్న కటోర్ వాస్తవంతో ఆయా దేశ బాలలందరికి ఉచిత, నిర్వంధ నాణ్యమైన విద్యను అందించి బాలకార్బీక వ్యవస్థను పూర్తిగా రూపుమాపగలిగారు.

విద్యావ్యాప్తితో పాటు కరిన కార్బీక చట్టాలను తెచ్చి పక్కందీగా అమలు చేసినారు. కానీ మన దేశంలో అటువంటి చిత్తశుద్ధి మన పాలకులలో ఏ మాత్రం కనిపించదు.

బాలకార్బీకత పట్ల సమాజం, ప్రభుత్వాలు ఏ మాత్రం సహనం ప్రదర్శించకుండా, కుటుంబానికి సంబంధించిన పనులతో సహ బాలకార్బీకత ఏ రూపంలో ఉన్నా చట్ల విరుద్ధమేనని ప్రకటిస్తే మాత్రమే ఈ వ్యవస్థ నిర్మాలన సాధ్యమవుతుంది.

బాలకార్బీక వ్యవస్థ సంపూర్ణ నిర్మాలనకు, బాలలు పూర్తికాలం పారశాలల్లో చదువుకునే హక్కును పొందేలా ఎలాంటి

రాజీవేని కృషి చేయడానికి ప్రభుత్వాలు స్పృష్టమైన వైఫలియిని తీసుకోవాలి. ఈ భావనతో బాలలకు పైతిక మద్దతును అందిస్తే బాలకార్బీక వ్యవస్థ లేని భారతదేశం నెరవేరని కల కాదు. - ఆర్.వెంకటరెడ్డి

జాతీయ కన్సెన్సర్,

ఎం.వి.ఫోండెషన్

ఫోన్ నెంబర్: 994986516

Email: venkatmvf@gmail.com

తెలంగాణలో ప్రాంతీయ విద్యాసంస్కరణ

ఉపాధ్యాయు విద్యలో నాణ్యత పెంచాలన్న లక్ష్యంతో తెలంగాణలో కూడా ప్రతిష్టాత్మక ప్రాంతీయ విద్యాసంస్కరణ (ఆర్.ఐ.ఐ.ఐ.) ను ఏర్పాటు చేసేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. సూత్రప్రాయ ఆమోదం లభించిన నేపథ్యంలో దీనికి అవసరమైన స్థలాన్ని విద్యారాఖాష సిద్ధం చేస్తోంది. ఆయా స్థలాలను పరిశీలించి చాలాని కోరుతూ త్వరలో కేంద్ర మానవ వనరుల శాఖకు ప్రతిపాదన పంపనుంది.

వందజయాల మధ్య జానపద సాహిత్యం విషయంలో

అపజయం ఎదురొక్కన్న సి.పి.బ్రోన్

తెలుగు సాహిత్యానికి, జానపద సాహిత్యానికి ఎనలేని సేవ చేసిన మొట్టమొదటటి తరం వారిలో సి.పి.బ్రోన్ (1798-1848) అతి ముఖ్యుడు. 1817లో ఉద్దోగరిత్యా భారతదేశంలో అడగు పెట్టి, మదరాసు ప్రైసిడెన్సీ చేరుకున్నాడు. మదరాసు కాలేజీలో చేరి ప్రాచేరిక భాషలు నేర్చుకున్నాడు. 1824 నుండి తెలుగు సాహిత్య గ్రంథాలు చదపడం ఆరంభించాడు.

బ్రోన్ ఎక్కువగా బ్రిటిష్ అంధ్రలోని మచిలీపట్టం, కడప, రాజమండ్రి, గుంటూరు, చిత్తూరు వంటి ప్రదేశాలలో పని చేశాడు. తెలుగుతో పాటు పారసీక భాష, ఉరుదూ కూడా నేర్చుకున్నాడు. కాని తెలుగుపై అతనికి అభిమానం పెచ్చింది. ఉద్దోగంలో వివిధ హాయాదాలలో రాత్రింబవళ్ళు పనిచేస్తూ ఆదివారాలలో మాత్రమే తెలుగు చదివేవాడు. అలా ఆరంభమైన ఆసక్తి అతని జీవితాన్ని పూర్తిగా మార్చివేసింది.

బ్రోన్ తెలుగు పద్యాలను అంగ్రంలోకి అనువదించాడు. వేమన పద్యాలను కూడా అనువదించాడు. మరాతి భాష కూడా నేర్చి అంగ్రంలోకి అనువదించే వాడు. తెలుగులోని అహల్య కథ అనే ప్రాత ప్రతిని అంగ్రంలోకి అనువదించాడు. మనం అనుకునే పంచ కావ్యాల కన్నా ఇతర సాహిత్య రచనలను త్రేషుంగా భావించేవాడు.

తాను సేకరించిన వందలాది రాత ప్రతులను అతి విలువైన సంపదగా భావించేవాడు. ఐతే సేకరణకు ముందే ఆ రచనలని తనదైన శైలిలో అర్థం చేసుకుని వాటిలోని సారస్వత్తి గ్రహించే వాడు.

పేరు పొందిన కవులు, కావ్య ప్రబంధాలను ఎంత అభిమానించేవాడో అజ్ఞాతకవులు, రచనలను కూడా అంతే ప్రేమించేవాడు. సాహిత్య రంగంలో పేరు ప్రభూతులు లేని వారి రచనలు చదివి, వాటిలోని గొప్పతనాన్ని లోకానికి వెల్లడించేవాడు. అందుకే గ్రంథరూపంలో లేని పాచ్చాలను కూడా సేకరించేవాడు. ఇలాంటి రచనలు చేసిన వారిలో పండితులు, పామరులు ఉన్నారు. అన్ని రకాల లిఖిత సాహిత్య ప్రక్రియలను అభిమానించనట్టే, అన్ని మాఫిక పార్యాలను కాపాడడానికి నిర్ణయించుకున్నాడు. అందుకే సి.పి.బ్రోన్ పి.బ్రోన్ అనే గ్రంథం మూడో ముద్రణ -2004 పేజీ నంబర్ 277లో ఇలా పేర్కొన్నారు.

“నోట్లలో నలిగిన చాటు పద్యములు, జానపద గీతములు మొదలైన

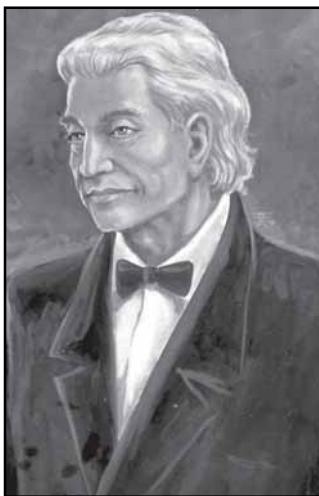
వాటిని బ్రోను దొర చాల సేకరించెను. ఇటులనే సామెతలను, రకరకములైన పలుకుబళ్ళను ఆయన సేకరించి పెట్టుకొనెను. తన కాలము నాటి పత్రికలలో పడిన వ్యాసములు, సంపాదకీయములు, వార్తలు, లేఖలు మొదలైన వాటినన్నింటిని సేకరించి మంచి కాగితముల మీద ప్రతులు ప్రాయించి తన తరువాతి తరముల వారికి పైతృకముగా బ్రోను దొర ఇచ్చిపోయెను. తాను వినిన కథలను, గాథలను ప్రాయించి ఆయన ఉంచెను. ఇట్టివాటి ప్రాముఖ్యమును గుర్తించిన వాడు గనుకనే, తన పండితులైన కావలి సోదరుల సాయముతో మెకంజీ దొర (1758-1821) సేకరించిన “స్వానిక చరిత్ర”లను మంచి కాగితములపై తిరిగి ప్రాయించి బ్రోనుదొర వాటిని కాపాడెను. ఇవి 62 వాల్యూములయ్యెను”.

పైన పేరొక్కన తాను సేకరించిన మాఫిక పాత్రాలనే కాదు. మెకంజీ సేకరించిన క్లేఫీయ తులు రాత కాగితాలు పాడయిపోతుంటే అది గమనించి మంచి కాగితాలు, సిరాతో తిరిగి రాయించాడు. ఇప్పుడు అవే ప్రతులు మిగిలాయి. అంటే ప్రజల నాలుక ల మీద తరతరాలు గా నిలిచి ఉన్న ఉడంతాలను విని రాయసకాళ్ళతో రాత లోకి మెకంజీ ఎక్కించాడు. కాని ఆ ప్రతులు శిథిలములైపోతుంటే వాటికి తిరిగి జన్మించాడు. పాచ్చాత్మక కాగితం, సిరా త్వరగా మాసిపోతుందని గ్రహించిన బ్రోన్ తెలుగునేల మీద చేతితో తయారయ్యే బలిష్టమైన ముతక కాగితం, దీపం నుసితో తయారైన సల్ల సిరా ప్రత్యేకంగా తయారు చేయించి దానితో (కొ.వి.

రావ పే.277) రాయించాడు. అలా రాయించిన వాటిలో ‘పలనాటి వీర చరిత్ర’ ఒకటి. ఇది అచ్చుమైన జానపద వీరగాఢా చక్కము.

బ్రోన్ యూరోపియన్ శాస్త్రీయ విధానాన్ని అనుసరించి రాతప్రతి పరిపురుణ చేసేవాడు. ఒకటికి ప్రైగా రాతప్రతలను ముందేసుకుని అధ్యాయాలను లేదా భాగాలను గుర్తించేవాడు. ఒక్కే విభాగంలోని పద్యాలకు, ద్విపదలకు సంబులు వేసేవాడు. పార్యాలో వివిధ పదాల ఉత్సవి వివరాలు ఇచ్చేవాడు. వీటి అర్థాలను సూచించేవాడు. పార్యాంతరాలను సైతం వివరించేవాడు. ప్రాచీన పదాలకు, మాండలిక పదాలకు అర్థాలు తెలియకపోతే చెప్పగలిగి వారికి ఉత్తరాలు రాసి సమాచారం తెప్పించుకునేవాడు.

‘పలనాటి వీర చరిత్ర’ రాత ప్రతి లభించినప్పుడు ఎంతో ఆ సందాతిశయం పొందాడు. బసపురాణం, పలనాటి వీర చరిత్ర

రెండు రచనలు ద్విపదలోనే ఉన్నాయి. వీటి చంధోరూపాలను కూలంకషంగా అర్థం చేసుకోవడానికి అతను ఎంతో కృషి చేశాడు.

ఈ రెండు రచనలు తెలుగు సాహిత్య పారకులకు సామాజికు లకు అత్యంత ఇష్టమైన పార్శ్వాలు అని అర్థం చేసుకున్నాడు. ఇవేమి కూడా సంస్కృత మూలం లేని రచనలు. కాబట్టి అవి బ్రోన్‌ని అమితంగా ఆకర్షించాయి. బ్రోన్ తెలుగు సాహిత్యాన్ని, భాషని అభిమానించేవాడిగా తెలుగు మూల రచనలను ఏరికోరి చదివే వాడు. ఈ విషయం అతని లేఖల ద్వారా విస్తరంగా తెలుస్తున్నది. ఇలాంటి రచనలు సామాన్య పారకుడికి సైతం సులభంగా అర్థం అవుతాయి. సుబోధకంగా ఉంటాయి. వీటిలో సంస్కృత భాషా భూయిష్టత ఉండదు. అర్థమైపరీత్యం కానరాదు. ఈ రచనలలో ఒకప్పటి తెలుగువారి జనజీవనం కళ్ళకు కడుతుంది. పండితులు పెద్దగా మెచ్చిన రచనను బ్రోన్ అమితంగా ఆకర్షించడానికి కారణం ఇవి జానపద శైలిలో రాయబడిన రచనలు కావడమే కారణం.

‘పలనాటి వీర చరిత్ర’ వంటి పార్శ్వాలు కొత్తగా తెలుగు నేర్చుకునే తనవంటి విద్యార్థులకు దేశీ తెలుగు భాష పరిచయం చేస్తాయని భావించాడు. తెలుగు నేల మీద జరిగిన కథలో ప్రజలు మవేకం అవుతారని ఆయన ఆలోచన. తెలుగువారి పొరుషం, యిద్దం, వీరత్వం చిత్రించే రచనలు సామాజిక రచనలు అని రాసుకున్నాడు. అందుకే ఈ ప్రతి దొరికిన చోట ఈ కథని పొడి ప్రదర్శించే గాయకుల వివరాలు లభించగానే ఆ గాయకుడిని తన బంగ్లాకు రావించి, కొన్ని రోజులు తన వద్ద ఉంచుకుని, ఆయన పాడగా విని, ఎంతో సమాచారాన్ని సేకరించాడు. డానినంతా ఆంగ్లంలో తెలుగు పార్శ్వం పక్కనే నోట్టు రూపంలో రాసుకున్నాడు. అంటే గాయకుని కంరం నుండి విన్న నోటి పార్శ్వంతో, జానపద లిఖిత పలనాటి వీర చరిత్ర పార్శ్వాన్ని తైపారు చేశాడు. అంతేకాదు తెలుగు నేల మీద గల విధి ప్రాంతాల నుండి సుమారు నల్కై పలనాటి వీరచరిత్ర రాత ప్రతులను తెచ్చించాడు. వాటి అన్నింటితో శుద్ధ ప్రతిని (Standard text) 1834 నాటికే తయారు చేయించాడు. ఆ ప్రతి చిపరన Finished first perusal 29 May 1943 అని రాసుకున్నాడు. అంటే ఈ మే మాసానికి 174 ఏళ్ళ క్రితం బ్రోన్ పలనాటి వీర చరిత్రకి తుది శుద్ధ ప్రతి తయారు చేసి పెట్టాడు.

బ్రోన్ రాసుకున్న నోట్టు చాలా ముఖ్యమైనవి. పార్శ్వాల్యు భాషా సాహిత్యాలతో, లాటిన్ సాహిత్య వీరగాథలతో పలనాటి వీర చరిత్రని పోల్చి చూసిన తీరు పండితుల మెప్పు పొందింది. అతని తులనాత్మక పరిశీలన గురించి రాస్తూ ఇలా పేర్కొన్నాడు (కోవీరా, 2004, పేజీ 181) వీరగాథలు గాన ప్రధానం. ఈ గానం, గానరీతి, గానంలోని పదాలు, వ్యక్తికరణ, గేయ ఘణతులు అయి ప్రాంతాన్ని బట్టి, సందర్భాన్ని బట్టి ఉంటాయని ఆధునిక జానపద విజ్ఞానవేత్తలు అంటారు. ఈ విషయాన్ని బ్రోన్ నూటాప్పి ఏళ్ళ క్రితమే కావాడు.

“పల్లూటి వీరచరిత్ర భాషను పురాణములైన ఇంగ్రీషు వీర గాథల భాషతో పోల్చి త్రాయుచు నిట్టనెను.”

“The language is on a par with that of the old English ballads: several words being obsolete but the style

clear though vulgar. The poet evidently had little learning: yet is forced to lower his style to suit his illiterate audience.”

“The manners have a Homeric simplicity, with a chivalric degree of homage to ladies; who take a prominent part in the story”⁴⁸.

సిద్ధప్రతికి ఒక పెద్ద ఉపోద్యతం రాశాడు. ఇందులో అనేక చారిత్రక అంశాలను పేర్కొన్నాడు. ఈ రచన గురించి చేసిన వ్యాఖ్యలు జానపద సాహిత్యానికంతటికీ వర్తిస్తాయి. తెలుగు సాహిత్యాన్ని మార్గ సాహిత్యం అంటారని, ఈ సాహిత్యం విదేశీయులు చదువుకోవడానికి పెద్దగా ఉపయోగపడదు అని, తన అనుభవం అదే అని రాశాడు. సంస్కృత సాహిత్య ప్రభావంతో భాషేతిప్పత్తాల సాహిత్యాన్ని ప్రజలు పెద్దగా ఆదరించరని, అందుకే వారు తమదైన సాహిత్యాన్ని రాసుకుంటారని అదే వారికి విద్య విజ్ఞానం వినోదం కలిగిస్తాయని, పీరిదే అత్యాధిక ప్రజల సాహిత్యం అని చెప్పాడు. ఇంత ప్రాధాన్యత ఇచ్చిన ఈ రాతప్రతి ఆయన జీవితకాలంలో అచ్చు కాలేదు.

ఇంతగా త్రమించి తయారుచేసిన రాతప్రతి మరొకటి లేదని కూడా చెప్పవచ్చు. 1855లో బ్రోన్ భారతదేశం విచిచెప్పి లండన్ వెళ్ళే వరకు ఎన్నో పసుల వత్తిందిలో ఉండడం వల్లనో లేక పండితుల నుండి వ్యతిరేకత ఎదురోపడం వల్లనో కాని ఆ పుస్తకం ముద్రింప బడలేదు. ఏది విమ్మెనా నోటి సాహిత్యానికి, ఒక జానపద ప్రసిద్ధ పార్శ్వానికి జరిగిన అన్యాయం గానే దీనిని పేర్కొనవచ్చు. ఈ భావ న్నే పండితులు “తరువాతి కాలంలో ఈ గ్రంథమును ముద్రించిన పండిత పరిశోధకులు బ్రోను దొర కృషిని ఉపయోగించుకొను మాట అటుంచి, ఆ కృషిని గుర్తించారా? అనే సంశయం కలుగుతుంది” అని కొవీరా రాశారు.

తీమద్ధాగవతం శుద్ధ ప్రతిని తయారు చేయడానికి బ్రోను పడిన శ్రమ పెద్దదే. ఆ పుస్తకాన్ని పురాణం హయగ్రీవ శాస్త్ర తానే అచ్చేసుకుంటానని కోరితే వెంటనే అంగీకరించాడు బ్రోన్. అలా అది అచ్చుయింది. తీమదాంధ్ర మహారాతం పద్మానిమిది పర్వాలు కూడా కష్టపడి శుద్ధప్రతి తయారు చేశాడు. అది కూడా ఉన్నత పర్వాల కృషితో అచ్చుయ్యంది.

తెలుగువారి అసలుసిసలు మూలరచన అయిన పలనాటి వీర చరిత్ర మాత్రం బ్రోన్ అచ్చులో చూసుకోలేకపోవడం బాధా కరమే. ఆయన జానపద సాహిత్య రాత ప్రతులకు తెలుగు పండితులు ఇచ్చే విలువ సున్న దాని ముద్రణ విషయంలో కూడా అది నిజం కావడం ఒక చేదు వాస్తవం.

అలా బ్రోన్ తన ఎదతగానో అభిమానించిన జానపద సాహిత్య గ్రంథం తన జీవిత కాలంలో వెలుగు చూడలేకపోవడం అతడిని కలచి వేసింది. ఇదే ధోరణి ఇప్పటికీ కొనసాగడం విచిత్రం.

-జయధీర్ తిరుమలరావు,

మొబైల్: 9951942242

ఇమెయిల్: jayadhirir@gmail.com

తెలంగాణ మనవారసత్యాన్ని కాపాడుకుండా!

(గత సంచిక తరువాయి)

ఎన్నోన్నే ప్రయోజనాలు

వారసత్య కట్టడాల పరిరక్షణతో స్థానికులకు ఎన్నోన్నే ప్రయోజనాలు దక్కే అవకాశం ఉంది. పర్యాటక రంగం పుంజుకొని స్థానిక ఆర్థిక వ్యవస్థ బలీపేతం కాగలదు.

పర్యాటక రంగానికి ఊతం

వారసత్య కట్టడాలుగా గుర్తింపు లభిస్తే అవి ఉన్న ప్రాంతాలకు పర్యాటకపరంగా మంచి పేరు ప్రఖ్యాతులు లభించే అవకాశం ఉంది. ఆయా ప్రాంతాల్లో పర్యాటకం ప్రాధాన్యం సంతరించుకుంటే స్థానికంగా వివిధ రకాలుగా వాణిజ్యావకాశాలు కూడా విస్తృతమపుతాయి. రాజస్థాన్లోని జైహర్, జైసల్మీర్, ఉదయ్యహర్, జోధ్పుర్ లాంటివాణిని ఇందుకు ఉడాహరణలుగా చెప్పవచ్చు. పర్యాటకం కారణంగా అక్కడి ప్రజల ఆదాయం పెరిగింది. స్థానిక ఆర్థిక వ్యవస్థలు బలీపేతమయ్యాయి. ఉపాధి అవకాశాలు మెరుగు పడుతాయి. ఆయా కట్టడాల, ప్రాంతాల వాస్తవ స్ఫురావ స్ఫురావాలు దెబ్బు తినకుండానే ఈ విధమైన ఘలితాలను సాధించేందుకు అవకాశం ఉంది.

శాఖి చేయాలిని విధి విధానాల రూపకల్పన

సమగ్ర చట్టం తీసుకు రావడంలో విధి విధానాల రూపకల్పన కూడా ముఖ్యమైంది. ఆయా పదాలను నిర్వచించడంలో విస్తృత పరిధిని ఎంచుకోవాలి. లేని పక్కంలో పలు రకాల వివాదాలు తలత్తే అవకాశం ఉంటుంది. వారసత్య కట్టడాల గుర్తింపు, నిర్వహణ, మ రమ్యతులు, పునరుద్ధరణ, పునర్ నిర్మాణం, వాడకానికి అనుమతి తీర్చిదిద్దడం లాంటి అంశాల్లో సందిగ్గతకు తావు లేకుండా చూడాలి.

వారసత్యానికి ప్రాధాన్యమస్తు ప్రణాళికలు

వారసత్య అంశానికి ప్రాధాన్యం ఇస్తూ నగరా భివ్యద్ది ప్రణాళికలు రూపొందాలి. గత ప్రభుత్వాల వాయాంలో వాస్తవం మాత్రం ఇందుకు భిన్నంగా ఉండింది. స్వరాప్రాంత వచ్చిన నేపథ్యంలో ఇప్పుడైనా ఈ విషయంపై దృష్టి పెట్టాలిన అవసరం ఉంది. అప్పట్లో వారసత్య భవనాల పరిరక్షణ అంశాన్ని పెట్టగా పట్టించుకోలేదు. అవి నానాటికీ మరింత శిథిలమవుతున్నాయి. ఇప్పం వచ్చిన రీతిలో ఆకాశ హర్షాలు వెలిశాయి. వాణిజ్య ప్రకటనల పోరాద్దిగ్గు నగర అందాలను దెబ్బ తీస్తున్నాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలో లేదా వాడుకలో ఉన్న భవనాల నిర్వహణ సరిగా లేదు. తగినంతగా బిడ్డు కేటాయింపులు చేయకపోవడం ఇందుకు ప్రధాన కారణంగా చెప్పవచ్చు. ఇప్పటికేనా

ఈ పరిశ్రమ మారాలి. ప్రైవెటు వ్యక్తుల యాజమాన్యం, ఆధినంలోని వారసత్య కట్టడాల విషయానికి వస్తే వారికి తగిన రీతిలో ప్రోత్సాహ కాలు లభించడం లేదు. ఈ ప్రోత్సాహకాలు ఎలా ఉండాలన్న విషయమై కొన్నెళ్ళ క్రితమే ప్రభుత్వానికి ఒక నివేదికను అందించాం. ఆ నివేదికలోని సిఫారసులను అమలు చేయాలిన అవసరం ఉంది.

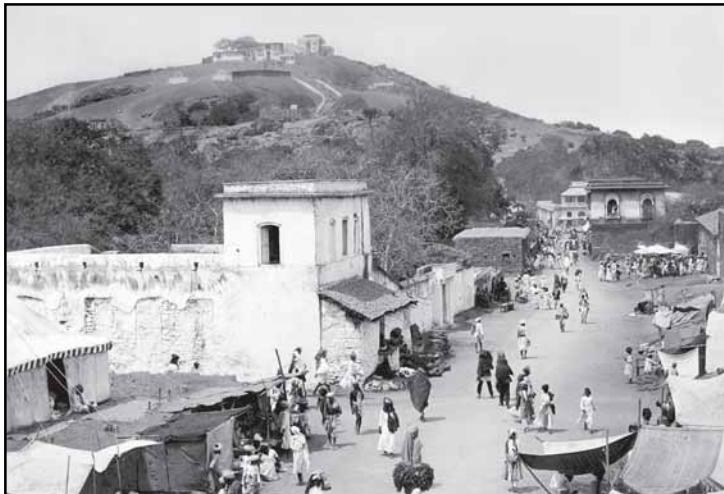
అర్థాన్ ఆర్థిక కమిషన్ ఏర్పాటు

వారసత్య కట్టడాల పరిరక్షణ సజావుగా జరిగేందుకు గాను ఆర్థిక ఆర్థిక కమిషన్ ను తిరిగి ఏర్పాటు చేయాలిన అవసరం ఉంది. మొదట్లో 1976లో పైదాబాద్ అర్థాన్ ఆర్థిక కమిషన్ ను ఏర్పాటు చేశారు. మొదటి బ్యాంక్ సభ్యుల కాలపరిమితి తిరిగి తరువాత తిరిగి దాన్ని పట్టించుకోలేదు. కొత్త కమిటీ ఏర్పాటు కాని నేపథ్యంలో కమిషన్ లేకుండా పోయింది. 1995 డిసెంబర్ 24 తేదీతో జీవో ఎంఎస్ నెం.

542 ద్వారా హరిటేజ్ కస్టర్స్పెషన్ కమిటీని హుదాకోసం (ఇప్పుడు హెచ్ఎండీఎం ఏరియా) ఏర్పాటు చేశారు. ఈ కమిటీ ఒక ప్రతిపాటుత్వక సంస్కార ఉండింది. సంబంధిత విభాగాల నిపుణులను ఇందులో సభ్యులుగా చేర్చారు. దీని కార్బ్రూక్సెత్రం పరిధి మాత్రం అర్థాన్ ఆర్థిక కమిషన్ పోలిస్తే ఎంతో తక్కువ. వ్యక్తిగత కేసులను దానికి రెఫర్ చేయడం, సుమోటోగా నోటీసులు జారీ చేయడం,

హెచ్ఎండీఎంకు తన అభిప్రాయం తెలియజేయడం వంటి వాటికి మాత్రమే పరిమితమైంది. ఇది తీసుకునే నిర్మాయాలపై అంతిమ అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉండింది. పలు సందర్భాల్లో ఈ ప్రభుత్వం ఈ అధికారాన్ని వినియోగించుకొన్న దాఖలాలు ఉన్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో అర్థాన్ ఆర్థిక కమిషన్ ను తిరిగి నియమించాలిన అవసరం ఉంది.

సుమోటోగా కేసులను చేపట్టే అవకాశం కూడా ఉన్నప్పటికీ, సాధారణంగా హెచ్ఎసి తనకు రెఫర్ చేసిన కేసులను మాత్రమే పరిశీలిస్తుంది. హెచ్ఎండీఎం, జీహెచ్ఎంసి చేపట్టే అర్థాన్ డిజెన్ విషయంలో అర్థాన్ ఆర్థిక కమిషన్ ను విషయంలో అది శక్తివంతంగా ఉంటుంది. ఒక విధంగా అది ఆర్థిక అండ్ ఎన్వోర్సెమెంటల కమిషన్. డెవలమెంట ఏరియాలలో అర్థాన్ డిజెన్ పరిరక్షణ, పునరుద్ధరణలతో పాటుగా పర్యావరణం విషయంలో అది ప్రభుత్వానికి తన సిఫార్సులను అందింగాలదు. భవిష్యత్ అర్థాన్ డిజెన్ ప్లానింగ్, డెవలమెంట, పర్యావరణం విషయంలోనూ సిఫారసులు చేయగలదు. పట్టణ పర్యావరణం, అర్థాన్ డిజెన్లకు ప్రాధాన్యం ఇస్తుంది.

జక్కుడ గమనించాల్సిన అంశం మకొచి కూడా ఉంది. ఆర్థియా లాటీ, చారిత్రక ప్రాధాన్యం ఉన్న స్థలాల పునరుద్ధరణ, పరిరక్షణ విషయాల్లో, ప్రై సీనిక బ్యాటీ సైట్స్ అంశాల్లో యూఎసీ ప్రభుత్వానికి సలహాలు ఇష్టగలదు. ప్రై సీనిక బ్యాటీ స్థలాల పరిరక్షణలో హెచ్సీసీకి ఎలాంటి పాట లేదు.

పరిరక్షణకు సంబంధించి ఆర్థిక సహాయాన్ని యూఎసీ సిఫారసు చేయగలదు. హెచ్సీసీ అలా చేయలేదు.

యూఎసీ పరిధి యావత్ రాష్ట్రానికి ఉండింది. హెచ్సీసీ పాత్ర హెచ్ఎండీఎ పరిధి వరకే. వారసత్వ కట్టడాలు అనేకం హెచ్ఎండీఎ పరిధి వెలువల కూడా ఉన్నాయి.

యూఎసీ ప్రభుత్వానికి సలహాలు మాత్రమే ఇష్టగలదు. హెచ్సీసీ ది కూడా అదే పరిస్థితి.

పొలాట్జెక్సిఅడిట్

వారసత్వ కట్టడాలుగా ప్రకటించిన వాటికి ఏటా హెరిటేజ్ అడిట్ జరిగేలా చూడాలి. వివిధ రంగాల నిపుణులతో కూడిన కవితీ ఈ ని వేదిక సమర్పించాలి. పరిరక్షణలో ఏపైనా ఉల్లంఘనలు జరిగితే వాటిని ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకురావాలి. వాటిపై ప్రభుత్వం విచారణ జరిపి బాధ్యలపై కరిన చర్యలు తీసుకోవాలి

‘వారసత్వ’ విష్య

వారసత్వ కట్టడాల గురించి డిగ్రీ స్టోయి వరకు విద్యార్థులందరికి కామన్గా ఒక సబ్జెక్టును ప్రవేశపెట్టాలి. డిగ్రీ తరువాత స్పెషలైట్ కోర్సు లను అందించాలి. హెరిటేజ్ రంగంలో ఉ పాధి అవకాశాలు కల్పించేలా ఈ కోర్సులను తీర్చిదిద్దాలి. అవసరమైతే దూరవిధ్యలోనూ వీటిని ప్రవేశపెట్టాలి.

‘వారసత్వ’ ఉన్నిటిగాల కట్టవా

వారసత్వ కట్టడాల గుర్తింపు, నిర్వహణ, మరమ్మతులు, పునరుద్ధరణ, పునర్ నిర్మాణం, వాడకానికి అనుపుగా తీర్చిదిద్దడం లాంటి సందర్భాల్లో ‘పారిటేజ్’ కోర్సులు చేసిన వారిని తప్పిని సరిగా భాగస్వాములుగా చేసేలా నిబంధనలు రూపొందించాలి. దీని వల్ల ఆయా చారిత్రక కట్టడాల విషయంలో న్యాయం జరగడంతో పాటుగా వివిధ స్టోయిల్లో కొందరికైనా ప్రత్యేళ ఉపాధి అవకాశాలు ల భ్యముపుతాయి.

‘వారసత్వ’ పర్యాటకం

వారసత్వ కట్టడాలు, పర్యాటకంల మధ్య అవి నాభావ సంబంధం ఉంది. విదేశాలతో పాటుగా దేశం లోనూ ఎన్నో నగరాలు కేవలం వారసత్వ కట్టడాల కారణంగా పర్యాటక ప్రాంతాలుగా ప్రసిద్ధి చెందాయి.

ప్రభుత్వ విభాగాల్లోనూ ‘వారసత్వం’

దేశంలో ట్రిటిష్ పాలనలో, రాజుల, సంస్థానాధికుల పాలనలో

కట్టిన కట్టడాల్లో అనేక ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు కొనసాగుతున్నాయి.

వాటి పరిరక్షణకు అయి ప్రభుత్వ శాఖలన్నీ ప్రత్యేకంగా హెరిటేజ్ విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేసుకొని తమ పరిధిలో ఉన్న వారసత్వ భవనాల్లో వాటి పరిరక్షణకు తగు చర్యలు తీసుకునే విధంగా చూడాలి.

ప్రజల్లో లవగాహన

ప్రభుత్వం చేపట్టే ఏ కార్యక్రమాన్నికొని కూడా ముందుగా దానిపై ప్రజల్లో అవగాహన పెంచడం అ వసరం. విస్తుతంగా ప్రచార కార్యక్రమాలు నిర్వహించడంతో పాటుగా వివిధ స్టోయిల్లో ప్రజలను వారసత్వ కట్టడాల పరిరక్షణలో భాగస్వాములుగా చేయాలి. ముఖ్యంగా అహుదాబాద్ పట్టణంలో కార్పోరేషన్ ఈ వని చేసింది.

ప్రోత్సాహకాలు, రాయితీలు

వారసత్వ కట్టడాల యాజమాన్యాలకు, నిర్వహణ సంస్థలకు, వ్యక్తులకు ప్రోత్సాహకాలు, రాయితీలు ప్రకటించాలి. తద్వారా వాటి పరిరక్షణ అనేది వాటికి భారంగా మారకండా చూడాలి. వాటికి పేరు ప్రభుత్వాలు తెచ్చేదిగా చేయాలి. వారసత్వ కట్టడాలను ప్రభుత్వాలు తమకు పన్నుల రూపంలో ఆదాయాలు అందించేవిగా చూసే ధోరణి పదులుకోవాలి. ఆయా భవనాలపై ఆస్తి పన్నును పూర్తి ఎత్తిచేయాలి. కోల్కతా లాంటి నగరాల్లోనూ ఈ అంశాన్ని పరిశీలిస్తున్నారు. అది సాధ్యం కని పక్కంలో వాటిపై ఆస్తిపన్నును 50% తగ్గించాలి. అహ్ దాబాదీలో ఈ తరపో చర్యలు తీసుకున్నారు. ఇలా చేయడం వల్ల ప్రభుత్వానికి జమ అయ్యే మొత్తం కొఢిగానే తగ్గిపుటికీ వారసత్వ కట్టడాల యాజమాన్యాలకు మాత్రం ఎంతో ఊరటు లభించినట్లు కాగలదు. ఆయా కట్టడాల పరిరక్షణకు వారిని మానసి కంగా మరింతగా సంసిద్ధిల్లి చేస్తుంది.

ఈ విధమైన మినహాయింపు కావాలంటే ఆ భవనం నిర్వహణ తీర్చు తెస్తులతో ముడిపెట్టి కూడా అమలు చేయవచ్చు.

వారసత్వ కట్టడాల పరిరక్షణకు పెద్ద మొత్తంలో భర్య చేయాల్సి ఉంటుంది. క్రైస్తు యాజమాన్యాలలోని ఈ కట్టడాల పరిరక్షణకు గాను ప్రభుత్వం ఒక నిధిని ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. ఆస్తిపన్ను వసూళ్ళ నుంచి కొంత మొత్తాన్ని ఈ నిధికి కేటాయించవచ్చు. కేరళలో ఈ విధంగా ఒక నిధిని ఏర్పాటు చేసే ప్రయత్నాలు జరిగాయి.

సమీక్షలకు లోబడి నగదు ప్రోత్సాహకాలు కూడా ఇష్టవచ్చు. పరిరక్షణకు, పునర్ వినియోగానికి అవసరమైన సందర్భాల్లో మరుముతులకు గాను ప్రభుత్వమే నిధులు సమకూర్చాలి. ఇలా నగదు ప్రోత్సాహకాలు ఇచ్చేటుపుడు తగిన పర్య వేషణ ఉండేలా చూడాలి. ఇలాంటి సందర్భాల్లో కన్స్ ర్మేషన్ ఆర్ధటైట్లు కీలకపాత్ర పోషించే అవకాశం

ఉంటుంది. వారసత్వ కట్టడం పునరుద్ధరణ, మరమ్మతులు లాంటి సందర్భాల్లో ఒక ప్రత్యేక టాస్ట్స్‌ఫోర్మ్స్ ఏర్పాటు చేయాలి.

ఆయా కట్టడాల పరిశ్రమ, మరమ్మతులు లాం టివాటికి సబ్సిడీతో కూడిన రుణలు అందించాలి. అహ్మదాబాద్లో ఇలాంటి వాటికోసం హద్దే ద్వారా ప్రాస్ ప్రభుత్వ పైనాస్ట్‌తో ఏటా 5 శాతం వడ్డికి రు జాలు అందిస్తున్నారు. హద్దే 9.5 శాతం చొప్పున వడ్డి వసూలు చేస్తే ప్రాస్ ప్రభుత్వం 4.5 శాతం సబ్సిడీని భరిస్తాంది.

థేంజ్ ఆఫ్ యూఎస్ (ఉహాపాఠకు నివాసం నుంచి వాటిజ్యం)ను అనుమతిస్తే హోటల్స్, మ్యాజియంల వంటి వాటితో ఆయా భవనాల యజమాను లకు ఆదాయం పెరిగే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ భవనాలను బెనెస్టీ యూట్ పరిథితో సుంచి తప్పించాలి. పోరిటేజ్ భవనాన్ని గుసుక అద్దెకు ఇస్ట్రీ లీస్ రెంట డీడ్‌పై స్టోం వ్స్ డూటీ మినహాయించాలి. వారసత్వ కట్టడాన్ని విక్రయించిన సందర్భాల్లో కొనుగోలుదారుకు రిజిస్ట్రేషన్ రుసుమను మినహాయించాలి. వారసత్వ కట్టడం నిర్వహణకు సంబంధించిన వ్యయాలను ఆ దాయ పన్ను నుంచి మినహాయించుకునెందుకు ఏలు కల్పించాలి.

పోరిటేజ్ భవనాన్ని లీజుకు తీసుకున్న వారికి ట్రాన్స్‌ఫర్ ఆఫ్ దెవలప్‌మెంట్ రైట్స్‌కు ఏలు కల్పించాలి. ఈ విధమైన చర్యలు వారసత్వ భవనాల క్రమ విక్రయ మార్కెట్ ను విస్మృతం చేస్తాయి. వివిధ ప్రోత్సాహకాల నేపథ్యంలో యజమానులు వాటిని తమ యాజ మాస్యంలోనే ఉంచుకునేలా చేస్తాయి. ప్రోత్సాహకాలు అధిక స్థాయిలో ఉంటే గుర్తింపు పొందని భవనాల యజ మాసులు సైతం వారసత్వ కట్టడం గుర్తిం పును పొందెందుకు ముందుకు వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. వివిధ ప్రోత్సాహకాలకు ఇచ్చే నిధులను జేఎస్‌ఎస్‌యూఆర్ఎం వంటి కేంద్రవథ కాల నుంచి చెల్లించే అవకాశాలను సైతం పరిశీలించపచ్చ. తద్వారా రాష్ట్రప్రభుత్వం, స్థానిక సంస్థలపై కూడా భారం తగ్గుతుంది.

అవార్పులు: వివిధ వారసత్వ కట్టడాల నిర్వహణకు సంబంధించి ఏటా వివిధ విభాగాల్లో అవార్పులు ప్రకటించాలి. ఇది ఆయా కట్టడాల నిర్వహణ సంస్థలకు, వ్యక్తులకు ప్రోత్సాహన్లు అందించినట్లు అవుతుంది.

ఫ్లైప్టర్స్‌నీర్వహణ: ప్రతీ వారసత్వ కట్టడానికి సంబంధించి విడిగా ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసి ఏడాది ఒక రోజు లేదా ఒక వారం పాటు వాటికి సం బంధించిన ఉత్సవాలు వాటి ప్రాచుర్యం, ప్రాధాన్యాన్ని బట్టి మండల, జిల్లా, రాష్ట్ర, జాతీయ స్థాయిలో నిర్వహించాలి. ఈ ఫ్లైప్టర్స్ సందర్భంగా వివిధ పోటీలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించి వాటికి మరింత ప్రాచుర్యం లభించేలా చూడాలి.

ప్రైవేటు సంస్థలకు భాగస్థాపన్మం

వారసత్వ కట్టడాల పరిశ్రమలో ప్రైవేటు సంస్థలకు భాగస్థాపన్మం కల్పించాలి. ఆయా భవనాలను అవి దత్తత తీసుకునేలా లేదా సీఎస్‌ఆర్ కార్యకలా పాల కింద కొంత మొత్తం అందించేలా చర్యలు తీసుకోవాలి.

FORUM FOR A BETTER HYDERABAD

జాన్ కన్ ఎఫ్జిపోట్

17వ వార్ల్డ్ సమావేశం

ఫోరం ఫర్ బెట్ర్ ప్రైస్‌రాబాద్ 17వ వార్ల్డ్ సమావేశాన్ని అడ్వినిష్ట్‌లీవ్ స్టేఫ్ కాలేజ్ ఆఫ్ ఇండియా (యాస్ట్ సోమాజీ గూడ)లో నిర్వహించున్నారు. సంస్ ఆవిధావ దినోత్సవంతో పాటుగా ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకొని ఈ కార్యక్రమం జరగనుంది. కనెక్టింగ్ పీపుల్ టు నేచర అనే థీమ్‌తో దీన్ని నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ కార్యక్రమానికి దక్షన్ (పుట) వైన్ వాసులర్ ప్రాఫెసర్ పసంత షిండె ముఖ్య అతిథిగా హజరు కానున్నారు. ఫోరమ్ ఫర్ ఎ బెట్ర్ ప్రైస్‌రాబాద్ ప్రైసిడెంట్ యం. వేదకుమార్ అధ్యక్షత వహిస్తారు. టాన్ ఎ కంట్రీ ప్లానిగ్ డైరెక్టర్ కె. ఆనంద్ బాబు, డిల్చింపి శాప్రవేత్త డాక్టర్ పి. ఎన్. ఆర్. శాస్త్రి, సంస్ ఉపాధ్యక్షుడు ఎంపెచ్చరావు, కోశాధికారి రావు చెలికాని, సంయుక్త కార్యదర్శి సంఘమిత్ర మాలిక్, శోభాసింగ్, ఆదర్శ శ్రీవాస్తవ్, ప్రో. ఆన్వర్ ఖాన్, ఆర్.కె.సిన్నా తడితరులు పాల్గొనున్నారు.

పరిశ్రమగా గుర్తింపు

వారసత్వ కట్టడాల పరిశ్రమ అనేది విదేశాల్లో నేడు ఒక పరిశ్రమ స్థాయికి చేరుకుంది. ఆయా కట్టడాల నిర్వహణ, పునరుద్ధరణ, పునర్ నిర్మాణం, వాడుకు అనుపుగా మార్కెట్ వదం లాంటి వాటిల్లో స్పెష్స్ లైసెప్సన్ చోటు చేసుకుంటున్నది. కొత్త సైపుణ్యాలు అందుబాటులోకి వస్తున్నాయి. వస్తునేవలు అధికమవుతున్నాయి. ఈ సైపుణ్యంలో ఈ వస్తునేవలు అందించడం అనేది ఒక పరిశ్రమ ఎదీగేందుకు ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకోవాలి.

వింటీర్ కీలక పాత్ర

వారసత్వ కట్టడాల పరిశ్రమలో పలంటీర్లు కీలకపాత్ర వహించే అవకాశం ఉంది. పారశాల, కాలేజీ స్థాయిలోనే గాకుండా యావత్త సమాజం నుంచి కూడా పలంటీర్లు ఈ రంగంలోకి ప్రవేశించేలా చే యాలి. అవసరమైతే వారికి కూడా ప్రోత్సాహకాలను

ప్రకటించాలి. ఉస్సాన్యియా యూనియా యూనివర్సిటీ శతాబ్ది ఉత్సవాలు జరుగుతున్న తరుణం లోనే ప్రపంచ వారసత్వ దినోత్సవం కూడా వచ్చింది. ఈ సందర్భంగా ఓయూ మరిన్ని అందాలు సంతరించి చుకునేందుకు తోడ్వడగలదని ఆశిధాం. ఓయూ లోని చారిత్రక ప్రాధాన్య వారసత్వ కట్టడాలపై ప్రభుత్వం మరింతగా దృష్టి పెట్టేందుకు ఇది ఏలు కల్పించాలని కోరుకుండాం.

-వేదకుమార్. యం

చైర్మన్, దక్షన్ అకాడమీ, ఫోన్ నెంబర్: 98480 44713

e-mail : vedakumar52@gmail.com

(నమస్కారం తెలుగూల దినపుత్రికలో ఏప్రిల్ 19ని

ప్రమరితమైన వ్యాసం పూర్తి పారం)

అయ్యనివా నువ్వు అవ్వేనివా అని తెలంగాణ సాహిత్య సమరశంఖం పూరించిన

గూడ అంజన్ ప్రజల గుండెల్లో పదిలం

ఊరు మనదని చాలింపు వేసిన ఉద్యమ గొంతుక. పాలపిట్టెలు ఎగిరినట్టు, పాలకంకులు ఊగినట్టు, సెలయేళ్ళు దునికినట్టు, నెమళ్ళు ఆడినట్టు, గుర్రాలు దొడు తీసినట్టు, కొడవండ్లు కొలిమిలో మెరిసినట్టు అనేక రూపాల్లో అంకురిస్తుదీ పాట. పాటంటె లల్లయి పాట గాదు. పాటంటె లాయిలప్పులాట గాదు. రాళ్ళావాన పడ్డట్టు-గొడ్డండ్లు నూరినట్టు మెత్తని పదాలకు రాగమద్ది ప్రశ్నించిన రణ నినాదం ఈ పాట. సామాజిక రుగ్మతలకు వైర్యం ఈ పాట. వొడువని రుభాన్ని మూరటగ్గట్టిన వలసపాలకుని మీద ప్రశ్నల కొడవలై త్రింది పాట. పరాయి పాలన అంతాన్ని కోరి, ఊరు మనదని పోరుజేసిన పాట. తెలంగాణ గుండె చవ్వుడైన పాట. ధూం-ధాం దరువుల్లో దుమ్మురేపిన పాట. ఉద్యమానికి ఊపిరిచ్చిన పాట. ఊరు మృది బతుకుల్లో క ప్పోల జాడ కనిపెట్టిన పాట. నిజాన్ని బట్టబయలు చేసి, నిప్పుల గుండం తొక్కి నిలబడ్డ పాట. ‘పుడితాక్కుతే సత్తె రెండనీ’ రాజన్ గజ్జల్లగు సప్పుత్తుతేని గూడం గుండె ల్లో చెరగని సంతకం చేసిన గూడ అంజన్ పాట. పదునై న పదాల పల్లవులను ఎక్కుపెట్టి, ధూంధాం చేసిన పాటల విలుకాడు. ఎవనికి పుట్టిన కొడుకులని ఎదురుతిరిగిన జాంబవంతుడు మన గూడ అంజన్. రాష్ట్రం సిద్ధించేదాక రాగమత్తిన గొంతు. ఆక్కర యుద్ధం చేసిన ఉద్యమ నెలబాలుడు. ఆత్మగౌరవ పోరాట పొద్దుపొడుపు, ప్రజాకవి, రచయిత, వాగ్దేయకారుడు గూడ అంజన్ గురించి నేటి మన “అఱగెల్లిన పాట” లో...

గూడ అంజయ్ ఆదిలాబాద్ జిల్లా దండెపల్లి మండలం లింగాపూర్ గ్రామంలో పుట్టాడు. తల్లిదండ్రులు గూడ లస్యమ్మ, లస్యయ్ దంపతులకు 1955 నవంబర్ 1న అంజయ్ జన్మించి ఉన్నాడు. ఈ దంపతుల ఆరుగురు సంతానంలో గూడ అంజయ్ ఉదప వాడు. లస్యయ్ నిరుపేద వ్యవసాయ కూలీ. తనకున్న కొద్దిపాటి వ్యవసాయంతో కుటుంబాన్ని పోషించుకుంటు చదువుల పట్ల ఎక్కువ ముమకారాన్ని కలిగి ఉండేటోడు. లస్యయ్ చదువుతడు. రాస్టడు. పిల్లలను దగ్గర కూర్చోబెట్టుకొని రామాయణ, మహాభారత గాథల్ని వివరించేటోడు. ఈ రకంగ గూడ అంజయ్కు మొదటి గురువు తన తండ్రి లస్యయ్ అనే చెప్పాలె. ఆ రోజుల్లో గిరిజనులు, లంబాడిలు, హరిజనులు, ఆదివాసీ తెగల నడుమ ఎంతో వ్యత్యాసం, అంటరానితనం ఉండేది. లింగాపూర్ గ్రామంలో 1959లో సర్పారు బడి పెట్టింద్రు. అంజయ్ కానిగి బడిలో ఓ మూలకు కూ

ర్పొని చదువుకుండు. అంటరానితనాన్ని అనుభవించిందు. అవమానాల్ని భరించిందు. అంజయ్ తండ్రి లస్యయ్ మొండి పట్టుదల గల మనిషి. ఆక్కరం విలువ తెలిసినోడు. దా॥ అంబెద్కర్ జ్ఞానాన్ని అందిపుచ్చుకున్నడంటే అతిశయ్యాక్తి కాదు. అంతగా తన పిల్లల్ని చదివించిందు. అందుకోసం ఎన్ని బాధలు, అవమానాలనైన భరించిందు. పిల్లల్ని విద్యావంతుల్ని చేయాలన్న దృఢసంకల్పం కలిగినోడు. ఈ క్రమంలోనే గూడ అంజన్ కరీంసాబ్ అనే గురువు దగ్గర ఉర్దూ నేర్చుకుండు. లింగాపూర్లో ప్రాథమిక విద్యను, లక్షేట్లో పేటలో ప్రాసూర్లో విద్యను పూర్తిచేసిందు. 1970లో ప్రాధాబాద్ చంచల్గూడ జానియర్ కాలేజ్లో బైపీసి గ్రూప్లో ఇంటర్మీడియట్ పూర్తిచేసిందు. గూడ అంజ య్ సోదరులలో ఒకరు దాక్కర్. అంజయ్ బి.పార్సుసి కోసం ప్రాశ్రాబాద్కు వచ్చిందు. ఆ సమయంలోనే జార్జిరెడ్డి, జం పాల ప్రసాద్లతో పరిచయం ఏర్పడింది. సస్కలింజం గురించి అధ్యయనం చేస్తున్న క్రమం లోనే జార్జిరెడ్డి హత్య ఇరుగుతడి. ఆ తర్వాత జిరిగిన అనేక పరిణామాలను, విష్ణవ పంథాను అర్థం చేసుకున్న గూడ అంజన్ విష్ణవ సాహిత్యాన్ని అవపోసన పడతడు. సభలు, సదస్సులలో పాల్గొంటూ క్రమంగా ఉద్యమం వైపు ఆకర్షించుతాడు. శ్రీలీ, చెరబండ రాజు వంటి వాళ్ళను ప్రత్యక్షంగా కలవడం, వారి భావాలను పంచకోవడం జరుగుతడి.

ఈ దశలోనే ఉప్పెత్తున ఎగిసిపడిన 1969 ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమం ఆగిపోయింది. రాజకీయ కుటుంబాలతో ఆగ్మేంది. దీంతో అనేక మంది యువకులు పెద్దవెత్తున విష్ణవోద్యమం వైపుకు మల్లిం లస్యాలు.

నల్గొండ జిల్లా పలివెలలో బి. నర్సింగరావు ఆధ్వర్యంలో జరిగిన సాంస్కృతిక సమాఖ్య కార్యక్రమానికి వచ్చిన పదహారేండ్ల పిల్లల గూడ అంజన్ రాసిన పాట... ఆ గ్రామంలో జరిగే సభకు వచ్చిన జనం అప్పిచేయుట ఆశువుగా అందించిన ఎన్నో పదాలను తన పాటకు పల్లవులుగా మార్చుకుండు. చరణాలుగా రాసుకుండు.

“ఊరుమనదిరా ఈ వాడ మనదిరా పల్లె మనదిరా ప్రతి పనికి మనమురా సదుమ దొర యేందిరో వాని పీకుడేందిరో జాలీమ్ కోనేరే ఉస్కా లూటీ క్యారే

'తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన - పాట పాత్రమై 2012 నవంబర్ 24న చీఅర్స్‌నే నిర్వహించిన 45వ చర్చలో పాటమై అజమానంతించి అనారోగ్యంగా వున్నా వీల్చేచైల్ లో వచ్చి పాల్స్‌ను గూడ అంజయు'

కత్తి మనది సుత్తి మనది పార మనది పలుగు మనది
బండి మనదిరా బండెండ్లు మనయిరా
అరకలు గట్టేది మనం సెలకలు దున్నేది మనం
కంచాడ మనం ఆ మంచ కాడ మనం
పాడికాడ మనం పశుల కాడ మనం
డొడ్డి కాడ మనమే గడ్డాము కాడ మనమే” అంటూ సమస్త
వస్తు ఉత్సత్తి కారకులైన ప్రజలు బానిసలై బతుకుడెందని తిరుగు
బాటుకు పురిగాల్చిన ఈ పాట 1970 ప్రాంతంలో రాశిందు. ప్ర
జాయిద్దానికి గడ్డారస్తు ఈ పాటని భుజన మోసిందు. గోసి గొం
గడేసి అకాశమంత ఎగిరి గర్జించిందు. అట్ల ఈ పాట పెత్తందారి
విధానానికి చరమగీతంగా మారింది. ఎ నోట విన్నా ఈ పాటే
మార్గేగింది. పరిశ్రమలు, వ్యవసాయ క్షేత్రాలలో కార్బూకులు, జీ
తగాళ్ళు పైతం ఈ పాటని పాడుకుంటూ దైర్యమనే ఆయుధాన్ని
పదునెక్కించిందు. అత్యగొరవ జెండాను ఎగేసిందు. పాట ఖండాం
తరాలు దాచి పోయింది. 1982లో ఆసియా, ఆఫ్రికన్ దేశాల
రచయితల సదస్యులో ఈ పాటను అప్పిచికప్పుడు “బరువులు
మోసేది మనం-బండుకు పట్టేది మనం” అంటూ ఎ వరికి వారు
వారివారి భాషల్లోకి మార్చుకొని పాడిందు. ఆ విధంగ ఈ పాట
పదహారు భాషల్లోకి అనువదించబడింది.

వివక్షపూరిత సమైక్య పాలనతో తెలంగాణ పల్లెలు తండ్లాడు
తన్నయి. కరువుకోరల్లో చికిత్స అల్లాడుతున్నయి. తెలంగాణ ఆకాంక్ష
నిపుఱగావిన నిప్పయింది. ఒకప్పు పీశీసులు మరోప్పు నక్కల్లట
లు ...గూడెం గుండెల్లో గుబలు పట్టించేది. సరిగ్గా అప్పుడే ఒక
ఎండాకాలం పూట లింగాపూర్ గ్రామానికి కాలిబాటునపోతున్న
గూడ అంజనుకు గ్రామస్తులు తారసపడ్డరు. అంజన్న వాళ్ళని
ప్రేమతోని మందలిస్తదు. “యాడికిబోతున్నవే ఓ పెద్దమనిషి” అన్న
దు. అంతల ఆ పెద్దమనిషి “ఎడికిబోతే ఏ మమంది. నువ్వేమన్న
నా బాధ తీర్చేబోనివా, తీర్చేబోనివా” అంటడు. అప్పుడు అంజన్న
“నువు చెప్పారే ఆర్చేదైతే ఆర్చుత, తీర్చేదైతే తీర్చుత” అంటడు.
అప్పుడు ఆ పెద్ద మనిషి కడుపుల బాధ కండ్లకు కల్పిసట్టు, కన్నీళ్ళను
దిగమింగుకుంటూ చెప్పడు. అచ్చగుద్దినట్టు అవే మాటలు పాటలు
గా మలిచిందు గూడ అంజన్. అందుకేనేమో గూడ అంజన్
అనేకసార్లు ‘ప్రజల మాటలే తన పాటలని’ సగర్వంగా ప్రకటించేటో

దు. అందుకు పెద్ద ఉదాహరణ ఈ పాట.

“ఊరిదిని నే బోధునా అయ్యా ఉరిబోసుకొని సత్తునా

ఎప్పుడో అప్పుడు ఆరేండ్ల కిందట

బిడ్డపెండ్లికి నేను మూడు నూర్ల పైకమప్పు దెచ్చుకుంటే
అప్పుడచ్చిన మాట నిజమే అది వచ్చేకి దెచ్చింది నిజమే
కాని ఆరేండ్లు పనిచేసినా

ఇంక అసలు దీర్చేదంటున్నరు ఆపైన వడ్డెదంటున్నరు
ఇది ఏమి న్యాయమని ఎలుగెత్తి ఆడిగితే

ఒడిశ దీసుకోని బాది సంపిండు...” అంటూ ఆ పెద్దమనిషి
బాధని, దుఃఖాన్ని ఆట్రంగా అక్కరీకరిస్తడు. అందరినీ కదిలిస్తదు.

ఊరూర తిరుగుతూ పాటలు పాడుతూ ప్రజల్లో చైతన్యం నింపడం
కోసం అరుణోదయ సాంస్కృతిక సమాఖ్య వ్యవస్థాపక సభ్యులలో
ఒకడై ఎన్నో పాటల్ని రాశిందు. నాటి సమైక్య పాలనకు వ్యతిరేకంగ
రచనలు చేసిందు. పాటలు పాడిందు. ఎమర్జెన్సీ సమయంలో
1975 నుంచి 1977 వరకు గూడ అంజన్ రెండు సంవత్సరాలు
ముఖీరాబాద్ టైచ్షే ఉన్నదు. గూడ అంజన్ జీవితానుభవాలతో
పాటు జైలు సంఘటనలను కలిపి ‘పొమెర’ నవలన రాశిందు.

గూడ అంజన్ 1978లో అదిలాబాద్ జిల్లా ఉట్టుర్ములో
ఛార్జసిస్టగూ ప్రభుత్వ ఉద్యోగంలో చేరిందు. 1979లో హేమ న
ళిని పెండ్లి చేసుకుండు. ఈ దంపతులకు నలుగురు ఆడపిల్లలు.
తీలత, కవిత, మమత, నవిత. వీళ్ళలో నవిత చనిపోయింది. ఆ
తర్వాత గూడ అంజన్ 1996లో కుటుంబంలో సహ ప్రోద్రాబాద్
చేరుకుందు.

అయం బాయం తెలువని తెలంగాణ పల్లెతల్లి ముద్దుబిడ్డలు
బతుకుదెరువు కోసం పట్టుం బాటబట్టి రిడ్డు దొక్కడూనికి సిద్ధపడి
పయనమైన కొడుకులను చూసి కన్నుతల్లి పడే అవేదనకు అక్కర
రూపమే గూడ అంజన్ పాట. అనేక జాగ్రత్తలు చెప్పుతూ అప్రమత్తం
చేసిన అద్భుతమైన పాట.

“భద్రం కొడుకో నా కొడుకో కొమురన్న జర పైలం కొడుకో
ఎక్కువాడ దిగే కాడ తొక్కుడు కాడ
మలుపు కాడ భద్రం కొడుకో
మన ఊరుగాని ఊరు మన పల్లెగాని పల్లె
ఇది పట్టుం కొడుకో”

నా కొడుకో కొమురన్న జర పైలం కొడుకో” అంటూ గూడ అంజన్న రాసిన ఈ పాట ఎంతో పేరొందింది. ప్రముఖ దర్శకులు బి.నరసింగరావు తన స్థీయదర్శకత్వంలోని ‘రంగుల కల’లో దీన్ని ఒక పాటగా చిత్రికరించారు. సినిమాలో ఈ పాటకు గద్దరన్న ఆడి పాడారు. తెలంగాణ పదాన్ని పలకనీయని కాలంలో సినిమా స్థాయిలో తెలంగాణ యాసని, గోసిని తెలుగు ప్రపంచానికి చాటి చెప్పిన ధీశాలి గూడ అంజన్న దాసరి నారాయణరావు, ఆర్. నారాయణ మూర్తి లాంటి దర్శకులు గూడ అంజన్నకు అనేక సినిమాలలో పాటలు రాసే అవకాశాన్ని కల్పించిందు. ‘బేసేయ్ రాముల మృ’ సినిమాలో రాజకీయ నాయకుల కుటీల యత్నాలను కూకటే భ్రతో పెకలించే ప్రయత్నం చేస్తాడు. పేదలకు ఇండ్రు కట్టియ్య మంటో కోళ్ళగూడు కట్టించిందన్న వాప్తవాన్ని నాడే బట్టబయలు చేస్తాడు.

“లచ్చులో లచ్చున్న ఈ లుచ్చగాళ్ళ రాజ్యంలో

బిచ్చగాళ్ళ బతుకాయే లచ్చులో లచ్చున్న

వికనోడు వికనోడు జనం వెయకం

దేఖనోడు

ఎలచ్చుప్ప జీపులొచ్చి లెచ్చర్ మీద
లెచ్చరిచ్చి

కాలని గట్టి చ్చినమని కానూలు
బలుకుతుందు

కోళ్ళగూడు కొంపగట్టి కోట్లు మింగి
కూసుంట్రు లచ్చులో..” నిజంగ ఈ పాట ఒకరకంగ నాటి సమైక్యపాలన తెలంగాణ ను ఎట్ల దోసుకుందో వివరిస్తది. పాటంత రాజకీయ దృక్కోణంతో సాగినప్పటికి, తెలంగాణ విషయంలో జరిగే వాస్తవకోణమే ఎక్కువగా కనిపిస్తది. గూడ అంజన్న ఏ పాట రాసిన, రచన చేసిన దాంటో తెలంగాణ జీవితం నిండుగా ఉండేది. సుశీల పాడిన గూడ అంజన్న పాట

“నా కొడుకో బంగారు తండ్రి నిను కలకబేరు వసుకుంటోరో..”

సున్నంగ తలదువ్వి సన్నవేత సాక్క దొడిగి సందువెంట
వస్తావుంటోరో

నా కొడుకో బంగారుతండ్రి సువ్వు గవనేరువసుకుంటోరో..” అంటూ సామాన్య జనం తన పిల్లల్ని సదివించుకుంటూ, పెంచి పెద్దజేసుకునే సమయం లో వాళ్ళ కలలు ఎట్లుంటయో వివరిస్తాడు.

‘చీమలదండు’ సినిమాలో అతి సున్నితంగ విష్ణవచైతన్యాన్ని పాదుగొల్పుతడు. చావండి భయంలేని ఔనికులను తయారు చేయడమే లక్ష్మంగా సాగిపోయే ఈ పాట అంజన్నకు కీర్తి ప్రతిష్ఠలను తెచ్చిపెట్టింది. తెలంగాణ పల్లెలల్లో మార్కోగింది.

“తెలంగాణ గట్టుమీద

సందమామ య్యా ఓలా సందమామయ్య

తల్లి మల్లె చెట్టుకేమో సందమామయ్య

బలా సందమామయ్య”

ఎర్రమల్లెలు పూసెనంట సందమామయ్యా ఓలా సందమామయ్య” ఇదే కాకుండ ఇంకా ఎన్నో అద్భుతమైన పాటలు

“నా తెలంగాణ నా తెలంగాణ

ననుగన్న నాతల్లి నా తెలంగాణ”

“వాలేకో సలామలేకుం ఓ పోలీసన్న

మాట చెబుత మన్నించింటవా మా పోలీసన్న” వంటి పాటల వల్లనే నారాయణమార్తి సినిమాలు తెలంగాణలో బహుళ ప్రజాదరణ పొందినయ్యే. గూడ అంజన్న ‘రగులుతున్న తెలంగాణము ఇది తిరగబడ్డ ఆంధ్ర దేశము’ అంటూ సినిమాల్లో తెలంగాణ గొంతుకు వినిపించిందం ఒకరకంగ సాహసమే. కాని నారాయణ మార్తి సినిమాల వల్ల కొంతవరకు తెలంగాణ జీవభాషకు సినిమా స్థాయితో గొప్ప అవకాశం దొరికింది. తన 40 సంవత్సరాల సాహాతీ జీవితంలో ఎన్నో సినిమా పాటల్ని రాసిందు. “రంగులకల, దండోర, ఎర్రసైన్యం, చీమలదండు, ఒనేయ్ రాములమ్మ, అర్ణం, అడవిలో అన్న, దళం, సుర్రుక్క, తెలుగోడు, సంగన్న, చీకటి సూర్యుడు, కూలన్న, అమ్ములు, ఛలో ఆసెంబ్లీ, భీముడు, వేగు చుక్కలు, రైతురాజ్యం” వంటి ఎన్నో సినిమాలకు అంజన్న తన పాటల్ని అందించిందు. ఆ తర్వాత గూడ అంజన్న కొన్ని జానపద గేయాలు కూడ రాసిందు. చెరబండరాజు, నిహిలేశ్వర్రు, జ్యోలా ముఖిల సాహిత్యాన్ని ఇష్టపడేవాడు. వీరి సమక్కంలో ఎన్నో పాటలు పాడిందు. వీళ్ళంత గూడ అంజన్న పాటల్లో జీవితం ఉంటుందని ప్రశంసించిందు. ఇట్ల అనేకపాటల్ని అందించిన

గూడ అంజన్న తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని ప్రేమించిందు. ప్రత్యేక తెలంగాణ ఆకాంక్షతో రగిలిపోయిందు. 1969 తెలంగాణ ఉద్యమంలో యువకుడిగా ఉన్న గూడ అంజన్న అప్పటి నాయకులను, నాటి కుట్రపూరిత అలోచనా విధానాన్ని పసిగట్టి మలి విడత పోరాటంలో క్రియాశీలకంగ అడుగేసిందు. ఆ సమయంలో ఇంద్రాదెర్రీ తెలంగాణ ఉద్యమం కోసం సన్నాహక సమావేశాలు ఏర్పాటు చేస్తుందు. ఇంద్రాదెర్రీ గూడ అంజన్నకు ఇంటర్లో క్లాన్సేచర్. ముఖీ రాబాద్ షైల్స్ కూడ ఉన్నదు. ఆ పరిచయాలు, ఉద్యమ భావజాలం కలిగిన వీళ్ళ కలిసికట్టుగా ఉద్యమానికి పూనుకున్నరు. జర్రులిస్టులు, ప్రాఫెసర్లు ఉద్యమం చేయడానికి ముందుక కదిలిందు. జనసభ కార్యక్రమాలను విస్తరించింది. గూడ అంజన్న సాంస్కృతికోద్యమాన్ని లేవుడినే క్రమంలో అనేక పాటలు రాసిందు. అట్ల మొట్టమొదట వచ్చిన పాట

“అవ్వేనివా నువ్వు అయ్యానివా

తెలంగాణానికి తోటి పాలోనివా

ఇస్సుంట రమ్మింటె ఇల్లంత నాదంటవా

వారెవ్వు తిన్నింటి వాసాలు లేకేత్తువా” అంటూ తెలంగాణ గడ్డమీద మీ ఆంద్రోళ్ళది ఏమున్నదంటూ కడిగేసిందు. చార్మినారు,

బీఆర్‌ఎస్ ప్రముఖంచిన 'జక్కాక్క పాటిసే' (తెలంగాణ సూటిక్క పాటలు) పుస్తకావిష్కరణ సభలో (2014 ఆగస్టు 17)
పలువరు ప్రముఖులతో కలసి గూడ అంజయ్య (మధ్యలో కుట్టలో)

మక్కా మసీదు, గోల్గొండ, ఉస్కూనియా దవాభాన, విశ్వవిద్యాలయం వది ఏది మీ ఆంధ్రోళ్ళు కట్టిందని అడుగుతడు. సామాన్య జన చైతన్యాన్ని పాదుగొలుపుతడు. ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమానికి ఊత మిచ్చేటట్టు జేస్తడు.

2001లో కేసిఆర్ నాయకత్వంలో బీ.ఆర్.ఎస్కు అనుకూలంగా పనిచేసిందు. రాజకీయవేదికతో పాటు సాంస్కృతిక వేదిక ఉండాలని బలంగా ఆకాంక్షించి అందుకు తగిన విధంగా కవులు, కళాకారులను ఒకే గొటుగు కిందకు తెచ్చిందు. రసమయ బాలకిషన్, కవిత ఇంకా అనేకమంది లభ్యత్వమిష్టులన మేధావులు సైతం తెలంగాణ సాంస్కృతిక వేదిక ద్వార తమ ఆటపాటలకు పదునుపెట్టిందు. కామారెడ్డిలో జరిగిన తెలంగాణ ధూం-ధాంలో జానపదాలతో పాటు గూడ అంజన్య రాసిన “పుణితొక్కబీ సత్తె రెండు రాజిగ ఒరె రాజిగ ఎత్తుర తెలంగాణ జెండ రాజిగ ఒరె రాజిగ

“రాజిగ ఒరె రాజిగ ఓరి లభ్యరం రాజిగ ఒరె తెలంగాణ రాజిగ గజ్జెలు గజ్జెలు రెండు గజ్జెలో రాజన్య

సుక్కపొద్దు పొడిసి రాంగ గజ్జెలో రాజన్య సూర్యము ఎదురుంగ రాంగ గజ్జెలో రాజన్య

పట్టుపట్టు జెండ పట్టు గజ్జెలో రాజన్య కాశ్బోసి గోసిబెట్టు గజ్జెలో రాజన్య” అనే పాట ప్రజల్ని ఉర్రూతలూగించింది. రసమయ గొంతులో హార్టిట్రిన పాట దిక్కులను ఒక్కటిజేస్తుడు. తెలంగాణ గోసపడ్డ తీరుని కొలుపుబెట్టి చెప్పినట్టు చెప్పుతడు. భావానికి తగిన మాటలు, దధరిల్లే అడుగులతో లక్ష్మలాది జనాన్ని కదిలిస్తుడు. గూడ అంజన్య పాటల్లో పోరుపం- దుఃఖం నమపోళ్ళలో ఉంటది. గూడ అంజన్య బంధు వులకంటే దోస్తులనే ఎక్కువగా ఇష్టపడేలోడు. కాళోజీ, బి.ఎస్. రాములు మంచి మిత్రులు. సాహిత్యసమర శంఖాన్ని పూరించడంలో గూడ అంజన్య ముండున్నడు. ఇలాంచి అనేక పాటలు తెలంగాణ ఉద్యమానికి అందించిందు. “ఎందక జూద్దామురో ఎల్లన్నోరి మల్లన్న ఇగ ఎగబడదామురో” అంటూ రెతుకూలి జనాన్ని సైతం ఉద్యమం వైపుకు తీసుకొస్తుడు. అతి సాధారణ పదాలతో మనం ముందే చెప్పుకున్నట్టు ప్రజల వాడుక పదాలను పాటలుగా మలిచిన అసలు సిసలైన ప్రజాకవి మన గూడ

అంజన్య.

1970-80 మధ్యకాలంలో అంజన్య రాసిన పాటలు విష్ణువోద్యమ భావజాలాన్ని కలిగి ఉంటయి. కాని ఆ తర్వాత అంజన్య సాహిత్యంలోను, జీవితంలోను అనేక మార్పులు వచ్చినయి.

తెలంగాణ రాష్ట్రం సిద్ధించాలనే ఆకాంక్ష బలంగా ఉన్న అతి కొద్దిమంది విష్ణవ భావజాలం గల వృక్షతల్లో గూడ అంజన్య ఒకరు.

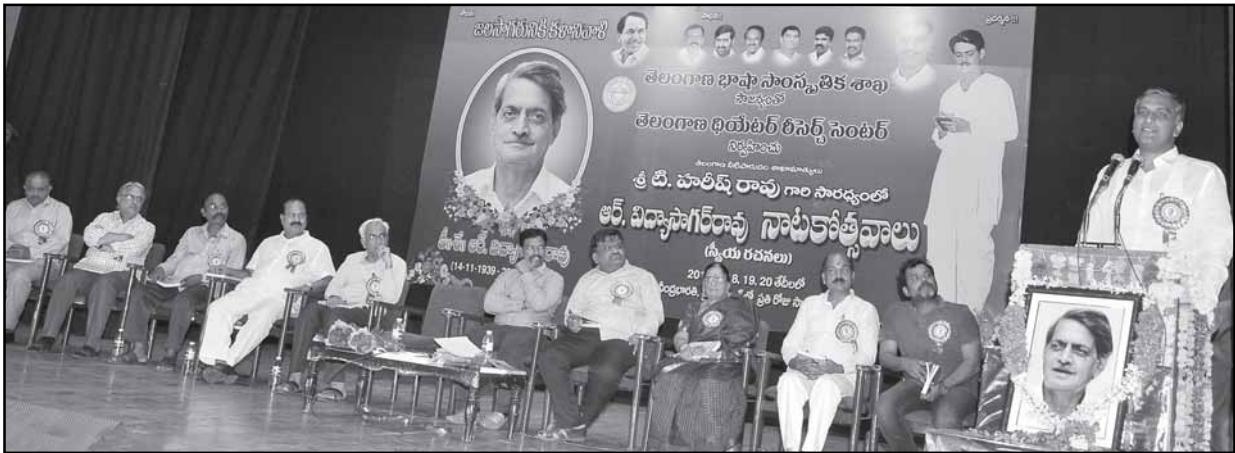
తెలంగాణ మీద చిత్రపద్దితో పాటలు రాయడమే కాకుండ మొత్తం సాహితీలోకాన్ని ఏకం చేయడానికి ఎన్నే ప్రయత్నాలు చేసిందు. అనేక వేదికలు ఏర్పాటు చేసిందు. ‘ధూం-ధాం’ వేదికల మీద తనదైన డైలిలో ప్రజల్ని చైతన్యం చేసిందు. కేశవరావ్ జాదవ్, జయశంకర్లలతో కలిసి తెలంగాణ సమాలోచనలు చేసిందు. కాళోజీ, సదాశివ, రామశాస్త్రి వంటి మేధావు లతో అనేక చర్చలు చేసిందు. బహిరంగ సభలలోను పాల్గొన్నడు. క్రమంగా ఆరోగ్యం కీటించింది.

కదలలేని స్థితిలో కూడ బీ.ఆర్.సి ఆధ్వర్యంలో వేదకుమార్ నిర్వహించిన పాట మీద జరిగిన ‘చర్చ’లో అయ్యతమైన ప్రసంగం చేసిందు. కవులకు కాశ్చైందుకన్న నిజాన్ని నిరూపించిందు. అంజలీ వెంకన్న అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ చర్చలో పాటకు దిశానీర్దేశం చేయడంలో గద్దర్, గూడ అంజన్యలు ఎందరో యువకవులకు మార్గదర్శకంగ నిలిచిందు.

2012లో లలితకళాతోరణంలో రసమయ బాలకిషన్ నిర్వహించిన ధూం-ధాం దశాఖ్యి ఉత్సవాల్లో గూడ అంజన్య పాల్గొన్నడు. తెలంగాణ కష్టాలు గట్టేక్క సమయం వచ్చిందని అన్నడు. తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనలో కళాకారుల క్షప్పం వెలకట్టలేనిదని, పరాయా పాలనలో న్యాయం జరగడని అంటడు.

అమరుల త్యాగాలు, పోరాటాల ఘరీతంగ ఇయ్యాల తెలంగాణ వచ్చింది. ఎవరి పెత్తునం లేకుండ చేసుకోగలిగినం. అన్ని వర్గాల ప్రజలు సుఖంగా ఉండేలా చూడాలి. ప్రజలు, కవులు, కళాకారులు ప్రభుత్వాన్నికి పూర్తి మధ్యతుగా ఉండాలని అనేటోడు. ప్రభుత్వం (మిగతా 63వ పేజీలో)

తెలంగాణ జలయోద్ధుడి నాటక రంగం

ఆర్. విద్యానూగర్ రావు నాటకశిత్తువాలు కార్యక్రమంలో మాట్లాడుతున్న మంత్రి హార్ట్‌రేవు

నుల్లగొండ జిల్లా మారుమాల పల్లెటూరు నుండి వచ్చిన ఓ సౌదానీదా వ్యక్తి దేశంలోనే ప్రాముఖ్యత కలిగిన సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ చీఫ్ ఇంజనీర్‌గా పనిచేసారు. ఆ ప్రతిభావంతుడు తెలంగాణ ఉద్యమంలో నీటి లెక్కలను విడమరచి చెప్పి జల నిపుణుడిగా తెలంగాణ ప్రజలను జాగ్రత్తం చేసాడు. అంతేకాదు అంతకు పూర్వమే ఆయన విద్యార్థి దశ నుండి ఉద్యోగ విరమణ వరకు నటుడిగా, నాటక రచయితగా, ప్రయోక్తగా తెలుగు నాటక రంగంలో చెరగని ముద్ర వేశాడు. తొలిరోజుల్లోనే తెలంగాణ నాటకానికి ప్రాతినిధ్యం వహించింది ఎవరో కాదు.... రామరాజు విద్యాసాగర్ రావు.

ఒకవైపు నీటికి నిర్వహనంగా కనిపించే ఆయన మరోవైపు నాటకానికి ప్రతిరూపంగా కనిపిస్తాడు. ఇన్నాళ్ళు మౌనంగా ఉన్న ఈ రూపాన్ని తట్టిలేపితే నాటక రంగంలో విద్యాసాగరరావు ప్రతిభా వంతమైన పాత్ర అవిష్కరితమవుతుంది. విద్యాసాగర రావు 1939 నవంబర్ 14న సల్లగాండ జిల్లా జాజిరెడ్డిగూడెంలో ఆర్. రాఘవ రావు, లక్ష్మీముద్ద దంపతులకు జన్మించారు. ఆయన విద్యాభ్యాసం 10వ తరగతి వరకు సూర్యాపేటలో సాగింది. ఆ సమయంలోనే సాహిత్యం, నాటకాలపట్ల ఆసక్తి పెంచుకున్నారు. శరత్తచంద చట్టరీ,

మాక్షిమ్ గోర్చు టాల్స్‌స్టాయ్ సాహిత్యాన్ని చదివాడు. గిరీశం కలన
పేరుతో కవిత్వాలు రాయడం, సినిమా పత్రికలకు రిప్పూలు పంప
డంతో ప్రారంభమైన రచనా వ్యాసాంగం తర్వాత కాలంలో ఆయన
ను నాటక రచయితగా, వ్యాసకర్తగా ఆమిష్యరించింది. ఉన్నత చదు
వులకు నిజాంకళాశాలలో చేరిన విద్యాసాగర్ణరావు ప్రోదరాబాద్లో
నాటకాన్ని వెతుకున్నాడు. చదువుతో పాటు ప్రతి సాయంత్రం ఆ
యనకు నాటకమే ప్రపంచం. నాటి నాటక సమూహాల్లో తాను ఒ
కడై రంగస్టల వేదికలపై ఎన్నో నాటకాలను ప్రదర్శించాడు. ఉన్నా
నియా ఇంజనీరింగ్ కోర్సులో చేరిన తర్వాత కూడా అంతర్జ కళా
శాల సాంస్కృతక్తువాల్లో నాటకాలను ప్రదర్శించడం ఆయన హార్బీగా
మార్పుకున్నారు. విద్యాసాగర్ రావు తనలోని నటున్ని మరింత ప
దును పెట్టుకోవడానికి రఫీంద్రబారతిలో నాట్య విద్యాలయం ని
ర్సహించే నటశిక్షణలో 3 ఏళ్ళ సాయంకాల డిప్లొమా కోర్సులో
చేరాడు. తెలంగాణ ఆధునిక నాటక ప్రయోక్త మంత్రి శ్రీనివాసరా
వు, ఏ.ఆర్.కృష్ణ, ఆబ్బారి రామకృష్ణరావుల దగ్గర నటుడిగా శి
క్షణ పొందాడు. నటశిక్షణలో భాగంగా నాటకాలను ఆధునిక దృ
క్షేణాలు దర్శించడం మొదలు పెట్టాడు. ఆయన నటనతో పాటు
సెట్ డిజెనీంగ్, లెటీంగ్ వంటి సాంకేతిక అంశాల్లో తరీయ పొందా

ద. అక్కడే నాటకానికి సంబంధించిన అనేక వెళకువలను నేర్చు కుంటూ భారతీయ, పాశ్చాత్య నాటకరంగాన్ని అధ్యయనం చేశారు. నాట్య విద్యాలయంలో ఆధునిక నాటక ప్రయోగాలుగా ప్రదర్శించిన ‘కన్యాశుల్యం’, ‘మృత్యుకటికం’ వంటి నాటకాలకు విద్యార్థిగా పాల్గొన్నారు. నాట్యవిద్యాలయంలో సినీనటులు త్యాగరాజు, ప్రభూత రంగస్థల నటులు భానుప్రకార్ లక్ష్మికనకాల, రహిందర్చి వంటి వారు అయినకు సహావిద్యాశులు. విద్యాసాగర్ రావు పరిషత్తు నాటకాల్లో మద్దారి విజయలక్ష్మి, గరిమెళ్ళ రాం మూర్తి, సోమేశ్వర రావు వంటి వారితో కలిసి పాల్గొన్నారు. ‘తప్పెవరిది’, ‘కీర్తిశేషులు’, ‘పీలునామా’ వంటి నాటకాలు ప్రదర్శించి నటుడిగా గుర్తింపు పొందాడు. మాజీ గవర్నర్ వి.యస్.రమాదేవితో కలిసి నాటకాలను ప్రదర్శించడంతో పాటు రేడియో కార్యక్రమాలకు వ్యాఖ్యాతగా పాల్గొన్నారు. ఉస్కానియాలో ఇంజనీరింగ్ పూర్తయ్యక రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో ఇంజనీర్గా ఉద్యోగ జీవితం ప్రారంభించారు. ఈ ఉద్యోగ ప్రస్తావం కేంద్ర జలవనరుల సంఘం చీఫ్‌ఇంజనీర్ స్టాయికి ఎదిగేలా చేసింది. 1960 నుండి 1990 వరకు రాష్ట్రంలోనే కాకుండా ఉత్తర భారత దేశంలో నీటిపారుదల రంగంలో విశేష సేవలందించారు. విద్యా సాగర్ రావు వృత్తిలో ఎంత ఒత్తిడి ఉన్నపుట్టికి ప్రవృత్తిగా నాటకంతో అనుబంధం కొనసాగించాడు. ఆయన జీవితంలో జలవిజ్ఞానం, నాటక విజ్ఞానం ఒక జమిలీ కలయికగా కనిపిస్తాయి. ఆయనకు తెలిసిందల్లా ఒకటి ఉద్యోగం, మరొకటి నాటకం. విద్యాసాగర్రావు తెలంగాణ ఉద్యమంలో అడుగు పెట్టే వరకు నాటకం ఆయనతోనే కొనసాగింది. ధీల్లీలో పనిచేస్తున్నంత కాలం ధీల్లీ తెలుగు అసోసియేషన్ వంటి కళాసంస్థలలో జతకట్టి తెలుగు, హింది నాటకాలను ప్రదర్శించాడు. ‘మట్టి బంగారం’, ‘పంజరంలో పక్కలు’, ‘ఇదేమెటి’, ‘ఈ ఇల్లు అమ్మిలడును’, ‘వాన వెలిసింది’ వంటి నాటకాలను ప్రదర్శించి ప్రతిభావంతమైన నటుడిగా గుర్తింపుపొందారు. సుదీర్ఘకాలం ధీల్లీ, అహ్మదాబాద్ రూర్కెళ్లాలో పనిచేసారు. ప్రతిచోట ఆయన నాటకమిత్రులను ప్రోది చేసుకుని నాటక ప్రదర్శనలను ప్రదర్శించి అనుభూతిని పొందాడు. తొలిరోజులో గిరీశం పేరుతో రాసిన ఆయన స్మఱన నాటక రచనల వైపు మళ్ళింది. ఆయనచే ఎన్నో స్మఱనాత్మక నాటకాలు ఆవిష్కరించబడ్డాయి. 1960 నుండి 1975 వరకు విద్యాసాగర్ రావు 2 నాటకాలు 10 నాటికలు రచించారు. ఆనాటి సంఘటనలు సమాజంలో నెలకొన్న అంశాలు

పీరి రచనకు కథా పస్తువులయ్యాయి.

మనందరికి తెలియని విద్యాసాగర్ రావు విస్మయమైన నాటక నేపథ్యం జనపరి 1వ తేదీన తెలంగాణ థియేటర్ రీసెన్ట్రెసింటర్ రమీంద్రభారతిలో నిర్వహించిన తెలంగాణ ఆధునిక నాటక ప్రయోక్త మంత్రి శ్రీనివాసరావు జయంతి సభలో ఆవిష్కరించినది. ఆ సభలో ముఖ్యాలతిథిగా పాల్గొన విద్యాసాగర్రావు తాను నటుడిగా, నాటక రచయితగా, ప్రయోక్తగా చేసిన కృషణి పరిచయం చేశారు. సభ తర్వాత జనపరి మొదటివారంలో టి.టి.ఆర్.సి. బృందాన్ని విద్యా సాగర్ రావు వారింటికి ఆహారితో రాసుకున్న 2 నాటకాలు, 9 నాటికలను అటకపై నుండి దుమ్ము దులిపి మామందు పెట్టారు. ఇంతకాలం ‘జలసాగరుడిగానే’ మనందరికి తెలిసిన విద్యాసాగర్రావు ‘కళాసాగరుడన్న’ మాట మాకు ఒకింత ఆశ్చర్యం, అనందాన్ని కలిగించాయి. అపీ 1960-75 మధ్య కాలంలో రాయబడ్డవి. విద్యాసాగర్రావు టి.టి.ఆర్.సి. బృందంతో “మిమ్మల్ని చూశాక నాలో ఆశ కలిగింది. నేను రాసిన నాటకాల ప్రదర్శన చూడాలనుకుంటున్నా, ఏమైనా సాధ్యమవుతుందా” అంటూ తన ఆకాంక్షను వెల్లడించాడు. ఆయన ఆకాంక్షలను నిజం చేయడానికి టి.టి.ఆర్.సి. బృందం నడుం కట్టింది. తెలంగాణ ఉద్యమంలో ప్రత్యేక భూమికను పోషించిన విద్యాసాగర్ రావు తన జీవితంతో నడిచిన నాటక రంగాన్ని తెలంగాణ ప్రజలకు పరిచయం చేయాలనుకుంది. వారి నాటకాలన్నీ చదివాము. ఇవన్నీ ఒకప్పుడు ఆయన ప్రదర్శించిన నాటకాలే. అందులో కొన్ని ఆధునిక నాటక ప్రయోగాలకు అనువుగా రచించబడ్డాయి.

ఆయన ‘క్షంతప్పులు’, ‘గుడ్డిలై’ నాటకాలుగా రాశారు. ‘దేవుడయ్య’, ‘గంధర్వులే తీరుస్తారు’, ‘కొత్తదారి’, ‘ఆప్కీ అదాలతీ’, ‘నారు మనది-నీరు వాడిదా’, ‘ప్రధానం’, ‘హర్షికోత్సవం’, ‘బి ఆఫీసు కథ’, ‘నిస్సు-నేడు-రేపు’, ‘ఇంటర్యూ’ నాటికలను రచించారు. 1972లో శ్యామిలీ ప్లానింగ్ ఆఫ్ ఇండియా, అర్ ఇండియా రేడియో, దూరదర్శన్లలు సంయుక్తంగా కుటుంబ నియంత్రణపై జాతీయ నాటక పోటీలను ఆహారించాయి. తెలంగాణ మాండలికంలో విద్యాసాగర్రావు ‘నారు మనది-నీరువాడిదా’ నాటికను రాసి పోటీకి పంపారు. గంపెడు సంతానంతో సంసారాన్ని పోషించ లేక చేతులెత్తేసి తప్పుకాదని సమర్థించుకునేవారిని, భవిష్యత్తు తరాన్ని ప్రశ్నార్థంగా మార్చిన పెద్దతరాన్ని సున్నితంగా మేల్కొల్పింది

ఈ నాటిక జాతీయ పోలీట్లో మొదటి బహుమతి అందుకుండే, కొర్పాపాటి గంగాధరరావు నాటిక రెండవ బహుమతి అందుకుంది. ‘నారు మనది-నీరు వాడిదా’ నాటిక ఆకాశవాణి, దూరదర్శక్లో ప్రసారప్రాంది. రంగప్రసంగై అనేక సార్లు ప్రదర్శితమైంది.

‘గుడ్ బై’ నాటకం 1972లో రాశారు. ఇందులో స్వరూపం వురుషుడు, స్వభావం ట్రై అయిన పాత్రను సృష్టించి కథను నడు పుతాడు. అమాయకత్వాలను, అవసరాలను అసరాగా చేసుకుని పరాస్యజీవులుగా బ్రతికే మనముల నిజస్వరూపాలను రచయిత ఆవిష్క రిస్ట్రాడు. హెచ్చామోసెక్కువల్ ఇతివ్వత్తంపై తెలుగులో వచ్చిన మొదటి నాటకంగా పేరొన్నవచ్చు. ఏక టీంచిన వ్యక్తిత్వాలను పరివర్తన వైపు మళ్ళించేందుకు ‘క్షంత్వయు’ నాటకం రాశారు. అనుమానాల మధ్య జీవన ప్రయాణం అసాధ్య మంటూనే అనుమానాలకు సమా ధానం ఇవ్వకుండానే రచయిత నా టకాన్ని ముగిస్తాడు. ‘దేవుడయ్య’ నాటికలో దేవుడుగా కీర్తించబడే వ్యక్తి అసలు రూపాన్ని ప్రపంచానికి పరి చయం చేస్తాడు. బైటికి కనబడే వ్యక్తిత్వం, లోపల అసలు తత్త్వం బొము బొరుసులుగా ఉంటాయి.

గుండెలు పిండే ఉత్సర్వంతతో కథ సాగుతుంది. ‘గంధర్వులే తీరుస్తారు’ నాటికలో పెద్దతరం-చిన్నతరం మధ్య ఉండే అంతరాన్ని ఆవిష్కరిస్తాడు. కొడుకు పెంపకంపై ఖర్చు పెట్టిన దబ్బును పెళ్ళి చేసి కట్టుంగా రాబట్టుకో వాలనుకుంటాడు తండ్రి. కట్టుం లేకుండానే పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకునే అమ్మాయి. వీరిద్దరి మధ్య నలిగిన ఓ పెళ్ళిదుకొచ్చిన అబ్బాయి కథను ఆస్తికరంగా రాశారు. గతశాఖల్లు పూర్వార్థంలో భారతదేశంలో నిరుద్యోగం తాండవించిన సమయంలో ‘ఇంటర్ఫ్యూ’ నాటిక రాయబడినది. దీనిలో ఒక ఉద్యోగం కో సం నలుగురు నిరుద్యోగ అభ్యర్థులు ఎత్తుకు పై ఎత్తులు వేసి ఊద్యోగాన్ని పొందేందుకు పడే పాట్లు రచయిత ఆస్తికరంగా రచించారు. ప్రముఖ హిందీ నాటక రచయిత శంకర్ శేఖర్ ‘కిస్సెక్కుర్చికా’ స్నిగ్ధను స్వార్థి గా తీసుకుని ‘ఓ ఆఫీసు కథ’ నాటికగా మలచారు. పొర్క నాటక ప్రక్కియలో సాగుతుంది. గవర్యూమెంటు ఆఫీసులో

మంత్రి పాలీస్‌రావుకు జ్ఞాపికను అందిస్తున్న
బి.టి.ఆర్స్ అధ్యక్షుడు డా.జె. విజయ్కుమార్జీ

పై కూరడా రులిపిస్తాడు రచయిత. విద్యాసాగర్ రావు గారి నాటక రచనలో ఇది చివరిది.

ఎప్పుడ్నీకాలంలో ఆనాటి రాజజియాలను నిరసిస్తూ ‘నీన్న
నేడు-రేపు’ నాటికను రచించారు. గరిమెళ్ళ రాంమూర్తితో కలిసి
ఈ నాటికను ప్రదర్శించాలనుకున్నారు. నిర్వంధాలతో నెలకొన్న
నాటి పరిస్థితులు అనుకూలించకపోవడంతో ప్రదర్శించలేకపోయా
రట. అయితే ఈ నాటిక ప్రతి దొరకలేదు. విద్యాసాగర్ రావు రా
సిన నాటికలు, నాటకాలను ఆయన స్వయంగా నటుణిగా, దర్శ
కునిగా రంగస్థలంపై ప్రదర్శించారు. విద్యాసాగర్రావు రచనల్లోని
ప్రతి నాటిక ఒక ప్రత్యేకతను సంతరించుకున్నదే.

తెలంగాణ అవిర్మావం తరువాత తెలంగాణలో నాటకం ఎక్కడందని ప్రశ్నించేవారికి సమాధానమే విద్యాసాగర్ రావు నాటక మజిలీ. అయిన చాలాకాలం పాటు ఉత్తర భారతదేశంలో ఉద్దేశ్మి

గం చేయడం వల్ల ఆయన నాటక ప్రస్తావం మనందరికి పరిచయం కాలేదు.

తెలంగాణ సాధనలో విద్యాసాగర్ రావు జలనిపుణిదిగా చేసిన కృషణి లిఖించడానికి ఎన్నో అంశాలు మనకు సాక్షిభూతంగా కనిపిస్తాయి. కానీ నాటక రంగంలో విద్యాసాగర్ రావు ప్రతిభావం తమైన పాత్ర విస్మితంగా కనిపిస్తుంది. అందుకే ఆయన నాటకాలను ఆక్షరుపంగా, దృశ్య రూపంగా ఆవిష్కరించాలిన ఆ వశ్వక తను టి.టి.ఆర్.సి గుర్తించింది. వారి నాటకాల్ని పుస్తకంగా తీసు కొచ్చేందుకు, రహితభారతి వేదికపై ప్రదర్శించేందుకు మే 18, 19 & 20 తేదీలను ఖారా చేసుకున్నాము. వీచిని విద్యాసాగర్ రావు ప్రత్యుషంగా పర్యవేషించారు. వారే స్పృయంగా వచ్చి రహితభారతి వేదికను బుక్ చేయించారు. ఒకవైపు నాటక రిహర్స్‌ల్ కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. కానీ ఏప్రిల్ 12వ తేది నుండి ఆయన అరోగ్యం కొంత కొంత క్షీణిస్తూ ఉండటంతో మాలో అందోళన ప్రారంభమైంది.

ఈ క్రమంలో ఊహించని విధంగా విద్యాసాగర్ రావు ఏప్రిల్ 29వ తన జీవన నాటకరంగం నుండి నిప్పు మించారు. విద్యాసాగర్ రావు ఆకాంక్షల ప్రతిరూపమైన నాటకోత్సవాలు, నాటకాల సంపుటి ప్రశ్నార్థంగా మారింది. ఈ సంక్లిష్ట స్థితిలో ఏం చేయాలన్న ఆలోచన ను కొండరితో పంచుకుంటే విద్యాసాగర్ రావు గారే లేనప్పుడు ఇ వన్నే చేయడం వేస్తే అని కొండరంబే “మనిషి బ్రతికి ఉంటేనే ఆ యన గురించి మాట్లాడాలా..., ఆ మనిషి పోయాక అతను చేసిన కృషణి గొప్పగా చెప్పకపోతే ఎట్లా...” అన్న ఉధేశంతో మళ్ళీ మా ప్రయత్నాలను పునరుద్ధరించాం. మాకు మార్గదర్శకత్వం చేసే ప్రభ్యాతి సినీ దర్శకులు బి.నర్సింగరావు తలుపు తడితే ఆయన ఇ చ్ఛిన సలహా మేరకు మా ప్రయత్నాలను ప్రారంభించాం. మొదటిగా ఇరిగేషన్ ఓయస్‌డి శ్రీధర్కౌరు దేశ్ పోందేని సంప్రదించాం. ‘అర్. విద్యాసాగర్ నాటకాల-నాటికలు’ పుస్తక ప్రచురణకు ఆయన అంగీకరించారు. అంతేకాదు నాటకోత్సవాల నిర్వహణకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని నీటి పారుదల మంత్రి హరీష్‌రావుని కలిసేలా సహకరించారు.

మంత్రి హరీష్‌రావు, ప్ర భుత్సు సలవోదారు కె.వి.రమణాచారి, భాషా సాంస్కృతిక శాఖ డైరెక్టర్ మామిడి హరికృష్ణలు ‘అర్. విద్యాసాగర్ రావు నాటకోత్సవాల’ నిర్వహణకు కొండంత అండగా నిలిచారు. మాలో మానసిక బలాన్ని నింపి ఒక అధ్యాత కార్యక్రమం గా మలచడానికి దోహదపడ్డారు.

విద్యాసాగర్రావు లేని లోటు తీర్చలేనిది

రాష్ట్ర నీటిపారుదల రంగ నిపుణులు దివంగత విద్యాసాగర్ రావు లేని లోటు తీర్చలేమని ఆయన రాష్ట్రానికి వేసిన సేవలు ఎప్పటికీ నిలిచిపోతాయని రాష్ట్ర విద్యుత్తుశాఖ మంత్రి జగదీశరెడ్డి అన్నారు. చైతన్యపురి ప్రభాత్సంగ్రహ కమ్యూనిటీహాల్డ్ విద్యాసాగర్ రావు కుమారుడు రమణారావు, కుటుంబసభ్యుల ఆధ్వర్యంలో ని ర్పహించిన సంస్కరణ సభ (దశదినకర్మ)కు మంత్రి విచ్చేశారు. ఈ సందర్భంగా విద్యాసాగర్రావు చిత్రపటానికి పూలమాలలువేసి నివాశులర్పించిన అనంతరం మంత్రి మాట్లాడారు. విద్యాసాగర్ రావు ఉద్యోగంలో ఉన్నంతకాలం ఆ హౌదాక వన్నె తెచ్చారని అదే విధంగా ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో తెలంగాణకు జలవనరుల విషయంలో జరిగిన అన్యాయాన్ని నోక్కి చెప్పడంతోపటు తెలంగాణ ఉద్యమంలో చురుకైన పాత్ర పోషించాలని కొనియాడారు. తుంగతురి ఎమ్ముల్చే గాదరి కిషోర్ మాట్లాడుతూ విద్యాసాగర్రావు చిరస్పరణీయుడన్నారు. కార్యక్రమంలో కొత్తపేట కార్పోరేటర్ సాగర్రెడ్డి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

నాటకోత్సవాల్లో భాగంగా ఆర్. విద్యాసాగర్రావు నాటకాలు, నాటికల పుస్తకాన్ని మంత్రి హరీష్ రావు అవిష్కరించారు. నాటకోత్సవాల ప్రారంభంగా మే 18న దేవడయ్య, ఓ ఆఫీసు కథ, 19న ఆప్ కి అదాలత్, గందర్ఘలే తీరుస్తారు, ప్రధానం, 20న గుణ్ణై నాటకాలను ప్రదర్శించారు.

ఆర్. విద్యాసాగర్ రావు ఆకాంక్షల మేరకు వీరి స్వీయ నాటకాలను రవీంద్రభారతి వేదికపై ప్రదర్శించి టిటీఆర్సి ఆయనకు ఘనమైన నివాశిని అర్పించింది. ఈ నాటకోత్సవాలు విజయవంతం అయ్యెందుకు టిటీఆర్సి కార్యవర్గ బృందంలోని శ్రీధర్ బీచరాజు, డా॥ కాముని శిపకుమార్, రాజేశ్భర్ రెడ్డి, బి. అమరేంద్ర, మారంరాజు రామచంద్రరావు, పుండరీ, హెచ్. రమేష్బాబు, నల్లాఅమరేంద్ర, పొలసాని వేణులు ప్రత్యేకంగా కృషి చేశారు. అలాగే విద్యాసాగర్రావు నాటకరచనలను నాటక దర్శకులు శ్రీ బి.యం. రెడ్డి, మల్లేష్ బల్లస్సు, జితేంద్ర, పి. సాయి, దీనబాంధవ్, చిరారాజేష్టభాన్నాలు దృశ్యరూపంలో అవిష్కరించారు.

- డా॥ జె. విజయుకుమార్జీ

తెలంగాణ ధియేటర్ రీసెర్చ్ సెంటర్

ఫోన్ నెం:9848078109

మెయిల్:vijay.kumarji@rediffmail.com

తెలంగాణ భాష

ప్రామాణికత : ప్రతిపాదనలు

(గత సంచిక తరువాయి)

కన్నడంలోని ‘జిరశే’ తెలుగులో జిర్, జిల్లగా మారింది. తూనీగకు బదులుగా దువ్వెన / బూగ.. ఈ రెండించిలో ఏదో ఎన్నిక చేయాలి. ‘జలగు’కు తెలంగాణలో ‘జెనిగు’ అనేదే సరిపోయిన ప్రమాణరూపం.

రోగాల విషయంలో ‘గోకుడు’ ఒకటి. ‘గోకుడుకు గీకుడే మందు’ అని ఒక సామెత. కానీ ‘గీకుడు’ జౌఫథం కాదు. అలాగైతే ‘గోకుడు’ ఇంకా ‘దూకుడు’ మీద ఉంటది. అది వేరే అంశం. గజ్జి / తామర /గోకుడు మొదలైన పదాల్లో ‘గోకుడు’ అర్థస్వార్థిగల పదం. తామర లాగా వ్యాపిస్తుంది కనుక తామరలాగా రూపం ఉంటుంది కనుక ‘గజ్జిని ‘తామర’ అని ఆంధ్రులూ, ఆంధ్ర ప్రాంతానికి సమీపంగా ఉన్న తెలంగాణియాలు అన్నా గోకుడు’ ప్రమాణంగా ఎంచుకోసర్వత గల పదం. ‘జలబు’కు పర్యాయంగా తెలంగాణలో చాలామంది స్థరి / పడిశెం అంటారు. రెండించి ఏదైనా మేలే! క్యాన్సర్ను ‘రాసపుండు’ అంటారు. రాచ పుండు/రాచపణం లోంచి వచ్చిన ‘రాసపుండు’ తెలుగుతనం కల్గిన పదం. ఇక ‘జ్యోతిరు’ తెలంగాణలో ‘జరం, జెరం, పెయ్యికాక, పెయ్యిగరం అవడు’ రూపాల్లో ఉంది. ‘జెరం’ జ్వరాన్ని సూచిస్తున్నది కాబట్టి అది ఉచితం. పడాది ‘పకారోచ్చారణ’ కష్టం కనుక ‘జెరం’ పరిగ్రహించవచ్చు.

‘కుష్మాయ్యాధి’ని తెలంగాణ ప్రాంతంలో పల్లెప్రజలు చాలామంది “పెద్దరోగం” (కుట్టాది) అంటారు. ‘కుట్టు రోగం’ అని అన్నా ‘కడుపు కుట్టు’ అనుకునే అవకాశం ఉంది. పెద్దరోగం అవుతే ప్రాంతీయతాముద్రతో ఉంటుంది. గజ్జల్లో దిగే వాపును కరీంనగర్ ప్రాంతంలో ‘గగ్గోడు’ అంటున్నారు. నిజమాఖాద్ ప్రాంతంలో గగ్గోడి అంటారు. ఆదిలాబాద్లో గగ్గోడ, వరంగల్లో గగ్గోడి, ఉరుము అంటారు. ఇతర జిల్లాల్లో ఏమంటున్నారో అలోచించి నిర్ణయం తీసుకోవాలి. శరీర భాగాల్లో ప్రధానాంగమూ, ఉత్తమాం గమూ ఐన ‘తల’కు పర్యాయంగా, ‘తల, తల్లూరు, నెత్తి’ పదాలున్నాయి. చాలామంది ‘తల్లూరు’ అంటారు. కనుక అదే సమం జసం. ‘బుట్టు’కు బదులు ఎంచీకలు, ‘నెత్తిఎంబీకలు’ అంటారు. ‘తల వెంట్లుకలే’ ‘నెత్తి ఎంబీకలు’గా మారాయి. ప్రజలందరూ “ఎంబీకలు” అంటున్నప్పుడు అది సాధురూపమే అవుతుంది కదా! ‘కాలేయం’ తెలంగాణలో కార్యం/కార్యం అయ్యాంది. రెండించిలో ఏదైనా తీసుకోవచ్చు. ‘రక్కం’ అనేది రగుతం/రొతం/ నెత్తురు

అయ్యాంది. నెత్తురు బెటర్. ఎముకలకు సంబంధించిన మజ్జ, మూలుగు తెలంగాణలో పక్కా ‘పూలుగు బొక్కు’ ఎముక సైతం బొక్కునే ఇక్కడ. బొమికె బొక్కు

ఇంక ప్రకృతిపరాలైన పదాల్లో ‘గాలి’ని చాలామంది ‘గాడ్పు’ అంటారు. అలోచించాకే నిర్ధారణకు రావాలి. ‘మేఘాలు’కు ‘ముబ్బులు/తెప్పలు’ అని పేర్లు. రెండు పదాల్లో మెండు పదం ఎంపిక చేయాలి. బంధువాచకాల్లో ముందు తల్లి ముఖ్యం. తల్లి/అవ్వ/అయి/ అమ్మ/ అక్క.. వంటి పదాలన్నే ఉన్నాయి. అయితే ‘తల్లి’ అనే అర్థంలో ‘అవ్వ’ను అవలోకించాలి. పోతన తన భాగవతంలో “తల్లి” అనే అర్థంలో “అవ్వ” పదాన్ని ఆరుసార్లు ఉపయోగించాడు. ‘తండ్రి / నాయిన / అయి / అన్న / బాపు’ల్లో ‘తండ్రి’ని ఎంపిక చేయాలి. ‘అవ్వ’ను నిర్ణయిస్తే ‘అయి’ను నిర్ధారించాలి. ‘తండ్రి’ని ఎంచుకుని ‘నాయిన’ను ఉంచుకుంటే నష్టమేమి లేదు. ‘నాన్న’ మాత్రం కాదు. నిజానికి నాయిన/నాన్న రూపాలు రెండు “నా+ అన్న”లోంచి వచ్చాయి. తెలంగాణ ‘నాయిన’ లో మూలంలోని (నాయన్) ‘యడాగమం’ ఉంది. తెలుగు ప్రమాణభాషలో (కోస్తా) అది లోపించింది. కానీ ‘అన్న’లోని చివరి ద్విత్యస్కారం మాత్రం ‘నాన్న’ లోనే ఉది. అందుకని ఒక ప్రాంతం వాళ్ళ మాట్లాడు తున్నదే సరైన బాపు అనే తప్పుడు అలోచనలు పోవాలి. అక్కడి వాళ్ళకు అది సరైన రూపం. ఇక్కడి వాళ్ళకు ఇది కరక్కు పదం. భాషాధృష్టితో అన్ని రూపాలు సాధురూపాలే! ‘నాన్నమ్మ / నాయినమ్మ / బాపుమ్మ/అవ్వ’ల్లో ఏదైనా తీసుకోవచ్చు. ‘నాయినమ్మ’ అయితే ‘నాయిన’ను సూచిస్తున్నది.

వంటసామాన్లలో గిన్నెలు/పాత్రలు/బోల్లు/బాసండ్లు/ బవ్ గోండ్లు అనే పదాలున్నాయి. పక్కేనికి ‘తలె, తట్టు, తాటి, పల్లెం, కంచం’ అనే మాటలున్నాయి. అహారపదార్థాల్లో “అన్నమే” మొదటిది. అన్నం, ఆహారం, బుప్పు, కూడు, తిండి... ఈ పదాల్లో ‘అన్నం’ సర్వజనామోదాన్ని పొందుతుందేమో! నిజానికి ‘బుప్పు’ పదమే సరైనది. ఇందాకే అన్నట్లు సకలజనుల ఆమోదాన్ని బట్టి నిర్ణయించాలి మరి!

గట్టు/గడక్కలో ‘గట్టు’ స్వీకార్యం. ఉప్పు/ఉక్కా/ఉప్పుడు పిండిల్లో ప్రాంతీయముద్ర గలది ‘ఉప్పుడుపిండి’. సర్పపిండి/తాలుపిండి / గిన్నెపిండి మొదలైన వాటిల్లోనూ ఏ పదం అందరికీ కొట్టిన పిండో యొచించాలి. పోలెలు/బచ్చలు/భచ్చల్లో వ్యక్తిగతంగా పోలెలే సరిపోలుతాయంటాను. ఇగ ‘మరమరాలు’కు తెలంగాణలో బోలు

దక్కన్ ల్యాండ్

ప్యాలాలు/బొంగు ప్యాలాలు/వికుడు ప్యాలాలున్నే. లోపల ‘బోలు’ (అంటే గుల్లతనం) ఉంటుంది కాబట్టి ‘బోలు ప్యాలాలు’ సమంజసం కాబోలు.

పండుగల్లో మొహరంకు పీరీల పండుగ / పీర్ల పండుగ మనది. నాగులచవితికి బదులు నాగుల పంచమే బెటర్. వినాయకచవితికి బదులు నాకైతే “ఎంకయ్య పండుగ” హాయి. కొండరికిగన్వతుల పండుగ మంచిది. కామదహనానికి కాముడుకాలుడు, పెణాళ్ళికి ఓలి పండుగు, కామునిపుస్తం.

ఇతర నామవచకాల్లో పొద్దును/పొద్దునట్టు/సల్లుపాటు/ పొద్దుగాల్ల & పొద్దీక్కి/ పొద్దీకి/ మన్సులు/ మన్సుషుమన్సును/ఎగిలివారంగ/ తెల్లవారంగ & తండ్రాట/ పాతులాట/పతుకులాట/ దేవులాట & కష్టోలు/ కట్టాలు/ తిప్పులు/ బాదలు/ ఎతలు/ పుల్లెందులు & జెప్పను/ జెల్లి/ సట్టు/ సిటువును.. ఇట్లాంటి వాటిన నీంటిని లోతుగా ఆలోచించాలి.

సర్వనామాల్కో అవ్యి ఇవ్యి, ఎవ్యి, అప్పీటిని,
జీవీటిని, అండ్ల, ఇండ్ల, ఎండ్ల, అదువర్దాక,
ఇదువర్దాక, ఎదువర్దాక అనే వాడాలి. కారణం.
తెలంగాణలోని చాలా మంది ‘అవ్యి ఎన్ని ఉన్నై
చెప్పు’. ఇవ్యి ఏడ పెట్టి కాలవెట్టినవ? నువ్వు
చెప్పిన వస్తువులు ఎవ్యి? నీకు నేను పైనలిచ్చిన
గడా, అప్పీటిని ఏం చేసినవ. కనీసం ఇప్పీటినన్న
దగ్గరుంచుకో. అండ్ల ఎన్ని పైనలున్నయో తీస్తు
రాయే! అయ్యా! ఈ జేబుల, ఇండ్ల ఇదువర్దాక
మన్న పైనలుండే..’ ఇవి తెలంగాణ వాక్యాలు.
పైగా పై సర్వనామాలు వరుసగా తమిళంలోని
అవై, ఇవై, ఎవై, అవత్రి, ఇవత్రి, అదిల్, ఇ
దనుల్, ఎదిల్, అదువరైయల్, ఇదువరయల్,
ఎదువరైయల్ అనే వాటిల్లోంచి వచ్చాయి. ఈ
మూల బాపూరూపాలుండాలి మరి!

సామెతలు భాషలో చాలా ముఖ్యమైనవి. ‘అతరగానికి బధి మట్టు’కు బదులుగా ‘తొందర వడితె బొందల పదుతరు’, ‘అను మానం పెనుబూతం’కు మారుగా ‘అనుమానం పాతరోగం’ ‘మన నుంటే మార్గముంటుంది’కి ప్రత్యామ్నాయంగా ‘మాచేతులల్ల బల ముంటే మొండిగొడ్డలితేని తెగుతది’, ‘కొండతో తగరు థీకస్తున్నా’కు వేరుగా ‘పర్వతంని గుడ్డకుంటే పంచ్చాదుతయి’, ‘అరణ్య రోదన’కు బదులు ‘గట్టుకు కుక్క మొరిగినట్లు’.. ఇట్లు అనేక సామెతలు తెలంగాణలో ఉన్నాయి. పైగా అలవోకగా తెలంగాణ ప్రజలు తమ సంభాషణలో సందర్భశుద్ధితో వీటిని వాడుతారు. వీటిని పార్శవస్తుకాల్సి, పరిపాలనా భాష లోకి, పత్రికా భాషలోకి తీసుకోవాలిన బాధ్యత ఇకకి రచయితలదే.

అట్లాగే ‘పొట్ట చెక్కలయ్యేట్లు నవ్వడం’ తెలంగాణలో ‘కడుపు పలిగిపొయ్యేట్లు నవ్వడు’. ‘చీమ కుటీనట్లయినా లేదు’కు పరాశ

యంగా ‘చెవు’ మీద పేను పారది’ ‘మొహం వేళ్ళాడేసుకుని రావడం’ తెలంగాణలో ‘జబ్బులు జారేసుడు’. ‘డబ్బుకు నానా గడ్డి కరుస్తాడు’ అనే జాతీయానికి తెలంగాణలో ‘వాడు పైసకు పియ్యి తింటడు’ ఉంది. సమస్యను అటకమీది కెక్కించడం తెలంగాణలో ‘చూర్చ చెక్కుడు’. ‘మూల్యం చెల్లించుకోవలసి వస్తుంది’ అంటే “కూలి ఎల్లతు”ది అనుడు. ‘వీడు వానిమీద ద్వ్యాజమెత్తాడు’ అంటే “జెండకు ఎక్కిప్పిండు” అనడం. ‘అట్టుడికినట్లు ఉడుకుతున్నది’ అంటే “ఊరంత ఉశ్శె ఉడుకుతుంది” అనడం. ‘మిన్ను విరిగి పడుతుంది’ అంటే ‘ఊరుమీద ఊరు పడుడు’. కడుపు నకనక లాడుతుంది. లేదా ‘కడుపులో ఎలుకలు పరుగెడుతున్నాయి’ అంటే “కడుపుల గోకుడు.., కడుపుల కాలుడు.., కడుపుల సురసుర అనుడు కడుపుల పేగుల బృద్ధుడు. ఇది తెలంగాణ ముద్ర.

“పిచ్చకోపం” తప్పుడు మాట. తప్పు న మాసం. తెలంగాణలో మాత్రం “పిచ్చి కోపమే” ఉంటది. పచ్చగడ్డి తప్పిదమే!! తప్పు పదమే!! ‘పచ్చగడ్డి’ ఒప్పుపదం. నల్లురి మెప్పుపథం. పచ్చిగా ఉన్న గడ్డి పచ్చిగడ్డి. ఎండిపోయినది ఎంటుగడ్డి. పచ్చిగా ఉన్న గడ్డి ఎలాగూ పచ్చగా ఉంటుంది. అందునా ఆకుపచ్చగా ఉంటుంది. ఇది తెలంగాణ ప్రత్యేకత! ఇదే తెలంగాణ ముదు!!

తెలంగాణకు ఒక ప్రత్యేకమైన అస్తిత్వం ఉన్నది. క్రియల్లో, విభక్తుల్లో, పదాల్లో, పదబంధాల్లో, సామెతల్లో నమాసకల్పనల్లో, వాక్యాలల్లో నిర్మాణరీతుల్లో తెలంగాణకు ఒక ప్రత్యేకమైన పరిషత్తు ఉన్నది.

తెలంగాణలోని మొత్తం ముప్పై ఒక జిల్లాల్లో ఉన్న పదుజాలాన్ని వదజోసి, ఆయా జిల్లాల క్రియా రూపాల్ని బాగా పట్టుకొని, వాక్యవిన్యాస రీతిల్లిగాలించి, పలుకు బడుల్లిగి పనిపెట్టుకొని గ్రహించి, అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైన ఒక ప్రమాణభాషను స్థిరీకరించుకోవాలి.

ఆ దిగ్వర్లో నా యా వ్యాసం బహుశ మొదటగా వచ్చిన చిత్తు ప్రతి. ప్రతి చిత్తుప్రతిలోంచీ భవిష్యత్తులో ఉత్తమమైన ఘలితాలు వచ్చే అవకాశాలుంటాయన్న ఆక ఈ వ్యాసానికి ఆధారం. తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఉన్న భావజ్ఞాలూ, సాహితీవేత్తలూ కూర్చుని చర్చించి ఒక ప్రమాణ భాషను రూపొందించుకోవాలి. అది మనుస్యం దు అధికార భాషగా, బోధనా భాషగా, పరిపాలనాభాషగా, పత్రికా భాషగా మన అందరి అవసరాలు తీర్చాలి.

- ४॥ నలిమెల భాసుర్.

શ્રેણી: 9704374081

ବୈଜ୍ୟନିକ: palimelabhasker0516@gmail.com

ప్రాదరాబాద్ చలత్తకు దర్శణాలు

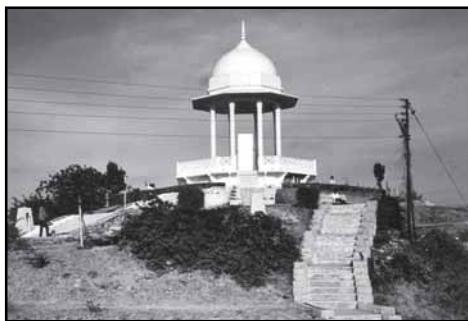
ప్రాదరాబాద్ కు చెందిన పాత తరం ప్రసిద్ధ ఫోటోగ్రాఫర్లో ఒకరు బాలకృష్ణ బి. మెహతా (బి.బి. మెహతా). అప్పట్లో ఆయన తీసిన ఫోటోలు నాటి ప్రాదరా బాద్ చరిత్రకు దర్శణాలుగా నిలిచాయి. చారిత్రక ప్రాథమిక ఉన్న ఎన్నో కట్టడాల ఫోటోలను ఆయన తీశారు. ఉన్నానియూ యూనివర్సిటీ నుంచి న్యాయశాస్త్రం, వాణిజ్య శాస్త్రంలో గ్రాచ్యు డేట్ పట్టా పొంచారు.

ఆయన 1963లో తమ

కుటుంబం నిర్వహిస్తున్న వ్యాపారంలో చేరారు. మోదర్న్ ఫోటోస్ రిటైలర్ అండ్ హోల్సెల్ సంస్థ పేరిట అది ఫోటో సంబంధిత పసుుపులు, ఇంజినీరింగ్ డ్రాయింగ్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్, ఆర్టిస్ట్స్, గ్రాఫిక్ అర్ట్స్ మెటీరియల్స్ లావాదేవీలు నిర్మించేది. నిజం రాజ్యంలో ఎంతగానో పే రొందిన ఈ సంస్థ తదనంతర కాలంలోనూ తన కార్యకలాపాలు కొనసాగించింది.

1978లో వీరి కుటుంబం విజన్ గ్రాఫిక్స్ ప్రై.లి. పేరిట ఒక సంస్ను నెలకొల్పింది. ట్రి ట్రింటింగ్ ప్రాసెనెన్, గ్రాఫిక్ డిజైనింగ్ బిజినెస్ కార్యకలాపాలను ఇది చేపట్టింది. 1991లో మెహతా ఈ సంస్థ నిర్వహించాలను వారసులకు అప్పగించారు. కుటుంబ బాధ్యతలు పూర్తయిన తరువాత మెహతా ఫోటోగ్రాఫ్ రంగంపై మరింతగా దృష్టి కేంద్రికించారు.

వీరి అవిభక్త కుటుంబ వ్యాపారం 1928 నుంచి కూడా ఉంది. అప్పట్లో మెహతా బ్రాదర్స్ ఎంతగానో పేరొందింది. ఈ సంస్థ నిజం రాజ్యంలో కొడాక్, ఆగ్వా ఉత్పాదనకు డీలర్గా ఉండేది. వీరి కుటుంబ స్నేహితుడి కుమారుడు అమెరికాలో కొడాక్ ప్రధాన కార్యాలయంలో ఓ ఇంటర్వ్యూకి హోజురు కాగా, ఆయన ప్రాదరాబాద్ నుంచి వచ్చినట్టుగా తెలుసుకున్న కొడాక్ యాజమాన్యం ప్రాదరాబాద్లో తమ కార్యకలాపాల గురించి పేర్కొటూ మెహతా బ్రాదర్స్ గురించి పేర్కొది. ఇది అప్పట్లోనే వారు సాధించిన ఘనతను తెలియజ్జేస్తుంది. ఆ తరువాత ఆ కుటుంబ వ్యాపారం విడిపోయి కొంత భాగం బాలకృష్ణ మెహతా తండ్రికి వచ్చింది.

మోదర్న్ ఫోటోస్ పేరిట ఆ వ్యాపారాన్ని కొనసాగించారు.

బాలకృష్ణ మెహతా తండ్రి ఇంజినీర్. బిరోదాలో చదువుకున్నారు. నిజం మింట్ సంస్థలో 1924 ప్రాంతంలో బాయిలర్ వి భాగంలో రెండేళ్ళ పాటు పని చేశారు. ఆయన కజిన్ బ్రిడజర్ ఎన్.వి. పొ కమర్సియల్ అర్ట్లో జేష్ సూర్య ఆఫ్ ఆర్ట్ (ముంబై) నుంచి డిప్లామా చేశారు. 1939లో ఆయన ఉన్నత వి ద్వాఖ్యాసం కేసం లండన్ వెళ్ళి అక్కడే స్థిరపడ్డా

రు. బాలకృష్ణ మెహతా తండ్రి ఫోటోగ్రాఫ్ సంబంధిత వ్యాపారంలో సీరి పడ్డారు. నాటి వివిధ సంస్థానాల్లో పని క్రమర్థుగా ఉన్న దేవారు. తాము షికారుకు వెళ్ళిన ఫోటోలను మెహతా సంస్థ లోనే దెవలపింగ్ కు ఇచ్చేవారు. వీరికి చక్కబెట్టి ల్యాబ్ ఉండడం, దెవలపింగ్ సైపుణ్యాలు ఉండడం అందుకు కారణంగా చెప్పేవచ్చు.

ప్రాదరాబాద్ నగరంలో క్యాప్టివ్ ఉత్సాహాలను పరిచయం చేసిన ఘనత వీరిదే. పెయింటింగ్ కు సంబంధించి ఈ ఉత్సాహాలను కొన్నిందుకు ప్రథమాత విత్తకారులు వీరి సంస్కు వచ్చేవారు. అలాంటి వారిలో ఎన్.ఎఫ్ చార్కోర్ ఒకరు. పార్లమెంట్ భవనంలో అనేక మంది దేవ నాయకుల చిత్రపటాలను ఆయనే చిత్రించారు. ఇందిగాంధీ చిత్రపటం చిత్రించే సమయంలో ఆయన ప్రాదరాబాద్కు వచ్చారు. వీరి వద్దనే తనకు అవసరమైన సామగ్రిలు చేశారు. ఆదే విధంగా ఎంఎఫ్ హాసెన్ సైతం ప్రాదరాబాద్కు వచ్చినపుడు వీరి వద్దనే తనకు కావాల్సిన మెటీరియల్ తీసుకునేవారు. మరందరో ప్రముఖ చిత్రకారులు కూడా ఈ జాబితాలో ఉన్నారని నాటి జ్ఞాపకాలను గుర్తు చేసుకుంటారు బాలకృష్ణ బి. మెహతా.

చిరునామా: బి.బి. మెహతా

సుల్తాన్ బజార్, ప్రాదరాబాద్

ఫోన్ నెం: 040 - 24752993

balkrishna0108@yahoo.co.in

- దక్కన్ స్టో

For All Your Requirements:

in

PHOTO AND DRAWING
MATERIALS

★

Please do Visit

MODERN FOTOS
ABID ROAD, HYDERABAD

★

Full Satisfaction Guaranteed

స్వరాఘ్ర పాలనలో మూడేళ్ళు

తెలంగాణ...

ఆరవై ఏళ్ళ కల సాకారమై అప్పుడే మూడేళ్ళు గడిచాయి. తెలంగాణ అనే పదంపై ఉమ్మడి రాఘ్ర అసెంబ్లీలో నిషేధం విధిం చిన రోజులు పోయి తెలంగాణ పేరిట స్వరాఘ్రమే ఏర్పడింది. ఈ మూడేళ్ళలో తెలంగాణ రాప్రొం ప్రజల ఆకాంక్షలను నెరవేర్చే దివశలో తన ప్రయాణాన్ని కొనసాగిస్తోంది. తెలంగాణ ప్రజలు తమ కోరిక నెర వేర్పుకునేందుకు ఆరవై ఏళ్ళ పాటు పోరాటం చేయడం అనేది ఆ కోరిక తెలంగాణ సమాజంలో ఎంత ప్రగాఢంగా ఉందో తెలియజేస్తోంది. ఆ కోరికకు గల ప్రాధాన్యాన్ని అది సూచిస్తుంది. నీళ్ళు, నిధులు, నియామకాలు అనే మూడు అంశాలు ప్రధానంగా తెలంగాణ ఉధ్యమం సాగింది. ఈ మూడు అంశాలే తెలంగాణ స్వరాఘ్రం లో ప్రథమ ప్రాధాన్యాలను పొందాయి. వీటి విషయంలో ఇంకా పొరుగురాఘ్రంతో వివాదాలు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి.

నదీ జలాల విషయానికి వస్తే మహోరాఘ్రతో ఒప్పందాలు కుదిరాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్తో మాత్రం వివాదాలు ఇంకా కొనసాగుతూ నే వస్తున్నాయి. తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేపట్టిన ప్రాజెక్టులు ఒక కౌలిక్కి వస్తున్నాయి.

వ్యవసాయం

తెలంగాణలో వ్యవసాయం ప్రధానంగా బావులు, చెరువుల మీద ఆధారపడింది. బావుల వియానికి వస్తే గత ఏడాది ఏప్రిల్ 1 నుంచి కూడా 9 గంటల విద్యుత్తును అందించడం కొనసాగుతోంది. ఇక చెరువులను బాగు చేసేందుకు చేపట్టిన మిషన్ కాకతీయ సత్పులితాలను అందిస్తోంది. అధికారంలోకి వస్తే రుణమాఫీ చేస్తామన్న మాటకు కట్టుబడి 36 లక్షల మంది రైతులకు దాదాపు రూ.17 వేల కోట్ల రుణాలను ప్రభుత్వం మాఫీ చేసింది.

ఇక తాజాగా ప్రతి రైతుకు ఏడాదికి రెండు సీజన్లలకు కలిపి ఎకరానికి రూ.8 వేల చొప్పున పెట్టుబడి కేసం ఇస్తామని

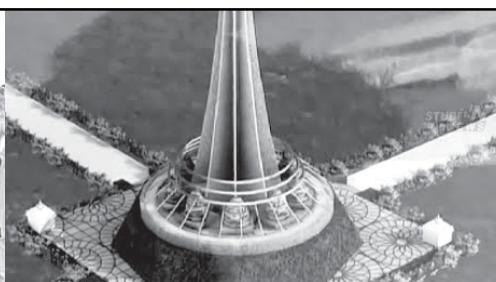
ప్రకటించింది. వచ్చే ఏడాది నుంచి ఇది అమల్లోకి రానుంది. విత్తనాలు, ఎరువులు లాంటి వాలీలో రైతుల కష్టాలను దూరం చేసేలా ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార సంఘాల ద్వారానే ఎరువులు, విత్తనాలు పంపిణి చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

- తెలంగాణ ఏర్పడక ముందు 4 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల నిల్చ సామర్థ్యంతో కూడిన గోదాంలు ఉండినవి. రాఘ్రం ఏర్పడిన తరువాత రూ.1024 కోట్ల నాబార్డ్ రుణంతో మార్కెటీంగ్ శాఖ 315 గోదాంల నిర్మాణం చేపట్టింది. వీటిలో 300 ఇప్పటికే పూర్తయ్యాయి. వ్యవసాయ యాం త్రీకరణకు గత బడ్జెట్లో రూ.250 కోట్లు కేటాయినే, ఈ బడ్జెట్లో ఆ మొత్తాన్ని రూ.300 కోట్లకు పెంచారు. ఎరువుల అనవసర వినియోగాన్ని అరికష్టేందుకు వీలుగా భూసార పరీక్ష కార్డుల పంపిణిపై త్రధ్మ పహించింది. గత రెండేళ్ళలో దాదాపు 42 లక్షల మంది రైతులకు ఈ కార్డులను అందించారు. క్లీటస్టాయలో వ్యవసాయ అధికారులను మరింతగా అందుబాటు లోకి తెచ్చేలా నూతనంగా

1300 ఏకాం పోస్టులను భర్తి చేసింది. మరో 500 పోస్టులను త్వరలో భర్తి చేయనున్నారు. సూక్ష్మ సేద్యాన్ని ప్రోత్సహించే ఉద్దేశంతో ఒక్కే ఎకరాకు సఖ్సిదేని రూ.6 లక్షలకు పెంచారు. క్రాచ్ కాలనీల ఏర్పాట్లు జోరందుకుంటున్నాయి. గ్రామ రైతు సంఘాల కలయికతో మూడంచెల్లే రాఘ్ర రైతు సమాఖ్యలు ఏర్పాటు చేసే ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

డబుల్ బెడ్రూం ఇళ్ళు

గత ప్రభుత్వాలు పేదలకు అరకొరగా పిట్టగూళ్ళ లాంటి ఇళ్ళను అందించాయి. వాలీకోసం లభ్యిదారులు బ్యాంకుల నుంచి రుణాలు తీసుకోవాలి వచ్చేది. ఇప్పుడులా గాకుండా పేదల ఆత్మగారవానికి అండగా నిలుస్తూ వారికి రెండు బెడ్రూమల ఇళ్ళను ఉచితంగా అందించాలని ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. తొలి విడతగా ప్రైస్ రెడ్ లో ఐస్ట్ బ్లాక్లో 12 ఇళ్ళ చొప్పున 33 బ్లాక్లో 396 ఇళ్ళ నిర్మించి లభ్యిదారులకు అందిం

చారు. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరంలో 2.60 లక్షల ఇళ్ళను పేదలకు అందించాలని లక్ష్యంగా నిర్జయించుకున్నారు.

కరంటు కొతులు మాయం

తెలంగాణ వస్తే పల్లెల్లోనే కాదు... ప ట్యూల్లోనూ కరంటు ఉండదని భయపెట్టారు. కానీ, రాష్ట్రం వచ్చిన తరువాత పట్టుల్లోనే కాదు... పల్లెల్లోనూ కరంటు సరఫరా మరింత పెఱ్చుటింది. కరంటు కోతులు అనేవి చరిత్ర పుటల్లో మిగిలిపోయాయి. భూపాలపల్లిలో 600 మొగావాట్లు, సింగరేణి ఆధ్వర్యంలో 1200 మొగావాట్లు అందుబాటులోకి వచ్చాయి. చత్తీసగఢ నుంచి విద్యుత్ కొన్గోలుకు ఒప్పందం కుదిరింది. అధిక రేట్లకు ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి కొంటున్న విద్యుత్ భారాన్ని వదిలించుకోవాలని కూడా తెలంగాణ ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. కొత్తగా మరిన్ని పవర్ ప్లాంట్లు రానున్నాయి. ఉదయ్ పథకంలో చేరడం ద్వారా డిస్యూంల అప్పులన్నీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి బదిలీ అయ్యాయి. విద్యుత్ వినియోగానికి సంబంధించి వివిధ వర్గాలకు ప్రభుత్వం రాయితీలు కూడా ప్రకటించింది.

మిషన్ భగీరథి

రాష్ట్రంలో ప్రతి ఇంటికి సురక్షిత తాగు నీటిని అందించడాన్ని ప్రభుత్వం తన లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. అందులో భాగంగా మిషన్ భగీరథసు ప్రారంభించింది. ఈ పథకం అంతర్జాతీయంగా కూడా ప్రభూత్ ప్రాందింది. హైదరాబాద్ ఐటర్ రింగ్రోడ్ కు వెలుపల ఉన్న అన్ని గ్రామీణ ఆవాసాలు, పట్టణ ప్రాంతాలకు సురక్షిత తాగునీటిని అందించడం ఈ పథకం లక్ష్యం. రూ. 44 లక్షల కోట్ల వ్యయంతో ఈ ప్రాజెక్టు చేపట్టారు. ప్రస్తుత తాగునీటి పథకాలను కూడా ఈ పథకంతో ఆనుసంధానం చేశారు. ప్రతి ఇంటికి ఇంట రైటర్ అందించేదుకు ఆనువుగా పైవ్వలైన్సో పాటే ఆఫ్సిక్స్‌పైబర్ కేబుల్ డక్ట్ ను కూడా వేస్తున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు కోసం మొత్తం లక్ష నలశ్శై నాలుగు వేల కి.మీ. పైవ్వలైన్సు వినియోగించారు. ఇందులో దాదాపు లక్ష కి.మీ. కొత్త పైవ్వలైన్ నిర్మాణం.

మైనారిటీలు మంచిరోజులు

మైనారిటీల సంబ్యోధనానికి మంచిరోజులు వచ్చాయి. మైనారిటీల కోసం ప్రట్యేకంగా గురుకులాలు ఏర్పాటు చేశారు. బీసీ స్టడీ సర్క్యూలర్ తరహాలో మైనారిటీ స్టడీ సర్క్యూలర్ ఏర్పాటు చేసి వివిధ పరీక్షల కోసం ఉచిత శిక్షణ ఇస్తున్నారు. విదేశాల్లోని యూనివర్సిటీలో ఉన్నత విద్యాభ్యాసం కోసం వెళ్ళేవారికి

ఓవర్సీస్ స్ట్యూలర్సిప్ పథకాన్ని అమలు చేస్తున్నారు. ఈ పథకం కింద ఒక్క విద్యార్థి రూ. 10 లక్షల దాకా సాయం అందుకోవచ్చ. నిరుపేద షైనారిటీ యువతుల వివాహాల కోసం రూ. 7.5 వేల వరకు సాయం అందిస్తున్నారు.

మరణ్ణో..

- రాష్ట్రంలో అన్ని వ్యవసాయ మార్కెట్ కమిటీ చైర్మన్ పథవులను రిజర్వేషన్ ద్వారా భద్రీ చేస్తున్నారు. దీని వల్ల ఎస్సీ, ఎస్టి, బీసీ, మహిళల్లోని రైతులు మార్కెట్ చైర్మన్లు అయ్యే అవకాశం కలిగింది.
- పరిశ్రమల స్థాపనకు సింగిల్ విండో వి ధానం కింద టీఎస్-పపాన్సు ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది. దీంతో 15 రోజుల్లోనే అన్ని అనుమతులు పొందేదుకు వీలు కలిగింది. ఇప్పటి వరకు 3795 కంపెనీలు అనుమతి పొందగా, రూ. 72 వేల కోట్ల మేరకు పెట్టుబడులు వచ్చాయి. ఈ కంపెనీల ద్వారా 2.4 లక్షల మంది ప్రత్యక్ష ఉపాధి పొందనున్నారు. ఇప్పటికే 2,295 కంపెనీలు ఉప్పత్తి ప్రారంభించాయి.
- బ్రాహ్మణ సామాజికవర్గంలోని పేదలను ఆదుకునేదుకు బ్రాహ్మణ సంక్షేమ నిధి ఏర్పాటు చేసి రూ. 100 కోట్లను కేటాయించింది.
- గౌరీల పెంపకడారులకు 75 శాతం సబ్సిపై 84 లక్షల గౌరీలు పంపిణి చే యాలని ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. తొలి ఏడాదిలో 42 లక్షల గౌరీలు పంపిణి చేయనున్నారు.
- రాష్ట్రంలో సుమారు నలశ్శై లక్షల మంది చేపలు పట్టే వృత్తిపై ఆధారపడ్డారని అంచనా. వీరిని ఆదుకునేదుకు ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకుంటున్నది. ఉచితంగా చేపపిల్లలను పంపిణి చే చేస్తున్నది. 2014-15 బడైట్లో ఈ విభాగానికి రూ. 23.

26 కోట్ల కేటాయించగా ఇప్పుడు ఆ మొత్తం రూ. 1000 కోట్లకు పెరిగింది. రాష్ట్రంలోని 13 చేప విత్తన కేంద్రాల మరమ్మ తులపై దృష్టి పెట్టారు. కేస్ కల్చర్సు ప్రోత్సహించనున్నారు. చేపల మార్కెట్ల నిర్మాణానికి ప్రయత్నాలు మొదలయ్యాయి.

- విజయ డెయిరీకి స్వద్ధయుగం రానుంది. ప్లాంట్ సామర్థ్యం రెలక్షల లీటర్లు కాగా పది లక్షల లీటర్లకు పెంచేదుకు తెలంగాణ డెయిరీ సిద్ధమైంది. విజయ డెయిరీని బలోపేతం చేసేదుకు చర్యలు తీసుకుంటున్నారు.

- 500 జనా�ా మించిన గిరిజన తండ్రాలను గ్రామవంచాయటిలుగా గుర్తిస్తున్నారు. 1472 తండ్రాలు, గూడేలు ఈ విధమైన గుర్తింపు పొందాయి.
- రాష్ట్రంలో హరితహరం విజయవంతమవుతోంది. ఈ ఏడాది 45.8 కోట్ల మొక్కలు నాటనున్నారు. సీడ్ బాంబింగ్ విధానం అమలు చేస్తున్నారు.
- కల్యాణాలట్టి / పొదీ ముబారక్ పథకాల కింద ఇస్పటి వరకూ ఎస్టి, ఎస్టి, బీసీ, ఈబీసీలు 1.6 లక్షల మంది లభీ పొందారు. 18 ఏళ్ళ నిండిన వారికి ఈ పథకం వర్తింపజేయడం వల్ల బాల్యవిషాఫలు తగ్గుముఖం పట్టాయి.
- తెలంగాణ రాష్ట్ర పారిశ్రామిక అవసరాలు తీర్చడంలో తెలంగాణ రాష్ట్ర పారిశ్రామిక మార్కిట సదుపాయాల సంస్థ (టీవెసెసిఎస్) కీలక భూమిక పోషిస్తున్నది. పారిశ్రామికవాడలు, నిమ్మల్లో మాలిక వసతులు కల్పిస్తున్నారు. టీవెసెసిఎస్ ఆధ్వర్యంలో చేపడుతున్న పొర్చు సిటీ, టెక్నోలాజీల పార్క్ మొదక్ నిమ్మ, డ్రైపోర్ట్, మెడికల్ డిస్టేషన్ పార్క్ తదితర ప్రాజెక్టులపై ఉన్నతాధికారులు ఎప్పటికప్పుడు సమీక్షిస్తున్నారు.
- దేశంలో ఆపిపెద్ద డ్రి పోర్ట్ ప్రైమర్ రాష్ట్రాభాద్ నగర శివారులో ఏ ర్యాటు కానుంది. దీనికి గాను ప్రభుత్వం ఇప్పటికే ప్రభుత్వ రంగసంస్థలైన కాంకర్, ఎన్పోవీఎలతో ఒప్పందం కుదుర్చు కుంది. రెండు వేల ఎకరాల్లో నిర్మించే ఈ డ్రిపోర్ట్కు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కలిపి దాదాపుగా రూ.5 వేల కోట్లు వెచ్చించనున్నాయి.
- ఆరోగ్య తెలంగాణ సాధనలో భాగంగా తల్లి భిడ్డల ఆరోగ్యం పై ప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టింది. ఇందుకోసం వైచ్య, ఆరోగ్య శాఖ ద్వారా రూ.12 వేల ఆర్థిక సాయం అందించడంతో పాటుగా కేసీఆర్ కిట్లు పంపిణి చేయనున్నారు.
- ప్రైమర్ నగరంలో ప్రస్తుతం ఉన్న త్రాఫిక్ రద్దిని తట్టుకునే విధంగా, రా బోద్మే 20 సుంచి 40 ఏళ్ళ వరకు మళ్ళీ ఇబ్బందులు తలెత్తకుండా ఉండేందుకు రహదారుల వ్యవస్థను మొరుగుపరిచేందుకు గాను ప్రైమర్ నాలుగు దిక్కుల ఎక్స్‌ప్రెస్ ప్రైవేలను నిర్మించడంతో పాటుగా ఆకాశవేధులు (స్ప్రోఫ్)లను నిర్మించనున్నారు.

● తెలంగాణలో చెరువుల కింద కొన్ని దశాబ్దాలుగా కూడా ఏనాడూ రెండుస్వర్ల లక్షల ఎకరాలకు మించని సాగు విస్తరంగ గత ఏడాది రెండు సీజన్లుకు కలిపి 15.50 లక్షల ఎకరాలకు పెరగడం విశేషం. ఖరీఫ్లో 7.50 లక్షల ఎకరాలకు చెరువుల ద్వారా సాగు నీరు అందింది. యాసంగిలోనూ అంతకంటే ఎక్కువ విస్తరంలో సాగు జరిగింది.

● చెరువుల పూడికను పొలాల్లోకి తరలించుకోవడం వల్ల వత్తి, మిరప, సోయాబీన్, వరి, కందులు, కాయగురల వంటి వాటి దిగుబడి భారీగా పెరిగింది. రసాయనిక ఎరువుల వాడకం చాలా తగ్గింది. పలు అధ్యయనాల్లో ఈ అంశం వెల్లడైనప్పటికీ, ఇక్కిశాట ద్వారా మరింత శాస్త్రీయంగా దీనిపై అధ్యయనం చేయించేందుకు నీటిపారుదల శాఖ నిర్దియించింది.

● దేశంలోనే తొలిసారిగా చెరువులకు జియో ట్యూగింగ్‌ను తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టింది. వెబ్‌సైట్లో సమగ్ర వివరాలు అందుబాటులో పెట్టడం వల్ల ప్రపంచంలో ఎక్కడినుంచైనా తెలంగాణ లోని ఏ చెరువు గురించైనా తెలుసుకోవచ్చు. 2016 అక్టోబర్ 29న మొదలైన ఈ ప్రక్రియలో డిసెంబర్ వరకు 37 వేల చెరువులకు ట్యూగింగ్ పూర్తయింది.

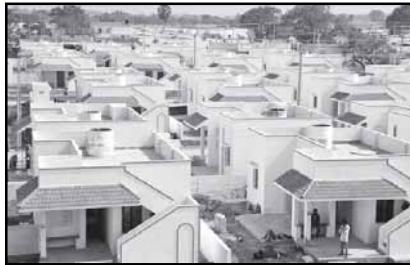
● 2016 మే సుంచి సెప్టెంబర్ వరకు భూ గర్జ జలవనరుల శాఖ చేసిన సర్వేల్లో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా భూగర్భజలమట్టం పది మీటర్లకు పెరిగినట్లు తేలింది. మొదక్ జిల్లాలో ఆత్మధి కంగా 15.7 మీటర్లు, అత్యల్పంగా మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో 1.81 మీటర్లు పెరిగినట్లు వెల్లడైంది.

● సమైక్య రాష్ట్రంలో తెలంగాణ సాగునేటి ప్రాజెక్టుల డిజెన్ లోప భూయిష్టంగాఉండేది. నిధులకేటాయింపులు అరకొరగా ఉండేవి. కేవలం ఉద్యోగుల జీతభత్యాలకు మాత్రమే ద శాఖల పొటు నిధులు విడుదల చేసిన ప్రాజెక్టులూ ఉన్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో స్వరాష్ట్రంలో తొలి ఏడాది సాగునేటి ప్రాజెక్టులకు రూ.8,500 కోట్లు కేటాయించిన ప్రభుత్వం, ప్రాజెక్టుల రీడిజెన్ ఒక కొలిక్కి రావడంతో 2016 -17 సుంచి ఏటా రూ.25 వేల కోట్లు కేటాయించడం ఆనవాయితీగా మార్చింది.

● జాతీయ స్థాయిలో రైతు తన పంటను విక్రయించుకునేలా జాతీయ వ్యవసాయ మార్కెట్ (ఈ-నామ్) విధానాన్ని పక్కాం దిగా అమలు చేస్తోంది. ఈ ఏడానం ప్రస్తుతం 44 మార్కెట్లలో

అమలులో ఉంది. నిజమాబాద్ మార్కెట్కు జాతీయ స్థాయిలో అవార్డు పైతం దక్కింది.

- తెలంగాణ ఏర్పడిన నాటి నుంచి ఇప్పటి వరకు 3,658 మంది ఎస్సీ రైతులకు 9,633.66 ఎకరాల భామి పంపిణి చేసింది. 2009 నుంచి రైతులకు చెల్లిం చాల్సిన ఇన్ఫుష్ సబ్సిప్షి పొత బియిలను తెలంగాణ ప్రభుత్వం వచ్చిన వెంటనే రూ. 48043 లక్షలు బ్యాంకుల ద్వారా చెల్లిం చింది. తర్వాత వచ్చిన ప్రకృతి ఖేపరీత్యా లక్షలు రూ.82186.45 లక్షలు ఇచ్చింది.

- మహిళల భద్రత కోసం రాష్ట్రంలో ప్రవేశపెట్టిన ఓ టీమ్స్ నేడు పలు రాష్ట్రాలకు ఆడర్చంగా నిలిచాయి. రెండేళ్ళ కిందట పై దరాబాదీలో 100 బృందాలతో ఓ టీమ్స్ ఏర్పాటు చేశారు.

- సమాజంలో నిస్పతయ స్థితిలో ఉన్న వర్గాలకు సామాజిక భద్రత, గౌరవంతో కూడిన సురక్షిత జీవితాన్ని అందించేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఆసరా పించన్న పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. ముఖ్యంగా వృద్ధులు, వితంతువులు, వికలాంగులు, కల్పగీత కార్యకులు, చేసేత కార్యకులు, బీడీ కార్యకులు, ఎయిస్ట్ వ్యాధి గ్రస్తులకు భరోసా కల్పించేందుకు ఈ ఆసరా పించన్న పథకాన్ని 2014 నవంబర్ 8న ప్రారంభించారు.

రాష్ట్రంలో నేడు సుమారుగా 36,37,949 పించన్న అందిస్తున్నారు.

- రాష్ట్రంలో పించన్న పొందుతున్న వృద్ధులు 13,31,103 మంది. వికలాంగులు 4,65,047 మంది. వితంతువులు 13, 59, 597 మంది. చేసేత కార్యకులు 34,728 మంది. గీత వృత్తి కార్యకులు 58,372. ఎయిస్ట్ బాధితులు 40,801 మంది. బీడీ కార్యకులు 3,48,301 మంది.

- ప్రజల ముంగిట్లోకి పాలనను అందించేందుకు గాను ప్రభుత్వం 21 జిల్లాల ఏర్పాటుకు శ్రీకారం చుట్టింది. రాష్ట్రంలో మండలాలు, రెవిన్యూ డివిజన్ సంఖ్య కూడా పెరిగింది. ప్రస్తుతం 584 మండలాలు, 68 రెవెన్యూ డివిజన్లు ఉన్నాయి.

- తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఉద్యోగాల భర్తలో సాంకేతికత అండగా టీవెన్షిపీవెన్సీ వినూత్వ రీతిలో కృషి చేస్తున్నది. ఇప్పటికే 5,999 ఉద్యోగాలను భర్త చేసిన టీవెన్షిపీవెన్సీ మరో 7,306 ఉద్యోగాల భర్తకి శ్రీకారం చుట్టింది.

- ఐటీ ఒక్క పై దరాబాదీకే గాకుండా అన్ని జిల్లాలకూ విస్తరించాలనే ఉద్దేశంతో వరంగలలో టీ-హబ్సు ఏర్పాటు చేసేందుకు ప్రభుత్వం తన ప్రయత్నాలను ముఖ్యరం చేసింది.

వరంగల్ లోని నేపనల్ ఇన్సిట్యూట్ ఆఫ్ బెక్యూలజీ సహకారంతో టీ-హబ్సు ఏర్పాటు చేసేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

- అంగన్వాడీ టీచర్ల వేతనాలను రూ. 7,000 నుంచి రూ. 10,500కు పొల్చుక వేతనాలను రూ. 4,500 నుంచి రూ. 6,000లకు పెంచారు. దీంతో రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 35,700 అంగన్వాడీ కేంద్రాల్లో పని చేస్తున్న 67,411 మంది ప్రయోజనం పొందుతున్నారు.

- రాష్ట్రంలోని ప్రతి అంగన్వాడీ కేంద్రానికి సొంత భవనాన్ని నిర్మించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. అందుకు అనుగుణంగా రూ. 5 లక్షల నుంచి రూ. 7.50 లక్షలతో అంగన్వాడీ భవనాలను నిర్మించాలని నిర్ణయించింది.

- ఆరోగ్య లక్ష్మీ పథకం కింద తల్లిబిడ్లల ఆరోగ్యం కోసం గర్భిణులకు పొత్కాహారం అందించేందుకు ప్రభుత్వం ముందుకొచ్చింది. ఈ పథకం ద్వారా 5,31,310 మంది లభ్య పొందుతున్నారు. గర్భిణులకు నెలకు 30 గుడ్లు ఉచితంగా అందిస్తారు. బాలబాలికలకు గుడ్లు, బాలమృతం, బియ్యం, కందిపప్పు, మంచినూనె, ఐఫ్స్ టెంప్లు ఇస్తారు. గర్భిణులకు రూ. 12,000 ఆర్థిక సాయంతో పాటుగా ఆడపిల్ల పుడితే అదనంగా రూ. 1,000 ఇస్తారు.

- హస్పిట్ విద్యార్థులకు సన్న బియ్యం అందించేందుకు ప్రభుత్వం శ్రీకారం చుట్టింది. దీని కింద 942 ఎస్సీ హస్పిట్ ద్వారా 1,33,537 మంది విద్యార్థులు, 573 ఎస్సీ హస్పిట్ ద్వారా 1,33,537 మంది, 736 బీసీ హస్పిట్ ద్వారా 66,783 మంది లభ్య పొందుతున్నారు. వీరికి ఉచితంగా దుస్తులు అందిస్తున్నారు. పార్ట్ పుస్తకాలు, సోబ్సప్స్కాలు ఉచితంగా పంపిణి చేస్తున్నారు.

- తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆవిర్భావం నుంచి ఇప్పటి వరకు 72 వేలమందికి పైగా రోగులకు దాదాపు రూ.500 కోట్లకు పైగా వైద్య ఖర్చులు ప్రభుత్వం వివిధ అసుపత్రులకు చెల్లించింది. ఇందులో దాదాపు 5 వేల మందికి రూ.100 కోట్ల లెటర్ ఆఫ్ క్రెడిట్ ఇచ్చారు. ముందుగా వైద్య ఖర్చులు చెల్లించలేని వారికి ఈ ఎల్పణి ఉపయోగపడుతుంది.

- సీఎసహాయనిధి నుంచి ప్రతి నెలా రూ.15 కోట్ల వరకు విడుదల చేస్తున్నారు. విదేశీ విద్యార్థులకు వారి చదువు నిమిత్తం కూడా ఈ నిధి నుంచి నిధులు కేటాయించడం విశేషం.

- దక్ష్మ స్యాస్ |

కలల ప్రపంచంలోకి ...

గౌరి వేముల 1972లో హైదరాబాద్ లో జీవించారు. చిత్రకళారంగంలోకి ప్రవేశించడానికి ముందు ఆమె జాతీయ స్థాయి అభైట్. అన్నా ఆమె చిత్రకళా బాటు పట్టేలు చేసింది. అందులోనూ ఆమె అద్భుతంగా రాణిస్తున్నారు. జివహర్లాల్ నెప్రూ ఆర్టిషెట్సర్ అండ్ పైన్ అఫ్స్ యూనివర్సిటీ (హైదరాబాద్)లో ఆమె పెయింటింగ్లో డిప్లొమూ చేశారు. ఆ తరువాత సరోజనినాయిడు స్కూల్ ఆఫ్ ఆర్ట్ (హైదరాబాద్) నుంచి ప్రింట్ మేకింగ్లో ఎంఎఫ్పి చేశారు. విజయ్యమహంతేశ్ లలిత కళా మహో విద్యాలయ (కర్నాటక) నుంచి ద్రాయింగ్లో మాస్టర్ డిగ్రీ చేశారు.

ఎచింగ్ అండ్ డ్రై పాయింట్ టెక్నిక్లతో పాటు పెన్ అండ్ ఇంక్ ద్రాయింగ్లో ఆమె వైపుణ్యాలు ఆమె చిత్రాలకు సరికొత్త అందాలను అద్దాయి. ఆమె చిత్రాల్లో చాలావరకు కనిపించేది దేవతలు, మనుషులు, జంతువులు....అది మనం డోహించని విభిన్న రీతుల్లో. వాటికి తోడు మ్యాజికల్ అబ్జక్ట్స్. వాటికో పాటుగా ప్రకృతిలో కానవచ్చే పుప్పులు, తీగలు లాంటివి. ఆ చిత్రాలను చూస్తుంటే పురాణేతిహసాల పాత్రల ప్రభావం ఆమెపై అధికంగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది. విభిన్న తరహాల్యాండ్ సేస్ట్ర్స్లో కాల్పనిక జగత్తు పశుపక్ష్యాదులతో ప్రధాన పాత్రలు కానవస్తుంటాయి. ఆ చిత్రాలను చూస్తుంటే పోరాణిక ప్రపంచం సమకాలీన ఆధునికతను సంతరించుకున్న అనుభూతి కలుగుతుంటుంది. వాస్తవ, కాల్పనిక ప్రపంచాలు సమీచిత్రమైతే అది ఒక అద్భుతంగా ఉంటుంది. అదే ఆమె చిత్రాల్లోనూ దర్శనమిస్తుంటుంది. ఆ ‘ఫాంటసీ వరల్డ్’ లోకి ప్రవేశిస్తే....ఆ చిత్రాలను అర్థం చేసుకోవాలంటే... కలల ప్రపంచంలోకి వెళ్లాల్సి ఉంటుంది. మనం కనే రకరకాల కలలు, మదిలో మదిలే ఊహలు పెయింటింగ్గా మన ముందు కనిపిస్తే ఒక్క కళం దిగ్రాంతికి లోనపుతాం. నెమ్మిదిగా ఆ పోక్ నుంచి తేరుకుంటాం. ఆ తరువాత వాటిని ఆస్టోడిస్ట్రాం.

ఆస్ట్ పోరిటేషన్లో ఆవో తన చిత్రాలను ది ఫాంటసీ వరల్డ్ ఆఫ్ గౌరి

వేముల (2016) పేరిట ప్రదర్శించారు. రాశుల బొమ్మలను తన చిత్రాలకు థీమ్గా ఎంచుకున్నారు. రాశులకు ప్రతికంగా ఉండే వాస్తవ ప్రపంచ వస్తు జీవరాశులు ఆమె చిత్రాల్లో పోరాణికతను సంతరించు కుంటాయి. దేశీయ క్లాసికల్, పాపులర్ సం ప్రదాయాలను మిళితం చేస్తూ ఆవో వేసిన చిత్రాలు అందరినీ అకట్టుకుంటాయి.

గౌరి వేముల మొదటి సోలో షో ఆస్ట్ పోరిటేషన్లో 2001లో జరిగింది. ఆ తరువాత మినాజ్ ఆస్ట్ గ్యాలరీ (హైదరాబాద్, 2003), సృష్టి ఆస్ట్ గ్యాలరీ (ముంబై, 2008), ఆస్ట్ పోరిటేషన్ (2010), ఇండియా పైన్ ఆస్ట్ గ్యాలరీ (ముంబై, 2012)లో సోలో షోలు జరిగాయి. లక్ష్మణ ఆస్ట్ గ్యాలరీ (2006), డైరా సెంటర్ ఫర్ ఆస్ట్ అండ్ కల్చర్ (హైదరాబాద్, 2006), గ్యాలరీ స్పేస్ (హైదరాబాద్, 2005), టెస్ట్ హోర్స్ నేషన్ షో (ముంబై, 2005), శ్రీధరణి ఆస్ట్ గ్యాలరీ (స్క్యాఫిల్ట్, 2004), కళాకృతి ఆస్ట్ గ్యాలరీ (హైదరాబాద్, 2003) తదితరాల్లో జరిగిన గ్రూప్ షోలలో కూడా ఆమె పోల్గొన్నారు.

పలు గ్రూప్ షోలలో కూడా ఆమె తన చిత్రాలను ప్రదర్శించారు. భారతీ భవన్ ఇంటర్వెన్షన్ల బైయాస్యవర్ ఆఫ్ ప్రింట్ మేకింగ్ 2002, 2004, సిక్స్ విమెన్ ఆప్రిషన్, ఆస్ట్ పోరిటేషన్ (2004), ఆస్ట్ కెలడియోస్ట్ (హైదరాబాద్, 2006), ఆస్ట్ అలైవ్ గ్యాలరీ (లండన్, 2007), మినాజ్ ఆస్ట్ గ్యాలరీ (హైదరాబాద్, 2008), ఐకాన్ ఆస్ట్ గ్యాలరీ (హైదరాబాద్ 2009, 2010) లాంటివి వీటిలో ఉన్నాయి.

చిత్రకళాజగత్తులో పలు అవార్డులను కూడా ఆమె పొందారు. 74వ నేపసల్ ఆల్ ఇండియా పైన్ ఆస్ట్ అండ్ క్రాష్ట్ సొపైటీ అవార్డ్ (స్క్యాఫిల్ట్, 2002), 43వ నేపసల్ ఎగ్జిబిషన్ ఆఫ్ ఆర్ (లలితకళా అకాడమీ అవార్డ్ (స్క్యాఫిల్ట్, 2001), 15వ ఆల్ ఇండియా కాంపెన్స్ అండ్ ఎగ్జిబిషన్ (ఎస్ సిసిసి, నాగీపూర్, 2001), ఏపీ రాష్ట్ర స్క్

యి ఆర్ట్ ఎగ్జిబిషన్ (2000), అల్ ఇం డియూ పైన్ ఆర్ట్ ఎగ్జిబిషన్, హైదరాబాద్ ఆర్ట్ స్టోన్టీ (1996, 1999) లాంబిని వీటిలో ఉన్నాయి. అల్మజి కలెక్షన్స్‌తో నహి పలు జాతీయ, అంతర్జాతీయ ఆర్ట్‌గ్యాలరీలలో పాటుగా పలు ప్రివేట్ ప్రతిష్ఠాత్మక కలెక్షన్స్‌లో ఆమె చిత్రాలు ఉన్నాయి.

2013కు పూర్వ ఆమె గణపతి, శక్తి, లక్ష్మి, కృష్ణ వంటి దేవిశ్శి చిత్రాలు ఎక్కువగా వేశారు. ఆ తరువాత సౌర మాన గ్రహాశుల ప్రతీకలలై దృష్టి సారించారు. ‘ఎన్నో ఆలయాల్లో పలువురు తమ జాతకం, గ్రహస్థితుల గురించి అడుగుతుంటారు. అది నాలో ఆసక్తి రేకెట్టిం చింది. జొడాయిక్ సైన్స్‌పై

వని చేయడం ప్రారంభించాను’ అని అంటారు ఆమె. పూలు, తీగలు లాంటి అమె గత, ప్రస్తుత చిత్రాల్లోనూ అధికంగా కానవస్తుంటాయి.

ఆర్ట్ హారిటేజ్ అండ్ మ్యాపిం ప్రచరించిన డైరెక్టింగ్ ఆర్ట్ (ఐఎపీఎం అల్మజి)లో ఆమె చిత్రాలు ప్రచరితమవ్యాయాయి.

చిరునామా: జాగృత్ టమర్స్,
శ్యామలార్ బిల్లింగ్స్,
బేగంపేట, హైదరాబాద్
ఫోన్ నెం: 9392391558
మెయిల్:
gourivemula@gmail.com

- దక్కన్ స్టోన్ట్

JBR
ARCHITECTURE COLLEGE
HYDERABAD

(Approved by Council of Architecture, New Delhi - Affiliated to JNA & FAU Hyderabad)

6-3-248/1/1A, 2nd Floor, Bhaskar Plaza, Road No. 1, Banjara Hills, Hyderabad - 500 034. Telangana, India
Ph : 040-66105270, 9703372442, 9703277053, E-mail : jbrarchitecture@gmail.com, www.jbrarchitecture.com

అక్షోబర్లో తెలుగు ప్రపంచ మహాన్భాలు!

తెలుగు సాహిత్య అకాడమీ చైర్‌రూన్‌గా డా. నందిని సిధారెడ్డి నియామకం

ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం నుండి విడిపోయి, ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఏర్పాటైన తెలంగాణాలో వచ్చే దసరా పండుగ నుండి అనగా అక్షోబర్ 22 నుండి 28వ తేదీ వరకు వారం రోజులపాటు తొలి ప్రపంచ తెలుగు మహాన్భాల్ని నిర్వహించనున్నట్లు ముఖ్య మంత్రి కె.చంద్రశేఖరరావు ప్రకటించారు. తాజా నిర్ణయం మేరకు సెప్టెంబర్ 30వ తేదీన అంకురార్పణ చేయాలని ముఖ్యమంత్రి సంకల్పించారు. మే 2వ తేదీన రాష్ట్ర సాహిత్య అకాడమీ చైర్‌రూన్‌గా ప్రముఖ కవి, రచయిత, తెలంగాణ ఉద్యమంలో కీలక పాత్ర పోషించిన డా.నందిని సిధారెడ్డిని నియమిస్తు ముఖ్యమంత్రి ఉత్సర్పిలు జారీ చేశారు. నాగేటి చాళ్లలో నా తెలంగాణా అంటూ తెలంగాణ ఉద్యమగీతం రాసిన తెలంగాణా ఉద్యమానికి చైతన్యం రగిల్చిన డా. సిధారెడ్డికి విశిష్ట పదవి దక్కింది. ఆయనకు ఈ పదవి దక్కడం పట్ల అన్ని వర్గాల సాహితీ ప్రియులు తమ హర్షం వ్యక్తం చేశారు. నాగేటి చాళ్లలో పాట వీర తెలంగాణా సినిమాలో పాటగా తీసుకున్నారు. ఈ పాట కు 2010లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నంది అవార్డు దక్కింది.

ప్రగతి భవన్‌లో నిర్వహించిన ప్రత్యేక సమావేశంలో రానున్న జూన్ రాష్ట్ర ఆవిర్భావం నుండే వారం రోజులపాటు ప్రపంచ తెలుగు మహా సభల్ని అంకురార్పణ నిర్వహించాలని మొదటగా అనుకున్నా, తగిన సమయం లేక పోవడంతో దసరాకు వాయిదా వేయాలన్న ఉన్న తాధికారుల అభ్యర్థనను ముఖ్యమంత్రి ఆమోదించారు. కొత్తగా ఏర్పాటైన తెలుగు సాహిత్య అకాడమీతోపాటు, సంబంధిత శాఖలు, విభాగాలు కలిసి కార్యక్రమ ప్రణాళికను రూపొందించాలని తెలంగాణా రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కె.చంద్రశేఖరరావు ఆదేశించారు.

ముఖ్యమంత్రి కేసేఅర్ ప్రగతి భవన్‌లో వివిధ శాఖల అధికారులు, వివిధ సంస్థల బాధ్యతలతో ప్రపంచ తెలుగు మహాన్భాల నన్నాహక సమావేశాన్ని దెండుసార్లు ఏర్పాటు చేసి స్థాలంగా చర్చించారు. ప్రపంచ మహాన్భాల నిర్వహణకు డా. నందిని సిధారెడ్డి నాయకత్వంలో ప్రతిష్ఠాత్మకంగా, ఘనంగా జరిపించాలని ముఖ్య మంత్రి భావిస్తున్నారు. తెలుగు భాషా సాహిత్యాలు, తెలంగాణా సాహితీ, సంస్కృతులను చాటి చెప్పడానికి ఈ మహాన్భాలు నాంది పలకాలని ముఖ్యమంత్రి ఆశిస్తున్నారు. ప్రపంచ మహాన్భాల నిర్వహణకు ముఖ్యమంత్రి తీసుకున్న చౌరవను తాము స్వాగతిస్తున్నట్లు,

తన ఆధ్వర్యంలో ఈ సభలు జరగబోవడం ఆనందంగా వుందని డా. నందిని సిధారెడ్డి అన్నారు. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో ముఖ్యమంత్రిగా వున్న ఎస్టీఆర్ హాయాంలో 1983లో రద్దుయిన తెలుగు సాహిత్య అకాడమీతోపాటు, లలితకళల అకాడమీ, సంగీత-స్వర్ణ అకాడమీ, జానపద సాహిత్య అకాడమీల పునరుద్ధరణకు ముఖ్యమంత్రి కేసేఅర్ సంకల్పించారు. ఇందులో భాగంగా తొలుత డా. నందిని సిధారెడ్డి తెలుగు సాహిత్య అకాడమీ పైర్సన్గా నియమితులయ్యారు. మిగత మూడు అకాడమీల పునరుద్ధరణకై చర్చలు జరుగుతున్నట్లు సమాచారం. మెదక్ జిల్లా మంజీరా రచయితల సంఘం అధ్యక్షునిగా సిధారెడ్డి దీర్ఘకాలం పనిచేశారు. పలు గ్రంథాలను రాశారు. సిధారెడ్డి 63 ఏళ్ల జీవితం పరిశీలిస్తే, తెలంగాణ ఉద్యమ సమయంలో తెలంగాణ సోయి మాస పత్రికకు సంపాదకత్వం వహించారు. తెలంగాణ అంతటా సమావేశాలు, చర్చగోప్యలు నిర్వహించి, తెలంగాణ సాహితీ ఉద్యమ చైతన్యాన్ని రగిల్చారు. ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల లెక్కర్సన్గా పనిచేసి, నిద్దిపేట కళాశాలలో

2012లో పదవి విరమణ చేశారు.

సిధారెడ్డి మే 10న హైదరాబాద్ లోని రహింద్రబారతిలో అమాతుల సమక్షంలో పదవి స్వీ కారం చేశారు. తెలంగాణాలో చక్కబీ తెలుగు కవిత్వం ఉండని, తెలంగాణ సాహితీ ప్రాభవం ప్రపంచానికి చాటేందుకు తెలుగు సాహిత్య అకాడమీతోపాటు, త్వరలో రానున్న అకాడమీల కృషి చేయాల్సి వుంటుందని అన్నారు. తెలంగాణ సాహితీ పైభవాన్ని చాటే విధంగా పోర్ట్‌గల్ వంటివి ఏర్పాటు చేయాలని, మీడి యా ద్వారా విస్తృత ప్రచారం చేయాలని, కవల అముద్రిత గ్రం ధాలను వెలుగులోకి తీసుకుని రావాలని, సభలకు దేశవిదేశాలలోని సాహితీ ప్రియులను, ఇరుగు పారుగు రాష్ట్రాల కవులను ఆహ్వాని నించాలని ముఖ్యమంత్రి సన్నాహక సమావేశంలో సూచించారు. ఆంధ్రప్రదేశ్తో సహా ధిక్రీ, బొంబాయి, భీండి, సూరత్, పోలాపూర్, చెన్నయి, బెంగుళూరుతో సహా, ఒరిస్సా రాష్ట్రం నుండి తెలుగు సాహితీవేత్తలను ఆహ్వానించాలని కోరారు. సిధారెడ్డి పదవీ బాధ్యతల స్వీకారం ఆట్టహాసంగా జరిగింది. తెలంగాణ జిల్లాల నుండే కాక, వివిధ ప్రాంతాల నుండి అధిక సంఖ్యలో సాహిత్యకారులు ఈ కార్యక్రమానికి హజ్రె

డా. నందినికి శుభాకాంక్షలు తెలిపారు.

ఏప్రిల్ 24నాటి నుండి వీడాదిపాటు ప్రైదరాబాద్లో ఉన్నానియా యూనివర్సిటీ శతజయంతి ఉత్సవాలకు శ్రీకారం చుట్టొన తెలంగాణా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంతర్జాతీయ తెలుగు మహాసభలను నిర్వహించడానికి ఉన్నిత్యారుతోంది.

ప్రపంచ మహాసభల నిర్వహాణకై రాష్ట్ర సాంస్కృతిక కార్యదర్శి బుల్రా వెంకచేశం ఒక ముసాయిదా ప్రణాళికను రూపొందిస్తున్నట్లు తొలుత వార్తలు వచ్చాయి. ప్రభుత్వ సాంస్కృతిక నలహోదారు కెవి.రమణాచారి, అధికార భాషా సంఘం చైర్మన్ దేవులపల్లి ప్రభుకర్తావు, గ్రంథాలయ సంస్థ చైర్మన్ డా.శ్రీదర్, సాంస్కృతిక రథసారథి రసమయ బాలకిషన్, ముఖ్యమంత్రి కార్యాలయ హేవస్టడి దేశిపతి శ్రీనివాస్, సాంస్కృతిక శాఖా డైరక్టర్ మామిడి హారికిష్ణ, ప్రధాన పౌరసంబంధాల అధికారి వనం జ్ఞాలా నరసింహరావు, తెలుగు యూనివర్సిటీ విసి ఆచార్య ఎస్స్ సత్యనారాయణ, అంతర్జాతీయ తెలుగు సమాఖ్య అధ్యక్షుడు అచార్య మునిరత్నం నాయుడు తదితరులు ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల ఏర్పాటు విషయమై ముఖ్యమంత్రి వద్ద జరిగిన చర్చల్లో పాల్గొన్నారు. తెలుగు అకాడమీ, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, విదేశాలలోని తెలుగు సంఘాలు తదితర సంస్థలు ఈ మహాసభల్లో పాలపంచుకుంటాయి. తెలుగుదేశం అధినేత ఎస్టీఆర్ హాయాంలో రద్దయిన జూనపద, లలితకళలు, సంగీత, స్వత్య అకాడమీల పు నర్స్యర్రథ తెలంగాణా ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠను ఇనుమడింపచేసే చర్చ కాగలదు. అకాడమీల పునరుద్ధరణకై రూ.ఆరు కోట్ల బడ్జెట్సును కే టాయించినట్లు వార్తలు అందుతున్నాయి.

ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో 2013లో డిసెంబర్ 27, 28, 29 తే దీలలో తిరుపతిలో నాల్గవ ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు జరిగాయి. ఇందుకు రూ.2.25 కోట్ల బడ్జెట్సును కేటాయించారు.

రూ.60 కోట్ల వరకు వ్యయం జరిగినట్లు సమాచారం. గతంలో ప్రైదరాబాద్ లో 1975లో తొలిసారిగా ఏప్రిల్ 12 నుండి 18 వరకు వారం రోజుల పాటు ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు జరిగాయి. అప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగా జలగం వెంగళరావు, రాష్ట్ర విద్యా, సాంస్కృతిక మంత్రిగా మండలి వెంకటకృష్ణరావుల నాయ కత్తుంలో జరిగాయి. ఇందుకు రూ.40 లక్షల బడ్జెట్సును కేటాయించారు. ప్రభుత్వం రూ.10 లక్షల్ని సమకూర్చగా, మిగతావి ఇతర సంస్థల విరాళాల ద్వారా సేకరించారు. తదువరి మలే వీయా రాజధాని కొలాలంపూర్లో రెండవ తెలుగు ప్రపంచ మహాసభలు 1982లో ఏప్రిల్ 14 నుండి 18 వరకు తేదీ వరకు అయిదు రోజుల పాటు ఘనంగా జరిగాయి. చాలా మంది తెలుగు సాహితీవేత్తలు ఇండియా నుండి వెళ్లి పాల్గొని వచ్చారు. మూడవ మహాసభలు తెలుగు వాళ్ళు ఎక్కువగా నివసించే మారిషన్లో 1990 లో డిసెంబర్ 10-13 తేదీలలో నాలుగు రోజులపాటు జరిగాయి.

నాలుగవ ప్రపంచ మహాసభల్ని తెలంగాణా ఉద్యమం ఉన్నైతుగా వున్న సమయంలో తెలంగాణా వాదులు తీవ్రంగా వ్యతిరేకించి నప్పుటికినీ అప్పాడి రాష్ట్రపథత్వం ఆదరా బాదరాగా తిరుపతిలో నిర్వహించి మమా అనిపించుకున్నది. ప్రైదరాబాద్లో జరిగాక, 37 ఏళ్ళ తర్వాత తెలుగు నేలపై తిరుపతిలో ఈ సభలు జరిగాయి. కోస్తాంధ్ర ప్రాంతంలోని సాహిత్యకారులు తీవ్రంగా ప్రతిఫలించి ఉద్యమించినప్పటికీ తెలుగు ప్రపంచ మహాసభల్ని అప్పాడి ప్రభుత్వం నిర్వహించి, ప్రశంసలకు బదులు విమర్శలనే మూటగట్టుకున్నది. తెలంగాణా ఒగ్గు కళాకారులను తిరుపతి వేదికలపై ఆడనివ్వుకుండా అవమానాల పాలు చేయడం ఈ మహాసభల్లో చేదు గుర్తుగా మిగిలిపోయింది. దసరా నుండి జరుగ నున్న తెలుగు మహాసభల్లో తెలంగాణ కవలకు, రచయితలకు, పద్య, అవధాన పండితులకు, ఉద్యమకారులకు పెద్దపెత్తన ప్రాధాన్యం లభించేలా చూడాలని నిర్వహకులు భావిస్తున్నారు. ఎల్చి స్టేడియం, రవీంద్ర భారతి, శిల్పకళావేదిక, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఆడిటోరియం, తెలంగాణా సారస్వత పరిపత్తు వంటి వేదికల్ని వాడుకొని, సాహిత్య - సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలని నిర్వహకులు భావిస్తున్నారు. బమ్మెర పోతన, పాలుర్చికి సోమనాథుడు, పంపమహాకవి, వేములవాడ భీముకవి, మల్లినాథ సూరిల నుంచి 20వ శతాబ్దిలోని దాశరథి, కాళోజీ, వల్లిటీట ఆళ్ళారుస్నామి, మఖ్యాం, వానమామలై వరదాచార్యులు, బిహీన.శాస్త్రి, వంటి సాహితీ వైతాళికులు, మహా నీయుల విశిష్టతలకు ప్రాచుర్యం కల్పించేలా చర్చాగోప్పులు నిర్వహించున్నారు. విశ్వవిద్యాలకు వ్యాసరచన, వక్తుల్ పోటీలను నిర్వహించున్నారు. విదేశాలలో స్థిరపడిన రచయితలు, పండితులు, వివిధ విశ్వవిద్యాలయాల ఆచార్యులు, తెలుగు సాహిత్య కారులను ఆహ్వానించాలని నిర్దయించారు. చక్కబీ ఆతిథ్యం ఇచ్చేలా ఈ సభలు జరగాలని, ఆహ్వానితులకు ఒక చక్కబీ జ్ఞాపకంగా మిగిలిపోవాలని, ముఖ్యమంత్రి సూచించారు.

తెలుగు సాహిత్య లకాటమి!

తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక శాఖ తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం అధికారులతో విస్తృత సమావేశం నిర్వహించి, తెలుగు సాహిత్య అకాడమీ విధి విధానాలను రూపొందించినప్పటిల్లు డా. నందిని సిధారెడ్డి ప్రకటించారు. గతంలో బెజవాడ గోపాల రెడ్డి, దేవులపల్లి రామానుజారావు వంటి ఉద్యందులు పనిచేశారని, ప్రాచీన సాహిత్యంలో అవసరమైన ప్రస్తుతాలను ముద్రించి, వ్యాపకంగా వ్యాపించి అనుమతించారు. తెలుగు సాహిత్య అకాడమీ ఆహ్వానించాలని నిర్దయించారు. చక్కబీ ఆతిథ్యం ఇచ్చేలా ఈ సభలు జరగాలని, ఆహ్వానితులకు ఒక చక్కబీ జ్ఞాపకంగా మిగిలిపోవాలని, ముఖ్యమంత్రి సూచించారు.

వెలుగులోకి తెస్తామని ఇన్నారు. ధిలీలోని కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ, ఇతర రాష్ట్రాలలోని సాహిత్య అకాడమీల వారితో సమ న్యూయం చేసుకుంటూ, వక్కటి సంబంధాలు కొనసాగిస్తామని దా. సిథారెడ్డి హోమి ఇచ్చారు. 1983లో ఎస్తీఆర్ హాయాంలో రద్దుయిన వివిధ అకాడమీలు బాధ్యతల్ని గతంలో తెలుగు విశ్వవిద్యాలయానికి అప్పగించారు. కొత్త అకాడమీలు వస్తుండటంతో రాష్ట్రంలో సాహితీ, సాంస్కృతిక వాతావరణం ఊపందుకున్నట్టయింది.

సిద్ధివేట సమీపంలోని బందారం గ్రామంలో 1955లో జన్మించిన దా. నందిని గతంలో తెలంగాణ ప్రభుత్వంలో స్టేట్ పల్టిక్ సరీస్ కమీషన్ సిలబన్ సమీక్షా కమిటీకి సభ్యుడిగా, రాష్ట్ర పార్యగ్రంథాల సమీక్షా కమిటీకి సభ్యుడిగా పని చేశారు. మంజీరా రచయితల సంఘానికి అధ్యక్షునిగా దీర్ఘకాలం పనిచేశారు. ప్రస్తుతం తెలంగాణ రచయితల సంఘానికి అధ్యక్ష పేశాదాలో ఉన్నారు. ఆధునిక తెలుగు కవిత్వం-వాస్తవికత, అధివాస్తవికత అనే అంశంలై పరిశోధన చేసి, 1986లో పిహాచిడి పట్టా పొందారు. భూమిస్వప్ం, సంభాషణ, ప్రాణహిత, ఒక బాధగాడు, నది పుట్టబడి, ఇక్కడి చెట్లగాలి వంటి కవిత్వాలు, ఇగురం, అవరుం వ్యాస సంకలనాలు మొదలగునవి వెలువరించారు.

డా. నందిని పదవీబాధ్యతల కార్యక్రమానికి హోజుదైన సాహితీ ప్రముఖులలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సలహాదారు డా.కెవి.రమణాచారి, ఉన్నత విద్యామండలి చైర్మన్ కె.పాపిరెడ్డి, అధికార నాయి సంఘం చైర్మన్ దేవులపల్లి ప్రభాకరరావు, టీవెసిపిఎస్సీ చైర్మన్ ప్రో. ఘంటా చక్రవాణి, ఆచార్య గోపి, కె.శివారెడ్డి, ప్రెన్ అకాడమీ చైర్మన్ ప్రైర్సన్ అల్లం నారాయణ, బిసి కమీషన్ చైర్మన్ బివెన్. రాములు, ఎమ్మెల్చే సోలిపేట రామలింగారెడ్డి, రాష్ట్ర సాంస్కృతిక శాఖ చైర్మన్ రసమయ బాలకిషన్, సిఎం వోడి దేశిపతి శ్రీనివాస్, ఆంధ్రజ్యోతి సంపాదకులు డా.కె.శ్రీనివాస్, ఐజెయు సెక్రటరీ జనరల్ దేవులపల్లి అమర్, సీ నియర్ జర్నలిస్టు కానుల ప్రతాపరెడ్డి, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వీసీ ఎస్సీ సత్యనారాయణ, ఎమ్మెల్చే నారదాస్ లక్ష్మేరావు, టీవెసిపో గౌరవాధ్యక్షుడు దేవిప్రసాద్, సాహితీవేత్తలు జింబో, కందుకూరి శ్రీరాములు, డా. గండ్ర లక్ష్మణరావు తదితరులు ఉన్నారు.

సంకేపమ్ నాగేంద్రశర్మ

ఫోన్: 9441797650

మెయిల్: s.nagendrasharma@gmail.com

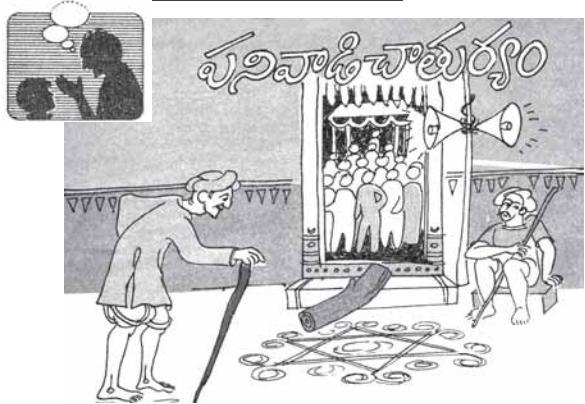

*Admissions are open
CBSE / SSC*

Street No. 13, Himayathnagar,
Hyderabad 500 029.
Phone: 040 2763 6214,
Mobile: +91 995 902 0517
Email: ogsjuniorshyd@gmail.com
www.oxfordgrammarschool.com

ఒక ఊళ్లో పొవుకారు ఇంట్లో పెళ్లి జరుగుతోంది. పెళ్ళికి చాలామంది జనం వచ్చారు. అందరూ బయట నించుని మాట్లాడుకోసాగారు.

వక్క ఇంట్లో యజమాని తన పనివాళ్లి పిలిచి “పొవుకారు ఇంట్లో పెళ్లికి ఎంతమంది మనుషులు వచ్చారో చూసిరా!” అన్నాడు. పనివాడు “సరేనని పొవుకారు ఇంటికి వెళ్ళాడు. వాడు అటూ ఇటూ చూసి ఒక పెద్ద కర దిమ్మును తీసుకువెళ్లి, పొవుకారు గుమ్మానికి అడ్డంగా వేసి, అక్కడే ఉన్న ఒక బల్లపై కూర్చుని చూడసాగాడు. పెళ్ళికి వచ్చిన వారు ఒక్కొక్కరూ లోపలికి రావటం మొదలె టూరు. అందరూ కర దిమ్మును దాటుకుంటూ లోపలికి వస్తున్నారు. ఒక ముసలివాడు మాత్రం కర దిమ్ము గుమ్మానికి అడ్డంగా ఉండటం చూసి దానిని తీసి పక్కన పెట్టి లోపలికి వచ్చాడు. పనివాడు తిరిగి తన యజమాని దగ్గరికి వచ్చాడు.

“పెళ్ళికి ఎంతమంది మనుషులు వచ్చారో చూశావా?” అని ప్రశ్నించాడు యజమాని.

“చూశానంది!” అన్నాడు పనివాడు.

“ఎంతమంది వచ్చారు?”

“ఒకే ఒక్క ముసలివాడంది!” అన్నాడు పనివాడు.

యజమాని ఆశ్చర్యపోయి—

“ఒక్కరు రావటమేమిట్రా?” అని ప్రశ్నించాడు.

“అవనందీ!... నేను ఒక కర దిమ్మును గుమ్మానికి అడ్డంగా పెట్టానంది. అందరూ దానిని దాటుకుంటూ ఒకరి వెనక ఒకరు గొప్పెల్లగా వచ్చారు. కాని, ఒక్కరు కూడా దానిని తీసి పక్కన పెట్టలేదు. ఒకే ఒక్క ముసలివాడు మాత్రం దానిని తీసి పక్కకు పెట్టి వచ్చాడండి. కాబట్టి అతనే నిజమైన ‘మనిషి’ అన్నాడు పనివాడు.

పనివాడు చాతుర్యానికి యజమాని నిర్ణాంత పోయాడు.

(లియో టాల్స్ట్యాయ్ కథ ఆధారంగా)

(బాలచెలిమి జనవరి 1991)

కాగితంలో నీళ్లు మరిగించడం

నీళ్లు కాచుకోవడానికి గిస్సెగానీ, కుండగానీ ఉపయోగించడం విన్నాంగానీ, కాగితాన్ని ఉపయోగించడం ఎక్కుడా ఎరగం. కాగితాన్ని నిప్పుల మీద పెట్టి పెట్టగానే మని అయిపోదూ? చూద్దాం. ఈ గారడీ చెయ్యడానికి పాత పోస్ట్‌కార్డు, నాలుగు గుండు సూదులు, లేదా పేపరు కీప్పులు, కొవ్వుత్తి కావాలి. పోస్ట్‌కార్డుకి చుట్టూ ఒక అర అంగుళం వెడలున మార్కిసు గీసి, ఆ గీతల వెంటిది మండటలు పెట్టి, దొన్నెలాగ చెయ్యాలి. అవసరం అయితే నాలుగు మూలలా గుండు సూదుల్ని పేపరు కీప్పుల్లో గుచ్చి, దొన్నె విడి పోకుండా గట్టిగా ఉండేటల్లు చెయ్యాలి.

కొవ్వుత్తి వెలిగించి, నేలమీద నిలబెట్టు. తయారుచేసిన కాగితపు దొన్నెలో సగంపైగా నీళ్లుపోసి, దానిని కొవ్వుత్తి మంటమీద పెట్టి, పట్టుకో.

కాగితం కాలి, చిల్లుపడి నీళ్లు బయటికి కారిపోతాయనే భయం ఆక్కరలేదు. కాగితం కాలదు. మని అంటుకుంటుంది అంతే. త్వరలోనే దొన్నె లోని నీళ్లు మరగడం మొదలు పెడతాయి.

ఇది ఎలా సాధ్యమైందీ? కాగితం ఎందుకు కాలిపోలేదూ? దొన్నెలో ఉన్న నీళ్లే ఇందుకు కారణం. నీళ్లు మంట వేడిని పీల్చుకుని, కాగితాన్ని చల్లబరుస్తూ ఉంటాయి.

వంద డిగ్రీలు సెంటీగ్రేడు ఉపోగ్రత వద్ద నీళ్లు మరుగుతాయని మనకు తెలుసు. ఇంకా మంట పెడితే నీళ్లు ఆవిరి అయిపోతూ ఉంటాయే కాని, వాటి ఉపోగ్రత మాత్రం పెరగదు. ఈ కారణం వల్ల నీళ్లు ఉన్న కాగితపు ఉపోగ్రత 100° సెంటీగ్రేడు దాటి పెరగదు. కాగితం మండడానికి ఈ ఉపోగ్రత చాలదు. కాబట్టి దొన్నెలో నీళ్లు ఉన్నంతసేపూ కాగితం కాలదు; చిల్లు పడదు.

దా॥ మహీధర నళినీమోహన్

(బాలచెలిమి మార్చి 1991)

వసంతసేన

పూర్వం ఉజ్జులునీ నగరంలో చారుదత్తుడనే వర్తకుడు ఉండేవాడు. అతడు పొడుగ్గా, అందంగా ఉండేవాడు. ఉజ్జులునీ నగర ప్రజలందరికీ అతనంటే చాలా జిష్టం. అయితే చారుదత్తుడు వ్యాపారంలో చాలా పోగొట్టుకున్నాడు. చివరికి అతనికి పాతకాలపు నాచి ఇల్ల మాత్రమే మిగిలింది. చారుదత్తుడితో పాటు అతని మిత్రుడు మైత్రీయుడు కూడా ఆ యింట్లోనే ఉండేవాడు. ఇంట్లో ఒక సేవకురాలు మాత్రం ఉండేది.

ఒకనాడు సాయంత్రం వీధి తలుపు దడ దడా చహ్వాడవుతోంది. తలుపు తీసిన మైత్రీయు డికి చాలా నగలు ధరించిన ఒక అందమయిన యువతి, ఆమెవెంట మరో యువతి కనిపిస్తారు.

తాము సాయంత్రం ఉద్యానవనంలో వి హరించడానికి వెళ్ళామనీ, అక్కడ రాజుగారి భావమరిది అయిన సంస్థాపకుడు, అతని మ నుమలు తమను తరిమారనీ వారిని తప్పించు కొని ఇటు వచ్చామనీ ఆ యువతి చెబుతుంది. కొంతసేపు తమకు ఆశ్రయం ఇప్పమని చారు దత్తుణ్ణి అడుగుతుంది.

ఆ యువతిపేరు వసంతసేన. ఆమె చాలా సంపన్మూరాలు. తల్లితో కలిసి పెద్ద భ వంతిలో ఉంటోంది. చారుదత్తుడు వసంత సేను చూడగానే ప్రేమలో పడతాడు. అసలు అంత అందమైన యువతిని అతను అప్పటి వరకు చూడలేదు. అంత రాత్రివేళ అన్ని నగలు ఒంటిమీద పెట్టుకుని బయటికి పోవడానికి వసంతసేన భయపడుతూంది. అందుకే నగ లన్నీ తీసి చారుదత్తుడికిచ్చి భద్రపరచమని చె బుతుంది. తరవాత వచ్చి తీసుకుంటానంటుంది. చారుదత్తుడు వాచిని జాగ్రత్తగా దాస్తాడు. అతడు, మైత్రీయుడు, వసంతసేనను, ఆమె చెలికత్తె మందాకినిని ఇంటిదాకా దింపి వస్తారు. చారుదత్తుడికి వసంతసేన పైన ఉన్న ప్రేమ క్రమంగా పెరిగింది. వసంతసేన కూడా చారుదత్తుడికి ప్రేమిస్తుంది. ఒకనాడు సాయంత్రం వసంతసేన అతని యింటికి వచ్చింది. వసంతసేన వచ్చిందో లేదో పెద్దవాన ముందుకు వచ్చింది. ఎడతెరపి లేని వానకు ఫీధులన్నీ బురద అయ్యాయి. వసంతసేన ఇంటికి వెళ్ళలేక ఆ రాత్రి చారుదత్తుడి ఇంట్లోనే ఉండిపోయింది.

మరునాడు పొద్దున్నే లేచిన వసంతసేనకు చారుదత్తుడు

కనిపించలేదు. చారుదత్తుడు, మైత్రీయుడు పూలతోటకు వెళ్ళారని, వసంతసేన అక్కడికి రావడానికి బండి పంపిస్తామన్నారని సేవకులు చెబుతుంది.

ఇంతలో ఇంటిమందు బండి ఆగుతుంది. నగలేపీ అలంక రించుకోకుండానే వసంతసేన ఆ బండిలో ఎక్కి కూర్చుంటుంది. ఇంతకి ఆ బండి చారుదత్తుడిది కాదు. సంస్థాపకుడిది. వీధి అంతా బురదగా ఉండటం వల్ల ఆ బండి ముందుకు పోలేక చారుదత్తుడి ఇంటిమందు ఆగిపోయింది. అదే చారుదత్తుడు పంపిన బండి అనుకుని వసంతసేన అందులో ఎక్కుతుంది.

బండిలోనుంచి దిగిన వసంతసేనను చూసి సంస్థాపకుడు ఉప్పిత్తిఖ్యాలు పోతాడు. తనను ప్రేమించి వసంతసేన తనకోసం వచ్చిందనుకుంటాడు. చారుదత్తుడికోసం వ చ్చానని వసంతసేన చెప్పగానే అతను కోపంతో మండిపడతాడు. అంతమందిలో ఆమెను ఏమీ చేయలేక ఇంటివద్ద దిగబెడతానని చెప్పి బండి లో ఎక్కించుకుంటాడు.

మరునాడు - వసంతసేన ఊరిబయట పొదలలో చచ్చి పడిఉండటం తాను చూశానీ చారుదత్తుడు ఆమెను హత్యచేసి నగలు దొంగిలించాడనీ న్యాయమూర్తి ఎదుట ఫిర్యాదు చేస్తాడు. రాజభటులు చారుదత్తుడ్ఱి బంధించి తీసుకు వస్తారు. చారుదత్తుడికి మరణ శిక్ష ప దుతుంది.

చారుదత్తుడ్ఱి ఉరితియ్యాడానికి తీసుకు వెడతారు. చారుదత్తుడిలాంటి మంచివాడు ఉరికొయ్య ఎక్కడం ప్రజలకు ఇష్టం ఉండదు. వాళ్ళ ఏమీ చేయలేక కోపాన్ని విచారాన్ని లోలోపలే దిగమింగుకుంటారు. చారుదత్తుడు ఉరికంబం ఎక్కే లోపలే “అగండి - అగండి! నేను వసంతసేనను. నేను చావలేదు. బికి ఉన్నాను” అని అరుస్తా వసంతసేన అక్కడికి వచ్చింది. ఆమె న్యాయమూర్తికి జరిగిందంతా చెబుతుంది. తనను ఇంటి దగ్గర దింపుతాన్నను సంస్థాపకుడు పొదలలోకి తీసుకువెళ్ళి తన గొంతు పిసికి పొదలలో పారేసి పోయాడని చెబుతుంది. స్ఫూర్చ పిప్పి ఉన్న తనను ఒక బొధ్ద భిక్షువు చూసి, రక్షించి, తన ఆశ్రమానికి తీసుకు వెళ్ళాడనీ, ఆ బొధ్ద భిక్షువు వల్ల చారుదత్తుడికి విధించబడిన ఉరిశిక్షను గురించి విన్నాననీ అతన్ని కాపాడటానికి పరుగెత్తకు వచాచనీ చెబుతుంది.

న్యాయమూర్తి చారుదత్తుడ్ఱి విడుదల చేస్తాడు. చారుదత్తుడు వసంతసేన వివాహం చేసుకుని హయిగా కాలం గడువుతాడు.

(బాల చెలిమి, డిసెంబర్ 1990)

సమాన పనికి సమాన వేతనం

కేంద్ర ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు, అను బంధ శాఖల్లో పనిచేస్తున్న ఒప్పంద, పొరుగు సేవల సిబ్బందికి సమాన పనికి సమాన వేతనం చెలించాలని కేంద్ర కాంగ్రెస్ లేటర్ అడ్యూయిజర్ బోర్డు సభ్యుడు వివేక్ మౌంటీరో డిమాండు చేశారు. సుందరయ్య కళానిలయంలో సీపటీయూ తెలంగాణ రాష్ట్ర కమిటీ ఆధ్వర్యంలో ఒప్పంద, పొరుగు సేవల వేతన సమస్యలపై నిర్ణయించిన రాష్ట్రస్థాయి సదస్సులో ఆయన మాట్లాడారు. కేంద్ర ప్రభుత్వరంగ సంస్థలైన రక్షణ, పరిశ్రమలు, ల్యాబ్లు, రైల్స్, బీఎస్ ఎన్ఎల్, బీఎమ్స, బ్యాంకులు, పీఎఫ్, ఈఎస్ఎస్, విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఒప్పంద, పొరుగు సేవల సిబ్బందికి కనీస వేతనాలు అమలు కావడం లేదన్నారు. పీఎఫ్, ఈఎస్ సదుపొయం కల్పించడం లేదని అన్నారు. కాంట్రాక్ట్ కార్బూకుల దేశవ్యాప్త ఫోరాటం ఫలితంగా ఈ విధానికి జనపరిలో కాంత మేరకు వేతనాలు పెరిగినప్పటికీ సక్రమంగా అమలు కావడంలేదన్నారు. సీపటీయూ తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి సాయిబాబా, సంఘం నేతలు నిర్మింపచోరిదీ, ఆర్. సుధా భాస్కర్, వెంకట్రామయ్య, సాంబశివరావు, రాఘవరావు, జె.వెంకట్ వీచ్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

సమస్యల పరిష్కారం కోరుతూ వైద్యుల నిరసన

ప్రభుత్వ వైద్యులు, ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల్లో నెలకొన్న దీర్ఘ కాలిక సమస్యలను పరిష్కరించాలని డిమాండ్ చేస్తూ తెలంగాణ ప్రభుత్వ వైద్యుల సంఘం (టీఎస్ఎపీ) రాష్ట్ర కమిటీ ఆధ్వర్యంలో నిల్చోఫర్ ఆసుపత్రులో వైద్యులు గంట పాటు నిరసన తెలిపారు. డా.లాలూ ప్రసాద్ రాథోడ్, డా.నరహరి, డా.వినోద్, పంచీర్, డా. రమేష్ దుపూరి, డా.రవికిమార్, డా.గీత, డా.హిమచిందు, నిర్మల తదితరులు మాట్లాడుతూ.. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల విషయంలో ఉదాసీన వైభాగించి అవలంబిస్తున్నరన్నారు. ప్రభుత్వ వైద్యుల ప్రజల ప్రాథమిక హక్కు అని పేర్కొన్నారు. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల్లో కనీస వసతులు లేక, వైద్యులు, సిబ్బంది, ప్రజలు ఇబ్బందులు ఎవర్కొంటున్నారు. ఏదైన జరగరానిది జరిగితే వైద్యులను బాధ్యులను చేస్తున్నారే తప్ప.. మూలాలను పట్టించుకోవడం లేదని డాక్టర్ నరహరి అన్నారు.

‘స్టోర్ సర్టిఫికెట్ నిబంధన తొలగించాలి’

గురుకుల నోటిఫికేషన్లో పీడి, పీటాటి పోస్టులకు అర్థతగా పీపీటాటితో పాటు స్పీర్ట్ సర్టిఫికెట్ కలిగి ఉండాలనే నిబంధనతో దాదాపు నలబైలే మంది నిరుద్యోగ అభ్యర్థులు గురుకుల పీటాటి ఉద్యోగ అవకాశాన్ని కోల్పోనున్నారని తెలంగాణ నిరుద్యోగ, ప్రైవెటు పీటాటిల అసోసియేషన్ అందోళన వ్యక్తంచేసింది. స్పీర్ట్

సర్టిఫికెట్ ఉన్నవారే బీపీటాటి చేయాలనే నిబంధనలు తీసుకు రావాల్సించని, డిగ్రీ చేసిన అందరికి అవకాశం కల్పించి ఇప్పుడు అర్పులు కారసడాన్ని తీవ్రంగా ఖండిస్తు స్నట్లు అసోసియేషన్ అద్యక్కుడు ఎం. పైదులు గౌడ పేర్కొన్నారు. వేల సంఖ్యలో పీటాటి పోస్టులు భారీగా ఉండగా, అలాంటి పారశాలల్లో చదివే విద్యార్థులకు స్పీర్ట్ సర్టిఫికెట్లు ఎలా వస్తాయని ప్రశ్నించారు. రాష్ట్రంలో 50 శాతం విద్యార్థులకు విద్యానందిస్తున్న ప్రైవెటు పారశాలల్లో పీటాటిలు, క్రీడా మైదానాలు, స్పీర్ట్ మీటింగ్లు లేకున్న పట్టించుకోని ప్రభుత్వం ఇప్పుడు స్పీర్ట్ సర్టిఫికెట్ నిబంధన తేవడాన్ని తప్పు బట్టారు. నిరుద్యోగుల ఆవేదనము దృష్టిలో ఉంచుకుని పీపీటాటి చేసిన అందరికి గురుకులాల్లో పీటాటిగా అవకాశం కల్పించాలని కోరారు.

సాగర్లో రసాయన వ్యర్థాలను కలవనివ్వాడ్దు

మస్సేన్సాగర్లో కలుస్తున్న రసాయన వ్యర్థాలను నిలువరించాలని డిమాండ్ చేస్తూ సనత్సాగర్లోని కాలుప్పు నియంత్రణ మందలి (పీసీబీ) కేంద్ర కార్యాలయం ముందు సీపీఎం అందోళనకు దిగింది. ఆ పార్టీ గ్రైటర్ ప్లౌరాజార్డ్ సెంట్రల్ సిపీ కమిటీ కార్యాద్ధర్ ఎం.శ్రీనివాస్ నేత్తుత్వంలో సీపీఎం, సీపటీయూ నేతలు, కార్యకర్తలు పీసీబీ కార్యాలయం ఎదుట బైరాయించారు. కాలుప్పు జలాలను సాగర్లోకి విడిచిపెట్టడానికి వ్యతిరేకంగా పెద్దపెట్టున నినాదాలు చేశారు.

ఈ సందర్భంగా శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ జీడిమెట్లు, పట్టాన్చెరు లోని రసాయన పుద్ది కేంద్రాల నుంచి వచ్చే వ్యధి రసాయన ద్రవ్యాలను పైప్లైన్ ద్వారా అంబర్పేట సీపర్జెక్ట్ శ్రీటమెంట్ ప్లాంట్కు తరలించాల్సి ఉండగా, సాగర్ నాలాలో వదిలి చేతులు దులుపు కొంటున్నారని ఆరోపించారు. నాలా ద్వారా కాలుప్పు రసాయనాలు మూసీకి చేరుతున్నాయని, దీంతో మూసీ పరిసర బ్సీలవారు దుర్మాసన, కళ్ళ మందటం, నిద్రలేమి తదితర సమస్యలతో ఇఖ్యం దులు పడుతున్నారని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. భూగర్జుజలాలు కూడా కలుపితం అవుతున్నాయన్నారు. రసాయన కలుపితాలను పదులుతున్న పైప్లైన్ ను తక్షణం మూసి వేయాలని డిమాండ్ చేశారు.

కూకట్సపల్లి నాలాను కూడా దారి మళ్లీంచి మస్సేన్సాగర్ నాలాలో కలుపుతున్నారని, సాగర్ నాలాలో కలుస్తున్న కలుపిత జలాలకు పూర్తి స్టోర్ కెమికల్, బయోలాజికల్ పరీక్షలు నిర్వహించాలన్నారు. ఈ మేరకు ఓ వినతిపుత్రాన్ని పీసీబీ ఎన్సెర్టేషన్ కోల్పోనున్నారని తెలంగాణ నిరుద్యోగ, ప్రైవెటు పీటాటిల అసోసియేషన్ అందోళన వ్యక్తంచేసింది. స్పీర్ట్

పదోన్నతులు కల్పించాలని అందోళన

తమకు పదోన్నతులు కల్పించాలని, యూజీసీ స్క్రూల్ వరింపజేయాలనే డిమాండ్సు తక్షణమే పరిష్కరించాలని డిమాండ్ చేస్తూ గాంధీ ఆసుపత్రి వైద్యులు రోడ్డెక్కారు. ఆసుపత్రికి చెందిన వైద్యుల సంఘం ఆధ్వర్యంలో చేపడుతున్న అందోళనలో భాగంగా వైద్యులంతా ముందుగా ఆసుపత్రి ఎదుట బైరాయించి నినాదాలు చేశారు. అనంతరం ఘ్కార్యులు చేతబూని నినాదాలు చేస్తూ ర్యాలీగా తరలివెళ్లి ఆసుపత్రి ముందున్న సికింప్రాబాద్-ముసీరాబాద్ ప్రధాన రహదారిపై అందోళన చేపట్టారు. ఈ సందర్భంగా వైద్యుల సంఘం ప్రతినిధులు ప్రవిష్ట, సిద్ధిపేట రమేష్ మాట్లాడుతూ చాలా మంది వైద్యులు పదోన్నతి పొందకుండానే పదవీవిరమణ చేస్తున్నారనీ, ఈ సమస్యను ప్రభుత్వం పరిగణన లోకి తీసుకుని పదోన్నతులు కల్పించాలన్నారు. ఇతర సమస్యలన్నింటినీ పరిష్కరించేలా చర్యలు తీసు కోకుంటే అందోళనను సమ్మై వైపునకు తీసుకెళ్లామని పోచ్చ రించారు. రాజారావు, త్రిలోకచందర్, చాడ రమేష్, వసంతీకుమార్, శ్రీకాంత్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

తెలంగాణ ఉద్యోగులను వెనక్కి రప్పించాలి

అంధ్రప్రదేశ్లో పనిచేస్తున్న తెలంగాణ ప్రభుత్వ ఉద్యోగులను తక్షణమే తెలంగాణకు తీసుకురావాలని తెలంగాణ ఎస్టీవో కేంద్ర సంఘం నాయకులు ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. టీఎస్టీవో ప్రాదురొబాద్ జిల్లా సంఘం భవనంలో వారు మాట్లాడుతూ.. పైద రాబాద్ జిల్లావ్యాప్తంగా ప్రభుత్వ శాఖల్లో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగుల సమస్యలు తెలుసుకోవడం లక్ష్యంగా గత ఏప్రిల్ 26 నుంచి మే 3 వరకు నిర్వహించిన ప్రభుత్వ కార్యాలయాల సందర్భం కార్యక్రమం విజయవంతంగా మగిసిందన్నారు. ఉస్కానియా ప్రభుత్వ జనరల్ ఆసుపత్రి భవనం పూర్తిగా శిథిలావస్థకు చేరిందని, మరమ్మతులు చేయడం లేదా దాన్ని మార్చాలని ఉద్యోగులు కోరినట్టు తెలిపారు. ఉస్కానియాలో స్క్రీన్ బ్యాంక్ ఏర్పాటు దస్తం అరోగ్య శాఖ పీఎస్ వద్ద పెండిగోలో ఉండని చెప్పారు. గ్రంథాలయ ఉద్యోగులకు 010 పద్మ ద్వారా జీతాలు చెల్లించాలనే డిమాండ్ దస్తం ఆర్థిక శాఖ ప్రైనిపల్ సెక్రెటరీ వద్ద పెండిగోలో ఉండని, సత్యరమే సమస్య పరిష్కారానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని కోరారు. సంఘం కార్యదర్శి ప్రభాకర్, ఉపాధ్యక్షులు యాదగిరింద్రి, ఉమారెడ్డి, విక్రమ్, బాలరాజ్, రఘునందన్, అఖిలాష్ తదితరులు

పాల్గొన్నారు.

టెట్, డీఎస్సి ఒకేసాల నిర్వహించాలి

రాష్ట్రంలో ఉపాధ్యాయ పోస్టుల భర్తికి టెట్, డీఎస్సిలను ఒకేసారి నిర్వహించాలని డిమాండ్ చేస్తూ తెలంగాణ నిరద్వేగ ఐకాన పారశాల విద్యాశాఖ కార్యాలయం ముట్టడికి యత్నించింది. ఐకాన ఛైర్మన్ మానవతారాయ్ మాట్లాడుతూ ఏపీలో మాదిరిగా పెట్, డీఎస్సి ఒకేసారి ఇక్కడా నిర్వహించి నిరద్వేగులకు న్యాయం చేయాలని కోరారు.

పొంగార్ధులకు న్యాయం జరిగేదాకా పోరాటం

రాష్ట్రంలో పొంగార్ధులకు అన్ని విధాలా న్యాయం జరిగే దాకా పోరాటం చేసేందుకు ప్రతి ఇక్కడూ నడుం బిగించాలని ప్రపాణి భలాయ్ సంఘటన్ జాతీయ అధ్యక్షుడు అవినాష్ కుమార్ సింగ్ పిలుపునిచ్చారు. దాదాపు 20నుంచి 25ఏళ్లపాటు సర్వీస్ ఉండి గైర్ఫాజరయ్యార్ను కారణంతో తొలగింపునకు గురైన వారిని వెంటనే విధుల్లోకి తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేశారు. తొలగించిన పొంగార్ధులతో కలిసి సోమాజిగూడలోని ప్రెస్కాట్లో విలేకర్కట్లో సమావేశంలో మాట్లాడారు. సుప్రీంకోర్టు ఆదేశాల ప్రకారం సమాన పనికి సమాన వేతనం ఇవ్వడం లేదన్నారు. ఎష్ట్రోరైనా ప్రశ్నిస్తే ఉద్యోగం నుంచి తొలగిస్తామని బెదిరిస్తున్నారని అంశోపించారు.

వడ్డి లేసి రుణాలుమంజారు చేయాలి: పద్మ

పాదుపు సంఘాలకు కొంతకాలంగా నిలిపివేసిన వడ్డి లేసి రుణాలను తక్షణమే మంజారు చేయాలని అభిలభారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సమాఖ్య (ఐఎస్) డిమాండ్ చేసింది. బల్లియా ప్రధాన కార్యాలయం ఎదుట ధర్మ నిర్వహించింది. సమాఖ్య రాష్ట్ర అధ్యక్షుడాలు కె.ఎన్.ఆశాలత, నగర ప్రధాన కార్యదర్శి ఆర్.అరుణజ్యోతి తదితరులు మాట్లాడుతూ, అధికారిక లెక్కల ప్రకారమే ఏడాదిగా పడ్డి లేసి రుణాలను మంజారు చేయలేదని చెప్పారు. సర్కిల్కు ఒక మహిళా బ్యాంకును ఏర్పాటు చేసి తద్వారా గ్రామాలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరించాలని డిమాండ్ చేశారు. బ్యాంకు అధికారులు, యూసీసీ విభాగం నుంచి సరైన సమాచారం అందేలా చర్యలు తీసుకోవాలని కోరారు. ధర్మ లో సమాఖ్య నాయకు రాష్ట్ర పద్మ, శారద, విమల, షబ్దానా బేగం, భవాని, పీరలక్ష్మి, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

గోలివాడ రైతులకు చుక్కెదురు

అప్పేలులో అనుబంధ పిటిషన్ కొట్టివేత

భూసేకరణలో పరిషోరం (అవార్టు) ప్రకటించిన తర్వాత... భూమిని స్వాధీనం చేసుకోడానికి, సుందిక్త ప్రాజెక్టు పనులను కొనసాగించడానికి గత ఉత్తర్వులు అధికారులకు అడ్డంకి కాదన్న సింగిర్ జిష్టె మధ్యంతర ఆదేశాల్లో జోక్య్ నికి హైకోర్టు ధర్మాసనం నిరాకరించింది.

పెద్దపల్లి జిల్లా గోలివాడలో సుందిక్త అనకట్ట పంపు నిర్మాణం నిమిత్తం భూములను స్వాధీనం చేసుకోడానికి అనుమతిస్తూ సీసీఎల్ ఏప్రిల్ 26న ఆదేశాలిచ్చింది. విటిని రద్దు చేయాలంటూ రైతులు దాఖలుచేసిన అనుబంధ పిటిషన్నను సింగిర్ జిష్టెకోర్టు. దీనిని సవాలుచేస్తూ, గోలివాడ రైతులు అప్పేలులకు వెళ్లారు. జిష్టెన్ చల్లు కోదండరాం, జిష్టెన్ ఎన్.బాలయోగిల ధర్మాసనం విచారణ చేపట్టింది.

భూసేకరణ అధికారులు పరిషోరాన్ని ప్రకటించారనీ, దీన్ని రైతులు కోర్టులో సవాలు చేయలేదని ధర్మాసనం పేర్కొంది. ఇద్దరు పిటిషన్లు పరిషోరాన్ని అందుకున్నట్లు కూడా తెలిపింది. అశ్వంత రాలుంటే, ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసిన అధారిటీని అశ్రయించవచ్చం ది. 240 ఎకరాలకు సంబంధించిన ప్రకటనలో పిటిషన్లకు చెందిన భూమి 14 ఎకరాల్లోపే ఉండనీ, పూడ్చుకోలేని నష్టం జరుగుతోందన్న పిటిషన్ల వాదన నిర్దిశ కాలేదంది. ప్రాజెక్టును అడ్డుకోడానికి పిటిషన్ల ప్రయత్నిస్తున్నారని, పరిషోరం కింద రూ.150 కోట్లు చెల్లించామని ప్రభుత్వం చెబుతున్నందున సింగిర్ జిష్టె ఉత్తర్వుల్లో జోక్య్ కంఠించిని చెప్పింది.

అప్పేలును తాత్కాలిక ప్రధాన న్యాయమూర్తితో కూడిన ధర్మాసనం ముందు పెండింగులో ఉన్న ప్రజాప్రయోజన వ్యాఖ్యానికి జతచేయాలని ఆడేశించింది.

పిటిషన్ తరువసు రచనార్థి వాదనలు వినిపించారు. నోటి ఫికేషన్ జారీచేసిన 240 ఎకరాల్లో తదుపరి ఉత్తర్వులు వెలువడే దాకా జోక్య్ అంగిర్ చేసుకోరాదంటూ ఫిబ్రవరి 7న ధర్మాసనం ఇచ్చిన ఆదేశాలకు భిన్నగా సింగిర్జిష్టె ఉత్తర్వులు ఇచ్చారన్నారు. భూములను భాళీ చేయించోదని ధర్మాసనం చెప్పించిన అంగిరిస్తూనే పరిషోరం ప్రకటించిన తర్వాత భూముల స్వాధీనానికి అధికారులకు అడ్డంకి లేదంటూ భిన్నాభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేశారన్నారు. కేంద్ర భూసేకరణ చట్టానికి ఏర్పడుగా వ్యవహరిస్తున్నారని, ప్లే ఉత్తర్వులున్నా అధికారులు బలవంతంగా భూములను తప్పేస్తున్నారన్నారు.

కొందరు పిటిషన్లు దాఖలు చేసి ప్రాజెక్టును అడ్డుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారని, ఇది న్యాయప్రక్రియను దుర్వినియోగపరచడమేనని ఏపిజీ రామచంద్రరావు వాదించారు. 119 మంది రైతుల్లో 84 మంది పరిషోరం తిసుకున్నారని, మిగతావారూ తిసుకోడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారన్నారు.

ముఖ్య ఆచారమా? కాదా?: సుప్రీం

ఇలీవల కాలంలో అత్యంత చర్చనీయం శంగా మారిన ముమ్మారు తలాక్ పద్ధతి రాజ్యాంగబద్ధతపై సుప్రీంకోర్టులో చరిత్రాత్మక విచారణ ప్రారంభమయింది. ఈ అంశంతో పాటు మస్లింలలో ఆచారంగా వస్తున్న నిషా హలాల పైనా దాఖలయిన పలు పిటిషన్లపై ఐదుగురు సభ్యుల రాజ్యంగ ధర్మాసనం విచారణను చేపట్టింది.

“ముమ్మారు తలాక్ చేపే పద్ధతి మతపరమైన ముఖ్య ఆచారమా, ప్రాధమిక హక్కా” అనే అంశంపై నిర్దిశ్యం తీసుకుంటామని ప్రధాన న్యాయమూర్తి జిష్టెన్ జె.ఎన్.ఫైహర్ నేతృత్వంలో న్యాయమూర్తులు జిష్టెన్ కురియన్ జోస్ఫ్, జిష్టెన్ అర్.ఎఫ్.హారిమన్, జిష్టెన్ యు.యు.లాలిత్, జిష్టెన్ అబ్దుల్ నజీర్తో కూడిన ధర్మాసనం వెల్లిడించింది. మతాన్ని ఆచరించడానికి రాజ్యంగం ప్రసాదించిన ప్రాధమికహక్కులో ముమ్మారు తలాక్ పద్ధతి భాగువుతుందా అన్న అంశాన్ని పరిశీలిస్తామంది. ఈ పద్ధతి మతపరంగా హోలికమయినది అన్న నిర్దిశ్యానికి వస్తే రాజ్యాంగబద్ధత అంశం జోలికి పోబోమని సుప్రీంకోర్టు పేర్కొంది. మస్లింలలో బహుభార్యత్వ అంశాన్ని చర్చించే అవకాశాలు లేదని తెలిపింది. ముమ్మారు తలాక్ పద్ధతి అంశానికి, దానికి సంబంధం లేదని పేర్కొంది.

పిటిషన్లలో ఒకరైన సామ్యరా బానో తరఫున సీనియర్ న్యాయవాది అమిత్ సింగ్ చద్దా ముమ్మారు తలాక్ పద్ధతికి వ్యతిరేకంగా వాదనలు ప్రారంభించారు. ఈ ఆచారం జిష్టెముకు మూలికం కాదని పేర్కొన్నారు. పాకిస్థాన్, బంగాల్ దేశ్ పారుగుదేశాల్లో ఉన్న ఆచారాలను తన వాదనకు మద్దతుగా చూపించారు. వివిధ ఇస్లామిక దేశాల్లో ఈ అంశంపై అమల్లో ఉన్న చట్టాలను నిశితంగా పరిశీలించాలనుకుంటున్నట్లు ధర్మాసనం చెప్పింది.

న్యాయవ్యవస్థ యంత్రాంగానికి సంబంధం లేకుండా విడాకులు మంజూరు చేసే కేసుల్లో పర్యవేక్షణ ఉండాలని మరో పిటిషన్ తరువసు హజరయిన న్యాయవాది ఇందిరా జైసింగ్ చెప్పారు. ముమ్మారు తలాక్ పద్ధతి అంశం సమస్య కానేకాదని కోర్టుకు వ్యక్తిగత పేశాదాలో సహకరిస్తున్న కేంద్ర మాజీ మంత్రి, సీనియర్ న్యాయవాది సల్హాన్ ఖుర్రీద్ పేర్కొంటూ భార్యాభర్తల మధ్య రాజీప్రయత్నాలు చేయునిదే తలాక్ పూర్తయినట్లు భావించరని అన్నారు. తలాక్కు దారి తీసే అంశాల చెల్లుబాటును నిర్ధారించే తీర్చేమీ లేదన్నారు. ఒకే విడతలో ముమ్మారు తలాక్ చెప్పిన తర్వాత రాజీపడే అంశాన్ని చట్టపరంగా వ్యవస్థకెరించారా అని ధర్మాసనం ప్రశ్నించారు. అప్పిల భారత ముస్లిం పర్సనల్ లాబోర్ (ఏపిఎంపీఎల్బీ) తరువసు వాదనలు వినిపిస్తున్న కేంద్ర మాజీ మంత్రి, సీనియర్ న్యాయవాది సల్హాన్ ఖుర్రీద్ లేదన్నారు. అప్పిల భారత ముస్లిం పర్సనల్ లాబోర్ (ఏపిఎంపీఎల్బీ) తరువసు వాదనలు వినిపిస్తున్న కేంద్ర మాజీ మంత్రి, సీనియర్ న్యాయవాది కపిల్ సిబల్ కూడా ఖుర్రీద్ లేదన్నారు. తలాక్ అంశం సమస్య కాదన్నారు.

సీడీఎఫ్‌డి

జన్మ పరీక్షలకు కీలకం

ప్రైదరాబాద్ నగరం పలు పరిశోధన కేంద్రాలకు కూడా నిలయం. ప్రత్యేకంగా, పరోక్షంగా ప్రజలకు లభించున్న పరిశోధనలను, సేవలను ఇవి అందిస్తున్నాయి. ఇలాంటి ముఖ్యమైన పరిశోధన సంస్థల్లో

సెంటర్ ఫర్ డీవెన్పి ఫింగర్‌ప్రింటింగ్ అండ్ డయాగ్రాఫ్‌సైన్స్ (సీడీఎఫ్‌డి) ఒకటి.

సెంటర్ ఫర్ డీవెన్పి ఫింగర్‌ప్రింటింగ్ అండ్ డయాగ్రాఫ్‌సైన్స్ స్వయంప్రతిపత్తి గల సంస్థ. భారత ప్రభుత్వ శాస్త్ర సాంకేతిక మంత్రిత్వ శాఖకు చెందిన డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ బయోటెక్నాలజీ సుంచి ఇది నిధులు పొందుతోంది. విధి కొలాఫోరేటివ్ ప్రాజెక్టుల ద్వారా కూడా ఇది నిధులను సమకూర్చుకుంటోంది. అంతేగాకుండా, తన ఇతర కార్యకలాపాల ద్వారా కూడా కొంత మేరకు నిధులను పొందుతునుంది. లైఫ్ సైన్స్‌లో వి ద్వార్థులు పీపోచ్‌డి చేసేందుకు గాను ఇది యూనివర్సిటీ ఆఫ్ ప్రైదరాబాద్ గు ర్టింపును కూడా పొందింది. అత్యాధునిక అంతర్జాతీయ స్థాయి సదుపాయాలను, ఉపకరణాలను ఇది కలిగింది.

సంస్థ చిరునామా: ఉప్పుల్ వాటర్ ట్యాంక్ ఎదురుగా, బీఎస్‌ఎవెల్ టీఎస్ బిల్డింగ్ పక్కన, ఉప్పుల్, ప్రైదరాబాద్

బెంజార్ బ్లక్: తుల్గుడ కాం ప్లెక్స్ (ఎం.జె మార్కెట్ ఎదురుగా), నాం పల్లి, ప్రైదరాబాద్

అంబించే సేవలు

అపెడా - సీడీఎఫ్‌డి సెంటర్ ఫర్ బాస్కుటి డీవెన్పి అనాలిసిస్: అగ్రికల్చర్ అండ్ ప్రాసెస్‌ట్రై పుడ్ ప్రోడక్ట్ ఎక్స్‌పోర్ట్ డెవలప్‌మెంట్ అ ధారిటీ (అపెడా సీడీఎఫ్‌డి సెంటర్ ఫర్ బాస్కుటి డీవెన్పి అనాలిసిస్ను బాస్కుటి బియ్యం నమూనాలను డీవెన్పి ప్రాటోకాల్ ఉపయోగించి పరీక్షించేందుకు గాను సీడీఎఫ్‌డిలో ఏర్పాటు చేశారు. ఈ ప్రాటోకాల్ ను సీడీఎఫ్‌డి అభిఖ్యాతి చేసింది. ఈ ల్యాబ్ ఏర్పాటుకు అవసరమైన నిధులను మొదట్లో అపెడా ఆధ్యార్యంలోని బాస్కుటి ఎక్స్‌పోర్ట్ డెవలప్ మెంట్ శ్యాందెపన్ (బీఎస్‌ఎఫ్) సమకూర్చుంది. బాస్కుటి బియ్యం స్వచ్ఛతను ఇక్కడ నిర్ధారిస్తారు. ఎగుమతిదారులకు, దిగుమతిదారులకు ఇది తన సేవలను అందిస్తోంది.

బయోజనార్థాటీస్ సేవలు:

బయో మాలిక్యులర్ సీక్యూర్స్ డేటాబ్యాంక్స్, మాక్రోమాలిక్యు లర్ ప్రక్కర్ డేటా బ్యాంక్స్, జిఎస్‌ఎమ్, ఇతర ఉపయుక్త డేటా బేస్‌లకు

సంబంధించిన సేవలను ఇది అందిస్తుంది. సీక్యూర్స్ / ప్రక్కర్ / జిఎస్‌ఎమ్ డేటా కంపారిజన్, విఫ్లేషప్, ప్రాటీన్ 3-డి మోడలింగ్, మాలిక్యులర్ గ్రాఫిక్స్ లకు సంబంధించిన సేవలను దీని ద్వారా పొందవచ్చు. యురోపియన్ మాలిక్యులర్ బయూలజీ నెటవర్కుకు సంబంధించి ఇది మన దేశం తరువసు నేపసల్ నోడ్‌గా ఉంది.

డయాగ్రాఫ్‌సైన్స్:

సీడీఎఫ్‌డిలోని జనెటిక్ డయాగ్రాఫ్‌సైన్స్ లేబోరేటరీ జన్మయపరమైన వ్యాధులకు సం బంధించిన సమగ్ర డయాగ్రాఫ్‌సైన్స్ (క్లెబో జెనిక్, బయోకెమికల్, మాలిక్యులర్) ను అందిస్తుంది. క్రోమేజోముల అసాధా రణతకు సంబంధించి ప్రినాటల్ డయాగ్రాఫ్‌సైన్స్, సిగిల్ జీస్ డిజార్డర్స్, మెటబాలిజిం ఇనెబార్న్ ఎక్రెర్స్ ను కూడా ఇది అందిస్తుంది.

సీడీఎఫ్‌డి, నిమ్మల మధ్య ఒప్పం దంతో నిమ్మలో మెడికల్ జనెటిక్ డిపార్ట్మెంట్ మెంట్ ఏర్పడింది. జన్మయాధులు ఉన్న పిల్లలు, కుటుంబాలకు ఇది తన సేవలను అందిస్తోంది.

క్లీనికల్ జనెటిక్స్, క్లెబో జనెటిక్స్, మాలిక్యులర్ జనెటిక్స్, బయోకెమికల్ జనెటిక్స్, ఫెటల్ మెడిసిన్ తదితరాల్లో ఈ విభాగం తన సేవలను అందిస్తోంది. ఇందుకోసం నిమ్మలో సోమవారం నుంచి శుక్రవారం దాకా ప్రత్యేకంగా ఉదయం నుంచి మధ్యాహ్నం దాకా ఓటీ కూడా పచి చేసోంది.

డీఎన్‌పి ఫింగర్‌ప్రింటింగ్:

తల్లిదండ్రుల నిర్ధారణ, జిమ్మీగ్రేప్స్, అవయవదానం, ఆస్తి సంబంధ వివాదాల్లో రక్తసంబంధాన్ని నిర్ధారించడం, తప్పిపోయిన పిల్లలు, ఆనుపత్రుల్లో పిల్లలు తారుమారు కావడం వంటి సందర్భాల్లో తల్లిదండ్రుల నిర్ధారణ, హత్య కేసుల్లో హతుల గుర్తింపు తదితర అంశాల్లో ఈ కేంద్రం సేవలను పొందవచ్చు. మరిన్ని వివరాల కోసం సంస్థ బెబ్స్‌స్టేట్స్ ను సందర్శించవచ్చు.

- దక్కన్ న్యూస్ గ్రూప్

అంబేడ్కర్ ఆశయాల నిలువెత్తు రూపం 'శరణం గచ్ఛామి'

రోంపిలో కొట్టుకుపోతున్న సినిమాలు కొంత ఊరటినిస్తాయి. సమాజం నుండి ప్రేరే పితమైన సృజనకారులు తమకు నచ్చిన విధంగా సమాజహీతంగా కొన్ని సినిమాలు నిర్మిస్తారు. సినిమా అంటే అదో మాయా ప్రపంచం కాదు. అది మన జీవనయానంలో నుండి ఉభికివచ్చిన జీవితంలా ఉండాలి. సినిమా సమాజహీతాన్ని కోరే విధంగా కానీ, సమాజంలోని రుగ్మతలను రూపుపూపే విధంగా సినిమా ఉండాలి. కానీ న మాజంలోని రుగ్మతలను అధారంగా చేసుకొని దాంతో సమాజానికి చేటు చేసే విధంగా సినిమాలు తీయకూడదు. కానీ నేటి సినిమా రంగం మొత్తం సమాజంలో జిరిగే దుర్మాగ్గలను ఆసూ చేసుకుని మనిషిని ఇంకా దుర్మాగ్గ జీవనం పైపు ప్రయాణం చేసేలా ఉంటున్నది. ఇది ఎంత మాత్రం సినిమా ప్రంపంచానికి కానీ, సమాజానికి కానీ మంచి చేయదు. అలాంటి సినిమాలు నిర్మాతలకు కొంత డబ్బు సంపాదించి పెట్టుపుచ్చ. కానీ ఆ సినిమాలు సమాజం మీద ఎక్కువ దుష్ప్రభావాన్ని చూపే ప్రమాదం ఉన్నది. ఇలాంటి సినిమారంగం నుండి కూడా అప్పుడప్పుడు మంచి సినిమాలు వస్తునే ఉంటాయి. అందులో ఇప్పుడు మన ముందుకు వచ్చిన 'శరణం గచ్ఛామి' సినిమా కూడా ఒకబి.

భారతదేశ సమాజం మొత్తం అంతరాలతో కూడుకున్న సమాజం. ఇది ఒక మనిషికి, మరొక మనిషికి సంబంధం లేకుండా చేస్తున్న సమాజం. మనువాదాన్ని నరనరాన ఎక్కించుకున్న సమాజం మనిషిని, మనిషిగా కూడా చూడలేకుండా చేసింది. ఇలాంటి సమాజాన్ని చదివిన అంబేడ్కర్, ఈ కుల అంతరాలు లేనటువంటి సమాజం కోసం కలలు కన్నాడు. అంబేడ్కర్ కలలను, ఆశయాలను చూపే ప్రయత్నమే 'శరణం గచ్ఛామి' సినిమా. ఈ సినిమాలో అంబేడ్కర్ మీద తీసిన పాట నిజంగా ఆయనకు నిర్మాతలు, దర్శకుడు, ఈ సమాజం మొత్తం నివాళి అర్థించే విధంగా ఉంది. భారతదేశ సమాజాన్ని అర్థం చేసుకోవాలంటే, ముందుగా ఈ సమాజంలో ఉన్న కులాలను అర్థం చేసుకోవాలి. మనువు చేసిన మనువాద కుటులను అర్థం చేసుకోవాలి. బ్రాహ్మణిజాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి. ఇప్పస్తే అర్థం అయితే కానీ, ఈ దేశ కుల వ్యవస్థ అర్థం కాదు. ఇప్పస్తే అంబేడ్కర్ అర్థం చేసుకున్నవాడు కాబట్టి రిజర్వ్స్ పట్టను రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచాడు.

దీనికి కొంత మంది రిజర్వ్స్ పట్టను ఉండాలా? ఉండకూడదా? ప్రతిథ అధారంగా రిజర్వ్స్ పట్టను ఉండాలి అనే వివిధ రకాల వాదనలు

జప్పుడున్న సమాజంలో వినవస్తున్నాయి. కానీ, రిజర్వ్స్ పట్టను అనేవి కుల ప్రాతిపదికన కులం యొక్క అసమానతల ప్రాతిపదికన ఏ ర్పాటు చేసినవే కానీ ఆర్థిక అంశాలతో తయారుచేసినవి కావు.

ఈ సినిమాలో రిజర్వ్స్ పట్టను ఎందుకు ఉండాలి అనే దాని మీద మంచి చర్చను లేవదీశాచు ఈ చిత్రదర్శకుడు ప్రేమరాజ్. ప్రేమరాజ్ తనకున్న వైపుణ్యంతో ఖాగానే తెర కెక్కించాడు ఈ చిత్రాన్ని. అల్ఫీలత, అనస్కృతతో కొట్టుకుపోతున్న సినిమా రంగం నుండి పచ్చిన వాడు కాబట్టి అదే ప్రయోగాన్ని ఈ సినిమా మొదటభాగంలో మొత్తం అదే ప్రామాణికంగా చూపించే ప్రయత్నం చేశాడు. ఇలా చేయకుండా ఉంటే బాగుండేది. ఈ సినిమా ఇంకా ఉన్నతంగా ఉండేదేవో. అంబేడ్కర్ ఆలోచన విధానాన్ని చెప్పే ప్రయత్నంలో భాగంగా ఈ సినిమా బాగా ఉపయోగపడుతుంది. అంబేడ్కర్ మనువాదాన్ని, బ్రాహ్మణిజాన్ని వ్యతిరేకించి బౌద్ధంలోకి మారుతాడు. కానీ ఇందులో హార్సో తసకున్న కమ్మ్యాజన్సెను తీర్చు కోవటానికి యోగాలోకి పోయి, ఆత్మ పరమాత్మను చూపించే ప్రయత్నం. ఇది అంబేడ్కర్ భావజాలానికి వ్యతిరేకం.

మొత్తానికి అంబేడ్కర్ భావజాలాన్ని, అంబేడ్కర్ ఆశయాలనూ ఒత్తికించే ప్రయత్నం చేసిందని చెప్పాచ్చు ఈ సినిమా. ఇందులో ప్రేమరాజ్ గొప్పగా సినిమాను మలిచాడని చెప్పాచ్చు. సహజంగానే రచయిత అయిన ప్రేమరాజ్ ఇందులోని మాటలను అధ్యితంగా రాశాడు. ఇలాంటి సినిమాలు తీయడం కత్తిమీద సాములాంటిదే. అయినా దీనిని దర్శకుడు అధ్యితంగా మలిచాడనే చెప్పాచ్చు. ఇలాంటి సినిమాలు తీయడానికి చాలా దైర్యం కావాలి. ఆర్థికంగా, మార్కెట్ పరంగా ఇలాంటి సినిమాలకు ఆదరణ ఉండదనే భావన ఉంది. అయినా సరే ఈ సినిమా తీయడానికి ముందుకు వచ్చిన నిర్మాతలూ అభినందించాలినదే. ఈ సినిమాకు నిర్మాత బొమ్మాకు మురళి, సంగీత దర్శకుడు రవికళ్యాణ, రాజకీయపరమైన, రాజ్యాంగానికి సంబంధించిన విషయాల్లో, చర్చలో దిగంబర్ కాంబ్లేను అభినందించవలసిందే.

ఇలాంటి సమాజ పీతాన్ని కోరే సినిమాలు ఇంకా.. ఇంకా దర్శకుని దగ్గర నుండి రావాలి. ఇలాంటి నిర్మాతలను, దర్శకులనూ కాపాడుకోవాలిన బాధ్యత మన సమాజం మీదనే ఉంది. అది మన అందరి బాధ్యత కూడా.

-చేరన్,

తెలంగాణ సినీ స్టేట్
ankush.pd@gmail.com

భాషను కాపాదే దినగా

గుంజాల గోండీ 'లిపి' ప్రస్తానం

(గత సంచిక తరువాయి)

గోండీ లిపికి నూతన చైతన్యం సమకూర్చే దినలో ఎప్పటి కప్పుడు గుంజాల గోండిలిపి వేదిక, జరుగుతున్న పనిని తరచి చూసుకోవడం జరిగేది. కొన ఊపిరితో ఉన్న ఈ లిపిని బలోపేతం చేయగలిగే సెధనాలను మాటిమాటిక్ సమీక్షించుకోవడం జరిగేది. గోండీ భాషా ప్రాశస్త్యాన్ని గుంజాల, ఆదిలాబాద్ ప్రాంతాలలో పాటు తెలుగు భాషా ప్రాంతాల్లో వివరించే ప్రయత్నాలు కూడా చేయడం జరిగింది.

మాతృభాషా దినోత్సం పేరట తెలుగు వైభవం ఒకదోష చర్చల్లో వచ్చి ఆగిపోతుందని ఆయా భాషా సమాఖ్యలు నిట్టారుస్తున్న కాలం ఇది. ఈ తరుణంలో గోండీ లిపిని, భాషని, వాటి గత వైభవపు అనవాళ్ళని మిగిలిన రాత ప్రతులని గౌరవిస్తూ ఆ అక్షరాలతో ఒక జండాని డిజైన్ చేసుకొని, ఆ లిపి జండాని మాతృ భాషా దినోత్సం రోజున యునెస్కో అధికారుల స మక్కంలో ఎగరవేయడం మరపురాని అపరూప అనుభవం. ఒక భాషా, లిపుల మలిదశ ప్రయాణపు చరిత్ర గుర్తుంచుకోవలసిన పుట, దీనికి పునాది అంతకు ముందు సంవత్సరమే పడింది. వేదిక సభ్యులు, జయధీర్ తిరుపతిరావు, జూలూరి తడితరులు మార్కావాయిలో గోండులతో ఏర్పాటు చేసుకున్న సమావేశంలో లిపి పునరుద్ధరణ దినలో వాళ్ళ తో చర్చించడం జరిగింది. మార్కావాయి గ్రామానికి, గోండీ పునరుత్థానికి ఏదో విధి విధదీయరాని అనుబంధం ఉన్నట్టు తలపించ చేస్తుంది. ప్రముఖ అంతపాలజిస్ట్, ఎఫ్స్ట్ లాజిస్ట్ ప్రైమన్ డార్చ్ ఇదే గ్రామం నుండి గోండుల అధ్యయనం కోసం మార్కావాయిలో తన నివాసం వీర్పరుచుకున్న విషయం విధితమే. అదే మార్కావాయిలో తిరిగి అదే గోండీ లిపి, భాషా ప్రాభవాల చర్చలు గోండీ పెద్దల సమక్కంలో అనుకోకుండానే జరిగాయి. గోండీ లిపి జండా గోండీ గడ్డమిద తిరిగి తన ప్రాభవాన్ని చాటడానికస్తున్టుగా రెపరెపలాడింది.

గోండీ భాషా సంస్కృత ఒక భావాశేష, ఉద్యోగపూర్విత సంఘ టనతో పాటు ఆ లిపి భాషల పునరుత్థాన ప్రయాణంలో గుర్తుంచుకోదగిన విషయం. 'In the galaxy of language every word is a star.' అని అంతర్జాతీయ మాతృభాషా దినోత్సంవాల పేరున యునెస్కో జచ్చిన స్లోగన్ లాంటి వాక్యం ఇది. అలాగే గోండీ అక్షరం

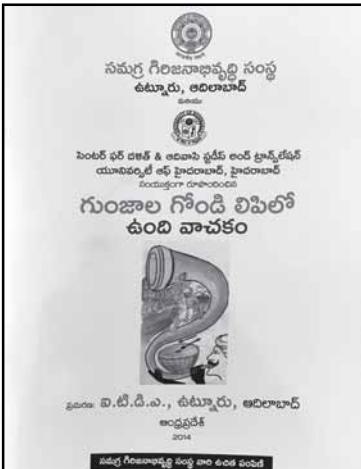
అజరామరంగా ఆ జండా మీద నిలిచి పోయింది. ఫిబ్రవరి 21, 2012 తిరిగి మాతృభాషా దినోత్సవ సందర్భంలో తన ప్రాముఖ్యత ని బయటి సమాజానికి ఎత్తిచూపింది. అసలే రాజీగోందులు వాళ్ళకి ఒక చిన్న వెన్నుతట్టు. వాళ్ళలో కొడిగడుతున్న ఆత్మవిశ్వాసాన్ని తల్లిలేపింది. వేదిక దీనికి ఉత్సేరకం కావడం వేదిక సభ్యులందరికి కూడా ఉత్సేజభరితంగా ఉండింది. ఈ తీరుగా ఈ లిపి, భాషా ప్రయాణంలో ఒక వినూత్తు మజిలీని వేదిక చేరుకోగలిగింది. గోండీ,

లిపి, భాషల పునరుత్థాన దినలో ఆ తెగకి సంబంధించిన సమూహం వారి ఆత్మాభిమానాన్ని, ఆత్మ గౌరవాన్ని ఒకసారి తల్లిలేపగలిగింది.

ఎన్నో సామాజిక, భాషా, మానవ విజ్ఞాన సిద్ధాంతాలను ఈ ఘటన తిరిగి తరచి చూసుకుంది. కేవలం గోండీ సమూహానికి మాత్రమే కాక ఎంత వద్దనుకుని మొహం తిప్పుకొని కూర్చున్నా బయటి సమాజం గుర్తించాల్సిన మలుపు ఇది. గోండులలో నిద్రాణంగా ఉన్న భాషా సంస్కృతీ పాటవాలను బయటకు తెచ్చిన సన్నిహితమే.

దీనికి తోడు తమ గతకాలపు ఘనతను ఇప్పటి సమాజానికి చాటగలిగే అవకాశం వారిలో ఒక విశ్వాసాన్ని నింపగలిగింది.

హరప్పు, సింధు కాలపు నాగరికతలో గోండ్వానా సంస్కృతి లక్షణాలు విరళంగా ఉన్నాయని కొండరు గట్టిగా వాదిస్తారు. ఆ లాంటి ప్రాచీన నాగరికతల కాలంలో ఆవిర్భవించిన ఆ లిపి తదనందరం వేల సంవత్సరాలుగా, రాత దాఖలాలు లేకుండానే నడిచిపోయింది. హరప్పు సింధూలలో లబించిన లిపిలో ఆక్షరసుకే తాలు గోండ్వానా సాంస్కృతిక చిహ్నాలే అని ఎంతోమంది గోండు పండితులు రాశారు. కానీ శిష్ట పండితులు ఆ అంతాన్ని ఏమాత్రం పట్టించుకోలేదు. అయితే గత వండ, వండ యాఖై ఏళ్ళ క్రితం కేవలం సాంస్కృతిక చిహ్నాలు మాత్రమే కాకుండా ఆధునిక లిపి సంకేతాలను కూడా ప్రస్తుత గుంజాల గోండీ లిపి రూపొందించు కున్నది. అదే గుంజాల గోండీ లిపి. ప్రస్తుతం తనని తాను పటిష్టం చేసుకొనే దినలో పారశాలల్లో ప్రవేశించి డ్రాప్ అవుట్ విద్యార్థుల శాతాన్ని తగ్గించే దినలో ముందుకు పోతున్నది. ఆ విధంగా ప్రాథ

మిక విద్యా విధానంలో తన స్తోనాన్ని పొందగలిగింది. అదే మంత సులభతరమైన విషయం కాదన్నది ఈ రంగంలో ఉన్న వారంద రికీ విశదమే.

మూడు భాషల విద్యావిధానపు రీతిని దాటుకొని పలు భాషా విద్యా విధానాల సంధాలో అంతర్జాతీయ భాషా విధానాల రీతిలో 'First language first' పద్ధతిలో ప్రత్యేక విద్యా అవసరాలను గమనించి ఆమలు చేసే దివలో మా వేదిక ప్రయాణం సాగుతుంది.

ఈ ప్రయాణంలో ఒక ముఖ్యమైన మజిలి ఐటిడిఎ, సిదాస్టీ, యూనివరిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్, హైదరాబాద్ వారి సాయంతో వచ్చిన రెండు పార్ట్ పుస్తకాలు. వాటి సంబంధించిన పార్ట్సామగ్రి అంతా గోండీ సమూహపు సమాజ జీవనం నుండి తీసుకోబడ్డాయి. ఆ పుస్తకాలని పార్ట్ ప్రణాళికలు, బోధనా ప్రణాళికలు భాషా సమాజపు వ్యక్తికరణలుగా భాసిస్తాయి. ఆ తరుగి పుస్తకాల్లోని ఒకొక్క పార్ట్ వార్యం వారి జీవన రీతిని ప్రతిబింబిస్తుంది. అందులో ముద్రింపబడిన బోమ్మలు కూడా వారి రోజువారి దినచర్యలను ప్రతిబింబించేవిగా ఉండేట్లు సంపాదకపర్సం అన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకుంది. బుతువు లాపై, కాలాలాపై రూపాందింపబడ్డ గోండీ కాలెండర్ కూడా తీసుకోబడింది. అలాగే అమావాస్య మొదలుకొని పున్మితి వరకు ఉండే వివిధ చంద్ర కళలు పుస్తకంలో చోటు చేసుకున్నాయి. ఎక్కడా గోండీ ఎథినిసిటీ దెబ్బతినకుండా చూడబడింది. అంకెల్లోని వారి కొలమాన పద్ధతులు కూడా పుస్తకంలో చోటు చేసుకున్నాయి. ఇలా కమ్యూన్లో లివింగ్ కి దగ్గరగా ఉన్నాయి. కాబట్టే ఆ పుస్తకాలు గోండీ ప్రజల మనసుల్లో చోటు చేసుకున్నాయి.

అక్కడి అశ్వరాస్యతని పెంచగలిగాయి. వారి ఉత్సాహాన్ని గమనించిన వేదిక, సిద్ధ్యే గుంజాల గ్రామాన్ని సంపూర్ణ అశ్వరాస్య గ్రామంగా మలచాలనుకున్నాయి.

మొహమాటపడే నడివయసు గృహాణలు, ముసి ముసి న వ్యుల అవ్యులు ఇప్పుడు అశ్వరం నేర్చుకొని మేం ఏం చేయాలి అన్నారు. వాళ్ళందరికీ అప్పటికి బతికి ఉన్న 90 ఏళ్ళ గోండీ మహిళ అత్రం కమలాబాయిని స్వార్థిగా మేం చూపించగలిగాం. ఆ తరంలో గోండీ చదువుకున్న మొదటి మహిళ ఆమె. ఇప్పటికీ అ మ్యాయి పారశాలకి వెళ్ళలేకపోతే పారశాలే అమ్యాయి దగ్గరికి రావాలని మన విద్యావిధానం నినాడప్రాయంగా చెబుతోంది. ఈ విధంగా ట్రై విద్యని ప్రమాట్ చేసే దశలో ఉన్నాయి.

లిపి ఆరంభదశల ఒక అదివాసీ సమాజంలోని మహిళా అశ్వరాస్యతని ప్రత్యేకించి గమనించాలి. ప్రభుత్వ విద్యా విధానాలు అయి ప్రణాళికలలో నడిచే నేపథ్యంలో ఆనాటి అదివాసీ సమాజపు విద్యావిధానం వారి జీవన రీతులను పెనవేసుకొని సాగింది. కాబట్టే ఆ అశ్వరాలు నిలబడ్డాయి. మొదటి తరవు గోండీ లిపిలో విద్య నేర్చుకున్న వారిలో ఒక మహిళ ఉండడం ఇప్పటికీ అందరికీ అదర్చ

ప్రాయమే. అశ్వరం ఆమెకి స్వామైమైన జీవనాన్ని ఇచ్చింది. పండించిన పంటని లెక్క కట్టి ఇంటికి తెచ్చే సులువుని ప్రసాదించిందని ఆమె చెప్పేది. తెచ్చిన పంటలో ఎంత భాగం అమ్మేవారు, ఎంత డబ్బు ఖర్చు, ఎంత ఖర్చు ఆదా లెక్కవేసేది ఆమె. చదువు ఉద్దేశ్యం కోసమని భావించలేదు. అందుకోసం ఆమె చదవలేదు. చదువు బ్రతుకుని సుగమం చేసే తొప్ప చూపే దీపం లాంటిదని నమ్మారు. అమలు చేసారు. అందుకే గోండీ అశ్వరం బ్రతికి బయట పడింది. ఇప్పటికీ ఆదర్శంగా నిలిచింది. అది నేటికీ మనగలుగుతుంది. అశ్వరం నేర్చుకున్న ఆనందపు అనుభవం అశ్వరం దిద్ది చెప్పుమన్నప్పుడు వాళ్ళ దానికి అంగీకరించారు. ఆ తర్వాత ఆ సుందరమైన అశ్వరాల మెలికల సోయగం వాళ్ళని లోబర్చుకుంది. అయినా కూడా గుంజాల గ్రామ సంపూర్ణ అశ్వరాస్యత గల గ్రామంగా నిలవడానికి ఎన్నో అడ్డంకులు ఏర్పడ్డాయి. పూర్తిగా అశ్వరీకరింప బడకపోవచ్చు.

కానీ అశ్వర సంస్కృతి అక్కడ కనుపిస్తుంది. మరో దశాల్లం పరకు ఆ వెలుగులు మలగపు.

మొదటి సుండి గోండీ లిపికి సంబంధించి వేదిక ఎవరి దగ్గర ఆర్థిక సాయం తీసుకోవడం జరగలేదు. ఎవరైనా గోండులకు ఏదైనా అందించాలంటే వాళ్ళ అక్కడికి రావాల్సి ఉంటుందనే నియమాన్ని చూసి కొంతమంది వెనక్కి కూడా తగ్గారు కూడా. ఈ సంపూర్ణ అశ్వరాస్యతలో పాలు పంచుకోవడానికి ఉత్సాహపడిన గోండులకు వందల పలకలు, బలపాలు, నోటు పుస్తకాలు అందించారు దేవరకొండ పాసి మిత్రులు సముద్రాల ధనంజయు. ఆయన ఒక్కడే గోండీల అశ్వరాలకు సహాయపడిన వ్యక్తి. ఆయన ఏమీ విద్యా పరిరక్షకుడు కాదు. కానీ అదివాసీ అశ్వరేష్యమాన్ని చూసి స్పందించిన తొలి వ్యక్తి.

ఎ భాషయినా అంతరించకుండా దానిని ఆ భాషకి సంబంధించిన లిపి కొంతపరకు అపగలుగుతుంది. అధ్యాపకులు గోండీ భాషకి ఆ లిపి ఉన్నది. అదిప్పుడు శాంటలోకి మారి ఆధునికతని సంతరించు కొని ముందుకు సాగుతుంది. కంప్యూటర్ తెర మీద తన పరిణామక్రమాన్ని పరిశోధనారంగంలోకి తీసుకుని వెళ్తుంది. ఆ లిపి పడిన ఎడతెగని ప్రయాసలు ఆ భాషకి రమ్యమైన రంగులని అద్యుతున్నాయి.

యునికోడ్ కన్సార్టియమ్ ద్వారా లిపికి వలన సంబంధించిన క్రమబద్ధికరణ వలన ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఆ కన్సార్టియమ్ గుర్తించిన భాషలు కంప్యూటర్ ద్వారా వాడడానికి అనువుగా రూపొందింపబడుతుంది. దానిని పెద్ద మొత్తపు సంఖ్యలో ప్రజలు వాడే అవకాశం కలుగుతుంది. ఆ క్రమంలో ప్రయత్నాలు, పరిశోధనలు సాగుతున్నాయి.

గూడారు మనోజ్

ఫోన్: 97046 43240

ఇమెయిల్: gmanoja61@gmail.com

సంగీతానికి రేడియో చేయుట

పండిత్ నెహ్రూ మనదేశ ప్రధానిగా ఉండగా బి.వి. కేస్వర్ ప్రసారశాఖ మంత్రి. అతడు శాస్త్రీయసంగీతం బాగా తెలిసినవాడు. ఆ సంగీతం వట్ట వల్లమాలిన అభిమానం గలవాడు. అది అభిమానం మాత్రమే అంటే సరిపోదు. అదొక చాదస్తం. ఆ చాదస్తం వలన తన అభినంలోని ఆలిండియా రేడియో కార్బూకమాల కోసం కొన్ని విడ్జురమైన ఆదేశాలు జారీ చేసినాడు. అందులో ఒకటి,

ఆలిండియా రేడియో ఎప్పుడైనా శాస్త్రీయ సంగీతాన్ని ప్రసారం చేయాలి. అది హిందుస్తానీ అయినా పర్మాలేదు. కర్ణాటక అయినా పర్మాలేదు. కానీ శాస్త్రీయంకాని కార్బూకమాలు ప్రసారం చేయకూడదు.

ముఖ్యంగా సినీ గీతాలు ప్రసారం చేయకూడదు.

ఈ ఆదేశం ఎంత అందంగా వుందో చూచినారా!

ఏ కొండరో వినేది శాస్త్రీయ సంగీతం. అధిక సంఖ్యా కులు వినాలని కోరేది సినిమా సంగీతం. మాన్ మీదియాను ఛాన్ మీదియా చేసే ప్రయత్నమిది. ఈ ఆదేశం కారణంగా రేడియోస్టేషన్లలో భీరుపరచబడిన ఎన్నోన్ని సినిమా పాటల రికార్డులు నష్టమైనాయో!

ఇంకోక ఆదేశం. హోర్సోనియం విదేశీవార్యం కనుక అది రేడియోస్టేషన్లలో వుండగూడదు. ఎంతటి గాయకా గాయకులైనా హోర్సోనియం పట్టకొని రేడియో స్టేషన్లలో ప్రవేశించకూడదు.

ఆ కాలంలో ప్రభ్యాత గాయకా గాయకులు హోర్సోనియం సహకారంతోనే గాన కచ్చేరీ నిర్వహించే వాళ్ళు.

బేగం అభ్రు కారణంగా, పండిత్ నెహ్రూ కారణంగా కేస్వర్ రేడియో స్టేషన్లకు హోర్సోనియంను అనుమతించినాడు. ఆ ముచ్చట్లు తరువాత చెప్పాను.

మరొక ఆదేశం. ఎంతగొప్ప గాయకా గాయకులైనా రేడియోస్టేషన్లో పాడటానికి ముందు “వాయస్ టెస్ట్” జరిపించుకోవాలి. అప్పటివ్వే “లైఫ్ ప్రోగ్రాములు” కనుక స్పృహపరీక్ష చేయించటం సబబే అనిపిస్తుంది. కానీ వేల సంఖ్యలో వుండే ట్రోతల మధ్య కూర్చుండి మైక్ సహకారమున్నా లేకున్న గంటలు గంటలు తమ సంగీతాన్ని వినిపించే అనాటి గాయకా గాయకులకు స్పృహపరీక్ష నిర్వహించటమంటే వాళ్ళును అవమానించటమే. వాయస్ టెస్ట్ పేరు వినగానే “స్ప్రోల్టీ” కేసర్ బాగు కేర్ల్ రేడియోస్టేషన్ నుండి తన కారు తిప్పుకొని ఇంటికి వెళ్లిపోయిందట. ప్రభ్యాత సితార్ వాడకులు పండిత్ రవిశంకర్, ఉస్తాద్ విలాయత్ఖాన్లు రేడియో స్టేషన్లను ‘బాయ్కాబ్’ చేసినారట.

కేస్వర్గారి చాదస్తం వలన ఆలిండియా రేడియో స్టేషన్ల్ని కళ తప్పినపుటలీకి శాస్త్రీయ సంగీత రసికులకు రకరకాల ప్రసార కార్బూకమాలు వినులవిందు కలిగించిని. ఇప్పటికీ ఆ సంప్రదాయం నడుస్తున్నది. అదివారం రవివాసరీయ సంగీత కార్బూకంలో, శనివారం జాతీయ సంగీత

కార్బూకమంలో, సపంబర్లేనల నడిమి నుండి నెలరోజులకు పైగా జరిగే ఆకాశవాణి సంగీత సమ్మేళనంలో హిందూస్తానీ గాత్రం, వార్షం, కర్ణాటక గాత్రం, వార్షం వినిపిస్తూ సంగీత రసికులకు ఆనందం కలిగిస్తున్నారు.

ఆలిండియా రేడియోలోనే కాక కొన్ని టీ.వి. చాన్సల్లోను హిందూస్తానీ శాస్త్రీయ సంగీత స్పృహల కార్బూకమాలు నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ ముచ్చట్లలో నేను చెప్పదలచుకున్నది టీ.వి. చాన్సల్లో వచ్చే శాస్త్రీయ సంగీత స్పృహల గల కార్బూకమాల గురించే.

ముచ్చట్ల సందర్భంలో, బేగం అభ్రు కారణంగా, పండిత్ నెహ్రూ కారణంగా, హోర్సోనియం గురించిన తన ఆదేశాన్ని కేస్వర్ రద్దు చేసుకున్నాడని రాసి వుంటిని. ఆ ముచ్చట వినదగిందే.

ప్రాదరూబాదు నిజాంను తెలిసిన వాళ్ళు, తెలియని వాళ్ళు విమర్శిస్తుంటారు. అతని గురించి నాలుగు మంచి మాటలవరైనా రాస్తే సహించలేరు. అట్లాగే పండిత్ నెహ్రూను, ఇందిరాగాంధీని గురించి నాలుగు మంచిమాటలు రాస్తే అప్పనస్తులయ్యే వాళ్ళు, కొండరున్నారు. నిజాంను గురించి ఇక్కడ రాయను. నెహ్రూ కటుంబం గురించి నాలుగు మాటలు రాస్తాను. బాధపడేవాళ్ళను ఇంకా బాధపెట్టాలనే ఉద్దేశం కాదు నాది. నాలుగు మంచి మాటలంటే రాయటం న్యాయమే అని భావిస్తాము.

బేగం అభ్రు దిల్లీ వెళ్లినపుడు సంగీత రసికుడైన అక్కడి ఆలిండియా రేడియో స్టేషన్ డైరెక్టర్ కొన్ని గజుల్లు పాడవలసిందిగా ఆమెకు ఆప్సోనం పంపించాడట. ఆమె ఆమెదం తెలిపింది. ఆలిండియా రేడియో కార్బూకమంలో ఆమె ప్రోగ్రామ్ ప్రకటించబడింది. ఆ ప్రకటన చదివిన ఇందిరాగాంధీ సాయంత్రం ఇల్లు చేరుకున్న పండిత్జీతో బేగం సాపోబా పాడుతుండగా రేడియోస్టేషన్లో కూర్చుండి వినాలిని వున్నది అని చెప్పింది. పండిత్జీకి బేగం సాపోబా గజల్ వినటం సంతోషమైనాయే! వెంటనే ఫోనెత్తి కేస్వర్తో తాను ఇందిరాతో కలిసి ఆ రాత్రి బేగంసాపోబాను వినటానికి ఆలిండియా రేడియోస్టేషన్కు వెళ్లున్నట్లు చెప్పినాడు. కేస్వర్ రేడియో స్టేషన్ డైరెక్టర్ కు ఫోనెచేసి రాత్రి బేగం సాపోబా గజల్లు వినటానికి పండిత్జీ వెంట తాను స్టేషన్కు వస్తున్నట్లు చెప్పి యేర్చుట్లు చక్కగా వుండాలని ఆదేశించినాడు. స్టేషన్ డైరెక్టర్ బేగం సాపోబా ప్రోగ్రామ్ రద్దుయింటుగా తెలియపరచినాడు. కారణ మేమంటే రేడియో స్టేషన్కు హోర్సోనియం తేవద్దన్నందున తన కార్బూ తప్పినపుటలీకి శాస్త్రీయ సంగీత రసికులకు రకరకాల ప్రసార కార్బూకమాలు వినులవిందు కలిగించిని. ఇప్పటికీ ఆ సంప్రదాయం నడుస్తున్నది. అదివారం రవివాసరీయ సంగీత కార్బూకంలో, శనివారం జాతీయ సంగీత

గౌరవించవలసిన అవసరం ఆవిడకు లేదు. తన గజల్లు వినాలని పండితీజీ కోరుతున్నాడని వినగానే ఆ కుటుంబం పట్ల గల గౌరవాన్ని పురస్కరించుకొని స్టేప్స్‌ఎఫ్ వెళ్లటానికి సిద్ధపడింది. కేస్‌న్‌గారి గండం గడిచింది.

పండిత్ నెప్రూ తండ్రి, పండిత్ మోతీలాల్ నెప్రూ ఎక్కడికి వెళ్లినా బాయాజీల సంగీతం వినేవాడు. ప్రభూత్ సినిమానటి సర్నెన్ తల్లి జడ్డన్‌బాయి మోతీలాల్ నెప్రూకు సన్నిహితురాలు. అమె పాడే గజల్లన్నా, రుట్లీలన్నా, దాద్రాలన్నా మోతీలాల్ నెప్రూకు చాలా ఇష్టం. ఇందిరాగాంధీ కూడా సంగీత సాహిత్యాల పట్ల ఆదరభావం కలది. చెప్పుటానికైన్నే ముఖ్యంగా మూత్రం చెప్పాను.

ప్రదానమంత్రి ఇందిరాగాంధీ విరామ సమయంలో టీ.వి. చూస్తూ కూర్చుంటే ఒక చానల్ మధురమైన వీణాధ్వని వినిపించింది. మైసూర్ బాణి, హంసధ్వనిరాగం. వాయిస్తున్న కళాకారుడు ఎన్.ఎన్. సూర్య నారాయణ. అతడు సుప్రసిద్ధ వైణికుడైన వీణ సుబ్బన్ మనుమడు. ఆ వీణావాదనం ఇందిరాగాంధీకి ఎంతగా రుచించిదంటే అప్పటికప్పుడు ప్రసారశాఖమంత్రికి ఫోన్‌చేసి సూర్యనారాయణ వీణావాదనను అప్పుడున్న తొమ్మిది చానల్లో ప్రసారం చేయమని ఆదేశించింది. ఒక టీ.వి. ఇంటర్వ్యూలో ఎన్.ఎన్. సూర్యనారాయణ మాట్లాడుతూ ఇందిరాగాంధీ కారణంగా సంగీత రసికులు దేశవిశేషాల్లో తన వీణావాదనం వినగలిగినారని, తన కార్యక్రమాలు దేశంలోని ప్రముఖ నగరాల్లోనే కాక విదేశాల్లోను యేర్పాటవుతున్నాయని చెప్పినాడు.

సంగీత రసజ్ఞులకు రేడియోద్వారా శాస్త్రీయ సంగీతం వినే సదుపాయం మొదచినుంచి వున్నదే. అయితే కేస్‌న్ కారణంగా శాస్త్రీయ సంగీత కార్యక్రమాలు ఒక పద్ధతి ప్రకారం వినే అవకాశం కలిగింది. ఇటీవలి కాలంలో దూర దర్శన్ లోను, ఇతర టీ.వి. చానల్లోను రకరకాల సంగీత కార్యక్రమాలు ప్రసారం చేయబడుతున్నాయి. కొన్నాళ్ల క్రిందట ఏదో ఒక చానల్ లో సోస్‌నీగిం నిర్వహించే ‘సరిగు’ కార్యక్రమం చాలా ఆప్సోదకరంగా జిరిగేది. చెరసియా సతీమణి ఏదో చానల్లో ఒక సంగీతయాత్ర నిర్వహించి. మొట్లమొదటి కార్యక్రమం బినారస్‌లో ఉస్తాద్ భిస్మిల్లాభాన్ ఇంటర్వ్యూ, ప్రభూత్ సర్తకి ఉమాశర్మ జిరిపిన ఇంటర్వ్యూ సాకల్యం గానూ మనోహరంగానూ వున్నది. స్వరసామూళ్లి గిరిజాచేవి ఇంటర్వ్యూ కూడా అంతే మనోహరంగ జిరిగింది. రుట్లీలతో పాటు ఆ కార్యక్రమం లో ఆ విదుభి ఒక ‘రప్పా’ చక్కగా పాడి వినిపించింది. ఫోరీమియా అనే సంగీత శాస్త్రజ్ఞుడు రూపొందించిన గాయనశైలి ‘రప్పా’. రప్పా ను పాడే కళాకారులంతగా లేరిపుడు. గిరిజాచేవి, సుమతీ ముటాట్కర్, మాలినీరాజూర్కర్ లు పాడిన రప్పాలు విని అనందించగలిగినాము. ఏ కారణం పట్లనో చౌరాసియా సతీమణి ప్రారంభించిన కార్యక్రమాలు త్వరలోనే ముగిసినాయి.

ఈ మధ్య మూడురకాల కార్యక్రమాలు ప్రసారమవుతున్నాయి.

అన్నీ జీ-మరాలీ చాసలోనే. నిన్నబి గాయకా గాయకులను అను కరిస్తూ కొందరు పాటలు పాడుతున్నారు. పాడే వాళ్లలో స్వర్ధ యేర్ప దుతున్నది. న్యాయినిర్మితలు విషేతలను నిర్ద్యయాస్తారు. నిన్నబి గాయకా గాయకులు పాడిన పాటలను తమ కంఠంతో పాడాలి కాని కాపీ చేయవద్దంటారు న్యాయినిర్మితలు. అదంతా ఆప్సోదకరమైన గాయన వ్యాపారమే. సాధారణంగా నాలుగు స్వరాలుండే ఆ కార్యక్రమం ‘సరేగమ’, మనం సరిగమ’ అంటే మహోప్పులు ‘సారేగమ’ అంటారు. ఇంకో కార్యక్రమం పేరు ‘సుర్తొత్తా’ మనం ‘స్వరము’ అంటాము అది తత్తుమం. మహోప్పులు ‘సూర్య’ అంటారు. మరాలీభాష మహోప్పొ ప్రాక్తురిజన్యం. మరొక కార్యక్రమం ‘ఆలావ్’ తెల్లవారగట్ట 5.30 కు ప్రారంభమవుతుంది. అరగంటసేపు ప్రాత్మకాల రాగాలు వినపచ్చు. గాత్రంలో వినపచ్చు, వాయ్యంలో వినపచ్చు. ఇంకోక కార్యక్రమం ‘ఏకాప్పేశ్వాప్క’ అంటే ఒకరికంటే మరొకరు ఆని అర్థం. ఈటీవి ఉర్దూ చాసలో ‘గజలీసరా’ అనే కార్యక్రమాన్ని మహమ్మద్ వకీల్ నిర్పహిస్తున్నాడు. న్యాయినిర్మితలుగా ఎవరపరో వస్తున్నారు. ఇంద్రు మాత్రం స్తిరంగా వున్నారు. ఒకరు ప్రసిద్ధ గజల్ గాయక శ్రీ దేవి రమణ మార్తి. అమె సుప్రసిద్ధ వైణికుడు ఈమని శంకర శాప్రా గారి కుమారై. ఇంకోక న్యాయ నిర్మిత హైదరాబాదు నగరానికి చెందిన సీనియర్ గజల్ గాయకుడు విర్టల్రావు.

నేను పైన పైన ప్రస్తావించిన కార్యక్రమాలన్నింటి గురించి విపరాలు రాయటానికి ముందు విర్టల్రావు గారిని గురించి కొన్ని ముచ్చట్లు చెప్పాలె. హైదరాబాదును పరిపాలించిన ఏడవ నిజాం మీర్ ఉస్మాన్‌లీభాన్ కడమ స్వదేశీ సంస్కారలలో వలె తన దర్శారులో గాయకులను నియమించేదు. చివరికి పండిత్ జీన్‌రాజ్ తండ్రి పండిత్ మోతీరాం సు దర్శారీ గాయకుడుగా నియమిస్తూ ఫర్మాన్ విడుదల చేసినాడు నిజాం.

కానీ ఆ పీరం మీద పండితీజీ దివంగతుడైనాడు. ఆ పీరం అలా భాశీగానే వుండిపోయింది. నిజాంకు సంగీతం బాగా తెలుసు. ఈ ప్రతిక పుటల్లోనే రామేశ్వరమ్ నాయుడు రాసిన ఒక ముచ్చటును ఇక్కడ రాస్తాడు. ప్రతి శుక్రవారం నిజాం నవాబు సాధారణంగా పభ్రిగార్దన్లోని మసీదులో నమాజ్ చదివేవాడు. హైదరాబాదులో వున్నప్పుడు మేమాద్యశ్యామ్లి చాలాసార్లు చూచినాము. ఒక శుక్రవారం నిజాం నవాబు తన పాత కారు దిగి మసీదుపై నడుస్తుండగా ఘతేషుదాన లోంచి మధురమైన గజలీ దివంగతుడైనాడు. ఆ పీరం అలా భాశీగానే వుండిపోయింది. నిజాంకు సంగీతం బాగా తెలుసు. ఈ ప్రతిక పుటల్లోనే రామేశ్వరమ్ నాయుడు రాసిన ఒక ముచ్చటును ఇక్కడ రాస్తాడు. ప్రతి శుక్రవారం నిజాం నవాబు సాధారణంగా పభ్రిగార్దన్లోని మసీదులో నమాజ్ చదివేవాడు. హైదరాబాదులో వున్నప్పుడు మేమాద్యశ్యామ్లి చాలాసార్లు చూచినాము. ఒక శుక్రవారం నిజాం నవాబు తన పాత కారు దిగి మసీదుపై నడుస్తుండగా ఘతేషుదాన లోంచి మధురమైన గజలీ గాయనం వినిపిస్తున్నది. ఆ సంగీతాన్ని క్షణకాలం విన్న నిజాం నవాబు మనిషించిన అక్కడి అధికార్య నమాజ్ చదివేవాడు. నిజాం కంఠంలోని అప్రసాదమైన నడుస్తుండగా ఘతేషుదాన లోంచి “అక్కడపేరో” పాడుతున్నది. అని పోలీసులను ఆజ్ఞాపించినాడు. నిజాం కంఠంలోని అప్రసాదమైన నడుస్తుండగా ఘతేషుదాన లోంచి “అక్కడపేట్లుండి” అని పోలీసులను ఆజ్ఞాపించినాడు. నిజాం కంఠంలోని అప్రసాదమైన నడుస్తుండగా ఘతేషుదాన లోంచి “అక్కడపేరో” పాడుతున్నది. అని లోలోపల భయ పడుతున్నారు. ఆ గాయకుడు నిజాం సమ్మాన పోజరు పరచబడినాడు. “ఏమిరా! బేష్ట్‌కీరిగిటీ అన్నట్లు భాగీలీ రాగాన్ని పట్టపగలు పాడుతారా!”

నా మాట

నా హిందుస్తానీ శాస్త్రీయ, ఉపశాస్త్రీయ సంగీతపు ముచ్చట్లకు తమ ‘వార్త’ పత్రికలో స్థానం కలిగించినారు మిత్రులు గుడిపాటి. వారు సాహిత్యం లోనే కాక సంగీతంలోనూ మంచి అభిరుచి, అభి నిషేషం కలవారు. సరస విమర్శకులు, సహృదయు సమీక్షకులు. వారి వచన రచన సరళ సుందరం. నేను రాసిన ఉర్దూ సాహిత్య వ్యాసాలను “భారతీయ భాష ఉర్దూ” అనే శీర్షికతో; ‘యాది’ అనే శీర్షికతో చెప్పిన నా జ్ఞాపకాల ముచ్చట్లను ఇంతకు మందు వరుసగా వార్త పత్రికలో వేసుకున్నారు.

అయితే ‘వార్త’లో రాసినదంతా అప్పటి సంపాదకులు మాన్యులు శ్రీ కె.రామచంద్రమార్తిగారి ఆదేశంపై రాసినది. ఆ వ్యాసాలు ‘ఉర్దూ భాషా కవితా సౌందర్యము’ అనే పేర పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వాళ్ల మస్తక రూపంలో ప్రచురించుకున్నారు. యాది ముచ్చట్లను సమాచార పోర సంబంధశాఖ వాళ్ల మస్తక రూపంలోనే వేసుకున్నారు. ఈ “స్వరలయ”లను అదే పేర సాహితీ బంధువు, సహృదయులు శ్రీ యం. వేదకుమార్గారు తమ సంస్థ ‘చెలిమి శ్యాందేష్వర్’ ద్వారా ఈ గ్రంథాన్ని ప్రచురిస్తున్నారు. వారికి కృతజ్ఞతాభినందనలు.

నా పుస్తకాలు చాలావరకు మిత్రులు గ్రింగా. జయధిర్ తిరుమలరావు పూనుకొని ప్రచురణ పొందేట్లు చేస్తున్నారు. నా రెండు పుస్తకాలను అన్నీ వారే అయి ప్రచురించుజేసినారు. అప్పట్లో వారు పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో గ్రిఫోసర్గా పనిచేసేవారు. నా మొదటి పుస్తకం అప్పటి ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక సంపాదకులు కీఁఁాఁ. వాకాటి పొందురంగారావు కోరికపై వారి పత్రికకు వరుసగా రాసిన “మలయ మారుతాలు”. రెండవ పుస్తకం “ఉర్దూ భాషా కవితా సౌందర్యం”. ఈ రెండు పుస్తకాల ముద్రణ పని వారే చూశారు.

ఆంధ్రభూమి సంపాదకులు శ్రీ ఎం.వి.ఆర్. శాట్రీ సంగీతం గురించి నేను రాసిన కొన్ని వ్యాసాలను తమ పత్రికలో వరుసగా ప్రచురించుకున్నారు. ఆ వ్యాసాలను సంకలనం చేసి “సంగీత శిఖిరాలు” అనే పేరు మిత్రులు శ్రీ జిలురి గౌరిశంకర్ వేసుకున్నారు. ఇంతవరకు ప్రస్తావించిన వాళ్లకు కృతజ్ఞాన్ని:

అని మందలించినాడు. తనకంబే చిన్నవాళ్లతో నిజాం మాటల్లదే పద్ధతే అది. హడలిపోయిన ఆ గాయకుడు చేతులు జోడించి “నర్చ్చా! నేను పాపుతున్నది భాగేశ్రీ రాగమే కాని ఇప్పుడు పాడటం లేదు. రియాజ్ చేస్తున్నాను. రాత్రి ఒక నవాబు గారింట ఈ గజల్ పాడవలసి పుస్తది” అని మనవి చేసుకున్నాడు. నిజాం నవాబు సంతుష్టి వ్యక్తం చేసి, “నరే మంచిది. రియాజ్ సాగించు ఎప్పుడైనా కింగ్ కోరికి వచ్చి మాకు వినిపించు” అని ఆజ్ఞాపించినాడు. వెంట వన్న అధికార్లు అతని పేరూ,

ఇంత విరివిగా సంగీతపు ముచ్చట్లు రాయటం లో నన్ను ప్రోత్సహించిన పెద్దలకు, నా పరిమిత పరిజ్ఞానాన్ని తమ సలహాలతో, తమ దగ్గరి సమా చారంతో కొంత విస్తృతం చేసిన విద్యాంసులకు కృ తజ్ఞతాభివందనాలందజేస్తున్నాను. కొండరినిదివరకే స్వరించినాను. ఇంకా స్వరించవలసిన ప్రముఖుల్లో శ్రీ కె. సదాశివరావు, ఐ.పి.ఎస్., అగ్రణ్యులు. వారు చేసిన సహాయ సహకారాల గురించి వారి సంగీత, సాహిత్య, రసికత గురించి ‘మలయ మారుతాలు’లో రాసి వున్నారు. వారికి చాలామంది సంగీత విద్యాంసులు పరిషయం వున్నది. సంగీతం వినటానికి ముంబయి, కోల్కతా లాంటి మహా నగరాలకు వెళ్తుంటారు వారు. కోల్కతా సుంచి ఉప్పాడ బడేగులాపలీభాన్ శతజయంతి సావసీర్సు, మరికొన్ని పత్రికలను నాకు దయతో పంపినారు. ఈ ముచ్చట్లలో వారు పంపిన పత్రి కలను బాగా ఉపయోగించుకున్నాను. ఎక్కడ ఏ మంచి పుస్తకం కనిపించినా నాకు పంపాలనుకుంటారు వారు.

డా॥ కె.బి.గోపాలం వాకాటి వారికి మిత్రులు. వాకాటి వారి కోసం ఆంధ్రప్రభలో ‘మలయ మారుతాలు’ రాస్తున్న రోజుల్లో హిందుస్తానీ సంగీతపు పారిభాషిక పదాలను; తాన్బాజీ, తాన్, భటక్ తాన్, కణ్తాన్, ముర్చి మీండ్ మొదలైన వాటిని; తెలుగులో ఎట్లా రాయాలో వారితో చర్చించే వాన్ని తరువా చేయుక ఈ పదాలనే వాడాలని నాకు ధైర్యం చేపేవారు. బహుముఖ ప్రజ్ఞా వంతులైన శ్రీ గోపాలం అప్పట్లో ఆదిలాబాదు ఆలిండియా రేడియో డైరెక్టర్గా వుండేవారు. ఈ సంగీతపు ముచ్చట్లను ఇంత ధైర్యంగా రాస్తున్న నాకు ఇంకా ధైర్యం కలిగిన్న నేను రాస్తున్నదంతా బాగానే పుస్తదని ప్రోత్సహించే మిత్రులు శ్రీ గుమ్మడి జనార్థన్ (వరంగల్ విద్యారణ్య సంగీత సృత్య కళాశాల రిటైర్డ్ ప్రైవేట్)కు ప్రత్యేక నమస్కులు.

నేను సంగీతపు ముచ్చట్లు బాగానే చెప్పానని తమ అనుగ్రహ భాషణల్లో సెలవిస్తా, నేను ఆశించిన దానికంటే అధికంగా నా పట్ల వాత్సల్యాన్ని ప్రదర్శించే సద్గురు శ్రీ శివానందమూర్తి శ్రీ చరణలకు శతనమాసు ప్రణామాలు.

తేది: 2-9-2009,
అదిలాబాదు

బధజన విధీయుడు
సదాశివ

అడ్డను రాసుకున్నారు. అతనిపేరు విర్చల్రీవావు. ఈ ఘటనతో అతని కీర్తి నగరమంతా వ్యాపించింది.

(2009సంగీతపు చెలిమి శాందేష్వర్ ప్రచురించిన
“స్వర లయలు” పుస్తకం సుంచి)

(ఈ పుస్తకం వెల: రూ. 150

ప్రతులకు: దక్షన్ అకాడమీ, చంద్రం, 490, ట్రైట్స్ నెం. 12, హిమాయత్ సగర్, ప్రైమరాబాద్,

‘కొల్లాపూర్ సాహితీ వైభవం’

సాహిత్య రచనలు ఉద్యమాలకు దారి చూపితే, కొన్ని ఉద్యమాలు సాహిత్య రంగాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి. 1956లో వలస పెత్తనం ప్రారంభమైనపుడే తల్లిన ప్రశ్నేక రాష్ట్ర ఉద్యమం 1969లో తీవ్రరూపం దాల్చి, 2010 తర్వాత మలిదశ పోరాటంతో బలవత్తరమై తెలంగాణ రాష్ట్ర అవతరణ సాధ్యమైంది. తొలి తరం సాహిత్య చరిత్రలలో తెలంగాణ కవులు రచయితలకు జరిగిన సాహిత్య చరిత్రలలో తెలంగాణ కవులు, రచయితలకు జరిగిన అన్యాయాన్ని గుర్తించిన చరిత్రకారులు మన సాహిత్య చరిత్రల పునర్నిర్మాణంలో నిమగ్నమైనారు.

1934లో సురవరం ప్రతాప పద్మిగారు రూపొందిచిన ‘గోలకొండ కవులు

సంచిక’ ఈ సాహిత్యోద్యమానికి మార్గ దర్శకమైంది. ప్రాంతియ అణిత్వాన్ని చాటుకునే సందర్భంలో జిల్లా సాహిత్య చరిత్రలు, కథా, కవితా సంకలనాలు ఎక్కువగా వెలు వడుతున్నాయి. ఈ ప్రయత్నంలో ఉమ్మడి పాలమూరు జిల్లా ముందంజలో ఉండనడంలో ఏమాత్రం అతిశయోక్తి లేదు.

సురభి వంశియులు పాలించిన జటప్రోలు సంస్థన కవి పండితులకు కాణాచిగా వధిల్చింది. పరిపాలనా సౌలభ్యం కోసం వీరు తమ రాజధానిని కొల్లాపూర్ పట్టణానికి మార్చుకున్నారు. ఈ ప్రభువులు సాహిత్య పోషకులే కాక స్వయంగా కవి పండితులు. సురభి మాధవ రాయల (17వ శతాబ్దం) చంద్రికా పరిణయం ప్రోథ ప్రబంధంగా వాసికెక్కింది. తొలి మహామహేశ్వర పాధ్యాయ బిరుదాంకితుడైన ఎల బాలసరస్వతి మాధవరాయల తండ్రి మలల్ భూపతిని పేర ప్రపథమంగా సుభాషిత త్రిశతని (మల్ భూపాలీయం) అంధ్రకరించాడు. ‘కవితార్థిక సింహాలకు అలవాలమైన ఈ ప్రాంతంలో అయ్యావారి పట్లె, మంచాలకట్ట, ఎల్లారు, సింగపట్టం మొదలైన గ్రామాలు పండిత నివాసాలుగా కీర్తికొన్నాయి. 20వ శతాబ్దంలో రామసుబ్బారాయ కవి కొల్లాపూరును ఆశ్రయింగా చేసుకొని ‘స్నేహలతా కవితా సంఘాన్ని’ నెలకొల్పి శతాదిక గ్రంథాలను ప్రచురించారు.

వృత్తిరీత్యా తెలుగు భాషోపాధ్యాయినిగా వి

ధులు నిర్వార్తిస్తానే, ప్రవృత్తి చేత కవిగా, రచయితగా, భాషా సేవకునిగా బహుమాఖీన ప్రజ్ఞను కనబరుస్తూ ముందుకు సాగుతున్న వేదార్థం మధుసూదన శర్మ జటప్రోలు సంస్థన కాలం నుండి నేటి వరకు ఆ ప్రాంతంలో నివసించిన కవులను, వారి రచనలను

పరిచయం చేస్తా కొల్లాపూర్ సాహితీ వైభవం’ పేరుతో ఒక సంకలనాన్ని తేపడం ముదాపహాం. ‘అదుగుజాదలు’, సాహితీ ముత్యాలు’ పేరుతో గతంలో వ్యాస సంకలనాలు వెలవరించిన శర్మ పరిశోధకులకు ఉపయుక్తంగా ఉండేలాడీన్ని తీర్చిదిద్దారు.

ప్రాచీన కవులు, 20వ శతాబ్ది కవులు, సమకాలీన కవులు అనే విభాగాలు చేసి ఆ ప్రాంతంలో సాహితీ కృషి చేసిన 150 మంది కవి పండితుల స్థావరాలను ఇందులో పొందుపరచడం విశేషం. 1936 ప్రాంతంలో కొల్లాపూర్ నుండి వెలువడిన ‘పైజయంతి’ సాహిత్య పత్రికను గురించి ప్రస్తావించారు. 1560 తర్వాత సాహితీ రంగంలో సంస్కృతాంధ్ర భాషల్లో పండితులు అనిపించుకున్న పెద్ద సింగమ నాయుడు, చిత్రకవి పెద్దన, కవి తార్పిక సింహ శ్రీనివాసాచార్యులు, సురభి మాధవరాయలు, కవి కంతిరవ కృష్ణమాచార్యులు, శ్రీధర కృష్ణశాస్త్రి, పల్లా చంద్రశేఖర శాస్త్రి, వెల్లాల సదాశివ శాస్త్రి, ఎల్లారి నరసింగకవి మొదలైన మొదటి అధ్యాయంలో ప్రస్తావించారు.

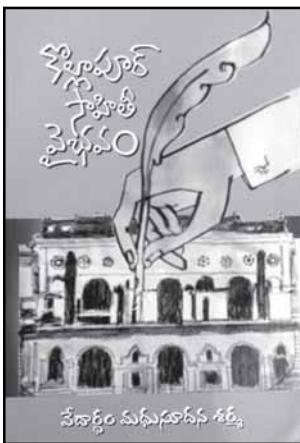
అలాగే 20వ శతాబ్ది కవుల్లో వాజపేయ రామసుబ్బరాట్టపి నుండి ఎన్. వెంకటరంగారెడ్డి వరకు 38 కవులను పరిచయం చేసిన తీరు బాగుంది. ఇక సమకాలీన కవులు, రచయితలను మూడవ అధ్యాయంలో పేర్కొన్నారు.

భవిష్యత్తులో పరిశోధనలు చేయాలనుకునే వారికి ఈ పుస్తకం ఒక కరదీపికలాగా పని చేస్తుంది. తెలంగాణలో ప్రతి ప్రాంతంపై కూడా ఇలాంటి రచనలు రావడం చాలా అవసరం.

-శ్రీమతి తిరుమల పద్మావతి,
కొల్లాపూర్,
ఫోన్ : 9441591274

పైగా టుంబ్స్ వద్ద ‘ముక్త’ ఆర్ట్ క్యాంప్ నిర్వహించిన సందర్భంగా జిల్లా పుస్తకావిష్కరణ కార్యక్రమంలో పాల్మీన్ దక్కన్ లకాడమీ చైర్మన్ యం. వేదకుమార్, పుస్తక రచయిత వేదార్థం మధుసూదన శర్మ క. విమల, ఇతర కళాకారులు

రామప్ప వాస్తు శిల్పాలు, పరివార దేవాలయాలు

(గత సంచిక తరువాయి)

ఈ శిల్పాలన్నింటికే చిన్న లంగా (మీనీ స్కర్ట్) వంటి కటి పాప్రం ఉండడాన్ని గమనించవచ్చు-ఒక నాగిని శిల్పానికి తప్ప. ఇలాంచి పాప్రాన్నే పేరిణి స్వత్య ఆహార్యంగా వాడుతారు. ఒక సర్తకి శిల్పానికి ‘ఎత్తు మదమల చెప్పాలు’ (ప్రో పీఎస్) ఉండడం అసక్తిని రేకత్తిస్తుంది. ఒక సర్తకి కటి పాప్రాన్ని ఒక వానరుడు లాగగా ఆమె మర్యాంగం బయటపడుతున్నట్లు ఒక శిల్పం చెక్కబడింది. నాగ నాట్యకారిణి హర్షిగా సగ్గుంగా అత్యంత ను నుపుగా ఉంది. దాని అందానికి ముగ్గుడైన ఒక నిజాం ప్రభుత్వ అధికారి సుమారు వందేళ్ళ కిందట ఈ శిల్పాన్ని తన ఇంట్లో పెట్టుకున్నాడట. పీడ కలలు రావడంతో మళ్ళీ ఇక్కడికి తెచ్చి పెట్టడట. ఈ శిల్పం ఇప్పటికే ఎంతోమంది కవలు, గాయకులు, కళాకారులను అలరిస్తూనే ఉంది. జ్ఞానపీఠ అవార్డు గ్రహీత సినారె గారి దృష్టినీ ఆకర్షించి ఆయన చేత ‘నాగినివో భోగిని వో, నాట్యకళా విలాసినివో’ అనే సినిమా పాటను రాయించడం ఈ శిల్ప ఘన చారిత్రకాంశాలలో ఒకటి మాత్రమే.

ఎక్కడో విదేశంలో ఉన్న సటరాజ రామకృష్ణ ఇక్కడికి పచ్చి, పైన పేర్కొన్న స్వత్య శిల్పాలతో పాటు రామపు గుడిలోని మరెన్నో శిల్పాలను పరిశీలించి, పరిశోధించి, వాటిని ‘స్వత్తరత్నావళి’లోని పేరిణి స్వత్య భంగిమలతో పోల్చి చూసి ఏడు వండల ఏక్కునాటి పేరిణి స్వత్యాన్ని పునరుద్ధరించగలిగాడు. దానికి ప్రభుత్వ గుర్తింపు తేగలిగాడు³. ఇదంతటికి రామపు శిల్పాలు ఆధారభూతాలు కావడం తెలుగు ప్రజలందరికి గర్వకారణం.

జానపద శిల్పాలు

జానపద శిల్పాలు అంటే సామాన్య ప్రజల జీవన విధానాన్ని తెలిపే శిల్పాలని, అంతగా శిల్ప శాస్త్రం తెలియని సామాన్య శిల్పాలు చెక్కిన శిల్పాలు అని రెండు అర్థాలున్నాయి. ఇవి రామపు ఆలయం చుట్టూ గోడలపైన ఉన్నాయి. ఆలయం చుట్టూ ఒక వరుసలో ఏనుగులు శిల్పించబడగా, వాటి పైన వరుసలో వజ్ర బంధాలు చెక్కబడ్డాయి. ఈ రెండు వరుసల మధ్యస్తున్న వరుసలో వివిధ మతాలకు చెందిన శిల్పాలు, వేట దృశ్యాలు, ఇతర జీవన విధాన

శిల్పాలు చెక్కబడ్డాయి. ఆలయం పడమటి వైపు గోడకు చెక్కిన నాలుగు శిల్పాల్లో మొదటి దానిలో స్త్రీ-పురుషుడు ప్రేమించుకో పదం, రెండవ దానిలో పురుషుడు శ్యంగారానికి ఉయ్యుక్కుడవడం, మూడవదానిలో స్త్రీ ఉయ్యుక్కురాలవడం, నాల్గవదానిలో ఇద్దరూ సంగమించడం శిల్పించబడ్డాయి.

జానపద స్వత్యాల్లో తెలంగాణలో అత్యంత ప్రధానమైనదీ, ప్రాచీనమైనదీ కోలాటం. ఈ కోలాట దృశ్యాలు అత్యంత మనోహరంగా రామపు దేవాలయ గోడలకు చిత్రించబడ్డాయి. రంగమంటపపు నైరుతి స్తంభానికి కూడా ఈ కోలాట దృశ్యాలు చెక్కి ఉన్నాయి. మార్చి నెలలో వచ్చే కాముని పోర్చుమికి మూడు వెన్నెల రాత్రుల్లో తెలంగాణలో జాజిరి పాటల తో కోలాటం ఆడి పోర్చుమి నాడు కామ దహనం చేయడం ఆచారంగా వస్తున్న విషయం ఇక్కడ గమనార్థం.

పాడి పంటల ప్రాధాన్యత

కాకతీయ రాజులు స్థానికులు కాబట్టి స్థానిక ప్రజల సంక్షేపమం కోసం ఎన్నో నిర్మాణాలు చేపట్టారు. వాటిల్లో తలమానికమైనవి వారు తవ్వించిన చెరువులు. వారి కాలంలో తవ్వించిన వేల కొలది చెరువులను రక్షించు

కుంటే చాలు మన వ్యవసాయ రంగానికి మరో ప్రాశట్టు కొత్తగా కట్టవలసిన అవసరమే లేదనేది నిపుణుల అంచనా. ప్రజలకు ముందు తిండి కావాలి. ఆ తరువాతే మతం. కాబట్టి రేచర్ల రుద్రుడు రామపు గుడికి దక్కిణం మీదుగా ఒక కిలోమీటరు దూరంలో కొండల మధ్య ఆనకట్ట కట్టించి పెద్ద తటాన్ని ఏర్పరచాడు. దీనికి కూడా రామపు చెరువు అనే పేరే వచ్చింది. ఇది ఈ రోజు వరకు కూడా ఆరుస్తుర వేల ఎకరాల భూమికి సాగు నీటిని అందిస్తుంది.

రామపు చెరువు గట్టు ఈశాన్య మూలలో పాడి పంటల ప్రాధాన్యాన్ని తెలిపే దేవాలయాన్ని కట్టించారు. అందులో ఇటీపలి కాలం వరకు స్థానికుల చేత వేశ్య(లంజ)గా పిలుబబడిన ఒక నగ్గ సుందరి శిల్పం ఉండేది. నిజానికి వేశ్యది కాడు అనేది మేధావుల అభిప్రాయం. ఆ శిల్పాలకున్న స్తున సంపద, నగ్గత్వం (మర్యాద అవయవాలు) పాడి పంటలు, సంతాన స్ఫుర్తి, అభివృద్ధిలను

తెలిపే సంకేతాలు. దురదృష్టప్రశాస్తు దుండగులు ఈ అందమైన విగ్రహాన్ని ధనం దొరుకుతుందనే ఆశతో ధ్వంసం చేశారు.

ఈ చెరువు గట్టు ఆలయంలోని ఒక స్తంభం కింది భాగంలో ఒక శిల్పం ఉంది. అందులో ముగ్గురు స్త్రీలను నగ్గంగా శిల్పం చారు. ఒక స్త్రీని పాల కుండను పంపుతున్నట్లు, మరొక స్త్రీని పంట కంకిని పట్టుకున్నట్లు చెక్కారు. మధ్యలో ఉన్న స్త్రీ పంటను మోసుకొన్నట్లున్నట్లుగా చెక్కబడింది. ఈ విధంగా రామప్ర ప్రోంతం వాస్తు-శిల్ప కళా కౌశలాలకే కా

కుండా, కాసులు పండించే పాడి పంటల అభివృద్ధికి కూడా నిదర్శనంగా నిలుస్తుంది.

రామప్రలోని చిస్తు దేవాలయాలు

రామప్ర దేవాలయానికి నైరుతిలో అర కిలో మీటరు దూరాన ఒక శివాలయము ఉంది. ఈ ఆలయంలో ఉన్న 20 అడుగుల చతురప్రాకార మంటపానికి మూడు పక్కలూ 6.9 అడుగుల చతురప్రాకార గర్భగృహాలు, అంతరాళాలున్నాయి. వాస్తు, అలంకరణ లక్ష్మణాలలో ఈ ఆలయం రామప్ర ప్రధానాలయాన్ని పోలి ఉంది. మంటప ఆవరణ చుట్టూ లోపల, వెలుపల ఉన్న జాలీలకు చెక్కిన శిల్పాలు నాటి శిల్పాల అద్భుత హనితానానికి నిదర్శనాలు. గర్భగృహాల దర్వాజాల పక్క దూరాలు, పై దూరాలు, పట్టీలు చాలా సమృద్ధిగా శిల్పాలంకృతాలయ్యాయి. వాటి పక్కల ఉన్న జాలీలు అద్భుతమైన సున్నితత్వంతో ఒప్పుతున్నాయి. ఆలయం చుట్టూ రకరకాల శిల్పాలు చెక్కిన రాతి పట్టీలున్నాయి. అలా తూర్పు వైపున్న గోడకు కింది నుంచి పై వరకు కింద పేరొన్న శిల్పాల పట్టీలున్నాయి.

1. గూళ్ళల్లో దేవతలు, 2. పూపుల వరుసలు,
3. పోరాణికి గాథలు, 4. ఆకుల వరుసలు, 5. జాలీలు

అలాగే పశ్చిమం వైపున్న గోడకు ఈ కింద పేరొన్న శిల్ప పట్టీలున్నాయి.

1. పూపుల వరుసలు, 2. గూళ్ళల్లో కూర్చున్న దేవతలపై వివిధ రకాల శిఖరాలు, 3. ఆకుల వరుసలు, 4.

వ్యాశీలు, 5. హంసల వరుసలు, 6. జాలీలు

ఆలయ చజ్జలు కూడా శిల్పాలంకృత శోభితాలు. తూర్పు వైపున్న ప్రవేశ ద్వారం అందమైన చూరుతో అలరారుతున్నది. గర్భగుడిలోని శివ లింగాలు ఇప్పుడు లేవు. నంది దూరంగా వడేసి ఉంది.

రామప్ర ప్రధానాలయానికి వాయువ్యంలో నుమారు ఒక కి.మీ. దూరాన ఒక దేవాలయ శిథిలాల మధ్య కుపు తాడిచెట్లు, ఇతర చెట్ల పొదల మధ్య

కప్పబడిపోయి కనిపిస్తుంది. ఆలయం ముందు 23.6 x 24.6 అడుగుల పొదవు-వెడల్పులతో కూడిన మండపముంది. దానిని ఆనుకొని 9.3 అడుగుల చతురప్రాకారపు అంతరాళం, దాని వెనుక అదే ప్రమాణములో గర్భగృహము ఉన్నాయి. ఈ ఆలయం ముందు 10.9 అడుగుల చతురప్రాకారపు నంది మండపముంది. ఈ ఆలయ ప్రమాణాన్ననుసరించి అందమైన శిల్పాలున్నాయి. ఈ ఆలయ ద్వారానికి శిల్పాలు చెక్కడం పూర్తి కాలేనట్లు కనిపిస్తుంది.

ఇతర ఆధారాలను బట్టి కూడా ఈ ఆలయ నిర్మాణం పూర్తి కాలేదనే అన్విస్తుంది.

రామప్ర దేవాలయానికి ద్వింది వైపున సుమారు కిలోమీటరున్నర దూరంలో ఉన్న రామప్ర చెరువు కట్ట పశ్చిమ కొసన ఒక దేవాలయం, తూర్పు కొసన ఒక దేవాలయం ఉన్నాయి. పశ్చిమ కొసనున్న దేవాలయం చెరువులో ప్రతిపలిస్తూ అందంగా కనిపిస్తుంది. ఈ ఆలయంలో రెండు గర్భగృహాలు విడివిడిగా ఉన్నాయి. వాటి ముందు అందంగా చెక్కిన ద్వారపాలకుల శిల్పాలున్నాయి. ఈ గర్భగృహాల ముందున్న అంతరాళాలు కూడా సున్నితమైన జాలీ శిల్పాలతో అలంకరించబడ్డాయి. ప్రధాన ఆలయంలో ఉత్తరం, దక్షిణం, పదమర దిశలలో మూడు గర్భగృహాలున్నాయి. వాటి ముందున్న అంతరాళాల ముందు 25.6 అడుగుల చతురప్రాకారపు మంటప ఆవరణ ఉంది. దాని ముందు తూర్పుకు అభిముఖంగా చూరు మంటపం (పోర్క్రోక్) ఉంది. ఈ ఆలయంలోని శిల్పాలు అద్భుతంగా ఉన్నాయి. పశ్చిమ గర్భగృహాపు దర్వాజాకు ఉన్న ఒక రాతి పట్టీకి చెక్కిన అరి కాలి ముల్లు తీసు కుంటున్న యువతి శిల్పమైతే మరీ ఆస్క్రికరంగా ఉంది. అ యువతిలో జవసత్యాలు తొణికిసలాడుతున్నాయి. ఈ ఆలయ గోడల్లో ఉన్న గూళ్ళల్లో విష్ణు, లక్ష్మీ, గణపతి, మహిషాసురమర్థిని విగ్రహమార్పులున్నాయి.

1. గూళ్ళల్లో దేవతలు, 2. పూపుల వరుసలు,

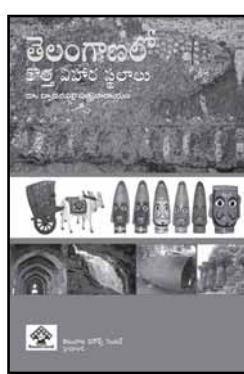
3. పోరాణికి గాథలు, 4. ఆకుల వరుసలు, 5. జాలీలు

అలాగే పశ్చిమం వైపున్న గోడకు ఈ కింద పేరొన్న శిల్పాల పట్టీలున్నాయి.

1. పూపుల వరుసలు, 2. గూళ్ళల్లో కూర్చున్న దేవతలపై వివిధ రకాల శిఖరాలు, 3. ఆకుల వరుసలు, 4. వ్యాశీలు, 5. హంసల వరుసలు, 6. జాలీలు

ఆలయ చజ్జలు కూడా శిల్పాలంకృత శోభితాలు. తూర్పు వైపున్న ప్రవేశ ద్వారం అందమైన చూరుతో అలరారుతున్నది. గర్భగుడిలోని శివ లింగాలు ఇప్పుడు లేవు. నంది దూరంగా వడేసి ఉంది.

రామప్ర ప్రధానాలయానికి వాయువ్యంలో నుమారు ఒక కి.మీ. దూరాన ఒక దేవాలయ శిథిలాల మధ్య కుపు తాడిచెట్లు, ఇతర చెట్ల పొదల మధ్య

-ద్వారపాల్ సత్యనారాయణ

మొబైల్: 94909 57078

మెయిల్: dyavanapalli@gmail.com

(తెలంగాణ కొత్త విషాప స్టూడియో ప్రస్తకం సుంచి)

ప్రతులకు: తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్,

చంద్రం 490, వీధి నెం.12,

హిమాయత్నగర్, హైదరాబాద్-29,

తెలంగాణ.

వెల: రూ.100

మూకీల్లో తొలి ప్రైదరాబాదీ తారలు

మృణాళినీదేవి - సునాళినీ దేవి

మూకీల కాలంలో ప్రైదరాబాదు స్టేట్ నిర్వహించిన పాత్ర గురించిన వివరాలు ఒకచోట ఎక్కుడా ఒక పద్ధతిగా రాయబడలేదు. చిన్న చిన్న ముక్కలుగా, క్షప్తంగా ఎక్కడంటే అక్కడ నమోదుకాబడి చరిత్రకు అందకుండా పోయినని. ఈ మూగసినిమాల కాలంలో తనదైన పాత్ర వహించిన సరోజినీనాయుడు కుటుంబం నిర్వహించిన పాత్రను ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించుకోవాలి.

సరోజినీనాయుడు మేనల్లుడు పైడి జైరాజ్ నాయుడు 1928లోనే కరీంనగర్ నుండి బొంబాయి వెళ్లి 1929లోనే మూకీల్లో నటించాడనేది అంతా తెలిసిన విషయం. కానీ అంతకుమునువే సరోజినీనాయుడు కుటుంబం నుండి మూకీల్లో నటించిన వారు మరో ఇద్దరున్నారనే విషయం అటికొద్ది మందికే తెలిసిన సంగతి. కవిత్వం, నాటకాలు సరోజినీకి మాత్రమే గాదు ఆమె తమ్ముడు హరీంద్రనాథ్ చట్టపొధ్యాయతో భాటు ఆమె ఇద్దరు చెల్లెళ్ల సునాళినీదేవి, మృణాళినీదేవిలను కూడా ప్రభావితం చేసినని. సునాళిని - మృణాళిని ఇద్దరు కూడా తమ అక్క సరోజిని కొడుకు, కూతురైన జయసూర్య, పడ్జానాయుడులతో కలిసి నాటకాల్లో పాల్గొనేవారు. వీరికితోడు హరీన్, హరీన్ రాసిన నాటకాల్లో సునాళిని, మృణాళిని దేవి నటించేవారు. హరీన్ కళాభిరుచితో బొంబాయిలో కొంతకాలం వున్నప్పుడు ఏర్పడిన పరిచయాలు వీరిని సినిమారంగంపైపు నడిపించాయి.

తొలి డిప్పిబ్యూపర్ అలీబకర్

మూకీలకాలంలో ప్రైదరాబాదుకు సంబంధించి మరికొన్ని ఆసక్తికరమైన విషయాలు. 1921లో పుట్టిబోటీ బావి వద్ద ఆస్తాని బయాసోప్ప పేరిట ఒక సినిమా థియేటర్ ఉండేది. ఇది తొలితరం థియేటర్లలో ఒకటి. అప్పుగంజ్ మార్పుడీ ప్రెస్ ప్రాంతంలో సిటీ సినిమా' అని కూడా ఒకటుండేది. మరోపైపు ప్రైదరాబాదులో 1929లోనే డిప్పిబ్యూపన్ సంస్థ ఒకటి 'అలీబకర్' పేరిట నెలకొన్నది. 18 ఎండ అలీబకర్ దీన్ని స్థాపించడం ఆసక్తికరమైన విషయం.

సునాళినీదేవి

కమలాదేవి చట్టపొధ్యాయ

హిమాంశురాయ్-దేవికారాజీలు మూకీలకాలంలో టాకీలు తొలిదశకంలో భారతీయ సినిమా వికాసానికి కృషి చేసిన ప్రసిద్ధుల లో ఒకరు. ప్రభ్యాత బాంబే టాకీన్ సంస్థను నెలకొల్పకముందు వారు తీసిన మూకీ 'ది లైట్ ఆఫ్ ఆసియా' (1925)లో సునాళినీ దేవి, మృణాళినీ దేవి నటించారు. ఈ సినిమాకు హిందీ టైటిల్ 'ప్రేమసన్యాసి'.

ఈ సినిమా తరువాత మృణాళినీదేవి బొంబాయి నుండి మద్రాసువెళ్లి అక్కడ 'పొమా' అంతర్జాతీయ త్రైమాన పత్రికకు సంపాదకు రాలైనారు. కళలు, సంస్కృతి, నాగరికతాంశాలకు అధిక ప్రాధాన్యతనిచ్చే ఈ పత్రిక 1931 వరకు మృణాళిని సంపాదకతప్పంలో వెలుపడి ఆ తరువాత మూతపడింది. ఆ తరువాత హరీన్ రాసిన 'ద మాజిక్ ట్రీ', ప్రెర్పూమ్ అఫ్ ఎర్' (1922), 'సక్కబాయి' (1924), 'క్రానీరోట్టీ' (1934) వంటి పుస్తకాలను మృణాళిని దేవి ప్రచురించింది. మరోపైపు బెంగళూరులో తీసిన 'పసంతనేన' (1931) మూకీలో హరీన్ చట్టపొధ్యాయ కమలాదేవి చట్టపొధ్యాయ నటించారు.

ఇక్కడ సునాళినీదేవి మాత్రం బొంబాయిలోనే ఉండిపోయింది.

టాకీ చిత్రాలు వచ్చాక 'వీర్ కునాల్' (1932), 'హమ తుమ్ బౌర్ వో' (1938), 'పూజా' (1940), 'మొహఖ్యత్' (1943), మహాకవి కాళిదాసు, ఉమంగీ, ముజ్రిమ్, గాలీ (1944), ఫిర్ బి అప్పొప్పె (1946), శాంతి, నోకాడూబీ (1947), పికాయత్, ఆజాదీ కీ రాహ్వాపర్ (1948), దిల్రుబా (1950), నాదాన్, మల్ల్ర్, బుజ్జిల్ (1951), నోబర్, జల్జలా, తమాషా, కఫీలా (1952), బావేబేటి (1954) వంటి పాత్రిక చిత్రాల్లో కారెక్టర్ రోల్స్ చేశారామె.

- హెచ్.రమేష్బాబు,

మొబైల్: 94409 25814

hrameshbabu5@gmail.com

జిన్నా వ్యక్తిత్వం వివరంచే పుస్తకం

మహమృద్ అలీ జిన్నా వ్యక్తిత్వం, జాతీయవాద ఉద్యమం, కుటుంబ నేపథ్యం తదితర పూర్తి వివరాలతో కూడిన మిస్టర్ అండ్ మిసెన్ జిన్నా' పుస్తకాన్ని సీనియర్ పాత్రికేయురాలు, పుస్తక రచయిత్రి పీలారెడ్డి పరిచయం చేశారు. సోమాజిగూడలోని షైద రాబాద్ ప్రెస్కాఫోలో ఆమె పుస్తకంలోని అంశాలను వివరించారు. జిన్నాపై పుస్తకం రానే క్రమంలో షైదరాబాద్, మంబయిలతో పాటు నెల రోజుల ప్ర్యేక వీసాపై పాక్కకు వెళ్లి సమాచారం సేకరించినట్లు వెల్లిడించారు. భారత్ నుంచి వచ్చానని తెలిసి పాకిస్థాన్లోని ఓ గ్రంథాలయం లోనికి అనుమతించలేదని తెలిపారు. జిన్నా వ్యక్తిగత సమాచారం రాయాలనుకున్నా రాజకీయంగా ఎక్కువ చర్చించాల్సి వచ్చిందన్నారు.

కారణజన్మలు ఎంపిన సుబ్బులక్షీ

ఎం.ఎస్.సుబ్బులక్షీ కారణజన్ముర్ఖాలని, మూర్తిభవించిన సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు, వినయ సంపద ఆమె సొంతమని వక్తలు అభిప్రాయపడ్డారు. ఎం.ఎస్.సుబ్బులక్షీ శతజయంతిని పురస్కరించు కుని రచయిత్రి పల్లవి రచించిన సుస్వరూప లక్షీ ఎం.ఎస్. సుబ్బులక్షీ' పుస్తకం శ్రీనగర్కాలనీలోని శ్రీసత్యసాయి నిగమాగమంలో ఆవిష్కరించారు. శాంతా-వసంతా ట్రిస్టు ఆధ్వర్యంలో ఏర్పాటు చేసిన కార్యక్రమానికి ముఖ్యాతిథిగా విచ్చేసిన అధ్యాత్మిక ప్రవచకులు డా.చాగంటి కోచేశ్వరరావు, గాయకుడు బాలసుబ్రహ్మణ్యం పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. సుబ్బులక్షీని అబ్బుల్కెలాం తల్లిగా భావించే వారని గుర్తు చేశారు. పల్లవి మాట్లాడుతూ.. పుస్తకం రచించడానికి ఏదేళ్లు పట్టిందన్నారు. ప్రముఖ దర్శకులు కె.విశ్వాంధ, సినీనటుడు తనిట్లే భరణి, శాంత-వసంతా ట్రిస్టు ప్రతినిధి కె. వరప్రసాదరెడ్డి, సినీ దర్శకుడు కె.రాఘవేంద్రరావు పౌల్సోన్నారు.

'సాహిత్య లోపాలు ఎత్తిచూపిన జ్ఞాని సదాశివ'

తెలుగు సాహిత్యంలో లోపాలను ఎత్తిచూపిన జ్ఞాని సామల సదాశివ అని వక్తలు కొనియాడారు. పరంపర సంస్కృతాలు, భాషా సాంస్కృతిక శాఖల సంయుక్తాధ్వర్యంలో సాహితీవేత్త సామల సదాశివ జయంతి రవీంద్రభారతి ప్రధాన మందిరంలో నిర్వహించారు. ముఖ్యాతిథి ప్రముఖ సాహితీవేత్త అమృంగి వేణుగోల్ ప్రధాన ప్రసంగం చేస్తూ.. తెలంగాణ-ఆంధ్ర కలిసి ఆంధ్ర ప్రదేశ్కగా ఏర్పడిన తరువాత జిగీ అవతరణ దినోత్సవాన్ని ఏనాడు ఆయన ఇష్టపడలేదని గుర్తు చేశారు. సదాశివ తెలుగు సాహిత్యంలోని లోపాలను పలుమార్పు ఎత్తిచూపారన్నారు. ప్రముఖ సాహితీవేత్త నాశేశ్వరం శంకరం, సామల సదాశివ కుమారుడు చంద్రశేఖర్, వారాల ఆనంద్, పరంపర నిర్వాహకురాలు నీలిమా, సాంస్కృతిక శాఖ ఏటి వసుంధర పౌల్సోన్నారు. ఈ సందర్భంగా సదాశివ జీవితంపై రూపొందించిన ప్రత్యేక లఘుచిత్రం ప్రదర్శించారు.

'మమ్మల్ గుర్తించండి'

సుప్రీంకోర్పు ఇచ్చిన తీర్పును అమలు చేసి తమకూ ప్రభుత్వ పరంగా రేపన్ కార్బూలు, ఇండ్ర, తదితరమైనవి కల్పించి పొరులుగా గుర్తించాలని క్రాన్జెండర్లు (పొజ్యాలు) విజ్ఞాపి చేశారు. ఇంటర్ సెక్స్ సమితి అధ్యక్షులు రచన మాటల్డడుతూ, తామూ పేద మనుషులమేని, అయినా సమాజం నుంచి వివక్ష తప్పడం లేదన్నారు.

సమస్యలు పరిష్కారించాలంటూ మంత్రికి వినతి

వాలా కాలంగా బోధనేతర సిబ్బంది ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిపరించాలని డార్క్ బి.ఆర్. అంబెడకర్ సార్వత్రిక విశ్వ విద్యాలయ బోధనేతర సిబ్బంది సంఘం ఉప ముఖ్యమంత్రి కడియం శ్రీపారికి వినతిపత్రం అందించారు. విశ్వ విద్యాలయ ప్రాంగణంలో సిబ్బంది శిక్షణ, వైపుణ్యాభివృద్ధి (సీఎస్టీడి) భవన నిర్మాణాన్ని ప్రారంభించేందుకు వచ్చిన ఆయన్ను సంఘం తరపున కలిశారు. తెలంగాణలో ఇంక్రిమెంటు విషయంతో పాటు, 26 మంది సరీసు రెగ్యులరేజ్ చేయాలని వినతిపత్రాన్ని అందించారు.

'టర్మిలో పత్రికా స్వేచ్ఛను కావాడాలి'

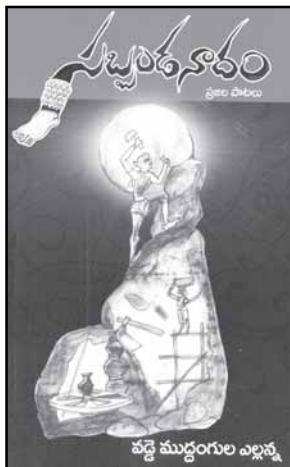
టర్మి దేశంలో ఆ దేశ ప్రభుత్వం పత్రికా స్వేచ్ఛపై దాడి చే సుస్వదని పలు పాత్రికేయ సంఘాలు దుయ్యబట్టాయి. ఈ విషయమై అంతర్జాతీయ దేశాలు టర్మిపై ఒత్తిడి తీసుకువచ్చి పత్రికా స్వేచ్ఛపై దాడుల, అణచివేత విధానాల నివారణకు చూరప తీసుకోవాలని కోరాయి. ఈ మేరకు అంతర్జాతీయ పత్రికా స్వేచ్ఛ దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకుని ఇండియన్ జర్నల్స్ లిష్ట్ యానియన్ (ఐజెయూ), ఇన్ డైలాగ్ సంస్థల సంయుక్తాధ్వర్యంలో బెరీర్బాగ్ దేశోద్ధారక భవనలో పత్రికా స్వేచ్ఛ స్థితి-టర్మి పరిస్తి' అంశంపై సదస్య నిర్వహించారు. ఐజెయూ సెక్టటలీ జనరల్ దేవులపల్లి అమర్ మాటల్డడుతూ.. టర్మిలో ఆ దేశ ప్రభుత్వం అప్రజాస్టామిక విధానాలను అవలంబిస్తున్నదని, మీడియాపై అణచివేత విధానాలకు పొల్చుదుతున్నదని నివుర్పించారు. అంతర్జాతీయ సంబంధాల నిపుణులు ప్రోఫెసర్ అస్వర్ అలం మాటల్డడుతూ.. మాటల్డాడే స్వేచ్ఛ కరవైందని అందోళన వ్యక్తం చేశారు. ఆ దేశ అధ్యక్షుడిని వివుర్పించారు. ఐజెయూ జనరల్ దేవులపల్లి అమర్ మాటల్డడుతూ.. టర్మిలో ఆ దేశ ప్రభుత్వం అప్రజాస్టామిక విధానాలను అవలంబిస్తున్నదని, మీడియాపై అణచివేత విధానాలకు పొల్చుదుతున్నదని నివుర్పించారు. అంతర్జాతీయ సంబంధాల నిపుణులు ప్రోఫెసర్ అస్వర్ అలం మాటల్డడుతూ.. మాటల్డాడే స్వేచ్ఛ కరవైందని అందోళన వ్యక్తం చేశారు. ఆ దేశ అధ్యక్షుడిని వివుర్పించారు నొచ్చి చూపేటి 236 మంది పాత్రికేయులను అరెస్టు చేసి జైల్ లో పెట్టారని వివరించారు. సీనియర్ పాత్రికేయులు నగేర్సుకుమార్ మాటల్డాడారు. ప్రెన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా సభ్యులు కె.అ.మర్ నాథ్, ఇన్ డైలాగ్ సంస్థ దైరెక్షనర్ ఉన్స్ కాయోగ్, ఐజెయూ కార్బూదర్పర్ నరేంద్ర రెడ్డి, కార్బూవర్సపభ్యులు ఎంపి మాజిద్, టీయుడబ్బుయ్యే ప్రధాన కార్బూదర్పర్ కె.విరాహాత్ అలీ తదితరులు పొల్చొన్నారు. 'టర్మి రిప్ప్యూ' ముఖ్యసంపాదకులు కరీం బాల్సి లండన్ నుంచి 'స్టేట్' ద్వారా టర్మి పరిస్తితులను వివరించారు.

సబాల్ట్ర్ చైతన్యం ‘సబ్బండ నాదం’

పాట-పద్యం రెండూ తెలుగువారి సాంత ఆస్తి. పద్యం చదువుకున్నోళ్కు అఖీన విద్య. పద్యాన్ని నాటకాల్లో భాగంగా ఒక దగ్గర కూర్చొని ఆలకించడం జిర్గేది. నాటకం ఒకప్పటి నెంబర్ వన్ ఎంటర్టెన్మెంట్. పద్యాన్ని తొలితరం చదువుకున్న వాళ్ళు ముఖ్యంగా బ్రాహ్మణులు ఎక్కువగా రాసింద్రు. కానీ నాటకాన్ని ఎక్కువగా ఆదిందీ, పక్క వాద్యాలు అందించింది బహుజనులే! శతాబ్దాల నుంచి సంప్రదాయం సాహిత్యం అత్యధికంగా పద్య రూపంలోనే వెలువదింది. కావ్యాలు, శతకాలు, కొన్నిసార్లు యక్కగానాలు ఈ పద్యాల్లో వెలువడ్డాయి. ఆధునిక కాలంలో యక్కగానాల్ని సామాజిక చైతన్యానికి వాహికగా వాడుకున్నది చెర్పిరాల భాగయ్య. యక్కగానాల రచన, ప్రదర్శనసు ఒక ఉర్దుమంగా చేపట్టిందు. ప్రమరణ, ప్రచారం గుండె నిండుగా చేసిందు. అట్లనే పద్యాన్ని తెలుగు నాట ఆధునిక బాటపట్టించిన వారిలో ప్రమఖుడు సిద్ధిపేటకు చెందిన వేముగంటి నరసింహోవార్యులు. నిజానికి పద్యానికి కేరాఫ్ అడ్రెస్ వేముగంటి నర సింహోవార్యులు అంటే ఆతిశయోక్తి కాదు. దాచపు 60 ఏండ్లు పద్య సాహిత్యాన్ని సామాజిక, సాంస్కృతిక చిత్రణకు వాహికగా ఎంచుకున్నదు. పద్యం రాయాలంటే ఘంధస్య రావాలి. అంటే ఎంతో కొంత సాహితీ పరిజ్ఞానం ఉండాలి. ఈ పద్యం పామరులకు వీ నుల విందుగా ఉన్నప్పటికీ భావం మాత్రం చాలా తక్కువ సార్లు ఆర్థమయ్యేది. పెండ్లి మంత్రాల్లాగా. ఇగ పాట విషయానికి వస్తే గత 50 ఏండ్లుగా దానికి దేశం, ఇంకా చెప్పాలంటే ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రాచుర్యం కల్పించింది గద్దర్. పాటకు ఆధునిక కాలంలో పర్యాయ పదం గద్దర్. పాటతో అటు విషపో ద్వారానికి, దశితోధ్వానికి, మలిదశ ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉర్దుమానికి ఉపిరి పోసిందు. ఇప్పుడు గద్దర్ కూడా తన మూలాలు వెతుక్కుంటూ తన మాల బతుకు గురించి కూడా రాస్తున్నదు. స్వీరు ఆస్తిత్వ సోయతో పాటను ఊరేగిస్తున్నదు. పద్యం పాడితే వేముగంటి, యక్కగానం వినిపిస్తే చెర్పిరాల భాగయ్య, పాటపాడితే గద్దరే పాడాలి. వీళ్ళు ముగ్గురూ మెడక్ జిల్లా చిడ్డలే! వీళ్ళు తమ జీవిత పర్యాంతం తమ రంగంలో రారాజులుగా వెలిగారు. సాధ్యమైనంత పరకు సాహిత్యాన్ని సమాజ చైతన్యానికి ఇరుసుగా చేసిందు. ఇప్పుడు ఇదే మెడక్ జిల్లా నుంచి గద్దర్ని బాగా దగ్గరగా చూసిన, ఆయన పాటలతో స్వార్థి పొందిన వడ్డె ముద్దంగుల ఎల్లస్తు సభ్యండ నాదాన్ని వినిపిస్తున్నదు. సబాల్ట్ర్ చైతన్యంతో సకల పనిముట్టతో ‘శబ్దం’ చేయిస్తున్నదు. అన్నిటో ‘మేమెంతో’ మాకంత వాటా, ‘మేమూ చిత్రకెక్కడగ్గ వాళ్ళమే’ అని నినదిస్తున్నదు. ఇది ఇప్పటి అవసరం

కూడా. అవసరానికి అనుగుణంగా పాటను పదును పెడుతున్న ఎల్లస్తుకు అప్పోనం.

పని-పాట-ఆట (మాట) మూడు కలగలిసిన పదాలు. సబ్బండ వర్షాలు పనితో పాటు పాటులు పాటకోవడం అలవాటు. ఎనుకటి నుంచి నాటకాలు, తర్వాతి కాలంలో యక్కగానాలు, ఇటీ వలి కాలంలో సినిమాలు అటను ఆక్రమించాయి. ముఖ్యంగా వ్యక్తిజీవితం ఉన్న ప్రతి ఒక్కరు తమ శారీరక శ్రమని మరవడానికి పాటను ఆశయస్తారు. వ్యవసాయ రంగంలో మోటపాటలు, కలువ పాటలు, దంపుడు పాటలు ఇట్లా పనికి తగ్గట్టుగా కోర్న పాటలు పాడుకుంటారు. ఇంకా చెప్పాలంటే పాటలేకుండా పని లేదంటే అతిశయోక్తి కాదు. పాటలు రాయడానికి డిగ్రీలు అవసరం లేదని అందేళీ రుజువు చేసిందు. మరోవైపు కాలేజీల్లో సదువు చెప్పిన మఖ్యాం మొహియుద్దిన్ తన పాటలతో (ఉర్లూ) సాయుధ సమరానికి చేయుత నిన్నిందు. భారత సినిమా రంగానికి తెలంగాణ పటిమను పరిచయం చేసిందు. మఖ్యాం కూడా మెడక్ జిల్లావాడే కావడం విశేషం. ఎల్లస్తు మాత్రం తన చుట్టూ చదువు పెద్దగాలేనోళ్ళ కోసం సమస్యను సూటిగా, మదిలో నాటు కునేలా, చైతన్యపంతుల్ని చేసేందుకు పాటను వాహికగా ఎంచుకున్నదు. సింపుల్ పదాలతో కలిసమైన జీవితాన్ని విప్పిజెప్పిందు. కర్తవ్యబోధ చేసిందు. ఇది చెర్పిరాల భాగయ్య యక్కగానానికి కొనసాగింపు. భాగయ్య కూడా ఎల్లస్తు ఊరు బొంతపల్లికి దగరలోని గుమ్మడిలలో పుట్టిందు. యక్కగానం, పద్యం ఇప్పుడు చరిత్ర. పాట వర్తమానం. సమీప భవిష్యత్తు

కూడా!

పాట ప్రపంచవ్యాప్తంగా చైతన్యవాహిక. పాటకు కూడా చాలా చరిత్ర ఉన్నది. కానీ అది మరుగున పడింది. 1930ల నాటి ఆంధ్ర మహాసభల్లో సుదర్శనరెడ్డి, సాయుధ పోరాటంలో బండి యాదగిరి, సుద్దాల హానుమంతు, 1969 ఉర్దుమంలో ఇ.వి.ఎన్. పద్య నాథం, వర్గీన్, నక్కలైట్ ఉర్దుమంలో గద్దర్, సంధ్యక్క ఇంకా పండలాది గాయక కవులు ముఖ్య భూమిక పోషించిందు. ఇప్పుడు దానికి కొనసాగింపుగా ఊరూరా గాయకులు, కవులు పరుచుకుండు. 1951లో పాల్ రాబ్సన్ పాట సాయుధ సమరంలో పాల్నోన్ 12 మంది యువకుల ఉరిశిల్పను ఆపించింది. పాటకు ప్రాణం పోయడ మేతెలును. అందుకే ఇప్పటి ప్రత్యేక తెలంగాణకు పాట ఊపిరులూ దింది. అందులో ఎల్లస్తు కూడా ఉన్నదు. ఈ పాట ఇప్పుడు కొన ఊపిరితో కొట్లుమిట్టాడుతున్న వృత్తిదారులు, బహుజనుల జీవితాల్లో వెలుగు రేఖల్ని పూయిస్తోంది.

ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమం నడిచినన్ని రోజులూ కళాకారులందరూ తమ గళాలకు పనిచెప్పింద్రు. అనేయ్ ధూలా ఆటలాడింద్రు. ఇప్పుడు భోగోళిక తెలంగాణ సాకారమైంది. దాన్ని సామాజిక తెలంగాణగా మార్పుకోవాలె. ఎవరి జనాభా నిప్పుత్తి మేరకు వారికి పాలనలో, పాలసీల్లో, పథకాల్లో, అవార్డుల్లో, రివార్డుల్లో భాగస్వామ్యం దక్కాలే. ఓట్లు మావి, సీట్లు మీవా? అని నిలదీయాలె. మేంతో మాకంత వాటా అని నినదించాలె. ఉద్యమం చేయాలె. ఈ ఉద్యమానికి ఊపిరి పోసేలా, సామాజిక తెలంగాణను సాధించు కనేందుకు ఎల్లస్తు పాటలు మంచినీళ్ళ ఊటలుగా, చెలిమెలుగా ఉన్నయి. సబ్బండ వర్షాలు, సకల జనుల సంగీతమయ్యాంది. నిజానికి ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమంలో సబ్బండ వర్షాలు, సకల జనులు అనే పదాలే విస్తృతంగా ప్రచారంలోకి వచ్చినయి. దానికి కొనసాగింపుగా, ఎల్లస్తు సామాజిక స్పృహతో పుస్తకానికి సబ్బండ నాదం' అని పేరు పెట్టిందు. ఇది సమాజంలోని 90 శాతం ప్రజల గుండె గొంతుక. ఆత్మబంధువు అలపిస్తున్న మేలొల్లుపు. ధిక్కార స్వరం. సమాజంలోని అట్టడుగు వర్ధాల నుంచి ఆధిపత్యంపై ఎగరేస్తున్న తిరుగుబాటు బావుటా, ఏమార్పు రాజకీయాలపై ఎత్తిన కత్తి. బహుజనోద్యమాలకు బాసట.

ఎల్లస్తు పాటల్ని ఐదు రకాలుగా విభజించ వచ్చు. 1. వృత్తులు, కుల శైతన్య గీతాలు 2. సామాజిక శైతన్య గీతాలు. 3. నోస్తోళియా 4. కళలు, 5. స్ఫూర్తి/స్ఫూర్తి గీతాలు. 6. ఇతరాలు.

ముందుగా వృత్తులు, కుల శైతన్య గీతాలు. ఇందులో అయి కులాల వారి దయనీయ స్థితి, హక్కులు సాధించుకునేందుకు, రాజ్యాధికారం చేజిక్కించుకునేందుకు నిరంతర పోరుబాటలో నడవాల్సిన అవసరాన్ని పాటల్లో చెప్పిందు. ఇందులో సామాజిక తెలంగాణ కోసం సబ్బండ నాదం వినిపించిందు. కునారిల్లతున్న రజకులు, కుమ్మరులు, మున్నారుకాపు, ముస్తింలు, ఎరుకలి, యాదవ్, వడ్డెర, దళితులు, గౌడ్ల జీవితాన్ని చిత్రకగడుతూ పోరుపథాన్ని నిర్దేశించిందు. సందర్శనుసారంగా అణచివేతకు గురైన ఆత్మబంధువులని ఆలింగనం చేసుకుందు.

“పోసేలాగ్గి బతుకు మార్చి దండోరై ప్రోగుదాం దశలు మారే వరకు ఇగ దండు గట్టి కదులుదాం... తరతరాల చరితును తిరగరానే శక్తి మనది తల వంచక బికినట్టి - సత్తువెంతో మనకున్నది బందిధైన తెలంగాణ బాధ తీర్చు కదులుదాం సామాజిక తెలంగాణ - సాధనకై ఉరుకుదాం సదువులల్ల కొలువులల్ల సమానతను పెంచుదాం... అని గర్జించిందు.

బహుజనులు తమ కులకషిపిలో ఉపయోగించే వస్తువులను, పనిముట్లను తీసుకొని సబ్బండ నాదాన్ని వినిపించిందు. శ్రమనుంచే

సబ్బండ నాదం పుట్టిందంటూ గంప, డప్పు, చిల్చికె, సుత్తె, టాపీ, గడ్డపార, పార, మండేకుండ, శాసం, బాడిక, మువ్వలు, అందెలు, గజ్జలతో చప్పుడు చేస్తూ బహుజనుల వాణిని వినిపించిందు. ఈ పనిముట్ల ఆదిసప్పదే బుప్పు భుక్కి దొరుకుతయంటూ శ్రమకు, పనిముట్లకు విలువ కలిపించిందు. పనిముట్లతో పాటు వాటిని ఉపయోగించే కులాలను చిత్రిక గట్టిందు.

“మురికి బట్టలుతికి - తెలుపు జేసినట్లు ముందు తరాలోల్ల - తలరాత మార్చాలి చాకలి ఐలమ్మ - మన ఆడపడుచుగా శైతన్యవంతులై - సంఘాన్ని పెడుదాం రజకుల జెండత్తరన్నా - చల్ హక్కులను సాధించరాన్న” అని హితబోధ చేసిందు. రజకుల గురించి చెప్పిందు. అలాగే “పుట్టినప్పుడు మాయి ముంతై పెళ్ళి ప్రైరన్ పోలు ముంతై

పూజ జెసె దొంతులైతిని తాటికల్లు ముంత్వైనతిని పచ్చకుండ పాలబోసం మట్టి పాత్రి ఆదుకుంబిని అంటూ కుమ్మరులు ఇప్పటి దిగజారిన పరిస్థితిని, వారిని శైతన్య పరిచేందుకు

“కుమిలిపోయే కుమ్మరాము క్రాంతి జ్యాలలు రువ్వుచున్నది సారె కర తిరగబడ్డది సంఘక్కిని చాటమన్నది” అని రాసిందు. “భూమి తల్లి గుండెల్లో భుక్కి మొక్కలేసి నామూ

అన్నదాత శైతన్యగా - ఆకలినే తీర్చినామూ నాగలి భుజానకెట్టి - నడుంకట్టి నడిపినాం నవతర యువనాయికులై - శంఖం పూరించుదామా” అంటూ మున్నారు కాపులను శైతన్య పరిచిందు. ముస్తింల గురించి రాస్తూ

“మైనాట్టి సబ్బెజె వీక్ ప్రై భాయి మైనెస్తెక్కెలియే లడ్రుపోప్రై భాయి హమారే హక్ ఆనెతక్ లడ్చె రపాంగే భాయి చల్ ఆఖిరి ధమ్మతక్ లడెంగే భాయి” అని ఉద్ఘోద చేసిందు. దళితుల గురించి “ఆ చర్చంలో చెప్పులై - మీ కాళ్ళను రక్కిస్తిమి కమ్మరోళ్ళ కొలిమికి - తిత్తులై మేమాస్తిమి కుమ్మరి కుండై - పరుపుతోలైయ్యాస్తిమి కొమ్ములను చెక్కి మీకు - దువ్వెన్నలై దూశ్శిస్తిమి ... మోటబాయి కాడ మేము - తొండాలు కట్టినం ముత్తగొనికే మేము - ముస్తాదులిచ్చినం మంగళోళ్ళ కత్తులకు - కల్పగుట్ట ఇచ్చినం

మధ్యల దశ్వై మేము - మీ ఇంచీకొచ్చినం

మాదిగన్న దండోర డప్పె ప్రోగించినం” అంటూ దళితులు ఈ సమాజానికి ఏమిచ్చింద్రో లెక్కలేసి చెప్పిందు. యాదవులు జరుపుకునే దుస్సహితుల పండుగ “సదర్” పేరిట రాసిన పాటలో

“గ్రా మ్యాకల గాసెటోళ్ళం

గొంగళ్ళను నేసినోళ్ళం

గోసి గొంగడి మాది ...

ఒగ్గుడోలు మోతలు మావి

మల్లన్న పూజలు మావి

బీర్లోల్లా కథలు మావి

బీరపు పూజలు మావి

రాజులెందరో మారినగాని

రాతమారని యాదవులం

గొల్ల కుర్రుల హక్కుల నడగా

సిధ్ఘమై పోరు జేద్దాం” అంటూ పిలుపు నిచ్చిందు.

ఎరుకలోల్లం అనే పాటలో

“ఏకలవ్య వారసులను -

ఎగతాళికి గురిచేసిరి

జ్యోతిష్యం పేరుజెప్పి -

జాతికి ద్రోహం జేసిరి

పారిశుధ్యం పంది జెస్తె -

పంది నిందపాళ్ళిసిరి

ఫ్లోక్కుపై పోరుజేయరో - ఓ ఎరుకలన్నా

ఎన్సీల సత్తా చాటరో - మా ఎరుకలన్నా”

అంటూ శుద్ధిచేసే పందిని తిట్టడాన్ని తప్పుబట్టి,

తట్టు బుట్టలక్కె ఎరుకలను చైతన్య పరిచిందు.

ఆట్లనే గాడ్ల జీవితంపై

“మొకు ముస్తాదు గల్లి - నెత్తికి రుమాలు జాట్లి

కావడి భుజానబెట్టి - కల్లు లోట్లి చేతబెట్టి

గీతవ్యతి గౌడనుకు దిన దినము గందమాయె

గొండ్లోల్లి బతుకులన్ని - ఎగతాళిగ మారిపాయె ...

బహుళజాతి కంపెనీలో దేశమంత కట్లి అయ్యే

తమ్మసపు కోక్కోలా - తాండ ఆడబట్టి

గౌడనుల హక్కులక్కె - గర్జించగపోదాము

స్వచ్ఛమైన కల్లుతీసి సమాజానికంద్దాం” అంటూ హితబోధ చేసిందు.

తాను పుట్టిన వడ్డిర బతుకు గురించి

“గనులు మావె నిధులు మావె - గుత్తేదార్లు మీరైతిరి

మా పోరులు రాళ్ళు గొడితే - మా బాబులు సదువుకొనిరి

మా రక్తం మా చెమటలు - మీకు సెంటు అత్తరాయె ...

బండ మాదె బర్ప మాదె బండగొట్టె హక్కు మాదె

భవనాలు రోణ్లు ట్రిడ్డి - గుత్తేదారు హక్కు మాదె” అంటూ

నినదించిందు.

ఇక రెండోదైన సామాజిక చైతన్య గీతాలకొద్దాం. ఇందులో తన రోజువారి జీవితంలో ఎదురుచే సమస్యలపై పాటను ఎక్కు పెట్టిందు. తాను చిన్నప్పటి నుంచి గ్రామాల్లోనే ఉండి చూసిన హృదయ విదారక జీవితాలను చూసి వాటిలో మార్పు కోసం పాటలు రాసిందు. తాను రాయడమే గాకుండా వివిధ కళా సంస్థలను, త్రూపులను ఏర్పాటు చేసుకొని వివిధ ప్రదేశాల్లో తన ప్రదర్శనల ద్వారా, పాటల ద్వారా సమాజాన్ని చైతన్య పరిచిందు. ర్యాగింగ్కు వ్యతిరేకంగా, వరకట్టుం వద్దంటూ, అవినీతిపై సమరం చేస్తూ, గుట్టా తినొడ్డంటూ పాటలు రాసిందు. ఓట్లరలో చైతన్యం తీసుకొచ్చే విధంగా, స్వచ్ఛ తెలంగాణలో సర్చారుబడికి ప్రాధాన్యత పెరగాలం టూ ఆడి పాడిందు. వయోజన విద్యకు ప్రోత్సహమిచేందుకు, ప్లాస్టిక్పై పోరు సిలిపేందుకూ పాటలల్లిందు.

అనాధ పేరిట రాసిన పాటలో అమ్మాయిల జీవితాన్ని ఇలా

కైగట్టిందు.

“అడపిల్లలంటే మీకు అలుసు ఎందుకండి అడపిల్లలేందే మీరు యాడ ఉన్నరండి ఈడు రాకముందే మీరు పెళ్ళి చేయకండి అబల కాదు ఇలలో అదిశక్తులండి ఆ పనిలో వనితలను గౌరవించండి” అని జోధించిందు.

సకల జనులను ఏకంచేసి

సబ్బండాద ప్రోగించిన్న

సరికొత్త పరికర వాయిద్యం

సృష్టించదమే నీ చైతన్యం అంటూ అందరినీ కలుపుకొని, హక్కులు సాధించుకోవాలని చెప్పిందు.

ఇగ నోస్టోల్చియాకు సంబంధించి చిన్ననాటి విషయాలతో తాదాత్మం చెందుతూ రాసిందు. నాలుగు పదుల వయసున్న ఎల్లన్న ఇందులో బాల్య స్వస్తులు నెమరేసుకుంటూ రాసిన పాటలు ఆరున్నాయి. అమ్మ గురించి, నాయనమ్మ గురించే గాక, పట్లె తల్లి, మెదక్ జిల్లా, గురువు, చెరువు ఉగాది గురించి ఇందులో పాటలున్నాయి. వృత్తులు, ఉపాధి పోయి ఉన్న ఉండ్లే ఉండనీయని వాతావరణ పరిస్తుల్లి చిత్రిక గట్టిందు.

మెదక్ జిల్లా గురించి రాస్తూ...

“అద్యమై పురాతన అలయాల నిలయమో

నగిరే నాగో నాగమలై దారిలో

ఆసియాలో పేరొందిన త్రస్త చర్చన్నాటే

నగిరే నాగో నాగమలై దారిలో ...

దుబ్బాక చేసేతల మగ్గమగిపోయెనో

నగిరే నాగో నాగమలై దారిలో

సిధ్ధిపేట బీడీలు సిదిమి వేయబడ్డాయో

నగిరే నాగో నాగమలై దారిలో ...

మేధావుల గస్తు తల్లి మెతుక దొచుక కెచ్చొనో

నగరే నాగో నాగమలై దారిలో

ఉద్యమాల పురిటిగడ్డ ఉపాధికై కదిలెనో

నగరే నాగో నాగమలై దారిలో అంటూ కైగట్టొండు. ఒకప్పుడు నలుగురికి ఉపాధి చూపించిన మెతుకులో ఇప్పుడు వలసబోవాల్సిన పరిస్థితి రావడాన్ని తలుచుకొని వలపోసుకుండు. విలవిలలాడిందు. తల్లి, నాయినమ్మ, గురువుల ఆప్యాయతలను, ఆదరణను వినప్పుంగా సృంచుకుండు.

నాలుగో విభాగంలో కళల గురించి చెప్పుకోవాలి. ఎల్లన్న స్వయంగా కళాకారుడు కావడంతో కళలపై కూడా రాశిందు. పాటమ్మ డప్పు, కళాకారులపై ఇందులో పాటలున్నాయి.

“సెంచుండ వర్షాల సుట్టరికం నాది

సెగ బెడితే కనకనా మందేబి నిప్పెత్తి” అని డప్పు గురించి చెప్పిందు. అట్లనే

“కమ్మొనెన అమ్మ జోల పాటాయొనూ
కొమ్ముల్లో కోయిలమ్మ పాటాయొనో
కాడెండ్లులా రైతు మోట పాటాయొనూ
కూలి తల్లి నారు నాట్ల పాటాయొనో
శ్రమలో పుట్టొంది ఈ పాటనె
శ్రమ దోహిదిని ఎదిరించే తూటాలులే” అని అక్కరాలై పేలిందు.

ఈక తర్వాతి విభాగం స్వరణ/స్వార్తి విభాగంలో జీవ్ వన్రామ్ జీవితాన్ని రికార్డు చేసిందు. కలామ్ ప్రతిభశు కండ్లముందర నిలిపిందు. అట్లనే ఇటీవల ప్రోదరాబాద్ సెంట్రల్ యూనివర్సిటీలో అగ్రగులాధ్యాపకులు, రాజకీయ, నాయకుల దాక్షీకానికి బలైన యువ సైంటిస్టు రోహిత్ వేము లని గుండెలకర్మకుండు.

రోహిత్ వేముల స్వరణలో

“అంబెడ్కర్ ఫూలే ఆశయ దారిలో - నడువాలనుకున్నదో అట్టడుగు వర్గాల ఆశల జ్యోత్తై వెలుగాలనుకున్నదో అవమానాలతో అలసిన గుండుకు గాయమైనాడో అగ్రవర్ష అహంకారపు జ్యోత్తలో అహంతైనాడో”... అంటూ రోహిత్ ను యాధ్యాత్మించి.

అలాగే ఇతర పాటల్లో పైసా, మనస్సు నిల్చిమా, ఇద్దరు, జీవిత సత్యం తదితర పాటలున్నాయి.

ఇందులో పైసా గురించి

“పండుగ జేసేది పైసా - పరువును నిలిపిది పైసా ప్రాణం తీసేది పైసా - ప్రాణం పోసేది పైసా

దొరలను జేసేది పైసా - దొంగను జేసేది పైసా” అంటూ డబ్బు గురించి చెబుతూ డబ్బు ద్వారానే అన్ని సమకూరు తాయను కునే ఆలోచనలను ఖండించాడు.

“మణిలు మాన్యాలున్నా - మనోవ్యాధి తీరదన్నా

డబ్బులెన్ని కోట్లున్నా - జబ్బు నయుంకాదురన్నా

ఆత్మియత అనురాగం - వెలకడితే రాదురన్నా” అంటూ

అనురాగాన్ని డబ్బుతో తూచలేం, కొనలేం అని చెప్పిందు. ఎల్లన్న గత రెండు దశాబ్దాలకు పైగా నిత్యం తాను చూస్తున్న సమాజాన్ని అవగాహన చేసుకోవడానికి, అర్థం చేసుకోవడానికి ఎంతగా ప్రయత్నించిందో ఈ పాటలు చెబుతాయి. పాటకు, దురువు (ట్యూన్) తగ్గట్టుగా ఉన్నప్పుడే అది ఆకట్టుకుంటుంది. అది బాటీలు తెలిసిన వారికైతే ఈజీగా పట్టుబడుతుంది. ఇప్పటికే దాదాపు 60 సీడీల్లో ఎల్లన్న పాటలు అందుబాటులో కొచ్చాయి. ఇప్పుడు చదువుకోవడానికి వీలుగా పాటల్ని పుట్టుకంగా తీసుకొస్తున్నాడు. సంతోషం.

ఎల్లన్న కళాకారుడిగా, గాయకుడిగా ఎన్నో ప్రదేశాలు తిరిగి ప్రదర్శనలిచ్చిందు. అందుకే పాటగాళ్ళని అదుకోవాలని కూడా ఇందులో పాట రాశిందు. అయితే గద్దర్కతో ఇన్నేండ్ల పరిచయం ఉండి కూడా విషప భావాలకు, తుపాకి పట్టులే అనకుండా సా

మాజిక ఛైతన్యంతో హక్కులు సాధించుకోవాలె అని నినదించడం ఈయన ప్రత్యేకత. అవను ఇ నేండ్లు తుపాకి పట్టి అనువులు బాసింది చాలు. మన బతుకులు మారాలంబే, సామాజిక ఛైతన్యం తో సమాజంలో మనమెంతో అధికారంలో మన వాటా అంత అనే స్వార్థిని తన పాటల ద్వారా పంచిందు.

సమాజం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలన్నింటినీ లెక్క గట్టిందు. తాను పీడిత ప్రజల ప్రజాన నిలబడు తూ, పెట్టుబడిదారులను, ప్రభుత్వాలను సమాన స్థాయిలో నిలదిసిందు. అలాగే తాను ప్రపంచం లోనే అత్యధిక కాలుప్యాన్ని స్పష్టించే పటన్చెరువు కు దగ్గరగా ఉండడం, సొంతారు ఔంతపల్లి కూడా ఇప్పుడు కాలుప్యం కోరల్లో చిక్కుకోవడాన్ని భరించలేక బాధతో పాటలు రాశిందు. అనేక విషయాలపై పూర్తి అవగాహనతో పాటల్ని కైగట్టిందు. బహుశా నిరంతరంగా కొత్తవాళ్ళను కలుస్తూ ఉండడం, కొత్త ప్రదేశాలు తిరుగుతూ ఉండడంతో ఈ ఛైతన్యం అభ్యి ఉండవచ్చు.

ఎవరికి వారు గిరి గీసుకొని, ప్లాట పక్కాన్ని కూడా వలు కరించకుండా ఉన్న ప్రస్తుత పరిస్థిల్లో మొత్తం సెంచుండ వర్షాల తరఫున ఎల్లన్న తన వాటి వినిపిస్తున్నప్పుడు. “సబాల్ర్స్” దృక్కోణం తో సమస్యల్ని ప్రస్తావిస్తూ పరిప్రార్థం కోసం పాటు కైగడుతుందు. ‘సాంస్కృతికంగా, సామాజికంగా, రాజకీయంగా, ఆర్థికంగా, ప్రాంత, జెండర్ పరంగా ఆధిపత్యాన్ని ఎదుర్కొంటున్న సమూహోల తరఫున ఎల్లన్న గొంతుత్తిందు.

ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమం పుణ్యమా అని ఈ ప్రాంతం నుంచి కొన్ని వందల మంది కొత్త గాయకులు, గేయకులు, కవి గాయకులు, వాగ్గేయకురులు పురుడు పోసుకుండు. 1990వ దశకంలో గ్రోబ్లైజేషన్ ఒకవైపు, మండల్ రిజర్వ్స్ పస్సన్, మరో వైపు

బాటీ 'విధ్వంస' జీవుల్ని ఉన్నకూడ ఉండనియ్యాలేదు. వీళ్ళ మాటలు, రాతలు, చేతలు గ్రామస్థాయిలో కొత్త చైతన్యాన్ని ప్రోదిచేసింది. ఈ కొత్త చైతన్యం నుంచి ఉద్ఘాటించిన గొంతు ఎల్లప్పు

'సబ్లోర్' సోయితో 1996లోనే సబ్బండ వర్జల వారితోటి 'జనచైతన్య కళా సంస్థను ఏర్పాటు చేసిందు. పాటలు పలుగులా మార్చిందు. అందరి దాహం తీరేలా ఊటబాయిలను తొవ్విందు. తేట నీరుని అందించిందు. దండోరాతో డప్పుల దరువేసిందు. పాటలతో పంక్తి భోజనం పెట్టిందు. కార్బూకులతో కలిసి ఎక్కువేదిక లను నిర్మించిందు. కాలుప్పంపై గళమెత్తిందు. పనిచేస్తూ పాట పాడిందు. పాట పాడుతూ పనిచేస్తుందు. పనిచేయుడమంటే శ్రమ చేయడం అనేది అర్థం. అయితే దీన్ని తెలంగాణలో ఇంకో అర్థం లో కూడా వాడతారు. పనిచేయుడమంటే శ్రమ దోషింది, సొంస్పుత్తిక, రాజకీయార్థిక అధిపత్యాలను చలాయించే వాడిపై దాడిచేయడం కూడా. ఈ దాడికి అయ్యాలు కాకుండా తన ఆయువు పట్టిన పాటలు ఉపయోగించిందు.

తన ఊరు బొంపవ్వి ప్రౌదరాబాద్కు అతి సమీపంలోనే ఉన్న పారిశ్రామిక కాలుప్పం కారణంగా తాగే నీళ్ళు కచ్చితంగా కొన్నకూస్తి తాగాన్ని దుష్టి. కాలుప్ప కాసారం వల్ల నీళ్ళ కోసం వేసిన పైపులు ఆరునెల్లు తిరక్కుండానే తుప్పుపట్టి పాడయిపోతున్నాయి. పాడి లేదు, పంటలు లేవు. ప్రజలు నిత్యం గర్జప్రాపాలు, చర్చావ్యాధులు, పక్కవాతంతోటి నపుస్తుండు. ఇవ్వే చూసి బాధితుల్లో ఒకడిగా పాటై దూసుకొచ్చిందు. పాటతో ధూంధాం చేసిందు. పరిశ్రమల యాజమాన్యంపై కార్బూకుల పక్కాన జెండా ఎత్తుకుండు. ఉద్ఘమాలు చేసుండు. దశిత, బహుజన సోయితోటి సమస్యలకు పరిపోర్చాలు వెతుకుతున్నాడు. అందులో భాగంగా పాడుకునే పాటను చదువుకునే పాటగా మనకంది స్తున్నాడు.

మొత్తం 56 పాటలు ఈ పుస్తకంలో ఉన్నాయి. భాష జింకొంచెం సరళంగా ఉండి ఉంబో పారకులకు ఈబోగా అర్థమయ్యారి. అయితే ట్యూన్‌లో కలుపడానికి కొన్ని పదాలు వాడి ఉంటాడు. ఏది ఏమైనా ఈ పుస్తకానికి కొనసాగింపుగా మరింతగా ఎల్లప్పు పాటలు, పాడాలని, కైగట్టాలని అవి రాతలో రావాలని కోరుకుంటున్నాను.

-సంగిశెట్లీస్తీనివాన్, మొబైల్: 98492 20321

మెయిల్: sangishettysrinivas@gmail.com

కవిత్వంలో ఒకరిజు శిక్షణ

కర్ణాటక తెలుగు రచయితల సమాఖ్య జూన్ 18న ఇండో ఏపియన్ అకాడమీ, కళాంస నగర్, బెంగళూరులో కవిత్వ రచనవై శిక్షణ సదస్సును నిర్వహించసంది. శిక్షకులు: శివారెడ్డి, మసన చెన్నప్ప, సుద్ధాల అశోక తేజీ, దర్శకయనం. ఆసక్తిగల వారు 8277336400 నంబర్కు వివరాలు పంపి, రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోవాలి. మధ్యాహ్న భోజనం, ఉపాహారం నిర్వాహకులు ఏర్పాటు చేస్తారు. రూ.500 నమోదు రుసుము చెల్లించాల్సి ఉంటుంది.

గూడ అంజన్న ప్రజల గుండెల్లో పచిలం

(25వ పేజీ తరువాత)

పేద కళాకారులను గు ట్రించి వారి జీవితానికి భద్రత కల్పించాలని, అన్ని విధాల అదుకో వాలని ఆశిస్తాడు. గూడ అంజన్న చేసిన సాహిత్య సేవకు గాను ఆయన ఎన్నో అవార్డులు, రిపార్టులు అందుకున్నాడు. 1988లో రజనీ తెలుగు సాహితీ నమితి పురస్కారం అందుకుండు. ఇదే సంవత్సరం 'సా హిత్యరత్న' బిరుదును పాందిందు. 2000 సంవత్సరంలో గండ పెండేరం స్పీకరించిందు. 2004లో దాా మలుయ్యీ సాహితీ అ వార్డును అందుకుందు.

1982లో గూడ అంజన్న పాటలన్ని కలిపి 'ఉద్యమం' అనే పేరుతో సంకలనం చేసిందు. 1999లో "ఊరుమనదిరా" అనే పాటల సంకలనం ప్రచారించిందు. సుద్ధాల శోండెషన్ వారు ప్రతిష్టాత్మక సుద్ధాల హస్యంతు' పురస్కారాన్ని ప్రదానం చేసిందు.

2015లో తెలంగాణ రాష్ట్ర మొదటి అవిర్ావ దినోత్సవం సందర్భంగ ప్రభుత్వం గూడ అంజయ్యకు సాహితీ పురస్కారాన్ని ప్రదానం చేసింది. ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ చేతులమీదుగా గూడ అంజన్న కుర్కిలో కూర్కొన్ని పురస్కారాన్ని తీసుకుందు. గూడ అంజన్న తాను ప్రత్యుషంగా ఎవరికి గురువునని చెప్పు కోలేదు. అదేవిధంగ తనకంటా ప్రత్యే కంగా శిఖ్యలు కూడ ఎవరు లేరని అంటడు. గూడ అంజన్న ఎల్లప్పుడు ప్రజలనే తన గురువులు గా భావించి పాటలు రాసిందు. పాందిందు. ప్రజాదరణ పాందిందు.

ఒక నిజమైన ప్రజాకవిగా, రచయితగా తన జీవితకాలం నిసార్థంగ బతికిన గూడ అంజన్నకు అకస్మాత్తుగా పక్కవాతం రావడంతో ప్రౌదరాబాద్లోని నిమ్మ ఆస్పత్రిలో చేర్చిందు. కేసీఆర్ అదేశాల మేరకు రాష్ట్ర ఆరోగ్యశాఖ మాత్యలు లక్ష్మారెడ్డి ఎంతో శిర్ధతో గూడ అంజన్నకు వైద్యసేవలు అందించిందు. ఆ తర్వాత హరీష్వరావు ఆదేశాల మేరకు ఓ.వెన్.డి. శ్రీధర్ దేవీపాండే దాదాపు నెలరోజులు దగ్గరుండి అంజన్న ఆరోగ్య పరిస్థితిని సమీక్షించిందు. స్వయంగా హరీష్వరావు, రసమయ బాల కిషన్ పలుమార్గుల దవాఖానకు వెళ్ళి పరామర్శించారు. ఇక తప్పనిసరి పరిస్థితులలో తన కూతురు నివాసం ఉంటున్న హాయత్ నగర్ దగ్గరలోని రాగన్న గూడకు తీసుకొని పోయిందు. జూన్ 21, 2016న గూడ అంజన్న అక్కడే తన తుదిశ్యాన విడిచిందు. బంధువులు, అభిమానులు వేలసంబ్యులో వచ్చి మృతదేహాన్ని గన్ పార్క్ కు తీసుకొనిపోయి నివాళులు అర్పించిందు. రసమయ బాల కిషన్ పలుమార్గుల దవాఖానకు వెళ్ళి పరామర్శించారు. ఇక తప్పనిసరి పరిస్థితులలో తన కూతురు నివాసం ఉంటున్న హాయత్ నగర్ దగ్గరలోని రాగన్న గూడకు తీసుకొని పోయిందు. జూన్ 21, 2016న గూడ అంజన్న అక్కడే తన తుదిశ్యాన విడిచిందు. బంధువులు, అభిమానులు వేలసంబ్యులో వచ్చి మృతదేహాన్ని గన్ పార్క్ కు తీసుకొనిపోయి నివాళులు అర్పించిందు. రసమయ బాల కిషన్, అల్లం నారాయణ, మల్లెపల్లి లక్ష్మాయ్య, గోరటి వెంకన్, జూలూరి గారీశంకర్, యవ్వపాల్, దయానర్థింగ్, జలజ, రోశం బాలు తదితరులు పాల్గొని తమ సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేసిందు.

(తెలంగాణ ప్రజల గోను పాటలుగా చేసి, తెలంగాణ ఉద్ఘాటించిన గూడ అంజన్న ప్రథమ వర్షంతిని పురస్కరించుకొని వారికి పదాల జోహర్లు అర్పించాం...)

-అంబటి వెకువ, మొబైల్: 94927 55448

మెయిల్: varji.ambati@gmail.com

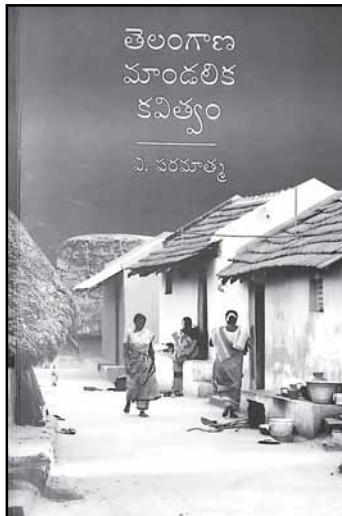

మాండలికభాషకు కావ్య గౌరవాన్ని స్థిరపరచిన పరిశోధన

‘తెలంగాణ మాండలిక కవిత్వం’

తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో గ్రాంథిక వ్యాపారిక భాషా ద్వయం అనేది ఒక విషయ తీవ్రతగల ఆసక్తికర సంచలనాత్మక అధ్యాయం. మహా పండితులు, ప్రభ్యాత సాహితీవేత్తలు, భాషా ద్వయకారుల చర్చలు, వాదనలు భాష మీద లోతైన అవగాహనను అందించిన చారిత్రక సందర్భం అది. అదే విధంగా సాహిత్యంలో మాండలిక భాషా ప్రయోగాలు, వాడుక భాషను రచనలోకి తీసుకు రావడమనేది కాలగతిలో వచ్చిన మరో చారిత్రక సందర్భం, అ వసరంగా భావించవచ్చు. ఇటువంటి అస్పష్ట, సందిగ్ధ నేపథ్యంలో ‘తెలంగాణ మాండలిక కవిత్వం’పై ఎం. పరమాత్మ పరిశోధనకు పూనుకోవడం సొహనం. పరిశోధకుడికి స్ఫుర్తమైన లక్ష్యం, అవగాహన, అధ్యయనం వుంటే ఉత్తమ పరిశోధన సాధ్యమవుతుంది. అటువంటి లక్ష్యాలు కలిగిన పరిశోధకులు కాబట్టి ఈ ఎం. ఫిల్. సిద్ధాంత గ్రంథం ప్రామాణికతను సంతరించుకుంది. తెలుగు సాహిత్యంలో తెలంగాణ మాండలికాలపైన వచ్చిన మొదటి పరిశోధనగాను, మరోవైపు తెలంగాణ మాండలిక కవిత్వంపై వచ్చిన తొలి పరిశోధనగాను అరుదైన త్రిడిట్ను ఈ గ్రంథం దక్కించుకుంది. ‘తెలంగాణ అస్తిత్వంకోసం ఎవరి గొంతులూ పెగలని కాలంలో’ ఈ ప్రయత్నాన్ని ఆరంభించానని పరిశోధక పరమాత్మ చేప్పుకున్నారు. ఈ మాటల్లో పరిశోధనాంశంపై వారికున్న అకడమిక్ అసక్కెగాక, తెలంగాణ అస్తిత్వ ఉద్యమంపై వున్న గొవం, ఉద్వేగం, తాదాత్మతలు అర్థమవుతాయి. ఈ సిద్ధాంత గ్రంథ రచన వెనక ఆ బలీయమైన చోడక శక్తి వుంది. పాఠకుడిని కూడా ఆ శక్తి అవహిస్తుంది.

ఈ పరిశోధనా గ్రంథం పదమాదు అధ్యాయాలుగా విభజించారు. ప్రతీ అధ్యాయంలో అనవసరమైన అంశాల ప్రస్తకిలేకుండా సూటిగా విషయపరమైన విపరళతో, విలువైన పాదసూచికలతో విశేషాత్మకంగా కొనసాగింది. మాండలిక భాషా పరిశీలన, మాండలికాల ఆవిర్భావం, తెలుగు మాండలికాలు, తెలంగాణ మాండలికాలు, మాండలిక సాహిత్య ప్రస్తావన, మాండలిక సాహిత్య ఆవిర్భావం, మాండలిక సాహిత్యవికాసం అనే ఏడు చిన్న అధ్యాయాలలో పరిశోధకులు అనేక విషయాలను చర్చించారు. ‘మాండలిక భాష’ నిర్వచనం కోసం ప్రామాణిక భాషాశాస్త్ర గ్రంథాల ఆధారంగా స్వాలమైన నిర్వచనం చేసే ప్రయత్నం చేసారు. దీనిలో భాగంగా రచనల్ని పదం ఆధారంగా కవి స్థల

కాలాదులను, పదాల రూప పరిణామాదులను గుర్తించవచ్చని తెలిపారు. ‘మాండలికమే భాష యొక్క సహజస్థితి’ అని తెలుపుతూ మాండలిక భేదాలు ఏర్పడటానికి గల కారణాలను చర్చించారు.

తెలుగు మాండలికాలలోని ప్రాంతియ వైవిధ్యాన్ని ఉదాహరణ పూర్వకరంగా చూపించారు. త్రమంగా మాండలిక భాష సాహిత్యం లోకి ఏ విధంగా ప్రవేశించిందో తెలుపుతూ అది సామాజిక చైతన్యానికి ఉపకరణంగా మారుతుందనే వాస్తవాన్ని గుర్తించడం విశేషం. తెలంగాణ మాండలికాలు గురించి మాట్లాడుతూ తెలంగాణ భాషలో ఉచ్చారణ భేదాలే కాక పదాల అర్థాలు, వాక్య నిర్మాణాలు

కూడా ఉర్ధ్వభాషకు లోబిడి ఉన్నాయంటారు. హిందుస్తానీ ఉర్ధ్వా, ఘార్సీ భాషా పదాల పోహ శింపతో తెలంగాణ భాష ప్రత్యేక భాషగా నిలిచి ఉండంటారు. ఈ త్రమంగా తెలంగాణ లోని భిన్న ప్రాంతాల్లోని క్రియారూపాలను విశ్లేషిస్తూ స్థానిక మాండలిక భేదాలను తెలుసుకునే ప్రక్రియను ఉదాహరణలతో నిరూపించారు. తెలుగు అకాడమి ప్రచరించిన ప్రామాణిక మాండలిక గ్రంథాల ఆధారంగా పరిశోధకుడు పరమాత్మక్తత అలోచనలను చేసారు.

పరమాత్మ ఈ గ్రంథంలో అనేక ప్రత్యుత్తమే వేసుకుని దానికి సమాధానం చేప్పే ప్రయత్నం చేసారు. జన సామాన్యాలోని వాడుక భాష వియేద శాస్త్రాల్లో ఎట్లా సాహిత్యంలోకి వెళ్ళగలిగిందనే కీలకమైన ప్రత్యుత్తకు చాలా పరిశేలనలు ఈ గ్రంథంలో దొరుకుతాయి.

మాండలిక సాహిత్య వికాసం అధ్యాయంలో విశ్లేషమైన సమాచారం వుంది. ఉత్తరాంధ్ర మాండలిక భాషలో వచ్చిన కన్యాకల్పం (1897) తరువాత నుండి మాండలిక భాషలో అనేక ప్రక్రియల్లో వచ్చిన రచనల వివరాలు ఆశ్వర్యాన్ని కల్పిస్తాయి. మాండలిక భాషా రచన రచయిత సహజమైన స్వజనాత్మక అభివృక్షిగా, అనివార్యమైన స్వందనగా వెలువడుతుందనే వాస్తవం తెలుస్తుంది. మాండలిక రచనకున్న సాహిత్య ప్రయోజనం, దానికున్న సాహిత్య గౌరవం అర్థమయ్యటల్లుగా పరిశోధకుడు వివరించారు.

ఈ సిద్ధాంత గ్రంథంలో కవిత్వం రూపం, కవిత్వరూప పరిణామం, తెలంగాణ మాండలిక కవిత్వం-పరిచయం, తెలంగాణ మాండలిక కవిత్వం-వచ్చిన చిత్రాలు అనే పదు అధ్యాయాలు ముఖ్యమైనవి. ‘క విత్వం-రూపం’ అనే సంకీర్ణ విషయ పరిశీలనలో భాగంగా ఆ ధనిక కవిత్వంలో వచ్చిన వివిధ రూప పరిణామాలన్నింటిని సం

క్లిప్పంగా వివరించారు. దీనికి సామాజిక ఉపరితల అంశాలు ప్రభావితం చేస్తాయని వాటి పరిణామ ప్రక్రియ దశలను స్థాలంగా చర్చించడం జరిగింది. ఖండకావ్య గేయకవిత, వచనకవిత, మినీకవిత, ప్రైకూ పరిణామాలతో పాటు వచన కవితల్లోని భాషాపరమైన పరిణామాన్ని ప్రధాన పరిశీలనాంశంగా విశ్లేషణకు పూనుకున్నారు పరమాత్మ ప్రాంతియ మాండలికంలో వచ్చిన రచనలు అట్టడుగు జనాన్ని చేరుకొని ప్రజా చైతన్యాన్ని ఇనుమడింపచేస్తాయనే దృష్టాంతాలో మాండలిక వచన కవితలు వచ్చాయని నిర్ధారించారు.

మాండలిక కవితా స్పృజన సులువైన పనికాదు. పలు ప్రాంతాల జనం భాషను, ఉచ్చారణ రీతులను క్షుణ్ణంగా అవగాహన చేసుకోవాలి. అందువల్లనే ఇప్పటి పరకు మాండలిక భాషలో కవితా స్పృజన తక్కువగా జరిగింది. తెలుగులో మొట్టమొదటి 'మాండలిక వచన కవిత' రంధ్రి సోమరాజు రాయగా, తెలంగాణ నుండి దేవరాజు మహరాజు 'బతుకు కొన' అనే తెలంగాణ మాండలిక కవితను అందించారు. ఇక తోలి మాండలిక కవితా సంకలనంగా పంచరెడ్డి లక్ష్మణ 'ఆసిత్రంసు చెప్పవచ్చు. తెలికేవర భానుమార్తి, టి.కృష్ణమార్తి యాదవులు తోలిదశలో మాండలికంలో ఎక్కువగా రాశారు. అటు తర్వాత చెరబండరాజు, అల్లుం నారాయణ, డా. ఎన్.గోపి., జై సీతారాం, మోతుకూరి అశోక్, కొమోది మొగువారు మాండలిక భాషలో కొన్ని కవితల్లో వెలుపరించారు. అంత్రప్రాంతంలో రంధ్రి సోమరాజు, శ్రీ లాంటి ఇష్టరు ముగ్గురు కవులు మాత్రమే కన్నిస్తారు.

మాండలిక కవిత పారకులను ఆకట్టుకోవడంలో వస్తువైవిధ్యం ప్రధానపాత్రను పోషించింది. రాజకీయ ఆర్థిక అంశాలు, బానిసత్యం, వెట్టిచాకిరి, దోషిదీ దౌర్జన్యాలు, తిరుగుబాటు మొగానిసుకాలీన సామాజిక విషయాలు తెలంగాణ మాండలిక కవిత్వంలో కనిపిస్తూ పారకులలో చైతన్యాన్ని కడిలించాయి. జనం మాట్లాడే మాండలిక జీవద్యాపలో చెప్పిన కవిత పదువైన అభిఘ్రణీగా మలచవచ్చని తెలంగాణ కవులు నిరూపించారని శక్తివంతమైన కవితలను ఉండాపరిస్తూ కవి అంతరంగాన్ని విశ్లేషిస్తూ వ్యాఖ్యానించారు పర

మాత్రు, మాండలిక భాషా కవితలో కూడా అద్భుతమైన పద చిత్రాలను సృష్టించవచ్చని నిరూపించారు. ఇంత మంచి మాండలిక కవితాన్ని విమర్శకలోకం గుర్తించలేదని ఆవేదన చెందుతారు పరిశోధకుడు. మరోవైపు మాండలిక రచనలకు ఉజ్జ్వలమైన భవిష్యత్తు ఉండనే ఆశావాదాన్ని ప్రకటిస్తారు. మాండలిక సాహిత్యంపై గాలిదుమారం అనే అధ్యాయంలో మాండలిక రచనలపై వచ్చిన వాదోపవాదాలు, చర్చలను వెల్లడిస్తూ మాండలిక రచన భాషను సుసంపన్నం చేస్తుందనే అనుకూల దృష్టాన్ని స్థిరపరిచే ప్రయత్నం చేసారు.

ందు దశాబ్దాల క్రితం జరిగిన ఈ పరిశోధన నేడు చాలా విలువలను సంతరించుకున్నది. సరైన సందర్భంలో వచ్చిన గ్రంథంగా ఆనందపదవలసిన విషయం. తెలంగాణ మాండలికంలో విస్తృతమైన రచనలు వస్తున్న నేటి కాలానికి ఈ గ్రంథం మార్గదర్శకంగా నిలబడుతుంది. పరిశోధనా పద్ధతులను తెలియజేస్తుంది. మాండలిక రచనలో వచ్చిన పరిణామాల్ని తులనాత్మకంగా అధ్యయనం చేయవలసిన అనివార్యతను అందిస్తుంది ఈ గ్రంథం. దీనిని 'సార్థకమైన పరిశోధన'గా గుర్తిస్తూ గుడిపాటిగారు ఈ పరిశోధనకు గల ప్రసంగికత, సాధించిన సాఫల్యం, ప్రత్యేకతలను వివరించడమే ఈ పరిశోధనా గ్రంథ విశిష్టతను తెలియ చేస్తుంది.

గ్రంథం పేరు: తెలంగాణ మాండలిక కవిత్వం

రచయిత: ఎ. పరమాత్మ

పేజీలు : 143,

వెల : రూ. 80/-

ప్రతులకు: పాలపిట్ట బుక్స్,

ప్రైదరాబాద్.

ఫోన్: 040-27678430

-దా. ఎన్.రఘు,

ఫోన్: 9848208533

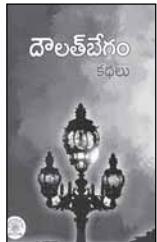
మెయిల్: raghusr17@gmail.com

పత్రికలు - పరిచయం:

గమనిక: ఈ శీల్యకలను ప్రచురించేందుకు ఆయా పత్రికలు ప్రత్యేక సంచికల వివరాలను మాకు తెలియ జేయగలరు.

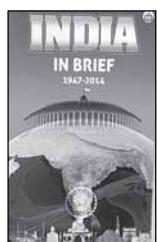
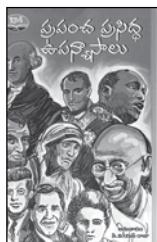
దేశీభవ సంపాదకులు : సురేప్పు సుజాత	జనపక్షం సంపాదకులు : పిసాటి జంగారెడ్డి	థింసా సంపాదకులు : రబ్బాపగడ రవి	ఉపాధ్యాయ దర్శిని సంపాదకులు : క. వేసుగోపాల్
 ఫోన్: 9849468281	 ఫోన్: 040-24123467	 సర్: 09705347489	 ఫోన్: 9866514577

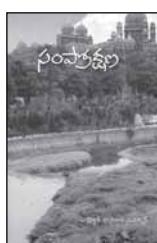
దొలత్ బెగం కథలు
రచన: దొలత్ బెగం
వెల: రూ. 100
ప్రతులకు: నవచేతన పజ్జపింగ్ హాస్,
బండ్లగూడ (నాగోర్), హైదరాబాద్-68
ఫోన్: 24224453

వాన్నిస్తు?
కవి: నారాయణస్వామి
వెల: రూ. 150
ప్రతులకు: నవచేతన,
నవోదయ పుస్తక కేంద్రాలు

ఇండియా జన్ భీష్మ (1947-2014)
రచన: డాక్టర్ వి. సులోచనా దేవి
వెల: రూ. 1,900
ప్రతులకు: ఆట్ట్రీప్ ప్రైన్, కూళ్-2ల
హాస్ భాస్ ఎన్కీవ్, నూళ్ బిల్లీ - 110016
ఫోన్: 0 9818049852

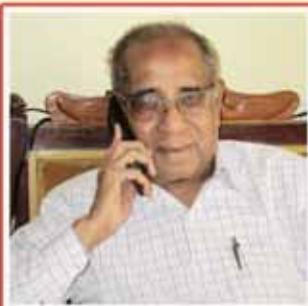
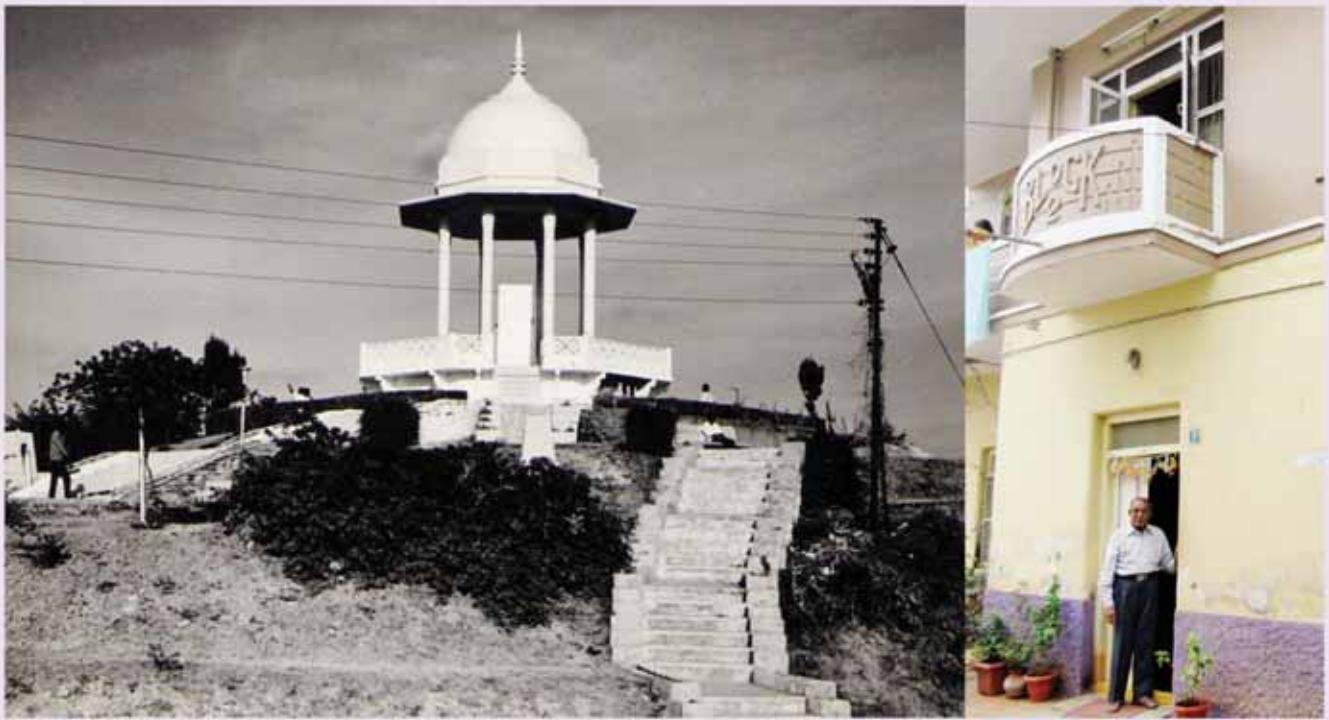
పుస్తక పరిచయం

పుస్తక పరిచయం శీర్షిక ద్వారా వివిధ పుస్తకాలను పారకులకు పరిచయం చేసే ప్రయత్నం ఇది. ఈ వేదిక ద్వారా పారకులకు తమ పుస్తకాలను పరిచయం చేయాలనుకునే రచయితలు, ప్రచురణ సంస్థలు తమ పుస్తకాలు రెండు కాపీలను దిగువ చిరునామాకు పంపించవచ్చు. వీలు వెంట వాటిని ప్రచరిస్తాం. సమకాలీన సామాజిక అంశాలతో కూడిన కొత్త పుస్తకాలకు ప్రోథాన్యం.

పుస్తకాలు పంపించాల్సిన చిరునామా:

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayathnagar, Hyderabad - 500 029. Telangana
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
E-mail: deccanlandindia@gmail.com www.deccanland.com

Balakrishna B. Mehta
MODERN FOTOS Family Member
& Photographer

శ్రీరాబాదీకు చెందిన పాత తరం ప్రస్తుత ఛిల్డోగ్రాఫ్యూల్ ఒకరు బాలకృష్ణ కా. మెహెతా (ప.ఐ.మెహెతా), ఉన్నివియా యూనివర్సిటీ నుండి న్యూయార్కప్రాంతం, వాసిజ్యాప్రాంతంలో ర్రాండ్యూల్ పట్ట పొందారు. దస్తునాలీ నుండి కూడా రచనా వ్యాపారంగా అయినప్పుడేగా ఉండేది. ఇంగ్లీషు, హిందీ, గుజరాతీ భాషల్లో అయిన పటల వ్యాపారులు రాశారు. తెలుగు వ్రతికల్లోను అయిన వ్యాపారులు క్రమికమయ్యాయి. అర్థక అంతాలు, రాజకీయాలు, సామాజిక అంతాలు, మేనేజ్మెంట్లలో పాటుగా అధ్యాత్మిక అంతాలపై కూడా అయిన రచనలు చేశారు. 2002 డిసంబర్లో శ్రీరాబాదీ జరిగిన గుజరాతీ ఎర్రీక్ పరిషక్ పార్లైక్ సిద్ధస్థుల్లో అయిన 'లోర్ అఫ్ గుజరాతీ' ఇన్ శ్రీరాబాదీ లైఫ్ లండ్ క్లౌర్ ఫీలట డాక్ పత్రాల్ని సమస్తానారు. గుజరాతీ, కడ్ పాస్టర్ మ్యాగ్జీన్లలో ఇది ప్రమాదమైంది.

శ్రీరాబాదీ సగిరంలో క్యాపిన్ ట్రాక్యూడ్సలను పరిచయించిన ప్రమాద ఈ కుటుంబ సభలుచే. కీటిని తొనెందుట ప్రఖ్యాత ద్రుక్కారులు వీరి వ్యక్తులు ప్రమేయారు.

*For All Your Requirements:
in
PHOTO AND DRAWING
MATERIALS*

★
Please do Visit

MODERN FOTOS
ABD ROAD, HYDERABAD

★
Full Satisfaction Guaranteed

Photo Visual House

C-13, Mayur Kushal Complex,
Gunfoundry, Abids,
Hyderabad - 500 001.

Phone : 598139

COLOUR PRINTS THAT COME ALIVE IN RECORD TIME
AT CUT RATE PRICES

Late. Shri. J. Bhaskar Rao
Founder Chairman,
J.B. Group of Educational Institutions

Joginpally B.R. Engineering College, a part of the visionary Late Sri J. Bhaskar Rao's accomplishments, was established in the year 2002 on sprawling and lush green campus of 10.21 acres with the aim of providing quality professional education and meeting the rising expectations of the student community. J.B.R. Educational society has been working relentlessly towards the objective of achieving excellence in the fields of Engineering, Pharmacy, Medicine, LAW and Management. Recognized by AICTE and affiliated to JNTU, JBREC has established itself as one of the best institutions of its kind in this region. 11 batches of its students have successfully emerged out of its portals, after four years of rigorous training under the tutelage of the most well-qualified and experienced teachers and occupying challenging positings in many MNCs and creating new worlds.

JOGINPALLY B.R. ENGINEERING COLLEGE

Smt. J. Vasumati Devi

Chairperson
J.B. Group of Educational Institutions

Sri. J. Vamshidhar Rao

Secretary
Joginpally BR Educational Society

COURSES OFFERED

UG Courses

ELECTRONICS AND COMMUNICATION ENGINEERING

COMPUTER SCIENCE ENGINEERING

MECHANICAL ENGINEERING

ELECTRICAL AND ELECTRONICS ENGINEERING

INFORMATION TECHNOLOGY

PG Courses

M.Tech

ECE

CSE

EEE

VLSI

EMBEDDED SYSTEMS

COMPUTER SCIENCE AND ENGINEERING

SOFTWARE ENGINEERING

POWER ELECTRONICS AND ELECTRICAL DRIVES

MBA

Master of Business Administration

INFRASTRUCTURE

JBREC has best-in-class infrastructure that aids in better and improved learning. The campus has end-to-end facilities from spacious classrooms, labs, hostels, libraries, central canteen and cafeteria, auditorium, healthcare, bank and ATM, transport and more to ensure smooth progress in studies.

FACULTY

JBREC is an institution focused on imparting the best education to its students. Towards this end, we have a galaxy and competent and capable faculty members who are well-qualified and experienced to take the students to the next level in their academic performance. The goal is to empower students to learn and understand in a seamless manner.

STUDENT RESULTS

The pass percentage of students for the past few years has been consistently more than 80% and consistently good academic record with Gold Medals and University Ranks. Ms. E. Siva Naga Divya of ECE 2014 batch secured University 1st Rank and received the Gold Medal from JNTU-Hyderabad.

STUDENTS WELFARE

- 24/7 Wi-Fi facility
- CRT classes are held to groom their analytical skills, logical skills, and prepare them to reach high pinnacles in the job arena.
- Professional Bodies - ISTE, IETE, CSI, IEEE, HIMA, FATCCI, AIMA etc. and very actively sharpening the skills of the students.
- Workshops, Technical Fests, Seminars, etc. are held regularly to augment their academic and communication credentials and to further innovative potentialities of the students.
- Students' Insurance
- Proctorial Systems to counsel the students on all the problems.
- Special remedial classes to academically slow learners.
- Well-stocked Library Information Centre, supported by Digital Library such as: DELNET, BLM, NPTL.
- NSS and Student Activity Cell (SAC).
- Campus Management System (CMS), an automate faculty/class/attendance/student progress monitoring system.

INFOSYS CAMPUS CONNECT

A program designed by IEG and Infosys for building students foundational skills with modules relating to technical, Problem solving and soft skills to cater the industry needs.

SPECIAL TRAINING PROGRAM

Special Training Programs by TASK (Telangana Academy for Skills and Knowledge Center) for enhancing the employability skills of all Engineering and Management Students.

JOGI
JBREC

Global careers.
Universal opportunities.

JOGEC Engineering & Management Education is the path to them.

PLACEMENTS

Training and Placement Cell organizes several Programs to help the students in Communication, Soft & Technical Skills and such other employability skills to bridge the gap between Academics and the Industry from 1st Year onwards as a part of Academic Curriculum. Reputed Companies like Infomax, Persistent Systems, IBM, Ktaka and Amazon visit our campus regularly.

JB GROUP OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Bhaskar Nagar, Yenkapally (V), Moinabad (M), R.R. Dist., Hyderabad - 500 075, TELANGANA

Corporate Office: 4th Floor, Bhaskar Plaza, Beside Care Hospital, Road No: 1, Banjara Hills, Hyderabad - 500 034, Contact No: 040 - 23301523 / 23371428 / 92463 70069

Edited, printed, published and owned by Manikonda Vedakumar.

Printed at Deccan Press, 1-9-1126/B, Azamabad, Hyderabad-500020, Telangana,

Published at CHANDRAM, 3-6-712/2, St.No.11, Himayatnagar, Hyderabad-500029, Telangana, Editor Manikonda Vedakumar